

2023

Nemokumo procedūrų mikroįmonėms supaprastinimo galimybių analizė

Tyrimo savininkė:

dr. Lina Novickytė

Tyrimą atliko:

Ekspertas dr. Remigijus Jokubauskas

Ekspertas Mykolas Kirkutis

Padėka:

Dėkojame Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir nemokumo politikos departamento direktorei Ingridai Muckutei bei vyresniajai patarėjai Paulei Svorobovičienei, Audito, turto vertinimo ir nemokumo valdymo skyriaus vadovei Siuzanai Ščerbinai-Dalibagienei ir kolegoms Mindaugui Rumšui, Daliai Šidagienei, Indrei Vereniūtei bei Rasai Stanislovaitienei už pagalbą ir įžvalgas bei kritinį žvilgsnį įgyvendinant šį tyrimą.

Taip pat nuoširdi padėka skiriama Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Nemokumo administratorių rūmų ir Lietuvos bankų asociacijos atstovams už diskusijas ir įžvalgas.

Informacija tyrimo citavimui:

STRATA (2023). Nemokumo procedūrų mikroįmonėms supaprastinimo galimybių analizė. Vyriausybės strateginės analizės centras.

Parengta vykdant projektą „Įrodymais grįsto valdymo kompetencijų centro įkūrimas“
(Nr.10.1.1-ESFA-V-912-01-0025)

Pasiūlymus, pastabas, komentarus prašome siųsti info@strata.gov.lt

Turinys

SUTRUMPINIMAI	5
I. ĮVADAS	6
1.1. Tyrimo užduotys	6
1.2. Tyrimo tikslas	6
1.3. Tyrimo struktūra	7
1.4. Tyrimo metodai	8
1.5. Šaltiniai	8
II. MIKROJMONĖS SAMPRATA	9
III. UNCITRAL gairių analizė	13
3.1. UNCITRAL gairių bendrosios nuostatos	13
3.2. Supaprastintas bankroto (likvidavimo) procesas	17
3.3. Supaprastintas restruktūrizavimo procesas	18
IV. LYGINAMOJI MIKROJMONIŲ NEMOKUMO PROCESO TEISINIO REGULIAVIMO ANALIZĖ	21
4.1. JAV	21
4.2. Singapūras	24
4.3. Prancūzija	27
4.4. Vokietija	28
4.5. Slovėnija	30
4.6. Čekija	31
4.7. Užsienio valstybių teisinio reglamentavimo palyginimas	32
V. SIŪLYMAI DĖL SUPAPRASTINTO MIKROJMONIŲ NEMOKUMO PROCESO ĮVEDIMO	35
5.1. Mikrojmonės samprata	35
5.2. Ikiteisminė nemokumo proceso stadija	37
5.3. Supaprastintos mikrojmonės nemokumo bylos iškėlimas	38
5.3.1. Nemokumo ir gyvybingumo samprata	39
5.3.2. Pareiškimas dėl supaprastintos nemokumo bylos iškėlimo	40
5.4. Supaprastintas mikrojmonių bankroto procesas	41
5.4.1. Kreditorių teisių įgyvendinimas	41
5.4.2. Beverčio ar menkaverčio turto realizavimas teismo leidimu	42
5.4.3. Likvidavimo planas	43
5.4.4. Įmonės dalyvių (savininkų) padėtis	47
5.4.5. Kiti klausimai	47
5.5. Supaprastintas mikrojmonių restruktūrizavimo procesas	49
5.6. Kiti siūlytini pakeitimai	51

5.6.1. Skolininko ir jo kreditorių derybų skatinimas	51
5.6.2. Nemokumo procesą reglamentuojančių teisės aktų suderinimas	55
VI. PATEIKTŲ SIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS	57
VII. SIŪLOMO SUPAPRASTINTO MIKROJMONIŲ NEMOKUMO PROCESO MODELIO RIZIKA IR JOS VALDYMAS, GALIMI TEIGIAMAI ASPEKTAI	60
Priedai	63

SUTRUMPINIMAI

CK – Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (Žin., 2000, Nr. 74-2262; 200)

CPK – Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas (Žin., 2002, Nr. 36-1340)

ES – Europos Sąjunga

FABĮ – Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymas (Žin., 2012, Nr. 57-2823)

ĮBĮ – Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas (Žin., 2001, Nr. 31-1010; 200)

ĮĮĮ – Lietuvos Respublikos individualių įmonių įstatymas (Žin., 2003, Nr. 112-4991)

JANĮ – Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymas (TAR, 2019-06-27, Nr. 2019-10324)

LAT, kasacinis teismas – Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

MAĮ – Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas (Žin., 2004, Nr. 63-2243)

Pasiūlymas dėl Nemokumo direktyvos – Proposal for a Directive of The European Parliament and of the Council harmonising certain aspects of insolvency law COM (2022) 702 final

Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyva – 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1023 dėl prevencinio restruktūrizavimo sistemų, skolų panaikinimo ir draudimo verstis veikla ir priemonių restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui didinti, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2017/1132 OJ L 172

UNCITRAL gairės – UNCITRAL Legislative Guide on Insolvency Law Part five: Insolvency law for micro and small enterprises (2022)

UNCITRAL įstatyminės nemokumo gairės – UNCITRAL Legislative Guide on Insolvency Law (2005)

Tarnyba – Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

VMI – Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

I. ĮVADAS

1.1. Tyrimo užduotys

Atliekantiems tyrimą ekspertams suformuluotos šios užduotys:

- aprašyti užsienio valstybėse galiojančias nemokumo reglamentavimo sistemas, kuriose yra nustatytas palengvintas nemokumo režimas mikroįmonėms, atskleidžiant specifines nemokumo režimo mikroįmonėms teisinės normas, neteisėkūrines priemones ir jų įgyvendinimo aspektus;
- aprašyti užsienio valstybėse galiojančias nemokumo reglamentavimo sistemas, kuriose yra nustatytas palengvintas nemokumo režimas mikroįmonėms, atskleidžiant tokio režimo įvedimo spręstas problemas ir tikslus;
- pateikti konkrečius siūlymus dėl teisės aktų nuostatų, palengvinančių nemokumo režimą mikroįmonėms, formuluočių;
- pateikti konkrečius siūlymus dėl galimų neteisėkūrinių priemonių, palengvinančių nemokumo režimą mikroįmonėms.

1.2. Tyrimo tikslas

Tyrimo tikslas – įvertinus pasirinktų užsienio valstybių teisinį reguliavimą bei tarptautinius neprivalomos teisinės galios teisės aktus (angl. *soft law*), reglamentuojančius supaprastintą mikroįmonių nemokumo procesą, pateikti siūlymus, leisiančius sudaryti sąlygas **operatyvesniam ir ekonomiškėsniam** mikroįmonių nemokumo (bankroto ir restruktūrizavimo) procesui Lietuvoje.

Siekiant nurodyto tikslo tyrime analizuojamas ne tik įmonių nemokumo procesą reglamentuojančių teisės aktų (JANĮ ir FABĮ), tačiau ir kitų tiesiogiai su nemokumo procesu susijusių teisės aktų galimų pakeitimų tikslingumas ir poreikis. UNCITRAL gairėse nurodoma, kad valstybėms rekomenduojama įtraukti supaprastinto nemokumo režimo taisykles į teisinę sistemą pakeičiant esamą nemokumo teisės reguliavimą ar nustatant atskirą supaprastintą nemokumo teisės režimą, jei esamas neatitinka mikro- ir mažų įmonių poreikių. Toks palengvintas (supaprastintas) nemokumo teisės reguliavimas turėtų būti skirtas specialiems klausimams, su kuriais susiduria mikro-, mažos ir vidutinės įmonės dėl finansinių problemų, spręsti, ypač atsižvelgiant į resursų ir finansinio išprusimo trūkumą, verslo nemokumo klausimus ir kreditorių pasyvumą.¹ Tai reiškia, kad valstybėse gali būti nustatyti įvairūs modeliai, kaip sprendžiamas klausimas dėl supaprastinto nemokumo proceso mikro- ir mažoms įmonėms – tai gali būti atliekama arba tobulinant (keičiant) esamą įmonių nemokumo teisinį reguliavimą, arba priimant naują, skirtą tokio pobūdžio įmonių nemokumo problemoms spręsti.

Šiuolaikinėje nemokumo teisėje pripažįstamas specialaus, supaprastinto teisinio reguliavimo, skirto mikroįmonių nemokumo problemoms paprasčiau spręsti, poreikis. Toks specialus reguliavimas, visų pirma, siejamas su mikroįmonių, kaip specialių rinkos dalyvių, ekonominiais ir teisiniais ypatumais. 2017 m. Pasaulio banko paskelbtoje studijoje dėl mikroįmonių nemokumo (angl. *Report on the Treatment of MSME Insolvency*)² išskirti tokie probleminiai aspektai, dėl kurių įprastų nemokumo procesą reglamentuojančių taisyklių nepakanka norint veiksmingai spręsti tokių juridinių asmenų nemokumo problemas:

- nemokumo procedūrų sudėtingumas;
- kreditorių pasyvumas bankroto procese;
- informacijos apie skolininko finansinę informaciją trūkumas;
- išorinio finansavimo pritraukimo sunkumai;

1 UNCITRAL įstatyminės nemokumo teisės gairės dėl mikro- ir mažųjų įmonių nemokumo, p. 41

2 2017 m. Pasaulio banko studija dėl mikroįmonių nemokumo: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/26709>

- turto, iš kurio gali būti apmokamos bent nemokumo proceso administravimo išlaidos, nebuvimas;
- įmonės ir jos savininkų / vadovų atsakomybės neatskyrimas.

2018 m. Pasaulio bankas paskelbtoje studijoje dėl verslininkų ir įmonių apsaugos (angl. *Saving Entrepreneurs, Saving Enterprises: Proposals on the Treatment of MSME Insolvency*)³ daugiau dėmesio skiriama verslininkų (fizinį asmenų) nemokumo problemų sprendimui ir specialaus teisinio režimo, sudarančio sąlygas veiksmingai koordinuoti verslininko ir jo įmonės nemokumo procesus, paieškai.

2022 m. priimtose UNCITRAL gairėse nurodomi tokie specialaus supaprastinto nemokumo proceso mikroįmonėms nustatymo poreikio ypatumai:

- Mikroįmonės gali veikti neturėdamos atskiro teisinio statuso (angl. *a separate legal personality*) ir iš jų veiklos kylančios skolos gali būti neatsiejamai susijusios su tokių įmonių savininkų skolomis. Tokių įmonių nuosavybė, kontrolė ir valdymas gali būti susiję su savininko (savininkų) šeimos turtu. Todėl neretai tokiu atveju įmonės ir asmeninis (šeimos) turtas bei prievolės kreditoriams yra susiję.
- Mikroįmonės galimybės gauti kreditą (lėšas) veiklai vykdyti yra neretai užtikrinamos asmeninio pobūdžio prievolių užtikrinimo būdais, kuriuos teikia tokių įmonių savininkai, šeimos nariai ar susijęs asmenys, įkeisdami savo turtą, kuris gali būti didesnis nei pačios įmonės vertė.
- Kilus finansinių sunkumų, įmonės valdymo organai gali būti nesuinteresuoti inicijuoti nemokumo procesą, vengdami prarasti verslo (įmonės valdymo) kontrolę. Nemokumo padėtis gali būti slepiama, siekiant išsaugoti gerą verslo vardą, santykius su darbuotojais, tiekėjais bei kredito davėjais.
- Materialusis mikroįmonės turtas, kuris gali būti pagrindinis ar vienintelis vertę turintis turtas, gali būti įkeistas vienam ar ribotam skaičiui kreditorių, kuriems suteikiama speciali (prioritetinė) teisių apsauga. Kreditorių galimybės gauti bent dalį savo reikalaujamos dalies nemokumo procese yra ribotos ir tai gali lemti jų pasyvumą.
- Mikroįmonės, skirtingai, nei didesnės įmonės, gali turėti mažiau resursų, ir tai gali apsunkinti jų galimybes kreiptis dėl nemokumo proceso pradėjimo.⁴

Kiti mikroįmonių ypatumai, reikalaujantys specialaus supaprastinto nemokumo teisinio reguliavimo, yra tai, kad tokios įmonės yra mažiau atsparios makroekonominiams sukrėtimams, jos neturi turto, kuris galėtų būti įkeičiamas, jose nėra tinkamos vidinės valdymo struktūros, sunkiau gauti finansavimą (kreditą) veiklai vystyti.⁵ Mikroįmonių valdymo ypatumai (įmonę neretai valdo jos savininkas) kelia problemų dėl savininko asmeninės civilinės atsakomybės, reputacijos, teisinių sankcijų taikymo. Todėl nemokumo teisėje turi būti reglamentuojamas ir tokių asmenų nemokumo procesas bei jų skolų panaikinimo procedūra.

1.3. Tyrimo struktūra

Tyrimas atliktas nuosekliai, laikantis konkrečios tyrimo eigos. Tyrimo eiga sudaryta iš kelių etapų:

- Pirma, atlikta mikroįmonės sampratos analizė. Siekiant tyrimo tikslų yra būtina apibrėžti jo objektą – mikroįmonę. Tam nagrinėjama, kokie kriterijai tarptautinėje praktikoje, pasirinktose užsienio valstybėse yra naudojami siekiant apibrėžti mikroįmonę nemokumo procese.
- Antra, nagrinėti supaprastinti mikroįmonių nemokumo proceso siūlymai tarptautiniuose nemokumo teisės šaltiniuose. Didžiausias dėmesys skiriamas UNCITRAL gairių analizei.
- Trečia, atliktas pasirinktų užsienio valstybių nemokumo proceso reglamentavimo tyrimas. Vertinta, dėl kokių priežasčių pasirinktose užsienio valstybėse buvo priimtas specialus mikroįmonių nemokumo reglamentavimas, kokios yra pagrindinės jo savybės, skirtumai nuo įprasto nemokumo proceso.

3 2018 m. Pasaulio banko studija dėl verslininkų ir įmonių apsaugos: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/989581537265261393/pdf/Saving-Entrepreneurs-Saving-Enterprises-Proposals-on-the-Treatment-of-MSME-Insolvency.pdf>

4 UNCITRAL įstatyminėse nemokumo teisės gairėse dėl mikro- ir mažų įmonių nemokumo, p. 39–40.

5 Ronald B. Davis et al, „The Modular Approach to Micro, Small, and Medium Enterprise Insolvency“ (2016).

- Ketvirta pateikti siūlymai dėl operatyvesnio ir ekonomiškesnio supaprastinto mikroįmonių nemokumo (bankroto ir restruktūrizavimo) proceso Lietuvoje įvedimo. Šioje dalyje vertinami galimi teigiami ir neigiami siūlomo teisinio reglamentavimo pokyčiai bei rizikos, kurios gali kilti jų priėmus. Taip pat, atsižvelgiant į Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyvos keliamą veiksmingo restruktūrizavimo proceso tikslą ir šio teisės akto taikymo nemokumo procese problemas, vertinta, kaip siūlomas mikroįmonių nemokumo proceso reglamentavimas būtų suderinamas su Europos Sąjungos teisėje keliamais nemokumo teisės tikslais.

Siekiant atlikti subalansuotą sisteminių vertinimą, taip pat analizuojamos galimos neigiamos tokio siūlomo teisinio reglamentavimo pasekmės.

1.4. Tyrimo metodai

Tyrimo naudojami tokie tyrimams būdingi metodai, leisiantys pasiekti tyrimo tikslą ir iškeltus uždavinius.

Lyginamasis metodas. Lyginamasis metodas leidžia įvertinti skirtingą supaprastintą mikroįmonių nemokumo proceso reguliavimą pasirinktose užsienio valstybėse, t. y. analizuojamas pasirinktų užsienio valstybių teisinis reglamentavimas ir jį aiškinanti teismų praktika, iš kurios galima nustatyti, su kokiais praktinėmis problemomis šioje srityje susiduriama pasirinktose užsienio valstybėse.

Dokumentų analizės. Naudojantis šiuo metodu surinkti įvairūs duomenys, skirti esamai mikroįmonių padėčiai Lietuvoje įvertinti bei konkreitiems teisėkūros siūlymams pateikti. Šis metodas naudojamas tiriant įvairius dokumentinius šaltinius, pavyzdžiui, pozityviosios teisės šaltinius, teismų praktiką, siekiant apibendrinti ir išanalizuoti mikroįmonių nemokumo proceso problematiką. Dokumentų analizės metodas skirtas ir statistinių duomenų, susijusių su mikroįmonių nemokumo procesu, analizei. Todėl tyrimas yra tiek kokybinis, tiek kiekybinis.

Loginės analizės. Loginės analizės metodas naudojamas analizuojant teorines ir praktines mikroįmonių teisinio reglamentavimo ir šio proceso įgyvendinimo problemas, ieškant jų sprendimo būdų, teikiant pasiūlymus ir galimus JANĮ pakeitimus.

Apibendrinimo metodas. Taikant šį metodą buvo daromos išvados atskirais nagrinėjamais mikroįmonių nemokumo proceso problematikos klausimais. Tai leido apžvelgti surinktą medžiagą ir atskleisti tyrimo problematiką.

1.5. Šaltiniai

Tyrimo naudoti įvairūs teisės šaltiniai. Daugiausia dėmesio atliekant tyrimą skirta pasirinktų užsienio valstybių nemokumo procesą reglamentuojantiems teisės aktams bei neprivalomoms galios užsienio valstybių praktiką apibendrinantiems teisės šaltiniams. Daug dėmesio skirta UNCITRAL gairėms. Šis teisės šaltinis atskleidžia modernios nemokumo teisės vystymąsi ir valstybių patirtį, reguliavimą, susijusį su supaprastintu mikroįmonių nemokumo procesu. Taip pat tyrimo analizuotos Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyvos nuostatos, reglamentuojančios mikroįmonių nemokumo procedūras bei verslininkų skolų panaikinimo procedūrą, bei dėl Nemokumo direktyvos pateikti pasiūlymai. Tyrimo remiamasi ir aktualiais teisės doktrinos darbais. Pastaraisiais metais vis daugiau dėmesio teisės doktrinoje yra skiriama būtent mikroįmonių nemokumo proceso analizei ir jo tobulinimui.

II. MIKROJMONĖS SAMPRATA

Šiame skyriuje pateikiami mikrojmonės sampratos ir ją apibrėžiančių kriterijų teisės aktuose pavyzdžiai. Mikrojmonės samprata yra esminis šio tyrimo ribas ir pateikiamas siūlymus apibrėžiantis dalykas, nes supaprastintas nemokumo proceso reglamentavimas būtų skirtas būtent specialius kriterijus atitinkančiam subjektui – mikrojmonei.

Nors šiuo metu teisės aktuose pateikiami įvairūs mikrojmonių apibrėžimai, jie skirti įmonių finansinės (buhalterinės) atskaitomybės pagrindams nustatyti ir nevysiškai atitinka siekiamus mikrojmonių nemokumo proceso supaprastinimo tikslus. Siekiant veiksmingo supaprastinto mikrojmonių nemokumo proceso, svarbu nustatyti ne tik leidžiančius mikrojmonei apibūdinti kriterijus, bet ir kriterijus, kurie užtikrintų paprastą ir aiškų jos identifikavimą nemokumo proceso inicijavimo stadijoje. Tai reikšminga dėl kelių tikslų.

Pirma, nemokumo teisė, kaip viešosios teisės sritis, grindžiama imperatyviu teisinio reguliavimo metodu. Todėl nemokumo procesą reglamentuojančiuose teisės aktuose vartojamos sąvokos turi būti apibrėžiamos aiškiai, konkrečiai ir nedviprasmiškai, siekiant užtikrinti teisinį aiškumą ir tikrumą.

Antra, teismui, gavusiam pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo, turėtų pakakti duomenų, pateiktų pareiškime ir esančių viešuose valstybės registruose, kad būtų galima nustatyti, ar įmonė atitinka mikrojmonės kriterijus. Nemokumo procesą reglamentuojančiame teisės akte pateikiamas mikrojmonės apibrėžimas neturi kelti ginčų, jis turėtų būti nustatomas automatiškai, įvertinus kelis konkrečius (nedviprasmiškus) duomenis.

Trečia, objektyvių ir konkrečių mikrojmonės apibrėžimo kriterijų nustatymas reikalingas, kad būtų išvengta galimo piktnaudžiavimo supaprastintu mikrojmonės nemokumo procesu, nes siekiant nesąžiningai pasinaudoti specialiu teisiniu reguliavimu gali būti mėginama nurodyti netikslus, klaidinančius duomenis, kuriais remiantis įmonė būtų priskirta prie mikrojmonių.

Mikrojmonė yra juridinis asmuo, tačiau pripažįstama, kad paprastai mikrojmonės keliais požymiais išskiria iš kitų. Pirma, mikrojmonės išsiskiria nesudėtinga valdymo struktūra ir mažu darbuotojų skaičiumi – neretai jų būna vienas ar keli. Antra, tokios įmonės pasižymi paprasta finansine struktūra. Jos turi nedidelį skaičių kreditorių ir jų veiklos vykdymas neretai priklauso nuo vieno pagrindinio kreditoriaus (kredito įstaigos), teikiančio kreditą verslui vykdyti. Trečia, smulkusis verslas gali veikti neinkorporuota (neįsteigta) teisine forma, todėl neretai nėra taikoma įmonės ir jos savininkų turto ir įsipareigojimų atskyrimo taisyklė. Be to, net ir inkorporuota (registruota) forma veikiančioje įmonėje jos savininkai / vadovas neretai gali būti užtikrinę įmonės skolinių įsipareigojimų vykdymą laidavimu, įkeitimu, garantija ir pan. Todėl mikrojmonės ir jos savininkų (vadovų) ekonominė padėtis neretai yra glaudžiai susijusi.⁶

Minėti mikrojmonės požymiai lemia, kad jai gali būti taikomos išimtys iš bendrųjų nemokumo procesą reglamentuojančių taisyklių. Vieno konkretaus mikrojmonės apibrėžimo nėra. Todėl iš esmės kiekvienos valstybės nemokumo teisėje, atsižvelgiant į jos įmonių, nemokumo teisės tradiciją, civilinės teisės bei ekonominių ir socialinių santykių ypatumus, mikrojmonei apibrėžiama skirtingai. Pateikiant tokį apibrėžimą siekiama nustatyti konkrečią grupę teisės subjektų, kuriems turėtų būti taikomas specialus nemokumo teisinis režimas. Aplinkybės, kurios turėtų būti vertinamos sprendžiant, ar įmonė laikytina mikrojmone, yra metinės pajamos ar grynasis pelnas (angl. *annual gross or net revenue*), turto vertė ir (ar) skolos, pardavimų vertė, teisinė forma, darbuotojų skaičius.⁷

Europos Sąjungos teisėje klausimas dėl mikrojmonių sampratos nėra vienareikšmiškai reglamentuojamas. Viena vertus, šiuo metu galiojančioje Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyvos preambulės 18 punkte nustatyta, kad, apibrėždamos labai mažas, mažąsias ir vidutines įmones, valstybės narės galėtų deramai atsižvelgti į Europos

⁶ Aurelio Gurrea-Martínez, Implementing an insolvency framework for micro and small firms, *International Insolvency Review*, 30 (2021).

⁷ Ronald B. Davis et al, „The Modular Approach to Micro, Small, and Medium Enterprise Insolvency“, (2016).

Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/34/ES⁸ arba 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendaciją dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo⁹, o 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šioje direktyvoje nurodytos sąvokos *labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės* yra suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos nacionalinėje teisėje. Kita vertus, pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos nurodoma, kad mikroįmonė yra suprantama pagal Europos Komisijos rekomendaciją dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo. Pagal šią Europos Komisijos rekomendaciją, mikroįmonė suprantama kaip įmonė, kurioje dirba mažiau nei 10 darbuotojų ir jos metinis pelnas ir (ar) balanse nurodyto turto vertė neviršija 2 milijonų eurų.¹⁰

UNCITRAL gairėse mikroįmonė apibrėžiama kaip bet kokią teisinę formą (angl. *any legal form*) turintis subjektas, įskaitant verslininkus ir ribotos ar neribotos atsakomybės juridinius asmenis, pagal nacionalinę teisę priskirtinus mikroįmonėms ir mažosioms įmonėms. Minėtose gairėse išskiriamos tokios subjektų grupės:

- individualūs verslininkai: fiziniai asmenys, užsiimantys prekyba, verslu, amatu ar profesija, savarankiškai dirbantys arba ribotos ar neribotos atsakomybės mikro-, mažosios ir vidutinės įmonės, jei pagal nacionalinę teisę jos priskiriamos prie verslininkų. Siekiant išvengti neaiškumų, ši sąvoka turėtų apimti pajamas iš verslo gaunančius asmenis, o ne tiesiog gaunančius atlyginimą iš darbdavio (darbuotojus);
- neribotos atsakomybės mikro-, mažosios ir vidutinės įmonės: turinčios atskirą teisinį statusą (angl. *legal personality*) arba jo neturinčios mikro- ir mažosios įmonės, kurios turi neribotą steigėjų, savininkų ar dalyvių apsaugą (individualios įmonės ir kitos neribotos atsakomybės subjektai);
- ribotos atsakomybės mikro-, mažosios ir vidutinės įmonės: turinčios teisinį statusą (angl. *legal personality*) arba jo neturinčios mikro- ir mažosios įmonės, kurių steigėjų, savininkų ar dalyvių atsakomybė ribota.

Nors UNCITRAL gairėse šio teisės akto taikymo sritis apibrėžiama ne per konkrečius įmonę apibrėžiančius kriterijus, tačiau atskiras kategorijas asmenų (juridinius ir fizinius), kurie nėra detalai atribojami. UNCITRAL gairės konkrečių mikroįmonę apibrėžiančių kriterijų nenustato.

Lietuvos Respublikos mikroįmonių bei įmonių skirstymas pagal atskiras kategorijas yra įtvirtintas įvairiuose teisės aktuose.

8 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB.

9 Europos Komisijos 2003 m. gegužės 6 d. rekomendacija dėl mikroįmonių, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo 2003/361/EB, paskelbta Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

10 Within the SME category, a microenterprise is defined as an enterprise which employs fewer than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed 2 million Eur.

1 lentelė. Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatymo 4 straipsnyje nustatyti labai mažų, mažų, vidutinių ir didelių įmonių apibrėžimai¹¹

	Labai mažos įmonės ¹²	Mažos įmonės ¹³	Vidutinės įmonės ¹⁴	Didelės įmonės ¹⁵
Balanse nurodyto turto vertė	iki 350 000 Eur	iki 4 000 000 Eur	iki 20 000 000 Eur	virš 20 000 000 Eur
Pardavimo grynosios pajamos per ataskaitinius finansinius metus	iki 700 000 Eur	iki 8 000 000 Eur	iki 40 000 000 Eur	virš 40 000 000 Eur
Vidutinis metinis darbuotojų skaičius pagal sąrašą per ataskaitinius finansinius metus	iki 10	iki 50	iki 250	virš 250

2 lentelė. Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 3 straipsnyje nustatyti įmonių apibrėžimai¹⁶

	Labai mažos įmonės	Mažos įmonės	Vidutinės įmonės
Darbuotojų skaičius	Iki 10 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš kitų sąlygų	iki 50 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš kitų sąlygų	mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš kitų sąlygų
Įmonės metinės pajamos	iki 2 mln. Eur	iki 10 mln. Eur	neviršija 50 mln. Eur
Įmonės balanse nurodyto turto vertė	iki 2 mln. Eur	iki 10 mln. Eur	neviršija 43 mln. Eur

11 Detalizuojant nurodytus kriterijus šio įstatymo 4 straipsnio 5–7 dalyse nurodyta, kad pardavimo grynąsias pajamas sudaro ataskaitiniais finansiniais metais pardavus prekes ir paslaugas uždirbtos pajamos, iš kurių atimtos grąžintų prekių pardavimo, nukainojimo, nuolaidų sumos; vidutinis metinis darbuotojų skaičius pagal sąrašą apskaičiuojamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka; įmonė priskiriama kitai įmonių kategorijai tuo atveju, kai šio straipsnio 1–4 dalyse nurodyti rodikliai paskutinę finansinių metų dieną neviršijami ar pradedami viršyti dvejus iš eilės finansinius metus.

12 Įmonės, kurių ne mažiau kaip du rodikliai paskutinę finansinių metų dieną neviršija šių dydžių.

13 Įmonės, kurių ne mažiau kaip du rodikliai paskutinę finansinių metų dieną neviršija šių dydžių.

14 Įmonės, kurių ne mažiau kaip du rodikliai paskutinę finansinių metų dieną neviršija šių dydžių.

15 Įmonės, kurių ne mažiau kaip du rodikliai paskutinę finansinių metų dieną viršija vidutinės įmonės dydžius.

16 Detalizuojant nurodytus kriterijus šio įstatymo 3 straipsnio 5–8 dalyse nurodyta, kad įmonės darbuotojų skaičių atitinka vidutinis metinis darbuotojų skaičius. Vidutinis metinis darbuotojų skaičius nustatomas pagal paskutinių metų arba, jeigu įmonė veikia ilgiau kaip dvejus metus, – pagal paskutinių dvejų metų įmonės duomenis. Vidutinio metinio darbuotojų skaičiaus nustatymo tvarkos aprašą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė) ar jos įgaliota institucija; vidutinės, mažos ar labai mažos įmonės statuso (toliau – statusas) deklaravimo dieną (toliau – deklaravimo diena) įmonės finansiniai duomenys turi patvirtinti įmonės atitiktį šio straipsnio 1, 2 ar 3 dalyse nustatytoms sąlygoms; Įmonės finansiniai duomenys nustatomi pagal paskutinių metų arba, jeigu įmonė veikia daugiau kaip dvejus metus, – pagal paskutinių dvejų metų patvirtintų įmonės metinių finansinių ataskaitų rinkinį (toliau – metinės finansinės ataskaitos) arba įmonių grupės metinių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį (toliau – metinės konsoliduotosios finansinės ataskaitos). Jeigu sudaryti ir tvirtinti metines finansines ataskaitas arba metines konsoliduotąsias finansines ataskaitas įmonei nėra privaloma, įmonės finansiniai duomenys nustatomi vadovaujantis kitais finansiniais dokumentais, kuriuose sukauptos informacijos pakanka šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodytiems finansiniams duomenims nustatyti (toliau – kiti finansiniai dokumentai); įmonės atitiktis šio straipsnio 1, 2 ar 3 dalyse nurodytoms sąlygoms fiksuojama nuo metinių finansinių ataskaitų, metinių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ar kitų finansinių dokumentų patvirtinimo dienos, išskyrus atvejus, kai įmonė turi patvirtinusi trumpesnio kaip 12 mėnesių laikotarpio finansines ataskaitas ar kitus finansinius dokumentus arba kai nustatomas naujos įsteigtos įmonės, kurios metinės finansinės ataskaitos, metinės konsoliduotosios finansinės ataskaitos ar kiti finansiniai dokumentai dar nepatvirtinti, statusas. Įmonė, turinti patvirtintas trumpesnio kaip 12 mėnesių laikotarpio finansines ataskaitas ar kitus finansinius dokumentus, ir nauja įsteigta įmonė, kurios metinės finansinės ataskaitos, metinės konsoliduotosios finansinės ataskaitos ar kiti finansiniai dokumentai dar nepatvirtinti, priskiriama vidutinei, mažai ar labai mažai įmonei šio straipsnio 9 dalyje nustatyta tvarka nustačius, kad ji atitinka šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytas sąlygas.

Įmonių skirstymas, priklausomai nuo jos dydžio, pripažįstamas ir poįstatyminiuose nemokumo procesą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 4 d. nutarime, kuriuo įgyvendinamas JAN¹⁷, reglamentuojant nemokumo administratorių atrankos taisykles, pateikiami juridinių asmenų apibūdinimo kriterijai. Pagal šiuos kriterijus įmonės skirstomos į tris kategorijas: mažas, vidutinės ir didelės įmonės.

3 lentelė. Kriterijai, pagal kuriuos skirstomos įmonės Nemokumo administratorių atrankos taisyklėse

	Mažos įmonės	Vidutinės įmonės	Didelės įmonės
Įmonės turto vertė	neviršija 30 000 Eur	didesnė kaip 30 000 Eur, bet neviršija 300 000 Eur	didesnė kaip 300 000 Eur
Įmonės kreditorių skaičius	iki 40	nuo 41 iki 80	81 kreditorius ir daugiau
Įmonės kreditorių reikalavimų dydis	neviršija 30 000 Eur	didesnė kaip 30 000 Eur, bet neviršija 300 000 Eur	kreditorių reikalavimų suma didesnė kaip 300 000 Eur

Iš nurodyto teisinio reguliavimo matyti, kad sprendžiant dėl mikroįmonės apibrėžimo nacionalinėje teisėje naudojami įvairūs kriterijai. Vienas dažniausiai taikomų kriterijų yra įmonės darbuotojų skaičius. Tai yra objektyvus, gana nesunkiai nustatomas kriterijus. Kitas įprastai naudojamas kriterijus yra įmonės turtas ir (ar) jos gautos pajamos. Įmonės nemokumo vertinimui yra reikšmingesnis turimo turto vertinimas, jo vertė, nes būtent iš viso įmonės turto nemokumo (bankroto) proceso atveju būtų tenkinami kreditorių reikalavimai. Tačiau problemų praktikoje kyla dėl realios įmonės turimo turto vertės nustatymo. Įprastai įmonės turto vertė nustatoma pagal jos finansinės atskaitomybės dokumentus (turto balanse) nurodytus duomenis. Tačiau dėl įvairių priežasčių įmonės turto balanse nurodyto ir realaus įmonės turto vertė gali skirtis.

Įmonės kreditorių skaičius ir jų reikalavimų dydis gali kelti neaiškumą. Visų pirma, nesant išviešinto įmonės kreditorių reikalavimų sąrašo, tokios informacijos pateikimas priklauso tik nuo pareiškime teismui pateikiamos informacijos teisingumo. Taip pat nėra aišku, kokie kreditoriai ir jų reikalavimai priskirtini prie šio kriterijaus. Pavyzdžiui, kyla klausimas, ar reikalavimų terminai jau turi būti suėję pareiškimo pateikimo metu, taip pat ar jie gali būti ginčijami. Todėl mikroįmonės apibrėžimas remiantis vien jos kreditorių skaičiumi gali kelti neaiškumą. Kita vertus, įvairių užsienio valstybių (Singapūro, Vokietijos, Prancūzijos) nemokumo teisėje vienas pagrindinių mikroįmonę apibrėžiančių elementų yra būtent kreditorių skaičius.

Vertinant mikroįmonės sampratą, matyti, kad tiek Lietuvos teisėje, tiek užsienio valstybėse ji iš esmės yra siejama su juridiniu asmeniu. Tačiau UNCITRAL įstatyminės nemokumo teisės gairėse dėl mikro- ir mažųjų įmonių nemokumo kaip subjektai, kuriems taikomas siūlomas teisinis reguliavimas, atskirai išskiriami ir fiziniai asmenys, vykdančys ūkinę komercinę veiklą. Tai yra reikšmingas mikroįmonių sampratos pokytis nemokumo teisėje, rodantis, kad specialaus supaprastinto nemokumo proceso režimas turi būti taikomas ne tik inkorporuota, bet ir neinkorporuota verslo forma ūkinę komercinę veiklą vykdančioms asmenims.

¹⁷ Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 4 d. nutarimo Nr. 924 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymą“ pakeitimo, žr. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/fc34cf4122f611eab86ff95170e24944>.

III. UNCITRAL gairių analizė

3.1. UNCITRAL gairių bendrosios nuostatos

UNCITRAL gairėse pateikiamas išsamus, kompleksinis supaprastinto nemokumo proceso modelis. Šiose gairėse yra pateikta supaprastinto nemokumo proceso sistema, kurią siūloma perkelti į valstybių nacionalinį nemokumo proceso teisinį reguliavimą taip sudarant sąlygas operatyvesniam, ekonomiškesniam mikroįmonių nemokumo procesui. Analizuojant galiojančio teisinio reguliavimo problemas ir teikiant siūlymus tyrime taip pat remiamasi UNCITRAL gairėmis. Šioje tyrimo dalyje trumpai aptariami pagrindiniai supaprastinto mikroįmonių nemokumo proceso tobulinimo aspektai.

Skolininkas ir taikymo sritis

Minėta, kad UNCITRAL gairėse mikroįmonės apibrėžiamos ir kaip fizinis asmuo, vykdamas ūkinę komercinę veiklą. Apibrėžiant šių gairių taikymo sritį, nurodoma, kad jos pagrįstos viską apimančiu požiūriu (angl. *all-inclusive approach*), reiškiančiu, jog nemokumo proceso taisyklės taikomos inkorporuotą ir neinkorporuotą ūkinę komercinę veiklą vykdančioms asmenims.¹⁸

Vertinant fizinių asmenų (verslininkų) nemokumą, pripažįstama, kad ne visais atvejais yra galima jų skolas suskirstyti į atskiras kategorijas, pavyzdžiui, skolas, kurios kyla iš ūkinės komercinės veiklos ir vartojimo (pavyzdžiui, vartojimo kredito teisiniai santykiai).¹⁹ Todėl visos skolininko skolos turėtų būti įtraukiamos į vieną nemokumo procesą. Taip pat pripažįstama, kad supaprastintas nemokumo procesas turėtų apimti bankroto (likvidavimo) ir restruktūrizavimo procedūras. Toks kompleksinis požiūris į nemokumo problemas reikalingas siekiant ne tik užtikrinti operatyvų įmonės turto likvidavimą bankroto metu, bet ir išvengti per ankstyvo gyvybingų įmonių likvidavimo, be to, turėtų būti nustatyta galimybė pereiti iš bankroto į restruktūrizavimo procesą.²⁰

Kiti supaprastintame nemokumo procese dalyvaujantys subjektai

UNCITRAL gairėse pripažįstamas teismo ir nemokumo administratoriaus dalyvavimas nemokumo procese. Nemažai dėmesio šiose gairėse skiriama nepriklausomo eksperto (angl. *independent professional*) paskyrimui bei jo teisėms ir pareigoms. Pagal JANĮ, toks asmuo iš esmės laikytinas nemokumo administratoriumi. Išskirtini tam tikri tokio subjekto ypatumai. Pagal UNCITRAL gaires, sąvoka „nepriklausomas ekspertas“ apima bet kokį profesionalą (viešo, privataus, viešo-privataus) sektoriaus, kuriam procesą prižiūrinti institucija (teismas) gali pavesti atlikti tam tikrus veiksmus procese.²¹

Vienas pagrindinių tokių nepriklausomų profesionalų ypatumų tas, kad jie turėtų teikti paslaugas dar **iki formalios nemokumo proceso pradžios**, skolininkui išreiškus ketinimą pasinaudoti supaprastinta nemokumo procedūra.²² Nepriklausomas profesionalas galėtų išaiškinti skolininko teises ir pareigas, padėti parengti kreipimąsi dėl nemokumo proceso pradėjimo ir atsiliepimą į kreditorių reikalavimą pradėti šį procesą. Taip pat teismas tokio asmens gali paprašyti pateikti skolininko turto, įsipareigojimų, reikalavimų sąrašą, sudarytus sandorius. Atitinkamai restruktūrizavimo procese nepriklausomas profesionalas turi būti paskirtas padėti parengti restruktūrizavimo planą, vykdyti derybas su kreditoriais, prižiūrėti skolininko veiklą derybų laikotarpiu ir pan.²³ Tokiam asmeniui keliami profesiniai, etikos reikalavimai. Kompetentinga institucija (teismas) gali

18 UNCITRAL gairės, 49 psl.

19 UNCITRAL gairės, 49 psl.

20 UNCITRAL gairės, 50 psl.

21 UNCITRAL gairės, 55 psl.

22 UNCITRAL gairės, 56 psl.

23 UNCITRAL gairės, 56 psl.

atstatydinti ar pakeisti nepriklausomą profesionalą savo iniciatyva ar esant prašymui, pavyzdžiui, dėl jo neatsargių veiksmų, nekompetencijos, interesų konfliktų, teisės pažeidimų ar kitu pagrindu.²⁴ Siekiant proceso operatyvumo, turėtų būti užtikrinama operatyvi nepriklausomo profesionalo atstatydinimo procedūra ir nustatytas baigtinis atstatydinimo pagrindų sąrašas.

Pagalba supaprastinto nemokumo proceso metu

Pripažįstama, kad supaprastinto nemokumo proceso metu skolininkui turi būti suteikiama pagalba, t. y. sudaromos galimybės operatyviai pasinaudoti supaprastinta nemokumo procedūra. Tokia pagalba gali būti nepriklausomo profesionalo (nemokumo administratoriaus) patarimai dėl nemokumo proceso organizavimo, standartinės dokumentų formos parengimas, elektroninių sistemų naudojimas pateikiant dokumentus teismui.²⁵ Standartinių procesinių dokumentų formų naudojimas turėtų pagreitinti procesą, sudaryti sąlygas paprasčiau kreiptis į teismą dėl nemokumo proceso pradėjimo. Atitinkamai prie tokio tikslo prisidėtų ir dokumentų pateikimas elektronine forma.

Administravimo išlaidos

Viena pagrindinių supaprastinto nemokumo proceso problemų yra administravimo išlaidų apmokėjimas. Neretai nemokumo procese skolininkai neturi pakankamai turto, iš kurio gali būti apmokamos administravimo išlaidos. Siekiant spręsti šias problemas ir nepriklausomo profesionalo (nemokumo administratoriaus) atlyginimo klausimą, nurodoma, kad jo atlyginimas gali būti mokamas iš viešųjų išteklių (angl. *public funds*) ar skolininko turto (angl. *insolvency estate*), priklausomai nuo aplinkybių. Atlyginimo mokėjimo tvarka gali būti nustatyta teismo, atsižvelgiant į įmonės turtą, nemokumo proceso sudėtingumą, paskatas nemokumo administratoriui.²⁶

Pagrindiniai supaprastinto nemokumo proceso požymiai

- **Supaprastintos standartinės procedūros taikymas.** Siūlomos nustatyti išimties iš bendrųjų įmonių nemokumo proceso taisyklių, kurios būtų taikomos mikroįmonės nemokumo procese.
- **Trumpesni terminai.** Procedūroms atlikti turėtų būti nustatyti trumpesni, nei įprastai nemokumo procese, terminai ir jie turėtų būti pratęjami tik išimtiniais atvejais.
- **Formalumą sumažinimas.** Atliekant procesinius veiksmus turėtų būtų atsisakoma formalių reikalavimų. Tokie formalumai galėtų būti susiję su kolektyvinių kreditorių teisių įgyvendinimu, kreditorių reikalavimų pateikimo ir tvirtinimo procedūra ir pan.
- **Valdymo organų kompetencijos išlaikymas restruktūrizavimo metu.** Restruktūrizavimo procese skolininko valdymo organai išlaiko savo kompetenciją (angl. *debtor-in-possession*).
- **Skolininko įtraukimas į turto likvidavimo procesą.** Pripažįstama, kad dėl mažų įmonių verslo ypatumo, įmonės savininko gebėjimų, žinių apie savo verslą ir atitinkamą rinką skolininkas gali būti įtraukiamas į turto likvidavimo procesą. Todėl UNCITRAL gairės nustato skolininko įtraukimą (angl. *involvement*) į turto realizavimo procesą. Skolininko įtraukimo į procesą laipsnis gali skirtis ir priklausyti nuo konkrečios situacijos. Skolininko gali būti prašoma patarti dėl konkretaus turto pardavimo, prisidėti parengiant likvidavimo planą (angl. *liquidation schedule*) ar kitais aspektais.
- **Numatomas kreditorių pritarimas.** Įprastai nemokumo procese skolininko kreditoriai, balsuodami kreditorių susirinkime (komitete) priima sprendimus, susijusius su šio proceso eiga ir pagrindiniais turto disponavimo klausimais, kurie lemia likvidavimo procedūrų atlikimą. Todėl nemokumo procese siekiama užtikrinti kreditorių aktyvumą ir įtraukimą į sprendimų priėmimą. Tačiau tai atitinkamai reikalauja pačių kreditorių kaštų, sukelia papildomus ginčus, kurie turi neigiamą poveikį nemokumo proceso operatyvumui ir ekonomiškumui. Siekiant išvengti kreditorių įtraukimo į nemokumo procese priimamus

24 UNCITRAL gairės, 57 psl.

25 UNCITRAL gairės, 62 psl.

26 UNCITRAL gairės, 64 psl.

sprendimus, turėtų būti supaprastinamas jų dalyvavimas, apribojant poreikį jiems balsuoti tais klausimais, kurie įprastai priskiriami kreditorių kompetencijai. Todėl nemokumo teisėje turėtų būti nurodyti atvejai, kai kreditorių pritarimas dėl tam tikrų veiksmų atlikimo laikytinas numanomu (atvejai, kai dėl klausimų, kurie buvo nurodyti teismo kreditoriams pagal nustatytą procedūrą ir terminus, nebuvo gautas kreditorių nepritarimas ar prieštaravimas).

Nemokumo bylos iškėlimas

Nemokumo teisėje turėtų būti nustatyti kriterijai, kuriuos turi atitikti skolininkas, siekiantis inicijuoti supaprastintą nemokumo procesą. Tokie kriterijai gali būti įvairūs, pavyzdžiui, nustatyta, kad visa skolininko skolų suma yra lygi ar mažesnė, nei nustatyta didžiausia riba, darbuotojų skaičius, turtas ir pajamos, neviršijančios tam tikro lygio. Taip pat tam tikros verslo sritys (angl. *business activity*) gali nepatekti į supaprastinto nemokumo procesą. UNCITRAL gairės nenustato konkrečių kriterijų, palieka dėl jų spręsti pačioms valstybėms, bet rekomenduoja sumažinti tokių kriterijų iki minimumo.²⁷

Suprastinto nemokumo proceso iškėlimo kriterijai turi būti: i) skaidrūs, konkretūs ir paprasti; ii) pareiškimo dėl supaprastinto nemokumo proceso iškėlimo pateikimo procedūra turi būti greita, efektyvi ir ekonomiška; iii) turi būti nustatytos priemonės, saugančios skolininką, kreditorius ir kitus asmenis ir jų interesus nuo piktnaudžiavimo teise inicijuoti supaprastintą nemokumo procesą.²⁸

Vienas esminių klausimų nemokumo procese yra nemokumo sąvoka. UNCITRAL gairėse nemokumas nėra apibrėžtas (kaip ir kitos nemokumo bylos iškėlimo sąlygos). Tačiau šiose gairėse pripažįstama, kad skolininkai turi turėti teisę kreiptis dėl supaprastinto nemokumo proceso pradėjimo esant pradinei finansinių sunkumų stadijai (angl. *early stage of financial distress*) nereikalaujant įrodyti nemokumą.²⁹ Taip pat nurodoma, kad mikroįmonių nemokumą tiksliau atskleidžia ne balanso, bet likvidumo nemokumo testas, kuris siejamas su įmonės atliekamais mokėjimais (mokėjimų sutrikimu).

Siekiant užtikrinti veiksmingą supaprastinto nemokumo proceso iškėlimo stadiją pripažįstama, kad pareiškime dėl proceso pradėjimo turėtų būti nurodoma tik ta informacija, kuri yra būtina priimti sprendimui pradėti šį procesą.³⁰ Tokia reikalaujama pateikti informacija turėtų būti susijusi su skolininko turtu, įsipareigojimais ir kreditoriais. Pareiškime dėl restruktūrizavimo proceso pradėjimo gali būti reikalaujama pateikti papildomą informaciją, reikalingą priimant sprendimą dėl bylos iškėlimo. Pradėjęs procesą teismas gali savo iniciatyva ar kreditorių prašymu prašyti skolininką pateikti papildomą informaciją. Surinkti reikalingą informaciją gali padėti ir nemokumo administratorius.³¹

Skolininko kreditoriai taip pat turi teisę inicijuoti supaprastintą nemokumo procesą. Tokiu atveju turėtų būti nustatytos sąlygos, kad: i) skolininkui yra tinkamai įteiktas pareiškimas dėl nemokumo proceso inicijavimo; ii) skolininkui suteikta galimybė atsakyti į pareiškimą, sutinkant su pareiškimu, jį ginčijant, ar prašant inicijuoti kitą, nei kreditorius prašo, nemokumo procesą; iii) suprastintas nemokumo procesas pradedamas teismo sprendimu nesant skolininko pritarimo tik jei nustatoma, kad skolininkas yra nemokus.³² Pareiškimas dėl supaprastinto nemokumo proceso pradėjimo atmetamas, jei: i) pareiškimas teismui neteismingas; ii) skolininkas neatitinka keliamų kriterijų; iii) pareiškimu siekiama netinkamai naudotis supaprastinto nemokumo procesu.³³ Jei teismas atsisako iškelti supaprastintą nemokumo bylą, kito pobūdžio nemokumo byla gali būti keliami esant nustatytiems pagrindams.

Teismas, priėmęs sprendimą dėl supaprastinto nemokumo proceso pradėjimo, turėtų skolininkui ir visiems žinomiems kreditoriams išsiųsti individualius pranešimus. Taip būtų užtikrinamas proceso skaidrumas ir šalių informavimas apie procesą, galimybė skųsti sprendimą dėl bylos iškėlimo.³⁴ Informuoti gali būti naudojamos ir

27 UNCITRAL gairės, 78-79 psl.

28 UNCITRAL gairės, 79 psl.

29 UNCITRAL gairės, 81 psl.

30 UNCITRAL gairės, 83 psl.

31 UNCITRAL gairės, 83 psl.

32 UNCITRAL gairės, 85 psl.

33 UNCITRAL gairės, 88 psl.

34 UNCITRAL gairės, 90 psl.

elektroninių ryšių priemonės, elektroninės platformos. Pranešime apie supaprastinto nemokumo proceso pradėjimą turėtų būti nurodyta minimali, esminė informacija apie skolininko verslo padėtį, skolininko turtą, kreditorių teises ir kitus nemokumo proceso veiksmus. Tokia informacija turėtų apimti: i) supaprastinto nemokumo proceso iškėlimo datą; ii) informaciją, susijusią su individualių vykdymo veiksmų sustabdymu ir jo pasekmėmis; iii) informaciją apie reikalavimų pareiškimą; iv) reikalavimų pareiškimo procedūrą; v) terminą ginčyti proceso pradėjimą.³⁵

Taip pat UNCITRAL gairės nustato galimybę nutraukti supaprastintą nemokumo procesą net ir jį pradėjus, jei siekiama netinkamai naudotis supaprastintu nemokumo procesu ar skolininkas neatitinka keliamų reikalavimų.³⁶

Skolininko turtas, jo apsauga ir išsaugojimas

UNCITRAL gairėse aptariami pagrindiniai klausimai, susiję su skolininko turtu ir jo administravimu supaprastintame nemokumo procese.

Sprendžiant dėl skolininko iki nemokumo proceso pradžios sudarytų sandorių ginčijimo, pripažįstama, kad tokiu atveju taikomos bendrosios sandorių ginčijimo taisyklės, atsižvelgiant į supaprastinto nemokumo proceso ypatumus. Teisė ginčyti skolininko iki proceso pradžios sudarytus sandorius suteikiama nemokumo administratoriui ir kreditoriams. Sandorių ginčijimo procedūra turėtų būti paprasta ir ekonomiška. Terminas ginčyti sandorius turėtų būti trumpesnis nei įprastai. Kai kurie sandoriai gali būti apsaugoti, pavyzdžiui, sandoriai dėl bendrosios sutuoktinių nuosavybės, sandoriai, sudaryti neformalaus skolų restruktūrizavimo procedūros metu, sandoriai, sudaryti vykdant restruktūrizavimo planą.³⁷

Vertinant laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą, UNCITRAL gairėse nurodoma, kad čia jis nėra aptariamas, nes dėl supaprastinto nemokumo proceso ypatumų laiko tarpas tarp pareiškimo dėl proceso pradėjimo pateikimo ir jo pradėjimo yra gana trumpas. Tačiau viena iš galimų laikinųjų apsaugos priemonių tokiu atveju yra laikinojo nemokumo administratoriaus, kuris prižiūrėtų skolininko turto naudojimą ar perimtų visą ar dalį jo kontrolės iki bylos iškėlimo, paskyrimas.³⁸

Kreditorių teisės

Supaprastintame nemokumo procese pripažįstami tam tikri kreditorių teisių ir jų įgyvendinimo ypatumai. Supaprastinto nemokumo procese turėtų dalyvauti ir kreditoriai, kurių reikalavimas užtikrintas. Kreditorių reikalavimai gali būti skirstomi į dvi grupes: patenkinami reikalavimai (angl. *liquidated claims*) ir nepatenkinami reikalavimai (angl. *unliquidated claims*). Reikalavimai gali kilti iš sutartinių ar kitokių teisinių santykių. Jie turėtų būti suprantami plačiai, apimti skolininko veikimą ar neveikimą iki nemokumo proceso pradžios, nevertinant, ar suėjo jų patenkinimo terminas.³⁹

Supaprastintame nemokumo procese skolininko gali būti reikalaujama pateikti kreditorių sąrašą su jų reikalavimais. Tačiau kreditoriai taip pat turi teisę pareikšti savo reikalavimus. Teismas, gavęs kreditorių reikalavimus, turi: i) priimti ar atmesti reikalavimą (visą ar iš dalies); ii) išsamiau vertinti susijusio asmens (šėimos nario ar asmens, susijusio su vykdoma ūkine komercine veikla) reikalavimą; iii) nustatyti, kokia apsaugoto kreditoriaus reikalavimo dalis yra apsauga ir kokia ne, įvertindamas įkeisto turto vertę.⁴⁰

Supaprastintame nemokumo procese suinteresuotas asmuo turi turėti teisę ginčyti bet kurį reikalavimą prieš jo patvirtinimą ar jau po jo, reikalauti peržiūrėti reikalavimo pagrįstumą. Kreditoriaus reikalavimo patvirtinimas turėtų suteikti bent tokias individualias kreditoriaus teises: dalyvauti procese ir būti išklaustam, dalyvauti sprendimų priėmimo dėl skolininko turto realizavimo ir gauti reikalavimo patenkinimą pagal nustatytą tvarką.⁴¹

35 UNCITRAL gairės, 94 psl.

36 UNCITRAL gairės, 98 psl.

37 UNCITRAL gairės, 107 psl.

38 UNCITRAL gairės, 111 psl.

39 UNCITRAL gairės, 112-113 psl.

40 UNCITRAL gairės, 119 psl.

41 UNCITRAL gairės, 124 psl.

3.2. Supaprastintas bankroto (likvidavimo) procesas

Vieni esminių klausimų supaprastinto nemokumo procese yra susiję su turto administravimu ir realizavimu. Teismas, iškėlęs nemokumo bylą, turi operatyviai nuspręsti dėl skolininko turto realizavimo ir gautų lėšų paskirstymo kreditoriams: i) jei nustatoma, kad skolininko turtas bus realizuotas ir gautos pajamos bus skirtos kreditorių reikalavimams, nemokumo teisėje turėtų būti nustatyti likvidavimo plano (angl. *liquidation schedule*) parengimo ir pritarimo jam procedūros mechanizmai; ii) jei nustatoma, kad skolininko turtas bus realizuotas ir gautos pajamos nebus skirtos kreditorių reikalavimams tenkinti, nemokumo teisėje turėtų būti nustatytas reikalavimas teismui nutraukti supaprastintą nemokumo procesą.⁴²

Tuo atveju, kai skolininkas turi turto, turi būti parengiamas likvidavimo planas, apie jį turi būti informuojama ir jam pritarta. Tokiu atveju atliekamas skolininko turto realizavimas kuo naudingesne kreditoriams forma. Siekis užtikrinti „operatyvų realizavimą“ neturėtų reikšti, kad nereikia atlikti reikalingų veiksmų dėl skolininko turto įkainojimo ir pan. Tais atvejais, kai nėra skolininko turto (jo yra nepakankamai) patenkinti kreditorių reikalavimams, supaprastinta nemokumo byla turėtų būti nutraukiama.⁴³

Likvidavimo planą turėtų parengti teismas, nebent tokia teisė suteikiama skolininkui ar nemokumo administratoriui. Turto likvidavimo planas, kuriame būtų nustatyta visa esminė informacija apie likvidavimo eigą, būtų naudingas visiems suinteresuotiems asmenims, gali pagreitinoti procesą, ypač užtikrinant operatyvesnę likvidavimo procedūrą. Be to, taip galima būtų išvengti vėlesnių ginčų dėl likvidavimo procedūros metu atliekamų veiksmų. Toks planas galėtų būti reikšmingas ir tuo atveju, kai bankrutuojančiam subjektui iškeliamas restruktūrizavimo byla.⁴⁴

Likvidavimo planas turi būti parengtas per nustatytą terminą, kuris skaičiuojamas nuo supaprastinto nemokumo proceso pradžios. Jame turėtų būti nurodoma bent tokia informacija:

- asmuo, atsakingas už skolininko turto realizavimą;
- skolininko turto sąrašas, nurodant, koks turtas yra skirtas reikalavimams užtikrinti;
- konkretūs turto realizavimo būdai;
- patvirtintų kreditorių reikalavimų sąrašas;
- kreditorių reikalavimų tenkinimo tvarka ir būdai.⁴⁵

Siekiant proceso operatyvumo, likvidavimo plano pavyzdys ar standartinė forma, įskaitant elektroninę, turėtų būti prieinami viešai.⁴⁶

Teismas, patvirtinęs likvidavimo planą, turėtų informuoti apie jį visus žinomus suinteresuotus asmenis (visų pirma, kreditorius) ir nustatyti konkretų trumpą terminą pateikti **nepritarimą** likvidavimo planui. Jeigu per nustatytą terminą prieštaravimai nepateikti ir nėra kitų pagrindų atmesti likvidavimo planą (jo netvirtinti), teismas turi jį patvirtinti. Pažymėtina, kad pagal nustatytą modelį likvidavimo planui nereikia kreditorių pritarimo (atvirkščiai, siūloma nustatyti, kad kreditoriai turi teisę reikšti nepritarimą jam). Nors kreditoriai ir turi teisę nepritari šiam planui, būtent teismas turi priimti sprendimą patvirtinti likvidavimo planą ar ne. Todėl jei per nustatytą terminą nėra pateikta prieštaravimų dėl likvidavimo plano, teismas jį turi patvirtinti, nebent nustatytų nepatvirtinimo pagrindus. Tokie pagrindai gali būti susiję su likvidavimo plano turiniu, pavyzdžiui, turi būti pakeista šalis, atsakinga už turto realizavimą, ar skolininko padėtimi, jo vykdoma veikla.⁴⁷

Jeigu suinteresuoti asmenys pateikia prieštaravimus dėl likvidavimo plano, teismas turėtų atlikti tokius veiksmus:

- jį pakeisti (angl. *modified*) arba
- patvirtinti nekeisdamas (angl. *approve it unmodified*) arba

42 UNCITRAL gairės, 125 psl.

43 UNCITRAL gairės, 126 psl.

44 UNCITRAL gairės, 127 psl.

45 UNCITRAL gairės, 129 psl.

46 UNCITRAL gairės, 130 psl.

47 UNCITRAL gairės, 132 psl.

- pakeisti nemokumo procedūrą (pereiti į įprastą nemokumo procesą).⁴⁸

Pirma, teismas gali nuspręsti pakeisti likvidavimo planą pats ar paprašyti tai padaryti jį parengusį asmenį. Taip pat teismas turi teisę nustatyti trumpą terminą asmeniui, kuris ginčija likvidavimo planą, pateikti alternatyvų planą. Jeigu vėliau pateikiami prieštaravimai dėl pakeisto ar alternatyvaus plano, teismas sprendžia, kaip toliau turėtų vykti procesas. Antra, jei teismas patvirtintų planą nepakeistą, nepaisydamas prieštaravimų, šaliai, kuri su tokiu planu nesutinka, turėtų būti suteikta teisė skųsti tokį sprendimą. Trečia, nustatyta galimybė supaprastintą nemokumo procesą pakeisti į kitą nemokumo procedūrą. Prieštaravimas pradiniam ar pakeistam likvidavimo planui galėtų būti pagrindas pakeisti supaprastintą likvidavimo procedūrą į supaprastintą restruktūrizavimo procedūrą ar įprastą nemokumo procesą (bankroto ar restruktūrizavimo).⁴⁹

UNCITRAL gairėse nurodoma, kad supaprastintame nemokumo procese turėtų būti nustatyta greita ir pagal nemokumo teisės nuostatas atliekama kreditorių reikalavimų patenkinimo tvarka realizavus skolininko turtą. Tai yra bendrojo pobūdžio rekomendacija, nes gairėse nerekomenduojama nustatyti jokių specialų kreditorių reikalavimų tenkinimo taisyklių supaprastinto nemokumo procese. Todėl kreditorių reikalavimai tokiaime procese tenkinami pagal bendrąsias nemokumo teisės taisykles, įskaitant kreditorių eiles.⁵⁰ Tačiau pabrėžiama, kad kreditorių reikalavimai būtų tenkinami operatyviai (angl. *promptly*), siekiant apsaugoti kreditorių, skolininko ir kitų asmenų interesus bei užtikrinti tikrumą ir stabilumą rinkoje.⁵¹

3.3. Supaprastintas restruktūrizavimo procesas

UNCITRAL gairėse pabrėžiama supaprastinto restruktūrizavimo proceso svarba sprendžiant mikroįmonių nemokumo problemas. Supaprastintas beturčių (neturinčių turto) mikroįmonių likvidavimas būtų socialiai ir ekonomiškai labiau pagrįstas nei jos restruktūrizavimas nesant perspektyvų atkurti mokumą. Todėl turėtų būti nustatyta galimybė supaprastinta tvarka pradėti restruktūrizavimo procedūrą pakeisti supaprastinta likvidavimo procedūra, jei teismas nustato, kad mikroįmonės finansinė padėtis ir gyvybingumas negali būti atkurti. Tokia procedūra taip pat turėtų būti taikoma, kai nemoki mikroįmonė negali susitarti su kreditoriais dėl restruktūrizavimo plano arba neįgyvendina patvirtinto plano.

Pagalba rengiant restruktūrizavimo planą

UNCITRAL gairėse nurodoma, kad supaprastintame nemokumo procese turėtų būti galimybė prireikus paskirti nepriklausomą specialistą, kuris padėtų mikroįmonei parengti restruktūrizavimo planą. Teismas taip pat turėtų turėti galimybę kontroliuoti restruktūrizavimo plano regimą, pranešdamas paskirtam asmeniui, atsakingam už jo parengimą, ir suinteresuotoms šalims apie nustatytą terminą restruktūrizavimo plano pasiūlymui pateikti. Maksimalus plano pateikimo terminas turėtų būti reglamentuojamas įstatyme, o teismui nustatyta galimybė, atsižvelgiant į aplinkybes, paskirti trumpesnį terminą, paliekant galimybę jį pratęsti. Aplinkybės, dėl kurių galėtų būti nustatomas trumpesnis terminas restruktūrizavimo planui parengti, gali būti tokios, kai, pavyzdžiui, restruktūrizavimo planas jau parengtas ir aptartas su kreditoriais prieš pradedant procedūrą ar pateikiamas kartu su prašymu pradėti supaprastintą restruktūrizavimo procedūrą.

Per nustatytą terminą nepateikus restruktūrizavimo plano, turėtų būti sprendžiama dėl nemokaus skolininko likvidavimo proceso pradėjimo.

Alternatyvus kreditorių teikiamas restruktūrizavimo planas

Kreditoriams gali būti nustatyta galimybė pateikti alternatyvų restruktūrizavimo planą. Kreditorių pateiktas planas būtų laikomas alternatyva skolininko arba nepriklausomo specialisto parengtam planui. Alternatyviam kreditorių plano turiniui turėtų būti keliami tokie patys reikalavimai kaip ir skolininko ar nepriklausomo

48 UNCITRAL gairės, 132 psl.

49 UNCITRAL gairės, 132–133 psl.

50 UNCITRAL gairės, 133 psl.

51 UNCITRAL gairės, 134 psl.

specialisto parengtam restruktūrizavimo planui. Apie alternatyvų kreditorių planą turėtų būti informuojama tokia pačia tvarka kaip ir apie restruktūrizavimo planą. Taip pat tokios pačios taisyklės kaip ir restruktūrizavimo planui turėtų būti taikomos alternatyvaus plano tvirtinimui ar ginčams dėl jo.

Alternatyvus planas galėtų būti teikiamas kartu su pirminiu planu, jeigu, pavyzdžiui, kai kurie derybose ir pirminio plano rengimo metu dalyvavę kreditoriai nėra patenkinti derybų rezultatais ir nusprendė parengti alternatyvų planą. Alternatyvus planas galėtų būti teikiamas ir nuosekliai, t. y. po pirminio plano pateikimo. Taip pat kreditoriai gali pateikti savo alternatyvų planą teismui per laikotarpį, nustatytą pirminio plano pasiūlymui, arba prašyti tą laikotarpį pratęsti neviršijant maksimalaus įstatyme nustatyto termino restruktūrizavimo plano siūlymams pateikti.

Įstatyme apibrėžus galimybę kreditoriams pateikti alternatyvų planą, rekomenduojama kreditoriams jį leisti pateiktį kai pirminis planas pateikiamas įstatyme nustatyto maksimalaus termino pabaigoje arba iš viso nepateikiamas. Tokiais atvejais kreditoriams savo alternatyviam planui pasiūlyti turėtų būti suteiktas tam tikras papildomas laikas, viršijantis įstatymo nustatytą maksimalų terminą restruktūrizavimo planui pateikti.

Kreditorių pritarimas restruktūrizavimo planui

Supaprastintoje restruktūrizavimo procedūroje siūloma taikyti paprastesnį kreditorių pritarimo restruktūrizavimo planui modelį. Rekomenduojama atsisakyti kreditorių komiteto, kreditorių susirinkimų ir formalaus balsavimo. Supaprastintos restruktūrizavimo procedūros metu siūloma taikyti tariamo patvirtinimo mechanizmą, pagal kurį laikoma, kad kreditoriai, turintys teisę balsuoti dėl plano patvirtinimo, jam pritarė: pirma, jei jiems pranešta apie planą, jo pateikimo terminą ir procedūras, galimybę išreikšti bet kokį prieštaravimą ar nepritarimą planui ar susilaikymą bei to pasekmes (joks prieštaravimas ar priešinimasis nelaikytinas pritarimu), ir antra, per nustatytą terminą jie nepareiškia prieštaravimų ar nepritarimo planui arba pareiškto prieštaravimo nepakanka, kad restruktūrizavimo planas būtų nepatvirtintas pagal plano tvirtinimo ribą (būtiną daugumą), nustatytą Nemokumo įstatyme.

Prieštaravimų restruktūrizavimo planui svarstymas ir plano tvirtinimas

Esant bet kokiam prieštaravimui ar nesutikimui su siūlomu restruktūrizavimo planu, rekomenduojama leisti planą keisti. Tai, kuris subjektas turėtų būti atsakingas už plano pakeitimą, turėtų priklausyti nuo prieštaravimo ir nesutikimo pobūdžio. Teismas turi teisę nurodyti tai atlikti šaliai, atsakingai už plano parengimą, nepriklausomam specialistui, specialiai paskirtam tokiam tikslui, arba suinteresuotų šalių grupei arba pats imtis šios funkcijos.

Prieštaravimo atveju teismas turėtų įsitikinti, ar planas sulaukė reikiamos paramos, ar pakanka išreikšto prieštaravimo planui nepatvirtinti. Nustačius pakankamą prieštaravimą planui nepatvirtinti supaprastintas restruktūrizavimo procesas gali būti pakeistas į likvidavimo procesą. Taip pat turėtų būti galima siekti susitarimo dėl plano, pavyzdžiui, teismui prašant kreditorių nuomonės, kaip planą pakeisti, kad jis jiems būtų priimtinas. Todėl rekomenduojama nustatyti trumpą laikotarpį, per kurį būtų galima atlikti pakeitimus ir visas žinomas suinteresuotas šalis informuoti apie pakeistą planą.

Kreditorių patvirtintas restruktūrizavimo planas turėtų būti dar tvirtinamas teismo. Teismas turėtų įsitikinti, kad planas nepažeidžia imperatyvių įstatymo nuostatų, kad buvo patvirtintas tinkamai, kad kreditorių reikalavimai bus patenkinti bent tokia apimtimi, kiek būtų patenkinti likviduojant skolininką, nebent jie būtų aiškiai sutikę gauti mažiau.

Teismo patvirtintas planas galėtų būti ginčijamas tik dėl apgaulės ir tik per įstatyme nurodytą laiko tarpą, kuris turėtų būti trumpas. Taip pat gali būti ribojama asmenų, turinčių teisę ginčyti patvirtintą planą, grupė. Šie ribojimai galėtų padėti išvengti plano įgyvendinimo trikdžių.

Pasekmės netinkamai vykdant ar nevykdant restruktūrizavimo plano

Skolininkas gali iš esmės pažeisti plano sąlygas arba plano įgyvendinimas gali nutrūkti dėl kitų priežasčių, įskaitant skolininko negalėjimą įvykdyti plano.

Kai skolininkas iš esmės pažeidžia plano sąlygas arba neįgyvendina plano, teismas turėtų galėti savo iniciatyva arba bet kurios suinteresuotos šalies prašymu:

- supaprastintą restruktūrizavimo procedūrą pakeisti į supaprastintą likvidavimo procedūrą arba kitą, įprastą nemokumo procedūrą;
- nutraukti supaprastintą restruktūrizavimo procedūrą;
- jei baigta, atnaujinti supaprastinto restruktūrizavimo procedūrą;
- jei baigta, pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą; arba
- taikyti bet kokį kitą tinkamą teisių gynimo būdą.

Priklausomai nuo pasiekto plano įgyvendinimo etapo, skolininko mokumo būklės ir plano neįgyvendinimo priežasčių, kai kurie variantai gali būti tinkamesni už kitus.

Jeigu po plano patvirtinimo supaprastinta restruktūrizavimo procedūra lieka nebaigta, teismas savo iniciatyva arba bet kurios suinteresuotos šalies prašymu turi teisę pasirinkti nepavykusią supaprastintą restruktūrizavimo procedūrą pakeisti supaprastintu likvidavimo procesu. Jei skolininkas yra mokus, teismas neturėtų atlikti tokio pakeitimo, nebent nacionalinė teisė nustatytų įmonės likvidavimą dėl konkrečių priežasčių, pavyzdžiui, dėl sukčiavimo.

IV. LYGINAMOJI MIKROJMONIŲ NEMOKUMO PROCESO TEISINIO REGULIAVIMO ANALIZĖ

Igyvendinant tyrimo tikslą analizuojamas šešių užsienio valstybių (Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV), Singapūro, Prancūzijos, Vokietijos, Slovėnijos, Čekijos) mikroįmonių nemokumo proceso teisinis reglamentavimas. Dvi iš pasirinktų valstybių priklauso bendrosios teisės tradicijai (Jungtinės Amerikos Valstijos, Singapūras), keturios valstybės priklauso civilinės (kontinentinės) teisės tradicijai (Prancūzija, Vokietija, Slovėnija, Čekija). Pasirinktų užsienio valstybių teisinio reglamentavimo analizė leis sistemškai įvertinti šiuo metu nemokumo teisėje taikomas mikroįmonių nemokumo proceso procedūras ir kylančias problemas.

JAV nemokumo teisinis reglamentavimas (JAV bankroto kodeksas) (angl. *US Bankruptcy Code*) pasirinktas dėl jo įtakos kitų valstybių nemokumo teisės raidai ir kolektyvinių kreditorių teisių įgyvendinimo sistemoms. Tai yra vienas iš pirmųjų moderniosios nemokumo teisės šaltinių, kuriame pripažįstamas įmonių išsaugojimo siekis, poreikis subalansuoti skolininko ir kreditorių interesus. JAV nemokumo teisėje yra išskiriami tam tikri mikroįmonių nemokumo proceso ypatumai. 2019 m. priimtas naujas Smulkiojo verslo restruktūrizavimo aktas (angl. *Small Business Reorganization Act 2019*), skirtas supaprastintam mikroįmonių restruktūrizavimo procesui reglamentuoti.

Singapūro nemokumo teisinis reglamentavimas pasirinktas dėl šioje valstybėje neseniai atliktos sisteminės nemokumo teisės reformos, nustatančios mikro- ir mažųjų įmonių supaprastintą nemokumo procesą (angl. *Simplified Insolvency Programme*), 2020 m. priėmus Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo akto (angl. *Insolvency, Restructuring and Dissolution (Amendment) Act 2020*) pakeitimus. Šiais pakeitimais nustatytos specialios procedūros, skirtos operatyvesniam ir ekonomiškiam supaprastintam bankroto ir restruktūrizavimo procesui užtikrinti.

Prancūzijos nemokumo teisė pasirinkta, nes jos teisiniame reglamentavime nustatyta speciali supaprastinta mikroįmonių likvidavimo procedūra, kurios tikslas yra užtikrinti ekonomišką ir operatyvų likvidavimo procesą. Nustatytas modelis yra skirtas būtent konkrečių subjektų (mikroįmonių) nemokumo problemoms spręsti. Vokietijos nemokumo teisė pasirinkta dėl Vokietijos nemokumo įstatyme nustatytos specialios (supaprastintos) skolų nurašymo procedūros, taikomos fiziniams asmenims. Nors Vokietijos nemokumo teisėje specialus supaprastintas reguliavimas taikomas fiziniams asmenims (nėra išskirta speciali mikroįmonių kategorija), nustatyta nemokumo procedūra lyginamuoju aspektu yra reikšminga siekiant tyrimo tikslų. Slovėnijos ir Čekijos nemokumo teisė pasirinkta dėl gana panašios nemokumo teisės tradicijos, panašios, palyginti su Lietuva, ekonominių santykių raidos. Slovėnijos nemokumo įstatyme išsamiai reglamentuojamas mikroįmonių nemokumo procesas, o Čekijos nemokumo įstatymas nustato tam tikras išimtis iš bendrųjų nemokumo proceso nuostatų taikymo, kai skolininkė yra mikroįmonė.

Toliau pateikiama nurodytų užsienio valstybių teisinio reglamentavimo, skirto supaprastintiems mikroįmonių nemokumo procesams, analizė.

4.1. JAV

JAV nemokumo procesas reglamentuojamas JAV bankroto kodekse⁵². Pagrindinė nemokumo proceso procedūra yra Bankroto kodekso 11 skyriuje nustatyta restruktūrizavimo procedūra, skirta gyvybingam verslui išsaugoti, padedant skolininkui susitarti su kreditoriais dėl restruktūrizavimo plano sudarymo. Tačiau šiame skyriuje

52 JAV bankroto kodeksas, žr. <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/11>.

nustatyta procedūra kritikuojama, nes ji reikalauja pernelyg didelių kaštų, yra sudėtinga ir nepriimtina smulkiajam verslui.⁵³

Mikroįmonių nemokumo procesas JAV reglamentuojamas 2019 m. priimtame Smulkiojo verslo restruktūrizavimo akte (angl. *Small Business Reorganization Act 2019*)⁵⁴, kuris papildė JAV Bankroto kodekso 11 skyrių, t. y. priimti papildomi kodekso 1181–1195 straipsniai. Tai reiškia, kad naujas teisinis reguliavimas skirtas tik restruktūrizavimo, bet ne likvidavimo procedūroms supaprastinti. Taigi JAV supaprastintas nemokumo procesas yra reglamentuojamas tame pačiame akte kaip ir visos nemokumo procedūros tik papildant JAV bankroto kodekso 11 skyrių atskiru skirsniu, kuriame nurodomos išimtys, taikomos supaprastinto restruktūrizavimo procese. Supaprastintas bankroto (likvidavimo) procesas nėra išskirtas, todėl šiam procesui toliau įprastai taikomos JAV bankroto kodekso 7 skyriuje nustatytos bankroto (likvidavimo) procedūros.

Preliminariu vertinimu, nuo 2007 m. apie 40 procentų visų pagal JAV bankroto kodekso 11 skyrių bankrutuojančių asmenų patenka į skolininko sampratą pagal šią supaprastintą procedūrą.⁵⁵ Taigi, preliminariai vertinama, kad apie pusę visų bankrutuojančių subjektų galėtų būti taikomas supaprastintas restruktūrizavimo procesas.

Įstatymas apibrėžia smulkiojo verslo (angl. *small business*) sąvoką. Remiantis JAV bankroto kodekso 51D straipsniu, smulkiojo verslo skolininkas suprantamas kaip asmuo, vykdamas komercinę, verslo veiklą, kurio bendra visų skolų suma pareiškimo pateikimo metu yra ne daugiau nei 2 566 050 JAV dolerių ir ne mažiau nei 50 procentų šios skolos kyla iš skolininko komercinės, verslo veiklos. Ši sąvoka neapima bet kurio su skolininku susijusio grupės asmens, kurio bendra skolų suma yra didesnė nei 2 566 050 JAV dolerių bei tam tikrus specifinius juridinius asmenis.⁵⁶ Supaprastinta nemokumo procedūra taikytina tik asmenims, kurie vykdo ūkinę komercinę veiklą (angl. *engaged in commercial or business activities*). Toks reikalavimas nereiškia, kad visos tokio asmens skolos turi būti kilusios iš ūkinės komercinės veiklos vykdymo. Įstatymas reikalauja, kad bent 50 proc. skolų būtų kilusios iš ūkinės komercinės veiklos. Taigi galima teigti, kad JAV pasirinktas subjektų, kuriems taikomas supaprastintas restruktūrizavimas, procesas yra skirtas ne vartotojų, tačiau labiau verslininkų nemokumo problemoms spręsti.

JAV supaprastintas restruktūrizavimo procesas yra teisminis, nes teismas sprendžia dėl šio proceso pradžios, restruktūrizavimo plano tvirtinimo, jo keitimo bei priima sprendimą dėl šio proceso pabaigos. Tokia procedūra leidžia skolininkui pasirinkti, ar pradėti įprastą nemokumo procesą, ar naudotis specialia supaprastinta procedūra. Taigi supaprastinta nemokumo procedūra nėra privaloma, skolininkas tik turi teisę ja pasinaudoti.

Kaip ir įprastame restruktūrizavimo procese, supaprastintame procese pripažįstamas įmonės valdymo organų kompetencijos išlaikymas.⁵⁷ Tačiau įstatyme nustatyta, kad, esant suinteresuoto asmens prašymui, teismas turi teisę nustatyti, jog skolininko valdymo organai nebetenka teisės valdyti įmonės, esant įtarimų dėl jų apgaulės, nesąžiningumo (angl. *dishonesty*), nekompetencijos, didelės nekompetencijos valdant įmonę prieš restruktūrizavimo proceso pradėjimą ar po jo arba neįgyvendinant patvirtinto restruktūrizavimo plano. Taigi teismui suteikiama diskrecija spręsti dėl tolesnio įmonės valdymo.

Pagrindiniai supaprastinto restruktūrizavimo proceso privalumai yra: i) galimybė smulkiojo verslo savininkams vykdyti ūkinę komercinę veiklą (angl. *to retain a stake in the business*), jei restruktūrizavimo planas yra teisėtas ir nediskriminuoja kreditorių; ii) tik skolininkas turi teisę siūlyti restruktūrizavimo planą; iii) nustatytas specialus supaprastintas terminas, per kurį planas turi būti pateiktas; iv) nustatyta papildoma pareiga nemokumo

53 Nicole C. Cipriano, *The Big Short: How the Big Step of the Small Business Reorganization Act Fell Short* *Reorganization Act Fell*, Hofstra Law Review (2021), 50 (1): 145–173.

54 JAV 2019 m. Smulkiojo verslo restruktūrizavimo aktas, žr. <https://www.congress.gov/bill/116th-congress/house-bill/3311/text>.

55 A guide to the small business reorganization act of 2019 (revised 2022): 3.

56 (A) subject to subparagraph (B), means a person engaged in commercial or business activities (including any affiliate of such person that is also a debtor under this title and excluding a person whose primary activity is the business of owning single asset real estate) that has aggregate noncontingent liquidated secured and unsecured debts as of the date of the filing of the petition or the date of the order for relief in an amount not more than \$2,566,050 (excluding debts owed to 1 or more affiliates or insiders) not less than 50 percent of which arose from the commercial or business activities of the debtor; and (B) does not include (i) any member of a group of affiliated debtors that has aggregate noncontingent liquidated secured and unsecured debts in an amount greater than \$2,566,050 (excluding debt owed to 1 or more affiliates or insiders); (ii) any debtor that is a corporation subject to the reporting requirements under section 13 or 15(d) of the Securities Exchange Act of 1934 (15 U.S.C. 78m, 78o(d)); or (iii) any corporation that (I) is subject to the reporting requirements under section 13 or 15(d) of the Securities Exchange Act of 1934 (15 U.S.C. 78m, 78o(d)); and (II) is an affiliate of a debtor.

57 JAV Bankroto kodekso 1184 straipsnis.

administratoriui padėti skolininkui parengti restruktūrizavimo planą; v) reikalaujama per 60 dienų nuo proceso teisme pradžios surengti pirmąjį teismo posėdį, siekiant operatyvaus ir ekonomiško restruktūrizavimo; vi) nėra reikalavimo sudaryti kreditorių komitetą.⁵⁸ Įstatymas nustato sutrumpintą restruktūrizavimo plano pateikimo terminą. Skolininkas turi pateikti planą per 90 dienų nuo bankroto proceso pradžios (pareiškimo pateikimo teismui) ir šis terminas pratęsiamas tik esant nuo skolininko nepriklausančioms aplinkybėms. Įprastai vykdant Bankroto kodekso 11 skyriuje nustatytą procedūrą šis terminas yra 120 dienų ir gali būti pratęsiamas dar 18 mėnesių.⁵⁹ Be to, proceso ekonomiškumas užtikrinamas nereikalaujant sudaryti kreditorių komiteto (kuris visuomet sudaromas įprastame restruktūrizavimo procese) ir skolininkas neturėti mokėti įmokų į JAV administratorių fondą, nors tai privaloma įprastame restruktūrizavimo procese.

Vienas esminių klausimų, sprendžiant dėl supaprastinto restruktūrizavimo proceso taikymo, yra kreditorių interesų užtikrinimas. Nors supaprastinto restruktūrizavimo procese kreditoriai dalyvauja mažiau nei įprastame procese, tai nereiškia, kad jų teisės yra neproporcingai ribojamos. Supaprastintame restruktūrizavimo procese kreditorių dalyvavimas ribojamas šiais aspektais: i) teismas tvirtina restruktūrizavimo planą nesant kreditorių pritarimo; ii) kreditoriai neturi teisės teikti plano; iii) nesudaromas kreditorių komitetas. Tačiau kreditoriams suteikiamos kitos įprastame restruktūrizavimo procese suteikiamos teisės: i) supaprastintame restruktūrizavimo procese kreditorių reikalavimai turi būti patenkinami ne mažiau nei likvidavimo procese; ii) užtikrintas kreditorių reikalavimas bus tenkinamas iš įkeisto turto; iii) kreditoriams, kurių reikalavimas užtikrintas, gali būti suteikiama teisė patenkinti savo reikalavimą, nors visų kitų reikalavimų vykdymas yra sustabdytas; iv) kreditoriai turi teisę balsuoti prieš restruktūrizavimo planą, jei mano, kad skolininkas pagal jį negalės atlikti mokėjimų. Atitinkamai pripažįstama, kad kreditoriai supaprastintame restruktūrizavimo procese kaip tik gali tikėtis didesnio savo reikalavimų patenkinimo dėl supaprastintų procedūrų.⁶⁰

Pagrindiniai supaprastinto restruktūrizavimo proceso bruožai:

- **Kreditorių, kurių reikalavimai neužtikrinti, komitetas.** Įprastai restruktūrizavimo procese yra sudaromas kreditorių, kurių reikalavimai neužtikrinti, komitetas. Toks kreditorių komitetas nesudaromas supaprastintame restruktūrizavimo procese, nebent teismas nustato kitaip. Tokiu būdu siekiama mažinti kreditorių patiriamas išlaidas nemokumo procese, užtikrinti operatyvesnį, paprastesnį sprendimų priėmimą.
- **Pirmojo posėdžio sušaukimas.** Teismas turi sušaukti susirinkimą (suorganizuoti posėdį) per 60 dienų nuo pareiškimo dėl operatyvaus ir ekonomiško bylos sprendimo pateikimo. Ne vėliau nei 14 dienų iki susirinkimo skolininkas privalo pateikti ataskaitą (angl. *report*), kurioje turi būti nurodyti skolininko įsipareigojimai ir restruktūrizavimo plano sudarymo priemonės.
- **Restruktūrizavimo plano pateikimo terminas.** Skolininkas privalo pateikti planą per 90 dienų nuo sprendimo pradėti supaprastintą restruktūrizavimo procesą priėmimo, nebent teismas šį terminą dėl individualių aplinkybių, nepriklausančių nuo skolininko valios, pratęsia. Taip sudaromos sąlygos užtikrinti operatyvesnį nemokumo procesą.
- **Nemokumo administratoriaus atlyginimas.** Skolininkas nemoka administratoriui atlyginimo (įprastai restruktūrizavimo procese skolininkas turėti mokėti įmokas į JAV administratorių fondą).⁶¹

Restruktūrizavimo plano projekte turi būti nurodoma tokia informacija: trumpas verslo aprašymas, turimo turto įvertinimas, galimybės skolininkui atlikti mokėjimus pagal restruktūrizavimo planą ir kita informacija.⁶² Restruktūrizavimo planą tvirtina teismas.⁶³

58 Christopher G. Bradley, *The New Small Business Bankruptcy Game: Strategies for Creditors Under the Small Business Reorganization Act*, Law Faculty Scholarly Articles. 649 (2020).

59 Nicole C. Cipriano, *The Big Short: How the Big Step of the Small Business Reorganization Act Fell Short* Reorganization Act Fell, Hofstra Law Review (2021), 50(1): 145–173.

60 Nicole C. Cipriano, *The Big Short: How the Big Step of the Small Business Reorganization Act Fell Short* Reorganization Act Fell, Hofstra Law Review (2021), 50(1): 145–173.

61 A guide to the small business reorganization act of 2019 (revised 2022), p. 3.

62 JAV bankroto kodekso 1190 straipsnis.

63 JAV bankroto kodekso 1191(a) straipsnis.

Apibendrintai galima teigti, kad JAV nemokumo teisėje nustatytas supaprastintas nemokumo procesas pasižymi tokiais ypatumais:

- Supaprastintas restruktūrizavimo procesas reglamentuojamas JAV bankroto kodekse, nustatant išimtis iš bendrųjų restruktūrizavimo procesui taikomų taisyklių.
- Sumažinamos tam tikros administravimo išlaidos (skolininkas nemokumo administratoriui nemoka dalies atlyginimo, kuris mokamas kas ketvirtį iki bankroto proceso pabaigos).
- Nėra sudaromas kreditorių komitetas.
- Atidedamas administravimo išlaidų apmokėjimas. Įprastai administravimo išlaidos apmokamos patvirtintu restruktūrizavimo planą, tačiau jos gali apsunkinti restruktūrizavimo sėkmę, todėl sudaroma galimybė išdėstyti tokių išlaidų apmokėjimą.
- Sutrumpintas 90 dienų terminas pateikti teismui restruktūrizavimo plano projektą po bankroto bylos iškėlimo dienos ir gali būti pratęsimas tik esant nuo skolininko valios nepriklausančioms aplinkybėms.

Kreditoriai nebalsuoja dėl restruktūrizavimo plano, jį tvirtina teismas. Tačiau plane turi būti nurodyta, kad visos numatomos gauti pajamos bus skirtos kreditorių, kurių reikalavimai neapsaugoti, tenkinimui plano vykdymo metu ir skolininkui privalomas „geriausių interesų testas“, reiškiantis, kad skolininkas turi įrodyti, kad neapsaugoti kreditoriai restruktūrizavimo metu gaus didesnį reikalavimo patenkinimą nei likvidavimo metu.⁶⁴ Taip išvengiama didesnių kreditorių kaštų ir ginčų dėl restruktūrizavimo plano tvirtinimo. Tačiau supaprastiname restruktūrizavimo procese nėra paneigiamos kitos esminės kreditorių teisės.

4.2. Singapūras

Singapūre nemokumo procesas reglamentuojamas 2018 m. Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo įstatymu (angl. *Insolvency, Restructuring and Dissolution Act 2018*)⁶⁵.

Singapūre nuo 2021 m. sausio 29 d. mikroįmonėms pradėta taikyti galimybė vykdyti supaprastintą nemokumo procesą pagal Supaprastintą nemokumo programą (angl. „*Simplified Insolvency Programme*“). Supaprastintas nemokumo procesas galimas taikant restruktūrizavimo ir bankroto procedūras. Supaprastintas nemokumo procesas taikomas įmonėms, atitinkančioms specialius kriterijus. Įmonė, kuriai gali būti taikomas supaprastintas nemokumo procesas, apibrėžiama kaip įmonė, atitinkanti šiuos kriterijus: i) metinės pardavimo pajamos neviršija 10 mln. JAV dolerių; ii) kreditorių skaičius neviršija 50; iii) darbuotojų skaičius neviršija 30; iv) įmonės skolos (įskaitant tas, kurių mokėjimo terminas nesuėjęs) neviršija 2 mln. JAV dolerių; v) realizuojamas neįkeistas turtas neviršija 50 000 JAV dolerių; vi) įmonė nėra užsienio įmonė (yra registruota Singapūre); vii) nėra kitų aplinkybių, dėl kurių negali būti pradėtas supaprastintas nemokumo procesas.⁶⁶

Pareiškimas dėl supaprastinto nemokumo proceso pradėjimo pateikiamas elektronine forma.⁶⁷ Tokio pareiškimo pateikimo tvarka yra patvirtinta ir viešai prieinama.⁶⁸ Kreipimasis dėl supaprastinto nemokumo proceso pradėjimo yra apmokestintas. Kreipimosi dėl supaprastinto restruktūrizavimo ir bankroto proceso pradėjimo mokestis yra 450 JAV dolerių. Supaprastinto restruktūrizavimo proceso administravimo išlaidos yra 18 750 JAV dolerių, o bankroto (likvidavimo) proceso – 2 700 JAV dolerių.⁶⁹ Tokios konkrečios supaprastinto nemokumo proceso išlaidos nustatytos įstatyme. Kiek galima nustatyti pagal supaprastinto nemokumo proceso reguliavimą Singapūre, įmonė tokiu atveju privalo turėti bent šias minimalias lėšas (turtą), iš kurių būtų galima patenkinti administravimo išlaidas. Jeigu tokio turto nėra pakankamai, supaprastintas nemokumo procesas nevykdomas ir įmonė yra operatyviai išregistruojama.

64 Lori A. Schwartz, *The Small Business Reorganization Act: The Answers You Need to Know*, Real estate issues, 45(4) (2021).

65 Singapūro 2018 m. Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo įstatymas, žr. [https://www.parliament.gov.sg/docs/default-source/default-document-library/insolvency-restructuring-and-dissolution-\(amendment\)-bill-36-2020.pdf](https://www.parliament.gov.sg/docs/default-source/default-document-library/insolvency-restructuring-and-dissolution-(amendment)-bill-36-2020.pdf).

66 Singapūro 2018 m. Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo įstatymo 72F straipsnis.

67 Pareiškimo dėl supaprastinto nemokumo proceso formos elektroninė versija: <https://eservices.mlaw.gov.sg/io/>.

68 Patvirtinta pareiškimo dėl supaprastinto nemokumo proceso forma: <https://io.mlaw.gov.sg/files/Guide%20to%20SDRP%20Appln.pdf>.

69 Plačiau apie Singapūro supaprastintame nemokumo procese išlaidas žr. <https://insolvencytracker.in/2021/02/06/singapore-unveils-simplified-insolvency-programme-for-micro-small-companies/>.

Kai pateikiamas pareiškimas dėl supaprastinto restruktūrizavimo proceso pradėjimo, taikomi bendrieji draudimai perleisti įmonės turtą, draudžiama likviduoti įmonę, prieš ją negali būti pradėti ar tęsiami teismo procesai, nebent yra teismo leidimas, įmonės turtas negali būti įkeistas. Tačiau šis draudimas neapima teisės atlikti reikalavimų įskaitymą ar tęsti pradėtą procesą, jei yra teismo leidimas.⁷⁰ Jei įmonė sąmoningai perleidžia savo turtą šiuo periodu nesąžiningai vykdydama veiklą, jai gali būti taikoma 10 000 JAV dolerių bauda.⁷¹

Įmonei vienu metu gali būti taikoma viena iš supaprastintų procedūrų.⁷² Pareiškimą dėl supaprastintos nemokumo procedūros pradėjimo turi teisę pateikti tik pats skolininkas. Kreditoriai tokios teisės neturi.

Supaprastintas restruktūrizavimo procesas

Supaprastintas restruktūrizavimo procesas suprantamas kaip procedūra, kurios tikslas yra suteikti įmonei galimybę sudaryti susitarimą su kreditoriais ar bet kuria iš kreditorių klasių.⁷³ Supaprastintas restruktūrizavimo procesas gali tęstis ne daugiau kaip tris mėnesius (tokiam terminui taikomos supaprastintos nemokumo proceso taisyklės).⁷⁴

Klausimą dėl supaprastinto restruktūrizavimo proceso priėmimo sprendžia oficialus pareiškimo gavėjas (likvidatorius) (angl. *Official Receiver*⁷⁵). Prie pareiškimo turi būti pateikta informacija apie sprendimą įmonėje pateikti pareiškimą; kreditorių sąrašas; patvirtinimas, kad įmonė sieks sudaryti susitarimą su kreditoriais ar bet kuria kreditorių klase ir jai nežinoma apie aplinkybes, dėl kurių procesas negali būti pradėtas (pavyzdžiui, įmonė nėra nemoki, neatitinka supaprastintos įmonės sąvokos); mokesčio dėl kreipimosi į teismą sumokėjimo patvirtinimas. Prašymas pateikiamas užpildžius viešai internete pateiktą formą. Oficialus gavėjas gali nuspręsti, kad turi būti pateikta papildoma informacija, reikalinga vertinant pareiškimą. Tokiu atveju ji turi būti pateikta per oficialaus gavėjo nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis nei 7 dienos nuo prašymo pateikti informaciją gavimo. Oficialus gavėjas gali atsisakyti priimti pareiškimą, jei: a) pareiškimas yra nevisiškai užpildytas ar neatitinka minėtų reikalavimų; b) nepateikta papildoma reikalinga informacija.⁷⁶ Pareiškimas priimamas ir procedūra pradeda, jei įmonė atitinka kriterijus ir nėra aplinkybių, dėl kurių procesas negali būti pradėdamas. Jei pareiškimas priimamas, oficialus gavėjas privalo išsiųsti pareiškėjui ir visiems kreditoriams pranešimą apie pareiškimo pradėti supaprastintą restruktūrizavimo procesą pradėjimą ir paskelbti jį internete.⁷⁷

Oficialus gavėjas gali pareikalauti iš pareiškėjo sumokėti į depozitinę sąskaitą sumą, reikalingą apmokėti oficialaus gavėjo išlaidoms, patirtoms administruojant supaprastintą restruktūrizavimo procesą.⁷⁸

Pradėjus supaprastintą restruktūrizavimo procesą ir jam vykstant nustatyti ribojimai, skirti apsaugoti pareiškėjui: įmonė negali būti likviduojama; įmonės turtui draudžiama skirti administratorių; prieš įmonę draudžiama pradėti procesą teisme ar jį tęsti, nebent teismas tai leidžia; pareiškėjo atžvilgiu draudžiama pradėti priverstinį vykdymo procesą; kreditoriai, kurių reikalavimai užtikrinti, negali įgyvendinti savo reikalavimo teisių į įkeistą turtą⁷⁹. Tokiu būdu įstatyme nustatyta pareiškėjo turto apsauga ir užtikrinamas visų skolininko kreditorių lygiateisiškumo principas.

Įstatyme nustatytos restruktūrizavimo patarėjo (angl. *restructuring advisor*) funkcijos. Tokios funkcijos yra, pavyzdžiui, padėti įmonei derybose su kreditoriais dėl susitarimo sudarymo, padėti parengti teismui reikalingus dokumentus, patvirtinančius įmonės ir kreditorių susitarimą.

Įmonės ir kreditorių ar jų klasės susitarimą tvirtina teismas. Jei teismas pavirtina susitarimą, jis yra privalomas įmonei ir kreditoriams ar kreditorių klasei. Teismas susitarimo nepatvirtina, kol įmonė nėra pareiškusi visiems

70 Singapūro 2018 m. Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo įstatymo 72K straipsnis.

71 Singapūro 2018 m. Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo įstatymo 72K straipsnis.

72 Plačiau apie Singapūro supaprastintą nemokumo procesą žr. <https://io.mlaw.gov.sg/corporate-insolvency/sip-faq/>.

73 Singapūro 2018 m. Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo įstatymo 72C straipsnis.

74 Singapūro 2018 m. Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo įstatymo 72B straipsnis.

75 Singapūro nemokumo teisėje oficialus gavėjas suprantamas kaip teismo skiriamas įmonės likvidatorius. Plačiau žr.: <https://io.mlaw.gov.sg/corporate-insolvency/who-is-the-official-receiver/>.

76 Singapūro 2018 m. Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo įstatymo 72E straipsnis.

77 Singapūro 2018 m. Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo įstatymo 72G straipsnis.

78 Singapūro 2018 m. Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo įstatymo 72I straipsnis.

79 Singapūro 2018 m. Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo įstatymo 72K straipsnis.

kreditoriams, kad laikysis sutarimo. Susitarimas yra paskelbtas interneto puslapyje, teismas nustato, kad kreditorių ar jų klasės susirinkime 2/3 kreditorių balsavo už susitarimą.⁸⁰ Teismo sprendimas dėl susitarimo patvirtinimo (nepatvirtinimo) gali būti skundžiamas. Susitarimas turi būti pasiektas per 90 dienų, nebent terminas pratęsiamas.

Supaprastintas restruktūrizavimo procesas susideda iš tokių etapų:

Pareiškimo pateikimas: i) pareiškėjas pateikia pareiškimą užpildydamas pareiškimo formą internete ir pateikdamas ją oficialiam gavėjui, kuris įvertina pareiškimą; ii) jeigu pareiškimas atitinka keliamus reikalavimus, siunčiamas pranešimas pareiškėjui, kreditoriams ir paskelbiamas Teisingumo ministerijos puslapyje.

Pareiškimo vertinimas: jei per 21 dieną nėra gauta prieštaravimų, restruktūrizavimo administratorius įvertinta, ar skolininko skolos gali būti restruktūrizuotos.

Pritarimas pareiškimui: i) jeigu pareiškėjas laikomas tinkamu, nustatomas reikalavimas sumokėti 18 750 JAV dolerių depozitą oficialiam gavėjui; ii) skolininko kreditoriai informuojami apie pritarimą pradėti supaprastintą restruktūrizavimo procesą ir jis paskelbiamas Teisingumo ministerijos puslapyje.

Skolų restruktūrizavimo planas: i) restruktūrizavimo administratorius padeda pareiškėjui parengti susitarimą su kreditoriais; ii) jei restruktūrizavimo administratorius laiko, kad planas yra tinkamas ir atitinka kreditorių reikalavimus, kreditoriai, kurių reikalavimai sudaro 2/3 reikalavimų, balsuoja ir planas teikiamas teismui tvirtinti. Teismo patvirtintas planas tampa privalomas kreditoriams.

Supaprastintas bankroto (likvidavimo) procesas

Įmonė turi teisę oficialiam gavėjui pateikti pareiškimą pradėti supaprastintą bankroto procesą. Pareiškimo pateikimo ir jo priėmimo svarstymo procedūra yra iš esmės analogiška kaip ir pateikiant pareiškimą dėl supaprastinto restruktūrizavimo proceso.⁸¹ Taip pat kiti šioje procedūroje atliekami veiksmai iš esmės tik nustato išimtis iš bendrųjų bankroto proceso taisyklių. Priimtas pareiškimas skelbiamas interneto puslapyje. Jei per 21 dieną nuo pareiškimo dėl supaprastinto bankroto proceso paskelbimo negaunama prieštaravimų, laikoma, kad procesas gali būti pradedamas ir įmonė turi į depozitinę sąskaitą sumokėti 2700 JAV dolerių, skirtų oficialaus gavėjo darbo užmokesčiui. Kreditorių susirinkimai nėra šaukiamai.

Supaprastintas likvidavimo procesas susideda iš tokių etapų:

- **Pareiškimas:** i) pareiškėjas pateikia pareiškimą užpildydamas pareiškimo formą internete ir pateikdamas ją oficialiam gavėjui, kuris įvertina pareiškimą; ii) jeigu pareiškėjas atitinka reikalavimus, jam ir kreditoriams siunčiamas oficialus pranešimas ir paskelbiamas Teisingumo ministerijos puslapyje.
- **Pritarimas:** i) jei per 21 dieną nėra gauta prieštaravimų dėl pareiškimo, pareiškėjas laikomas tinkamu bankrutuoti pagal šią procedūrą ir reikalaujama sumokėti 2700 JAV dolerių oficialiam gavėjui; ii) pritarimo pranešimas paskelbiamas Teisingumo ministerijos puslapyje.
- **Likvidavimas:** i) jeigu pareiškėjas neturi pakankamai turto, kad būtų apmokėtos administravimo išlaidos, Teisingumo ministerijos puslapyje pranešima, kad procesas bus nutrauktas ir pareiškėjas bus likviduotas. Tokiu atveju skolininkas likviduojamas per 30 dienų nuo paskelbimo, ii) jeigu pareiškėjas turi pakankamai turto, kad būtų apmokėtos administravimo išlaidos, pradedamas likvidavimo procesas, atlikus likvidavimo procedūras paskelbiamas pranešimas, kaip jos buvo vykdytos, ir pareiškėjas likviduojamas per 30 dienų nuo pranešimo paskelbimo.

Apibendrintai galima teigti, kad Singapūro nemokumo teisėje nustatytas supaprastintas nemokumo procesas pasižymi tokiais ypatumais:

- Supaprastintas nemokumo procesas reglamentuojamas Nemokumo proceso įstatyme, atskiruose skyriuose nurodant specialias taisykles dėl jo pradėjimo, bylos iškėlimo. Kitos nuostatos yra reglamentuojamos kaip išimties iš bendrųjų nemokumo proceso taisyklių.

⁸⁰ Singapūro 2018 m. Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo įstatymo 72M straipsnis.

⁸¹ Singapūro 2018 m. Nemokumo, restruktūrizavimo ir likvidavimo įstatymo 250D–250F straipsniai.

- Supaprastinto nemokumo procese plačiai naudojamos elektroninių ryšių priemonės. Visų pirma, įstatymu nustatytas specialus interneto puslapis, kuriame užpildomas pareiškimas pradėti supaprastintą bankroto ar restruktūrizavimo procedūrą, jame skelbiami šios procedūros metu priimti sprendimai. Internete taip pat skelbiama išsami informacija, kaip turėtų būti inicijuojamas supaprastintas restruktūrizavimo⁸² ar bankroto⁸³ procesas.
- Kreditoriai į sprendimų priėmimą supaprastintame nemokumo procese įtraukiami tik sprendžiant dėl restruktūrizavimo plano tvirtinimo.
- Nustatytas iš anksto žinomas, konkretus kreipimosi į teismą mokestis ir nemokumo proceso administravimo išlaidos supaprastintiems bankroto ir restruktūrizavimo procesams.
- Supaprastinto likvidavimo proceso eiga priklauso nuo įmonės turimo turto. Jeigu jo nepakanka būtinioms administravimo išlaidoms (2700 JAV dolerių) sumokėti, įmonė likviduojama ir išregistruojama per 30 dienų.

4.3. Prancūzija

Prancūzijoje supaprastintas mikroįmonių likvidavimo procesas reglamentuojamas Komercinio kodekso⁸⁴ L644-1–L644-6 straipsniuose. Šio supaprastinto proceso tikslas yra operatyvesnis ir ekonomiškesnis mikroįmonės likvidavimas. Komercinio kodekso L644-1 straipsnyje nustatyta, kad supaprastinto likvidavimo procese (pranc. *liquidation judiciaire simplifiée*) taikytinos bendrosios likvidavimo procedūros tiek, kiek skyriuje, reglamentuojančiame supaprastintą likvidavimo procesą, nenustatoma kitaip. Taigi supaprastintai likvidavimo procedūrai taikomos bendrosios šį procesą reglamentuojančios nuostatos, išskyrus įstatyme atskirai nustatytas išimtis.

Skirtingai nei įprastame likvidavimo procese, vertinamos ne visos pradelstos įmonės skolos, o tik skolos, susijusios su darbuotojų reikalavimais ir kreditoriais, kurių reikalavimai tenkinami privilegijuota tvarka. Skolininkas (įmonės vadovas) turi teisę kreiptis į teismą, prašydamas pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą, užpildydamas nustatytą, viešai prieinamą pareiškimą.⁸⁵ Šiame pareiškime nurodoma informacija apie įmonės nemokumą, turimą turtą, įsipareigojimus, darbuotojus.⁸⁶

Siekiant pradėti supaprastintą likvidavimo procesą, turi būti nustatytos dvi bendrosios sąlygos, kurios įprastai taikomos likvidavimo procese: i) skolininkas negali vykdyti įsipareigojimų (pranc. *cessation des paiements*); ii) nėra galimybių vykdyti restruktūrizavimo procesą. Negalėjimas vykdyti įsipareigojimų yra bendras įmonės nemokumo nustatymo kriterijus Prancūzijos nemokumo teisėje. Taip pat supaprastintame likvidavimo procese taikytinas ir papildomas reikalavimas, pagal kurį skolininkas negali turėti nekilnojamojo turto (pranc. *d'actif immobilier*). Jei skolininkas yra juridinis asmuo, taip pat turi būti nustatytos kitos sąlygos:

- Skolininkas negali turėti nekilnojamojo turto.
- Metinės pajamos mažesnės nei 300 000 Eur, kai darbuotojų daugiau nei vienas, arba 750 000 Eur, kai darbuotojų daugiau nei penki.⁸⁷

Nustatęs visas pirmiau nurodytas sąlygas, teismas priima sprendimą pradėti supaprastintą likvidavimo procesą. Be to, supaprastintas likvidavimo procesas gali būti pradedamas, kai anksčiau yra iškelta restruktūrizavimo byla, t. y. galimas perėjimas iš restruktūrizavimo proceso į supaprastintą likvidavimo procesą. Tačiau tokiu atveju įmonė turi atitikti pirmiau aptartas sąlygas.

Priklausomai nuo įmonės veiklos, teismas paskiria likvidatorius. Jei būtina, gali būti paskiriamas notaras, antstolis ar kitas asmuo, kuris atlieka patariamąją funkciją. Supaprastintame likvidavimo procese taikomi įprasti

82 Singapūro teisingumo ministerijos metodika, kaip inicijuoti supaprastintą restruktūrizavimo procesą: <https://io.mlaw.gov.sg/files/Guide%20to%20SDRP%20Appln.pdf>.

83 Singapūro teisingumo ministerijos metodika, kaip inicijuoti supaprastintą bankroto procesą: <https://io.mlaw.gov.sg/files/Guide%20to%20SWUP%20Appln.pdf>.

84 Prancūzijos komercinis kodeksas, žr. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000005634379/.

85 Pareiškimo, kaip pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą, forma: <https://entreprendre.service-public.fr/vosdroits/R17169>.

86 Žr. <https://entreprendre.service-public.fr/vosdroits/R17169>.

87 Prancūzijos komercinio kodekso L641-2 ir D641-10 straipsniai.

likvidavimo procesui įmonės turto realizavimo būdai. Prancūzijos komercinio kodekso L644-2 straipsnyje nustatyta, kad, nukrypstant nuo bendrosios skolininko turto likvidavimo tvarkos, per pirmus keturis mėnesius turtas gali būti parduodamas sudarant susitarimus su įmone ir pardavėju (pranc. *gré à gré*). Po to, jeigu lieka neparduoto įmonės turto, jis parduodamas aukcione (pranc. *enchères publiques*).⁸⁸

Supaprastintame likvidavimo procese kreditorių reikalavimai tenkinami pagal atitinkamas įstatyme nustatytas eiles. Tam tikrų „privilegiuotų kreditorių“ (pranc. *créanciers privilégiés*) reikalavimai tenkinami pirmiau nei kitų kreditorių. Kreditorių reikalavimų tvirtinimas šiame procese taip pat yra supaprastintas. Kai kreditoriai pareiškia reikalavimus, dėl jų pagrįstumo sprendžia likvidatorius. Priėmęs sprendimą dėl kreditorių reikalavimų patvirtinimo, likvidatorius pateikia plano projektą, pagal kurį reikalavimai tenkinami. Per vieną mėnesį nuo plano paskelbimo kreditoriai gali pareikšti prieštaravimus teismui. Suėjęs šiam terminui likvidatorius tenkina kreditorių reikalavimus.

Patenkinus kreditorių reikalavimus, procesas baigiamas. Procesas turi būti užbaigiamas per šešis mėnesius nuo jo pradžios. Tačiau šis terminas gali būti pratęstas metams, jei įmonė turi daugiau nei vieną darbuotoją ir jos pajamos yra daugiau nei 300 000 Eur.⁸⁹ Teismas turi teisę bet kuriuo metu (pranc. *a tout moment*) nuspręsti, priimdamas motyvuotą sprendimą, kad supaprastintas likvidavimo procesas nebus tęsiamas.⁹⁰

Apibendrintai galima teigti, kad Prancūzijos nemokumo teisėje nustatytas supaprastintas nemokumo procesas pasižymi tokiais ypatumais:

- Supaprastintam likvidavimo procesui taikomos bendrosios šį procesą reglamentuojančios nuostatos, išskyrus atskiras įstatyme nustatytas išimtis.
- Supaprastintame likvidavimo procese nustatytas konkretus likvidavimo terminas ir turto realizavimo būdai, kurie taikomi vienas po kito. Visų pirma, turtas parduodamas pagal susitarimą, o jei po keturių mėnesių nuo šio proceso pradžios lieka nerealizuoto turto, jis parduodamas viešame aukcione.
- Likvidatorius parengia likvidavimo plano projektą. Tai reiškia, kad likvidavimo procese kreditoriams sprendimų priėmimo teisė nėra suteikiama. Likvidavimas atliekamas per gana trumpą įstatyme nustatytą terminą.
- Teismui suteikiama diskrecija nuspręsti, kad, pradėjus supaprastintą likvidavimo procesą, likvidavimas turi būti vykdomas įprasta tvarka ir supaprastintas procesas yra nutraukiamas. Taip pripažįstamas aktyvus teismo dalyvavimas supaprastintame likvidavimo procese.

4.4. Vokietija

Vokietijos nemokumo teisėje atskiro teisinio reglamentavimo, skirto mikroįmonių nemokumo procesui, nėra. Tačiau Vokietijos nemokumo įstatymas (*Insolvenzordnung*)⁹¹ reglamentuoja supaprastintą nemokumo procesą (vok. *Verbraucherinsolvenzverfahren*), skirtą fizinių asmenų skolų nurašymui. Ši procedūra laikoma supaprastinta nemokumo procedūra⁹², todėl patenka į šio tyrimo sritį ir ja taip pat tikslinga remtis.

Supaprastintas nemokumo procesas reglamentuojamas Vokietijos nemokumo įstatymo 304–314 straipsniuose. Remiantis 304 straipsnio 1 dalimi, šiame skyriuje reglamentuojamai procedūrai taikomos bendrosios nemokumo proceso nuostatos, jei skolininkas yra fizinis asmuo, kuris neužsiima ūkine veikla (vok. *selbständige wirtschaftliche Tätigkeit*), nebent šiame skyriuje nustatyta kitaip. Jei skolininkas užsiima ūkine veikla, supaprastinta procedūra taikoma, jei jis turi turto (vok. *Vermögensverhältnisse*) ir kreditorių reikalavimai nekyla iš vykdomos ūkinės veiklos. Šio straipsnio antroje dalyje nustatyta, kad laikoma, jog skolininkas turi turto, jei pareiškimo teismui pateikimo metu jo kreditorių skaičius yra mažesnis nei 20. Taigi supaprastinta nemokumo

88 Prancūzijos komercinio kodekso L644-2 straipsnis.

89 Plačiau žr. <https://www.legalstart.fr/fiches-pratiques/entreprises-en-difficulte/liquidation-judiciaire-simplifiee/>.

90 Prancūzijos komercinio kodekso L644-6 straipsnis.

91 Vokietijos nemokumo įstatymas, žr. https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_inso/index.html.

92 2017 m. Pasaulio banko ataskaita apie mikroįmonių ir smulkaus verslo nemokumo procesą, žr. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/973331494264489956/pdf/114823-REVISED-PUBLIC-MSME-Insolvency-report-low-res-final.pdf>.

procedūra taikoma subjektams, turintiems tik tam tikrą kreditorių skaičių. Pažymėtina, kad įstatyme nėra nustatyti kiti įprasti mikroįmonių apibrėžime taikomi kriterijai (darbuotojų skaičius, turimo turto dydis ir pan.).

Supaprastintas nemokumo procesas yra pagrįstas kuo paprastesniu skolininko nemokumo problemų sprendimu, skolininkui ir kreditoriams sudarius susitarimą dėl skolų grąžinimo. Jeigu tokio susitarimo nėra pasiekta, taikoma supaprastina nemokumo proceso tvarka. Ši procedūra taikoma tiek privatiems asmenims, tiek smulkiems verslininkams (vok. *Kleingewerbetreibende*).⁹³ Pažymėtina, kad taip pat yra patvirtinta kreipimosi į teismą dėl supaprastinto nemokumo proceso pradėjimo forma.⁹⁴

Pagrindinis šio supaprastinto nemokumo proceso išskirtinumas yra tas, kad jis skirtas nemokumo problemoms spręsti operatyviau ir ekonomiškiau, nustatant paprastesnes, nei įprastai, nemokumo procedūras. Iš esmės ši nemokumo procedūra primena restruktūrizavimo procesą. Įstatyme aiškiai atskirtos dvi šio supaprastinto nemokumo proceso stadijos: ikiteisminė ir teisminė.

Pagrindiniai supaprastinto nemokumo proceso etapai ir požymiai:

- **Ikiteisminė (derybų) stadija.** Įstatyme nustatyta privaloma ikiteisminė nemokumo ginčų sprendimo tvarka. Skolininkas turi pareigą siekti sudaryti susitarimą su kreditoriais iki formalaus kreipimosi į teismą dėl nemokumo bylos iškėlimo. Tokia pareigia grindžiama tuo, kad neretai skolininkai tampa nemokūs, nes nededa pastangų grąžinti skolas ir bendradarbiauti su kreditoriais.⁹⁵ Taip siekiama skatinti skolininką ir kreditorius susitarti dėl turtinių prievolių vykdymo.
- Tik nustačius, kad skolininkui per įstatyme nustatytą terminą (per šešis mėnesius iki kreipimosi į teismą dėl nemokumo proceso pradėjimo) nepavyko susitarti su kreditoriais dėl skolų grąžinimo, skolininkas įgyja teisę kreiptis į teismą. Remiantis Vokietijos nemokumo įstatymo 305 straipsnio 1 dalimi, kartu su prašymu iškelti nemokumo bylą skolininkas turi pateikti tokius duomenis:
 - patvirtinimą, kad per paskutinius šešis mėnesius, prieš pateikiant pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo skolininkui nepavyko su kreditoriais sudaryti susitarimo (vok. *Schuldenbereinigung*), kuriuo būtų patvirtintas skolų grąžinimo planas;
 - patvirtinimą, kad nėra taikoma kita skolų nurašymo procedūra;
 - turimo turto ir pajamų išrašą, turto aprašymą, kreditorių ir jų reikalavimų sąrašą, patvirtinimą, kad turto sąrašas yra išsamus ir teisėtas;
 - susitarimą su kreditoriais dėl reikalavimų tenkinimo plano.

Teismas gali pareikalauti pateikti papildomus ar trūkstamus duomenis. Jei trūkumai nėra ištaisomi per mėnesį, laikoma, kad skolininkas atsisakė pareiškimo. Remiantis Vokietijos nemokumo įstatymo 305a straipsniu, bandymas pasiekti susitarimą su kreditoriais laikomas nepavykusiu, jei po derybų su kreditoriais pradžios skolininko atžvilgiu pradėtas priverstinis vykdymo procesas.

- **Teisminė procedūra.** Teismas, gavęs pareiškimą, pateikia planą ir skolininko turto aprašą kreditoriams, kad jie galėtų pareikšti savo prieštaravimus dėl plano per vieną mėnesį (Vokietijos nemokumo įstatymo 307 straipsnio 1 dalis). Jeigu nė vienas kreditorius neprieštarauja planui, laikoma, kad kreditoriai su juo sutinka. Teismas dėl to priima nutartį.
- Jeigu reikalavimas nėra įtrauktas į skolininko pateiktą pareiškimą ar įtraukiamas vėliau, kai skolų grąžinimo planas yra parengtas, kreditoriai gali reikalauti, kad skolininkas tokius reikalavimus įvykdytų. Tačiau jei kreditorius, gavęs iš teismo skolų grąžinimo planą, pats nenurodo reikalavimo skolininkui, laikoma kad toks reikalavimas gali būti nevykdomas (Vokietijos nemokumo įstatymo 308 straipsnio 3 dalis).
- Taip pat svarbus aspektas yra skolų grąžinimo plano patvirtinimas esant kreditorių prieštaravimų. Remiantis Vokietijos nemokumo įstatymo 309 straipsnio 1 dalimi, jei skolų grąžinimo planas yra

93 Harald Hess, Insolvenzrecht – Großkommentar in zwei Bänden: 21. https://books.google.lt/books?id=UIP2eJOMcbwC&printsec=frontcover&hl=lt&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q=Verbraucherinsolvenzverfahren&f=false.

94 Vokietijos pareiškimo dėl supaprastinto nemokumo proceso inicijavimo forma: https://justiz.de/service/formular/dateien/vinso_12_2020.pdf.

95 Karl Wolfhart Nitsch, Handbuch des Insolvenzrechts, (2011): 500 https://books.google.lt/books?id=QPdhqSr4yKMC&printsec=frontcover&hl=lt&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q=Verbraucherinsolvenzverfahren&f=false.

patvirtintas daugiau nei pusės kreditorių ir jų turima reikalavimų dalis sudaro daugiau nei pusę visų reikalavimų, esant skolininko ar kreditoriaus prašymui, teismas priima sprendimą patvirtinti skolų grąžinimo planą. Išimtyms iš šios taisyklės galimos, jei: i) kreditoriaus, prieštaraujančio skolų grąžinimo planui, interesai, palyginti su kitais kreditoriais, nėra tinkama įvertinti (vok. *der Gläubiger, der Einwendungen erhoben hat, im Verhältnis zu den übrigen Gläubigern nicht angemessen beteiligt wird oder*) arba ii) šis kreditorius gali atsidurti ekonomiškai blogesnėje padėtyje (vok. *voraussichtlich wirtschaftlich schlechter gestellt wird*) nei pradėjus įprastą nemokumo procesą. Esant kreditoriaus prieštaravimui, teismas turi jį ir skolininką išklausti prieš priimdamas sprendimą dėl skolų grąžinimo plano patvirtinimo. Vokietijos nemokumo įstatymo 310 straipsnyje nustatyta, kad kreditoriai neturi teisės reikalauti iš skolininko atlyginti jų išlaidas, patirtas skolų grąžinimo plano tvirtinimo metu. Jeigu skolų grąžinimo planas nėra patvirtintas ir skolininkas turi pakankamai lėšų apmokėti administravimo išlaidoms, pradedamas nemokumo procesas.

Apibendrintai galima teigti, kad Vokietijos nemokumo teisėje nustatytas supaprastintas nemokumo procesas pasižymi tokiais ypatumais:

- Privaloma ikiteisminė nemokumo ginčų sprendimo procedūra, kurios metu skolininkas ir kreditoriai derasi dėl skolininko skolų grąžinimo modifikavimo. Tik nepavykus pasiekti tokio susitarimo leidžiama inicijuoti supaprastintą nemokumo procesą teisme.
- Pagrindinis supaprastintos procedūros tikslas – skolininko ir kreditorių susitarimo dėl skolų grąžinimo sudarymas ir vykdymas. Dėl tokio susitarimo balsuoja skolininko kreditoriai, įtraukti į tokį sąrašą. Teismas turi teisę tokį susitarimą tvirtinti net ir esant dalies kreditorių nepritarimui.

4.5. Slovėnija

Slovėnijos nemokumo teisėje nustatyta galimybė įmonių nemokumo problemas spręsti restruktūrizavimo ar likvidavimo būdu. Nemokumo procesas Slovėnijos teisėje reglamentuojamas Slovėnijos nemokumo įstatyme (slov. *Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*)⁹⁶. Restruktūrizavimo procesas vadinamas priverstinio susitarimo procesu (slov. *prisilna poravnava*), kuris pagrįstas JAV bankroto kodekso 11 skyriuje nustatytu restruktūrizavimo procesu, tačiau suteikia kreditoriams dar daugiau įtakos sprendimų priėmimui.⁹⁷ Nemokumo procesas yra teisminis, jame pagrindinius sprendimus priima teismas. 2013 m. Slovėnijos nemokumo teisėje nustatyta supaprastinta nemokumo procedūra (slov. *poenstavljena prisilna poravnava*). Pagrindiniai supaprastintos procedūros požymiai yra draudimas atlikti skolininko akcijų ir kreditoriaus reikalavimo įskaitymą (angl. *debt to-equity conversion*), nemokumo administratoriaus neskyrimas.⁹⁸

Suprastinta nemokumo procedūra taikoma Slovėnijos nemokumo įstatymo 221a straipsnyje nurodytiems subjektams: įmonei, kuri atitinka mikroįmonės kriterijus, ir verslininkui, atitinkančiam įstatyme nustatytus kriterijus. Mikroįmonės kriterijai nustatyti Slovėnijos įmonių įstatyme (slov. *Zakon o gospodarskih družbah*)⁹⁹.

Pagal šio įstatymo 55 straipsnį, mikroįmonė yra įmonė, kurioje:

- vidutinis darbuotojų skaičius finansiniais metais yra ne daugiau nei 10;
- pardavimų pajamos neviršija 700 000 Eur;
- turimo turto vertė neviršija 350 000 Eur.¹⁰⁰

Teisę prašyti taikyti supaprastintą nemokumo procedūrą turi ir kreditoriai, kurių reikalavimai viršija 20 proc. visų kreditorių reikalavimų.¹⁰¹

96 Slovėnijos nemokumo įstatymas, žr. <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4735>.

97 Jaka Cepec, Peter Grajzl, Creditors, Plan Confirmations, and Bankruptcy Reorganizations: Lessons from Slovenia, *European Business Organization Law Review* (2021) 22: 559–589.

98 Jaka Cepec, Peter Grajzl, Creditors, Plan Confirmations, and Bankruptcy Reorganizations: Lessons from Slovenia, *European Business Organization Law Review* (2021) 22: 559–589.

99 Slovėnijos įmonių įstatymas, žr. <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4291>.

100 Mikro družba je družba, ki izpolnjuje dve od teh meril: povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega deset, čisti prihodki od prodaje ne presega 700 000 eurov, in vrednost aktive ne presega 350 000 eurov.

101 Slovėnijos nemokumo įstatymo 221j(1) straipsnis.

Įstatymas draudžia pasinaudoti supaprastinta procedūra, jei praėjo mažiau nei treji metai, kai pareiškėjui buvo taikyta ši procedūra, ar pradėjus procedūrą jis nebeatitinka kriterijų, pagal kuriuos gali pasinaudoti tokia procedūra.¹⁰² Pareiškimą pradėti supaprastintą procedūrą turi pateikti skolininkas. Be bendrųjų reikalavimų tokiam pareiškimui, jame turi būti nurodytas skolininko patvirtinimas, kad informacija apie finansinę įmonės padėtį nurodyta sąžiningai. Be to, pareiškimas turi būti patvirtintas notaro (slov. *v obliki notarskega zapisa*).¹⁰³ Teismas turi teisę pareikalauti pateikti papildomus reikiamus duomenis, o to nepadarius, pareiškimas paliekamas nenagrinėtas.¹⁰⁴ Apie sprendimą pradėti supaprastintą nemokumo procesą paskelbia teismas.¹⁰⁵ Per mėnesį nuo sprendimo pradėti supaprastintą nemokumo procesą skolininkas turi pateikti teismui atnaujintą kreditorių, kurie įtraukiami į šį procesą, sąrašą ir informaciją apie kreditorių reikalavimus.¹⁰⁶

Kiekvienas kreditorius, kurio reikalavimas nurodytas kreditorių sąrašė, turi teisę balsuoti supaprastintoje nemokumo procedūroje. Kreditoriaus balsavimo proporcija apskaičiuojama pagal visus patvirtintus kreditorių reikalavimus.¹⁰⁷

Supaprastintas priverstinis susitarimas laikomas patvirtintu, kai kreditoriai, kurių reikalavimai sudaro bent 6/10 visų reikalavimų, balsavo dėl jo priėmimo ir daugiau nei pusė kreditorių, kurių reikalavimai nurodyti atnaujintame kreditorių sąrašė, balsavo už jo priėmimą. Kreditoriai balsuoja dėl susitarimo išreiškdami savo pritarimą jam ar sudarydami su skolininku susitarimą dėl pritarimo jam.¹⁰⁸ Kreditoriaus pritarime turi būti informacija apie kreditorių ir jo reikalavimą, skolininko sutikimas dėl supaprastinto priverstinio susitarimo, kreditoriaus sutikimas, kad jo finansinis reikalavimas būtų sumažinamas ar jo reikalavimo vykdymas atidedamas, kaip nurodyta susitarime.¹⁰⁹ Skolininko ir kreditorių susitarimą taip pat turi patvirtinti notaras.¹¹⁰

Notaro patvirtintas skolininko ir kreditorių susitarimas turi būti pateiktas teismui per 4 mėnesius nuo procedūros pradžios.¹¹¹ Teismas per 8 dienas priima sprendimą dėl susitarimo patvirtinimo. Teismas atsisako susitarimą tvirtinti, jei: i) jis pateiktas praleidus nustatytą terminą; ii) pareiškėjas neištaiso teismo nustatytų trūkumų.¹¹² Teismas patvirtinta supaprastintą priverstinį susitarimą, jei jis buvo pateiktas laiku ir dėl jo priėmimo balsavo reikiama kreditorių dauguma.¹¹³

Apibendrintai galima teigti, kad Slovėnijos nemokumo teisėje nustatytas supaprastintas mikroįmonių nemokumo procesas pasižymi tokiais ypatumais:

- Tam tikrus pareiškėjo teismui teikiamus dokumentus tvirtinta notaras.
- Pagrindinis supaprastinto nemokumo proceso tikslas – skolininko ir kreditorių susitarimas dėl skolų grąžinimo ir turto realizavimo.
- Kreditoriai gali įvairiais būdais išreikšti pritarimą supaprastintam nemokumo procesui (reikšdami atskirą sutikimą ar pritardami pateiktam skolų grąžinimo planui).

4.6. Čekija

Čekijos nemokumo įstatyme (ček. *Insolvenční zákon*)¹¹⁴ yra reglamentuojama supaprastinta nemokumo procedūra, taikoma smulkiems skolininkams. Tokia supaprastinta procedūra taikoma, jei skolininkas yra fizinis asmuo (ne verslininkas) (ček. *není podnikatelem*) ar jo turimas turtas pagal paskutinius balanso duomenis neviršija 2 mln. Čekijos kronų (apie 82 000 Eur) ir turi ne daugiau nei 50 kreditorių. Teismas turi teisę bet kurio

102 Slovėnijos nemokumo įstatymo 221.c straipsnis.

103 Slovėnijos nemokumo įstatymo 221.d (1) straipsnis.

104 Slovėnijos nemokumo įstatymo 221.d (2) straipsnis.

105 Slovėnijos nemokumo įstatymo 221.d (3) straipsnis.

106 Slovėnijos nemokumo įstatymo 221.d (4) straipsnis.

107 Slovėnijos nemokumo įstatymo 221.e (1-2) straipsnis.

108 Slovėnijos nemokumo įstatymo 221.e (3-4) straipsnis.

109 Slovėnijos nemokumo įstatymo 221.e (5) straipsnis.

110 Slovėnijos nemokumo įstatymo 221.e (9) straipsnis.

111 Slovėnijos nemokumo įstatymo 221.f (1) straipsnis.

112 Slovėnijos nemokumo įstatymo 221.f (4-6) straipsnis.

113 Slovėnijos nemokumo įstatymo 221.g straipsnis.

114 Čekijos nemokumo įstatymas, žr. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-182>.

nemokumo proceso metu spręsti, kad nemokumo byla nagrinėjama supaprastinta tvarka. Be to, jeigu pradėjus supaprastintą procedūrą paaiškėtų, kad ji negalėjo būti pradėta, teismas ją nutraukia.¹¹⁵

Čekijos nemokumo įstatymo 315 straipsnyje reglamentuojami supaprastinto nemokumo proceso ypatumai. Jame nustatyta, nebent kreditoriai nuspręš kitaip, supaprastinto bankroto proceso metu galimi nukrypimai nuo bendrųjų taisyklių: a) vietoje kreditorių komiteto kreditoriai gali nuspręsti paskirti atstovus; b) jeigu bankrutuoja sutuoktiniai, susitarimas dėl bendros bankroto procedūros gali būti netvirtinamas teismo ar kreditorių susirinkimo; c) teismo ar kreditorių susirinkimo pritarimo nereikia dėl reikalavimų, kurie negali būti išieškoti, ir kitų turto objektų, kurie negali būti realizuoti; d) nepritarimas galutinei ataskaita gali būti duotas neorganizuojant kreditorių susirinkimo.

Teismas turi teisę nuspręsti ir dėl kitų įprasto nemokumo proceso taisyklių netaikymo, jei tai neprieštarauja kreditorių susirinkimo sprendimui ir leidžia užtikrinti operatyvų ir ekonomišką nemokumo procesą (ček. *k rychlému a hospodárnému průběhu insolvenčního řízení*). Tokios išimtytys taip pat negali turėti įtakos kreditoriams, kurių reikalavimai užtikrinti, ir nemokumo proceso principų taikymui.

Apibendrintai galima teigti, kad Čekijos nemokumo teisėje nustatytas supaprastintas nemokumo procesas pasižymi tokiais ypatumais:

- Mažinama kreditorių dalyvavimo supaprastintame procese, nes nesudaromas kreditorių komitetas.
- Supaprastinta tam tikro turto realizavimo tvarka.
- Suteikiama galimybė teismui nuspręsti, kokios įprastos nemokumo proceso procedūros gali būti netaikomos, kiek tai suderinama su pagrindiniais nemokumo proceso principais ir kreditorių padėtimi.

4.7. Užsienio valstybių teisinio reglamentavimo palyginimas

Pirmiau aptartų užsienio valstybių teisinio reguliavimo pavyzdžiai atskleidžia tam tikras mikroįmonių nemokumo procesų reglamentavimo tendencijas ir ypatumus.

Apibendrinant pirmiau aptartą užsienio valstybių teisinį reguliavimą dėl mikroįmonėms taikytinų nemokumo procedūrų toliau pateikiamas užsienio valstybių teisinio reguliavimo palyginimas pagal šiuos kriterijus: i) mikroįmonės apibrėžimas; ii) skaitmeninių formų naudojimas kreipiantis į teismą dėl nemokumo bylos iškėlimo; iii) supaprastinto nemokumo proceso pobūdis; iv) kreditorių dalyvavimas supaprastintame nemokumo procese; v) nemokumo administratoriaus dalyvavimas supaprastintame nemokumo procese; vi) teismo dalyvavimas supaprastintame nemokumo procese; vii) pagrindinės priemonės pasiekti supaprastinto nemokumo proceso ekonomiškumui ir operatyvumui.

4 lentelė. Užsienio valstybių teisinio reglamentavimo palyginimas

	JAV	Singapūras	Prancūzija	Vokietija	Slovėnija	Čekija
Mikroįmonės apibrėžimas	Vykdoma komercinė, verslo veikla; bendra visų skolų suma pareiškimo pateikimo metu yra ne daugiau nei 2,566,050 JAV dolerių; ne mažiau nei 50 procentų šios skolos kyla iš	-Metinės pardavimo pajamos neviršija 10 milijonų JAV dolerių; - kreditorių skaičius neviršija 50; -darbuotojų skaičius neviršija 30; -įmonės skolos (įskaitant dar nesuėjusias) neviršija	-Skolininkas yra nemokus; -skolininkas neturi nekilnojamojo turto; -jei skolininkas yra juridinis asmuo, papildomai turi būti nustatytos kitos sąlygos: skolininkas negali turėti	Fizinis asmuo, kuris neužsiima ūkine komercine veikla; ne daugiau nei 20 kreditorių.	Vidutinis darbuotojų skaičius finansiniais metais yra ne daugiau nei 10; pardavimų pajamos neviršija 700 000 Eur; turimo turto vertė neviršija 350 000 Eur.	Skolininkas yra fizinis asmuo (ne verslininkas); ar jo turimas turtas pagal paskutinius balanso duomenis neviršija 2 mln. Čekijos

	skolininko komercinės, verslo veiklos.	2 milijonų JAV dolerių; -realizuojamas neįkeistas turtas neviršija 50,000 JAV dolerių; -įmonė nėra užsienio įmonė (yra registruota Singapūre); -nėra kitų aplinkybių, dėl kurių negali būti pradėtas supaprastintas nemokumo procesas.	nekilnojamojo turto; -metinės pajamos mažesnės nei 300 000 Eur, kai darbuotojų daugiau nei vienas, ar 750 000 Eur, kai darbuotojų daugiau nei penki.			kronų (apie 82 000 Eur); skolininkas turi ne daugiau nei 50 kreditorių.
Skaitmeninių formų naudojimas	Patvirtinta pareiškimo kreiptis į teismą forma.	Patvirtinta kreipimosi į teismą forma. Iš esmės visi pagrindiniai veiksmai atliekami užpildant patvirtintą formą specialiame interneto puslapyje.	Patvirtinta pareiškimo kreiptis į teismą forma.	Patvirtinta pareiškimo kreiptis į teismą forma.	Patvirtinta pareiškimo kreiptis į teismą forma.	Tyrimo metu nebuvo rasta patvirtintos pareiškimo kreiptis į teismą skaitmeninės formos.
Supaprastinto nemokumo proceso pobūdis	Tik supaprastintas restruktūrizavimo procesas.	Supaprastintas bankroto ir restruktūrizavimo procesas.	Tik supaprastintas likvidavimo procesas.	Tik supaprastintas likvidavimo (skolų nurašymo) procesas.	Supaprastintas bankroto ir restruktūrizavimo procesas.	Tik supaprastintas likvidavimo procesas.
Kreditorių dalyvavimas supaprastintame nemokumo procese	Kreditoriai procese dalyvauja ribotai.	Kreditoriai procese dalyvauja ribotai.	Kreditoriai procese dalyvauja ribotai.	Kreditoriai procese dalyvauja pareiškdami savo reikalavimus, balsuodami dėl pateikto plano.	Kreditoriai procese dalyvauja aktyviai, pareiškdami savo reikalavimus, balsuodami dėl pateikto plano.	Sumažintas kreditorių dalyvavimo (gali būti nešaukiamas kreditorių komitetas).
Nemokumo administratoriaus dalyvavimas supaprastintame nemokumo procese	Nemokumo administratorius procese dalyvauja.	Nemokumo administratorius procese dalyvauja. Sprendžiant pareiškimo priėmimo klausimą dalyvauja ir teismo paskirtas specialus asmuo.	Nemokumo administratorius procese dalyvauja.	Nemokumo administratorius procese dalyvauja.	Nemokumo administratorius procese dalyvauja.	Nemokumo administratorius procese dalyvauja.
Teismo dalyvavimas supaprastintame nemokumo procese	Teismas dalyvauja nemokumo procese.	Teismo aktyvumas nėra atskirai reglamentuotas, tačiau pagrindinius veiksmus atlieka oficialus gavėjas (likvidatorius) ir	Teismas dalyvauja nemokumo procese.	Teismas dalyvauja nemokumo procese.	Teismas dalyvauja nemokumo procese.	Teismas dalyvauja nemokumo procese.

		nemokumo administratorius.				
Pagrindinės priemonės pasiekti supaprastinto nemokumo proceso ekonomiškumui, operatyvumui	<ul style="list-style-type: none"> - Sumažinamos tam tikros administravimo išlaidos; - nėra sudaromas kreditorių komitetas; - atidedamas administravimo išlaidų apmokėjimas; - sutrumpintas restruktūrizavimo plano pakeitimo teismui tvirtinti terminas; - restruktūrizavimo planą tvirtina teismas, atsižvelgdamas į kreditorių interesus. 	<p>Nemokumo procese plačiai naudojamos elektroninių ryšių priemonės;</p> <p>kreditoriai į sprendimų priėmimą supaprastintame nemokumo procese įtraukiami tik sprendžiant dėl restruktūrizavimo plano tvirtinimo;</p> <p>nustatytas konkretus kreipimosi į teismą mokestis ir nemokumo proceso administravimo išlaidos;</p> <p>supaprastinto likvidavimo proceso eiga priklauso nuo įmonės turimo turto.</p>	<p>Nustatytas konkretus likvidavimo terminas ir turto realizavimo būdai, kurie taikomi vienas po kito;</p> <p>likvidatorius parengia likvidavimo plano projektą;</p> <p>likvidavimas atliekamas per gana trumpą įstatyme nustatytą terminą;</p> <p>teismui suteikiama diskrecija nuspręsti, kad, pradėjus supaprastintą likvidavimo procesą, likvidavimas turi būti vykdomas įprasta tvarka, ir supaprastintas procesas yra nutraukiamas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Privaloma ikiteisminė nemokumo ginčų sprendimo procedūra; - pagrindinis supaprastintos procedūros tikslas – skolininko ir kreditorių susitarimo dėl skolų grąžinimo sudarymas ir vykdymas; - teismas turi teisę tokį susitarimą tvirtinti net ir esant dalies kreditorių nepritarimui. 	<p>Tam tikrus pareiškėjo teismui teikiamus dokumentus tvirtinta notaras; siekiama skolininko ir kreditorių susitarimo dėl skolų grąžinimo ir turto realizavimo; kreditoriai gali įvairiais būdais išreikšti pritarimą supaprastintam nemokumo procesui.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mažinama kreditorių dalyvavimo supaprastintame procese, nesudaromas kreditorių komitetas; - supaprastinta tam tikro turto realizavimo tvarka; - teismas nusprendžia, kokios įprastos nemokumo proceso procedūros gali būti netaikomos.

V. SIŪLYMAI DĖL SUPAPRASTINTO MIKROJMONIŲ NEMOKUMO PROCESO ĮVEDIMO

Šiame skyriuje teikiami siūlymai dėl supaprastinto mikroįmonių nemokumo proceso reguliavimo nustatymo Lietuvos nemokumo teisėje.

Siūlymais siekiama šio tyrimo tikslo – užtikrinti operatyvų ir ekonomišką supaprastintą mikroįmonių nemokumo procesą. Atsižvelgiama į Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos pateiktus supaprastinto mikroįmonių nemokumo (likvidavimo) proceso (angl. *winding-up of insolvent microenterprises*) nustatymo siūlymus.¹¹⁶ Vieni Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos nurodomi pakeitimai jau dabar yra įtvirtinti JANJ, pavyzdžiui, individualių kreditorių vykdymo veiksmų sustabdymas, turto pardavimas elektroninėse varžytynėse, tačiau kiti pateikti siūlymai iš esmės keičia įprastą įmonių bankroto proceso tvarką. Pavyzdžiui, siūloma nustatyti įmonės valdymo organams galimybę išlaikyti savo kompetenciją bankroto procese, nemokumo administratoriaus dalyvavimas tokiaame procese turi tam tikrų ypatumų, supaprastinamas kreditorių reikalavimų pareiškimas, nustatomos specialios turto realizavimo taisyklės.

Toliau pateikiami siūlymai dėl mikroįmonių nemokumo proceso reglamentavimo Lietuvoje nustatymo, atsižvelgiant į tarptautiniu lygiu pripažintą specialų supaprastinto mikroįmonių nemokumo proceso reguliavimo poreikį, užsienio valstybių praktiką bei Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos nurodytus tokio proceso tikslus.

5.1. Mikroįmonės samprata

Supaprastintas mikroįmonių nemokumo procesas taikytinas specialioms juridiniams asmenims – mikroįmonėms. Lietuvos nemokumo teisėje nėra išskiriami kriterijai, kuriuos atitinkantis juridinis asmuo laikytinas mikroįmone. Su nemokumo procesu susijusiuose teisės aktuose vartojama „mažos įmonės“ sąvoka. Ji įtvirtinta teisės aktuose, reglamentuojančiuose įmonių finansinės apskaitos tvarkymą bei nemokumo proceso administravimą (nemokumo administratorių nemokumo procese skyrimą).

Užsienio valstybių nemokumo teisės reguliavimo pavyzdžiai leidžia teigti, kad mikroįmonės yra įprastai apibrėžiamos naudojant 2–3 kriterijus (iš kurių vienas gali būti alternatyvus), taip išskiriant šiuos juridinius asmenis iš kitų. Panašus šių kriterijų skaičius naudojamas Lietuvos teisės aktuose, apibrėžiančiuose mažas, vidutines ir dideles įmones.

Pagal įmonės dydį vertinant iškeliamų bankroto ir restruktūrizavimo bylų skaičių, matyti, kad absoliuti dauguma nemokumo bylų iškelta mažoms įmonėms¹¹⁷ (71 %), o vidutinio dydžio įmonėms¹¹⁸ iškeltos nemokumo bylos sudarė 18 %¹¹⁹. Taigi apytiksliai apie **89 % visų** įmonių nemokumo procesų Lietuvoje pradedama įmonėms, kurios

¹¹⁶ Pagrindiniai Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos pateikiami siūlymai yra susiję su: i) nemokumo administratoriaus skyrimu tik esant skolininko, kreditoriaus ar jų grupės reikalavimui; ii) nemokumo administratoriaus išlaidų apmokėjimu iš likviduojamos įmonės turto ar šalies, kuri pateikė tokį prašymą, įmokėtų lėšų; iii) specialia kreipimosi dėl tokio nemokumo proceso pradžios forma; iv) siūlymu nustatyti 14 dienų terminą teismui priimti sprendimą dėl nemokumo bylos iškėlimo; v) skolininko valdymo organų įgaliojimais (tam tikrais atvejais jie jų nepraranda) (angl. *debtor in possession*); vi) individualių kreditorių vykdomų veiksmų sustabdymu iki nemokumo proceso pabaigos; vii) supaprastintu kreditorių reikalavimų pareiškimu (pavyzdžiui, pateikiant prašymą pradėti supaprastintą likvidavimo procesą, atsiliepiamą į tokį prašymą ar pareiškiant atskirai reikalavimą tokiaame procese); viii) galimybe netaikyti bendrųjų sandorių negaliojimo taisyklių; ix) įmonės turto realizavimo plano rengimu; x) įmonės turto realizavimu elektroniniame aukcione.

¹¹⁷ Pagal nemokumo administratorių atrankos taisyklės, įmonė suprantama kaip maža įmonė, kai turto vertė neviršija 30 000 Eur, kreditorių skaičius neviršija 40 kreditorių, kreditorių reikalavimų suma neviršija 30 000 Eur.

¹¹⁸ Vidutinė įmonė suprantama kaip įmonė, kurios turto vertė didesnė kaip 30 tūkstančių eurų, bet neviršija 300 000 Eur, kreditorių skaičius yra nuo 41 iki 80, kreditorių reikalavimų suma didesnė kaip 30 000 Eur, bet neviršija 300 000 Eur.

¹¹⁹ Šioje dalyje maža įmonė suprantama taip, kaip ji apibrėžta Nemokumo administratorių atrankos taisyklėse.

atitinka mažos ir vidutinės įmonės kriterijus.¹²⁰ Didžioji dalis bankrutuojančių įmonių (apie 90 proc.) neturi darbuotojų bankroto bylos iškelimo metu.

Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos mikroįmonę siūloma apibrėžti kaip įmonę, kurios turtas ir (ar) praėjusių metų pelnas yra ne daugiau nei 2 mln. Eur. Atsižvelgiant į susiklosčiusią nemokumo praktiką Lietuvoje, įmonių, kurioms keliamos nemokumo bylos, dydį, toks kriterijus būtų pernelyg platus ir neatitiktų keliamų supaprastinto mikroįmonių nemokumo proceso tikslų, nes apimtų iš esmės didžiąją dalį Lietuvoje veikiančių įmonių, kurioms iškeliami nemokumo byla.

Mikroįmonę apibūdinantys kriterijai turi būti aiškūs, konkretūs ir nedviprasmiški (nekelti ginčo), juos turi būti paprasta nustatyti. Pateikus teismui pareiškimą dėl supaprastinto nemokumo proceso mikroįmonei pradėjimo turėtų būti paprasta įvertinti ir nuspręsti, ar jį pateikė tinkamas subjektas.

Įvertinus Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos pateiktą mikroįmonės apibrėžimą, nurodytus mikroįmonės apibrėžimo tikslus, atsižvelgiant į nemokumo procesų situaciją Lietuvoje, taip pat pirmiau nagrinėtų užsienio valstybių teisinio reguliavimo pavyzdžius, siūlytina mikroįmonę apibrėžti pagal tris kriterijus:

- **įmonės darbuotojų skaičių.** Supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškelimo metu įmonės darbuotojų skaičius neturi viršyti 10 darbuotojų. Šis kriterijus turėtų būti nustatomas pagal Valstybinio socialinio draudimo duomenis. Darbuotojų skaičius pareiškimo dėl nemokumo bylos iškelimo pateikimo metu yra objektyvus, dėl jo neturėtų kilti ginčo nemokumo proceso iškelimo stadijoje;
- **įmonės kreditorių skaičių.** Pareiškimo teismui dėl supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškelimo metu įmonė turi turėti ne daugiau kaip 20 kreditorių. Šis kriterijus nustatomas pagal skolininko pareiškime dėl bankroto bylos iškelimo pateikiamą informaciją. Vėlesnėje nemokumo proceso stadijoje paaiškėjus, kad supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškelimo metu buvo pateikti neteisingi duomenys apie įmonės kreditorius, teismas turi turėti galimybę nuspręsti pereiti iš supaprastinto mikroįmonės nemokumo proceso į įprastą nemokumo procesą;
- **įmonės turimą (balanse nurodytą) turtą.** Naujausiame pateiktame mikroįmonės balanse nurodytas turtas turi neviršyti 50 000 Eur. Šis kriterijus įprastai turėtų būti nustatomas pagal Juridinių asmenų registruui teikiamus metinius įmonės finansinės atskaitomybės rinkinius ar kitus objektyvius duomenis. Jeigu už atitinkamus metus finansinės atskaitomybės rinkinio įmonė nepateikusi, nors tokią pareigą turi, ji laikytina neatitinkančia šio mikroįmonę apibrėžiančio kriterijaus ir jai supaprastintas mikroįmonių nemokumo procesas netaikytinas.

Įmonės darbuotojų skaičius rodo įmonės veiklos perspektyvas ir galimybes vykdyti ūkinę komercinę veiklą. Atsižvelgiant į tai, kad mikroįmonė gali būti šeimos verslas, t. y. joje gali dirbti tik keletas susijusių asmenų, pasirinktas darbuotojų skaičius turėtų atitikti tokių juridinių asmenų ypatumus. Siūlomas darbuotojų skaičius atitinka Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos pateiktą mikroįmonės apibrėžimą, taip pat ir užsienio valstybių praktiką. Šis kriterijus turėtų būti vertinamas pagal bylos iškelimo metu esančius rodiklius, nes vidutinį darbuotojų skaičių įmonėje per tam tikrą laikotarpį, pavyzdžiui vienerius metus, gali būti sudėtingiau nustatyti, gali kilti ginčų jau iškelimo stadijoje dėl vidurkio nustatymo, taip pat tai gali pareikalauti papildomų duomenų rinkimo ir analizavimo, o tai neatitiktų nemokumo bylos iškelimo metu keliamo tikslo kuo paprasčiau nustatyti, ar įmonė atitinka mikroįmonės apibrėžimą. Darbuotojų skaičius bylos iškelimo metu yra reikšmingas, nes nuo to priklauso nemokumo proceso administravimo sudėtingumas. Nors, kaip minėta, apie 90 proc. bankrutuojančių įmonių jau bankroto bylos iškelimo metu neturi darbuotojų, siūlomo kriterijaus nustatymas nereiškia, kad visos įmonės, kurių darbuotojų skaičius nemokumo bylos iškelimo metu neviršys 10 darbuotojų, bus laikytinos mikroįmonėmis, nes tokią įmonę siūlytina apibrėžti pagal tris kriterijus. Darbuotojų buvimas nemokumo bylos

120 Vertinant šią statistiką reikia pažymėti ir galimą gautų duomenų netikslumą ir neapibrėžtumą. Šie duomenys pateikti skaičiuojant visus įmonių bankroto procesus nuo įmonių bankroto įstatymo taikymo pradžios (1992 m. spalio 15 d.) iki 2022 m. Pažymėtina, kad atitinkamai laikotarpiais ši statistika buvo nustatoma skirtingai: iki 2015 m. tokios įmonės buvo vertinamos kaip vidutinės (teismo tvarka vykdomiems procesams) arba mažos (bankroto procesams ne teismo tvarka); 2015–2020 m. tokios įmonės vertintos pagal pateiktą ataskaitų statistinius duomenis (teismo tvarka) arba kaip mažos (bankrotas ne teismo tvarka); nuo 2020 m., įsigaliojus nemokumo administratorių atrankos taisyklėms, – pagal teismo patvirtintas atrankos kriterijaus reikšmes, o ne teismo tvarka bankroto atveju – pagal nemokumo administratoriaus įvestas juridinio asmens kriterijaus reikšmes: turto suma, kreditorių reikalavimų suma, kreditorių skaičius.

iškėlimo metu taip pat gali būti reikšmingas siekiant nemokumo procese mikroįmonę realizuoti kaip turtinį vienetą.

Įmonės kreditorių skaičius yra reikšmingas sprendžiant supaprastinto mikroįmonės bankroto proceso administravimo klausimus. Užsienio valstybių praktikoje toks kriterijus taip pat yra naudojamas (pavyzdžiui, Singapūre, Vokietijoje, Čekijoje). Kuo mažesnis mikroįmonės kreditorių skaičius, tuo labiau tikėtina, kad kils mažiau ginčų dėl kreditorių reikalavimų patvirtinimo. Siūlomas įmonės kreditorių skaičius turėtų leisti išvengti ginčų supaprastintame mikroįmonės bankroto procese ar bent jau jų skaičių sumažinti iki minimalaus, taip pat supaprastinti pagrindinių sprendimų (pavyzdžiui, dėl likvidavimo plano patvirtinimo) priėmimą.

Įmonės balanse esantis turtas rodo jos veiklos perspektyvas ir galimus nemokumo proceso administravimo ypatumus, taip pat kaštus. Kadangi supaprastintu mikroįmonių nemokumo procesu siekiama operatyvesnio ir ekonomiškesnio įmonės turto realizavimo, jis skirtas įmonėms, kurių turto administravimas ir realizavimas neturėtų būti sudėtingas, reikalaujantis papildomų išlaidų, susijusių su jo administravimu (pavyzdžiui, saugojimas, suradimas) ir realizavimu (sudėtingas pradinės pardavimo kainos nustatymas, realizavimo būdo pasirinkimas) ir pan. Pateiktas siūlymas atitinka ir šiuo metu juridinių asmenų skirstymą pagal dydį Nemokumo administratorių atrankos taisyklėse.

Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos apibrėžiant mikroįmonę, kaip alternatyvus kriterijus balanse nurodyto turto vertei, nurodomas įmonės praėjusių metų pelnas. Vis dėlto šis kriterijus nemokumo bylos iškėlimo stadijoje nėra visiškai tinkamas dėl kelių priežasčių. Pirma, jis priklauso nuo įmonės deklaruojamo pelno, t. y. išimtinai nuo jos pateiktų duomenų. Antra, jis gali kelti ginčų nemokumo iškėlimo stadijoje, o tai neatitiktų tokio supaprastinto proceso tikslų. Trečia, įmonės pelno dydis paprastai neturi reikšmės įmonės turto administravimui. Įmonės turto kriterijus tiksliausiai apibrėžia įmonės nemokumo proceso administravimo sudėtingumą, nes nuo įmonės turimo turto ir jo ypatumų priklauso nemokumo proceso administravimo sudėtingumas.

Nurodyti siūlomi mikroįmonės apibrėžimo kriterijai turėtų būti taikomi visiems juridiniams asmenims, nepriklausomai nuo jų teisinės formos. Duomenis, reikalingus apibrėžti mikroįmonei, turėtų pateikti asmuo, siekiantis inicijuoti supaprastintą nemokumo procesą, juos pridėdamas prie pareiškimo iškelti supaprastintą mikroįmonės nemokumo bylą. Teismas turėtų turėti galimybę tokius duomenis patikrinti viešuosiuose registruose.

Supaprastintas mikroįmonių nemokumo procesas turėtų būti suprantamas ne kaip bendra taisyklė, o kaip išimtis, taikoma daliai nemokių juridinių asmenų. Pagal tyrime pateiktą mikroįmonės apibrėžimą, atsižvelgiant į surinktus tyrimo duomenis, toks teisinis režimas galėtų būti taikomas apie 70 proc. visų bankrutuojančių asmenų. Siekiant sumažinti šį skaičių papildomai įtrauktas mikroįmonei nustatyti būtinas kreditorių skaičiaus kriterijus. Mikroįmonės nemokumo procese taip pat taikytinos taisyklės dėl beturčių įmonių (įmonių, neturinčių pakankamai turto administravimo išlaidoms padengti). Todėl galima numanyti, kad atmetus tokias įmones, kurioms bankroto procesas netaikomas (taikytinos specialios CK II knygoje nustatytos išregistravimo iš JAR procedūros), siūlomas mikroįmonės apibrėžimas apimtų mažiau nei 70 proc. visų bankrutuojančių juridinių asmenų.

5.2. Ikteisminė nemokumo proceso stadija

Šiuo metu JANĮ nustatyta ikiteisminė nemokumo proceso stadija, kurios tikslas – susitarimo dėl pagalbos sudarymas, nėra efektyvi, laikytina labiau procesiniu formalumu, kurį turi atlikti pareiškėjas, prieš pateikdamas pareiškimą teismui. Taip yra dėl įvairių priežasčių – kreditoriai nesuinteresuoti derėtis su skolininku, skolininkas neturi reikiamų įgūdžių, kvalifikacijos, sugebėjimų, resursų derėtis, derybų eiga nėra kontroliuojama ir pan. Derybos neretai pradėdamos per vėlai, kai skolininko mokumo atkūrimas tampa sudėtingas.

Siekiant tyrimo tikslų, **siūlytina atsakyti reikalavimo skolininkui kreiptis į kreditorius dėl susitarimo dėl pagalbos sudarymo (ikiteisminės nemokumo proceso stadijos vykdymo)**, o iš karto kreiptis į teismą su pareiškimu dėl supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimo, prieš tai informavus kreditorius apie

ketinimą kreiptis dėl nemokumo bylos iškėlimo netaikant šiuo metu JANĮ 8 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino deryboms.

Mikroįmonės vadovas, nustatęs, kad yra supaprastintos nemokumo bylos iškėlimo pagrindas, turėtų nedelsdamas reaguoti į įmonės nemokumo problemas ir kreiptis į teismą, nesinaudodamas JANĮ 8 straipsnyje nustatyta ikiteismine nemokumo proceso inicijavimo (derybų) tvarka. Tokia galimybė būtų galima naudotis nesant tikėtinų galimybių susitarti su kreditoriais ir siekiant operatyviau pasinaudoti JANĮ nustatyta įmonės turto apsauga, išvengti skolinių įsipareigojimų didėjimo. Įmonės turto apsauga pradeda galioti nuo pareiškimo dėl nemokumo bylos iškėlimo dienos (dėl priverstinio turto realizavimo veiksmų sustabdymo) (JANĮ 19 straipsnio 5 dalis), o visa apsauga taikoma nuo nutarties iškelti nemokumo bylą įsiteisėjimo dienos (JANĮ 28 straipsnio 1 dalis). Todėl tam tikrais atvejais mikroįmonės vadovas, siekdamas apsaugoti ir visų įmonės kreditorių interesus nuo įmonės atžvilgiu vykdomų individualių priverstinių veiksmų, turėtų turėti teisę iškart kreiptis į teismą ir prašyti taikyti įmonės turto apsaugą. Vis dėlto tokiu atveju įmonės vadovui išliktų pareiga informuoti įmonės kreditorius apie ketinimą kreiptis į teismą dėl supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimo prieš pateikiant pareiškimą teismui (pavyzdžiui, prieš 3 darbo dienas).

Įgyvendinimus siūlymą mikroįmonės nemokumo procesas sutrumpėtų bent 15–30 ar daugiau dienų (kiekvieniu atveju skolininkui reikia skirtingo termino pasirengti ikiteisminei stadijai, spręsti dėl kreipimosi į kreditorius ir kt.). Taip pat procesas būtų ekonomiškesnis, nes mikroįmonės vadovui formaliai nereiktų rengti ir siųsti kreditoriams siūlymų sudaryti susitarimą dėl pagalbos, nes pakaktų, kad vadovas informuotų įmonės kreditorius (remiantis JANĮ 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka) apie ketinimą kreiptis į teismą dėl supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimo. Įmonės turto apsauga nuo individualių kreditorių veiksmų yra reikšminga, kad būtų išsaugota kuo daugiau įmonės turto, ir sudarytos sąlygos parduoti įmonę kaip ekonominį vienetą, todėl gali būti tikslinga tokią apsaugą suteikti kuo operatyviau.

Siūlymas leisti sutrumpinti supaprastintą mikroįmonės nemokumo procesą (bent 15–30 d.), sumažinti proceso inicijavimo kaštus ir sudarytų galimybes išsaugoti kuo daugiau įmonės turto, parduoti įmonę kaip ekonominį vienetą ir nereikalautų derybų su kreditoriais, nors jos nėra tikslingos, organizavimo išlaidų.

5.3. Supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimas

Nemokumo bylos iškėlimas reglamentuojamas JANĮ 15–27 straipsniuose. Iš esmės šios bendrosios nemokumo bylos iškėlimo nuostatos turėtų būti taikomos ir sprendžiant supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimo klausimą.

Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos nurodoma, kad valstybės narės privalo užtikrinti, kad teismas ne vėliau kaip per 2 savaites nuo pareiškimo gavimo priimtų sprendimą dėl supaprastinto likvidavimo proceso. Teismas turėtų atsakyti iškelti bylą, jei i) skolininkas neatitinka mikroįmonės apibrėžimo; ii) skolininkas nėra nemokus pagal Pasiūlymo dėl Nemokumo direktyvos 38(2) straipsnį; iii) teismui toks pareiškimas neteisingas; iv) valstybė narė, kuriai pareiškimas, neturi tarptautinės jurisdikcijos nagrinėti ginčą.

Teismas, įvertinęs pareiškimą dėl supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimo, turėtų priimti vieną iš sprendimų:

- iškelti supaprastintą mikroįmonės nemokumo (bankroto ar restruktūrizavimo) bylą;
- atsakyti iškelti supaprastintą mikroįmonės nemokumo (bankroto ar restruktūrizavimo) bylą;
- iškelti įprastą nemokumo (bankroto ar restruktūrizavimo) bylą.

Teismas turėtų iškelti supaprastintą mikroįmonės nemokumo bylą nustatęs, kad juridinis asmuo atitinka mikroįmonės apibrėžimą, visas JANĮ nustatytas nemokumo bylos iškėlimo sąlygas ir nėra sąlygų, dėl kurių byla

negali būti iškeliama. Teismas turėtų atsisakyti iškelti supaprastintą mikroįmonės nemokumo bylą tuo atveju, kai mikroįmonė neatitinka nustatytų mikroįmonės apibrėžimo kriterijų.

Siekiant užtikrinti operatyvų mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimą, kad būtų reaguojama į jos mokumo problemas, teismas, kuriam pateiktas pareiškimas iškelti supaprastintą mikroįmonės nemokumo bylą, turėtų turėti teisę spręsti klausimą dėl įprastos (nesupaprastintos) nemokumo bylos iškėlimo, pavyzdžiui, nustatęs, kad įmonė neatitinka mikroįmonės apibrėžimo, tačiau yra nemoki JANĮ nustatyta tvarka. Panaši teismo teisė yra nustatyta JANĮ 22 straipsnio 2 dalyje, reglamentuojančioje, kad teismas priima nutartį atsisakyti iškelti restruktūrizavimo bylą ir iškelti bankroto bylą, jei padaro pagrįstą išvadą, kad juridinis asmuo yra nemokus ir yra bent viena iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių. Toks teismo sprendimas neturi būti „siurprizinis“, todėl prieš jį priimant turi būti išklaudyta suinteresuotų asmenų (skolininko ir kreditoriaus, pateikusio pareiškimą iškelti nemokumo bylą) nuomonė, procese užtikrintas rungimosi principas (CPK 12 straipsnis).¹²¹ Suinteresuoti asmenys turėtų turėti galimybę pateikti argumentus dėl sąlygų iškelti įprastą nemokumo bylą. Taip būtų išvengiama situacijų, kai teismas, nustatęs, kad supaprastinta mikroįmonės nemokumo byla nekeltina, netenkintų prašymų ir turėtų būti pareiškiamas naujas pareiškimas dėl nemokumo bylos iškėlimo.

5.3.1 Nemokumo ir gyvybingumo samprata

Nemokumo ir gyvybingumo sąvokos yra pagrindinės sprendžiant nemokumo bylos iškėlimo klausimą. UNCITRAL gairėse ir nagrinėtų užsienio valstybių nemokumo teisės sistemose nėra nustatyti specialūs nemokumo (gyvybingumo) kriterijai, skirti mikroįmonių nemokumo procesui inicijuoti. Tai rodo, kad supaprastinto mikroįmonių nemokumo proceso taikymas yra siejamas ne su konkrečia įmonės nemokumo (gyvybingumo) būseną, bet jos kaip juridinio asmens ypatumais (kvalifikuojant ją kaip mikroįmonę ir taip sudarant sąlygas operatyvesniam ir ekonomiškiesniam nemokumo procesui).

Šiuo metu JANĮ 2 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad juridinio asmens nemokumas yra juridinio asmens būseną, kai juridinis asmuo laiku negali vykdyti turtinių prievolių arba juridinio asmens įsipareigojimams viršija jo turto vertę. Tokia nemokumo sąvoka apima likvidumo ir balanso testus, nesieja įmonės nemokumo su konkrečių prievolių nevykdymu (pradelstų įsipareigojimų dydis, pradelstas laikas). Teismų praktikoje įmonės nemokumas suprantamas nuosekliai, teisės aiškinimo praktika yra susiformavusi, stabili, pagrįsta ir aiški. Nagrinėtose užsienio valstybėse nėra nustatytos išlygos dėl mikroįmonių nemokumo apibrėžimo, o naudojami įprasti nemokumą apibrėžiantys kriterijai.

Remiantis JANĮ 2 straipsnio 6 dalimi, juridinio asmens gyvybingumas yra juridinio asmens būseną, kai juridinis asmuo vykdo ūkinę komercinę veiklą, leisiančią jam vykdyti savo prievoles ateityje. Įmonės gyvybingumo nustatymo kriterijai ir skirtumai nuo nemokumo yra aiškiai atskleisti, suformuoti nuoseklioje teismų praktikoje.¹²²

JANĮ nustatytos plačios nemokumo ir gyvybingumo sąvokos leidžia teigti, kad įstatymas suteikia galimybę su mokumo problemomis susidūrusiai įmonei operatyviai reaguoti į jas nelaukiant mokumo situacijos pablogėjimo (nemokumo gilinimo). Nesiejant įmonės nemokumo ir gyvybingumo sąvokų su konkrečiais pradelstais įsipareigojimas (pradelstų įsipareigojimų ar jų nevykdymo terminu), sudaromos sąlygos operatyviai reaguoti į nemokumo problemas.

Specialių nemokumo (gyvybingumo) kriterijų išskyrimas mikroįmonėms nebūtų pagrįstas vien dėl tokių įmonių išskyrimo iš kitų juridinių asmenų pagal jų dydį. Tokio šių kriterijų išskyrimo nenustatyta ir nagrinėtų užsienio valstybių nemokumo teisėje. Savaiame įmonės dydis nelemia jos nemokumo ir (ar) gyvybingumo vertinimo, todėl šių sąvokų apibrėžimo pakeitimas, atsižvelgiant į įstatyme ir taip plačiai pateiktą nemokumo apibrėžimą, neturėtų reikšmės mikroįmonių nemokumo procesui, jo operatyvumui ir ekonomiškumui. Priešingai, toks reguliavimas keltų teisinį neaiškumą, neapibrėžtumą. Todėl nemokumo ir gyvybingumo sąvokos, nustatytos JANĮ, turėtų būti taikomos visiems juridiniams asmenims, neišskiriant papildomų kriterijų mikroįmonėms.

121 Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. liepos 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1142-407/2020.

122 Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. liepos 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1142-407/2020.

5.3.2 Pareiškimas dėl supaprastintos nemokumo bylos iškėlimo

Siekiant ekonomiškesnio ir operatyvesnio kreipimosi į teismą dėl supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimo, **siūlytina parengti pareiškimo iškelti supaprastintą mikroįmonės nemokumo bylą pavyzdinę elektroninę formą**, kurią pareiškėjas (skolininkas ar kreditorius) turėtų užpildyti ir pateikti teismui, siekdamas pradėti šį procesą.

Tokios pavyzdinės elektroninės formos nustatymas skatinamas UNCITRAL gairėse ir taikomas nagrinėtų užsienio valstybių nemokumo teisėje¹²³. Ši iniciatyva būtų reikšminga siekiant kelių tikslų. Pirmia, tai palengvintų kreipimąsi į teismą dėl supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimo. Nors JANĮ nustatyti konkretūs pareiškimo dėl nemokumo bylos iškėlimo formos ir turinio reikalavimai, konkrečios pavyzdinės pareiškimo formos patvirtinimas padėtų mikroįmonių vadovams ar kreditoriams parengti pareiškimą dėl supaprastinto mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimo. Antra, tai užtikrintų teisinį aiškumą ir tikrumą, nes pareiškėjui būtų aišku, kokius konkrečius duomenis jis turi pateikti teismui. Trečia, tai leistų teismui operatyviau nustatyti, ar pareiškimas atitinka įstatymų reikalavimus, ar turi būti nustatomas terminas pateikto pareiškimo trūkumams pašalinti. Pareiškimo parengimas užpildant patvirtintą formą turi būti nesudėtingas, nereikalaujantis specialių teisinių žinių.

Patvirtinta pareiškimo dėl supaprastinto nemokumo proceso pradėjimo forma turi atitikti JANĮ 17 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Taip pat joje turi būti nurodyta, kokia informacija turi būti pateikta siekiant pagrįsti, kad įmonė, kuriai siekiama iškelti supaprastintą mikroįmonės nemokumo bylą, atitinka mikroįmonės apibrėžimą. Joje turi būti aiškiai nurodomas visas įmonės bei jos savininko, jei įmonė yra neribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, turimas turtas, jo vertė, turto ypatybės (turto realizavimas apskundintame įkeitimu (hipoteka)).

Kartu su siūlymu nustatyti specialią pareiškimo dėl supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimo elektroninę formą turėtų būti parengta metodinė medžiaga (pareiškimo pildymo vadovas). Jame turėtų būti nurodoma, kaip tinkamai užpildyti minėtą pareiškimą, kokie duomenys turi būti pateikti kartu su pareiškimu ir kt. Tai leistų mikroįmonei supaprastinti kreipimąsi į teismą, sumažinti kreipimosi į teismą išlaidas ir laiko kaštus.

Tokia elektroninė pareiškimo dėl supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimo forma turėtų būti lengvai randama internete, pavyzdžiui, Tarnybos, VMI interneto puslapyje.

Pavyzdinė forma turėtų būti neprivaloma, tik rekomendacinio pobūdžio. Mikroįmonės apibrėžimą atitinkantiems juridiniams asmenims turėtų būti nedraudžiama pateikti ir laisvos formos JANĮ reikalavimus atitinkantį pareiškimą dėl supaprastintos nemokumo bylos iškėlimo.

Pirmiau pateikti siūlymai dėl pareiškimo formos ir metodinės medžiagos parengimo atitinka Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos pateiktus siūlymus. Pasiūlymo dėl Nemokumo direktyvos 41 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybės narės privalo užtikrinti mikroįmonei teisę pateikti prašymą inicijuoti supaprastintą bankroto procesą naudojantis standartine forma, kurioje turėtų būti pateikta tokia informacija:

- jei mikroįmonė yra juridinis asmuo, skolininko pavadinimas, registracijos numeris, adresas;
- jei mikroįmonė yra verslininkas (angl. *entrepreneur*), skolininko vardas, registracijos numeris, adresas, gyvenamoji vieta;
- mikroįmonės turto sąrašas;
- mikroįmonės kreditorių, apie kuriuos žinoma pareiškimo pateikimo metu, duomenys (vardai, adresai, kita informacija);
- mikroįmonės kreditorių reikalavimų sąrašas ir kiekvieno reikalavimo pagrindinė suma, palūkanos, data, kada jis kilo ir suėjo mokėjimo terminas, jei šios datos skirias;
- daiktinės teisės (teisės *in rem*), jei jomis užtikrinti konkretūs reikalavimai ir jei taip, kokiu turtu tokie reikalavimai užtikrinti.

¹²³ Singapūro nemokumo teisė: <https://eservices.mlaw.gov.sg/io/>. Prancūzijos nemokumo teisė: <https://entreprenure.service-public.fr/vosdroits/R17169>. Vokietijos nemokumo teisė: https://justiz.de/service/formular/dateien/winso_12_2020.pdf.

Remiantis Pasiūlymo dėl Nemokumo direktyvos 41 straipsnio 5 dalimi, standartinę tokio pareiškimo formą turėtų patvirtinti Europos Komisija. Tačiau, net jeigu Pasiūlymas dėl Nemokumo direktyvos nebūtų priimtas, aptarti pasiūlymai turėtų būti įgyvendinti nacionaliniu lygiu. Taip pat įgyvendinant pasiūlymus dėl elektroninės pareiškimo formos patvirtinimo turėtų būti įvertinamos techninės galimybės tokiam pareiškimui užpildyti reikalingus duomenis automatizuotai perkelti iš viešųjų registru. Pavyzdžiui, teikiant tokią formą per Lietuvos teismų informacinį portalą (EPP), turėtų būti automatiškai pateikiami aktualūs duomenys apie įmonės darbuotojų skaičių ir turtą.

Siūlymas sudarytų sąlygas paprasčiau kreiptis į teismą su pareiškimu dėl supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimo. Taip sudaromos sąlygos šio proceso ekonomiškumui (teisė kreiptis į teismą būtų paprastesnė, reikalautų mažiau išlaidų) ir operatyvumui (teismui paprasčiau įvertinti, ar pateiktas pareiškimas atitinka įstatyme nustatytus reikalavimus).

5.3.3. Asmenys, turintys teisę (pareigą) inicijuoti supaprastintą mikroįmonės nemokumo procesą

Asmenys, turintys teisę ar pareigą inicijuoti įprastą nemokumo procesą, nurodyti JANĮ 4–5 straipsniuose. Šios teisės normos turėtų būti taikomos ir supaprastintame mikroįmonių nemokumo procese.

Pagrindinis klausimas dėl asmenų, turinčių teisę inicijuoti supaprastintą mikroįmonių nemokumo procesą, yra įmonės kreditorių teisė inicijuoti šį procesą. Kai kuriose valstybėse kreditoriams tokia teisė nesuteikta (pavyzdžiui, JAV, Singapūras). UNCITRAL gairėse pripažįstama, kad įmonės kreditoriai tokią teisę turėtų turėti. Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos taip pat nurodoma, kad valstybės narės turi užtikrinti, jog mikroįmonės kreditorius turėtų teisę pateikti pareiškimą dėl supaprastintos nemokumo bylos iškėlimo. Atitinkamai skolininkui (mikroįmonei) turi būti sudaryta galimybė ginčyti supaprastintos nemokumo bylos iškėlimą arba jam pritarti (JANĮ 41 straipsnio 6 dalis).

Supaprastinto mikroįmonės nemokumo proceso paskirtis – sudaryti sąlygas operatyvesniam ir ekonomiškiam nemokumo procesui, kuriame kreditorių dalyvavimas yra mažiau aktyvus, palyginti su įprastu nemokumo procesu, jų teisėms įgyvendinti skiriama mažiau dėmesio. Mikroįmonė turėtų būti suinteresuota operatyviai užbaigti nemokumo procesą (ypač bankroto bylą). Atitinkamai supaprastintas mikroįmonių nemokumo procesas galėtų leisti patiems kreditoriams išvengti papildomų kaštų, susijusių su dalyvavimu šiame procese, sudarytų galimybes operatyviau patenkinti jų reikalavimus.

Todėl siūlytina laikytis pozicijos, kad supaprastintą mikroįmonės nemokumo procesą turi teisę ir atitinkamai pareigą inicijuoti JANĮ 4–5 straipsniuose nurodyti asmenys.

Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos taip pat siūloma reguliuoti įmonės vadovų atsakomybę už pareigos inicijuoti laiku nemokumo procesą pažeidimą (36–37 straipsniai). Šios nuostatos taip pat turės būti suderintos su JANĮ 6 straipsnyje reglamentuojamomis įmonės vadovo pareigomis ir 13 straipsnio 1 dalyje nustatyta deliktine civiline atsakomybe už tokių pareigų nevykdymą.

5.4. Supaprastintas mikroįmonių bankroto procesas

5.4.1. Kreditorių teisių įgyvendinimas

UNCITRAL gairėse, nagrinėtų užsienio valstybių teisiniame reguliavime nėra nustatyta specialių kreditorių teisių ar jų teisių pakeitimų supaprastintame mikroįmonių nemokumo procese. Nustatytos tik tam tikros kolektyvinių kreditorių teisių įgyvendinimo taisyklės (pavyzdžiui, sumažinant poreikį balsuoti kreditorių susirinkime, neformuojant kreditorių komiteto). Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos siūlomas kreditorių reikalavimų pateikimo ir patvirtinimo procedūros suderinimas (46 straipsnis). Tačiau kitų siūlymų dėl kreditorių teisių

ribojimo ar specialių teisių nustatymo nėra pateikiama. Todėl pagal šiame tyrime pateiktus siūlymus supaprastintame mikroįmonių nemokumo procese turi būti užtikrinamos JANĮ nustatytos kreditorių teisės.

5.4.2. Beverčio ar menkaverčio turto realizavimas teismo leidimu

Turto administravimas ir realizavimas supaprastintame mikroįmonės bankroto procese yra vienas esminių skirtumų nuo įprasto bankroto proceso. Įprastai bankroto procese įmonės turtas yra administruojamas nemokumo administratoriaus, o esminius sprendimus, susijusius su turto realizavimu (pradinės realizuojamo turto kainos, turto realizavimo būdo ir tvarkos nustatymas), kiek to imperatyviai nereglementuoja JANĮ, priima kreditorių susirinkimas. Tačiau tokia turto realizavimo tvarka, nors ir pagrįsta siekiu kreditorius labiau įtraukti į turto administravimo ir realizavimo veiksmus, ne visada užtikrina operatyvumą ir ekonomiškumą. Didesnis kreditorių įtraukimas į tokių sprendimų priėmimą reikalauja jų pačių išlaidų, kaštų, kelia papildomus ginčus, ypač kai, pavyzdžiui, teisme ginčijami kreditorių susirinkimo priimti sprendimai turto realizavimo klausimais, ar pan.

Vienas siūlymų dėl ekonomiškesnės ir operatyvesnės turto realizavimo tvarkos užtikrinimo yra sprendimų, susijusių su įmonės turto administravimu ir realizavimu, priėmimo ir vykdymo supaprastinimas.

UNCITRAL įstatyminėse nemokumo gairėse siūloma nustatyti sudėtingo (angl. *burdensome*), neturinio ekonominės vertės ar sunkiai realizuojamo turto specialią realizavimo tvarką. Pripažįstama, kad nemokumo administratorius turi turėti teisę savarankiškai (su teismo leidimu) priimti sprendimus dėl tokio turto realizavimo. Tai gali būti situacijos, kai turtas neturi (turi mažai) ekonominės vertės; turto išsaugojimas reikalauja neproporcingų išlaidų, turto iš esmės nepavyks parduoti dėl jo pobūdžio (pavyzdžiui, išskirtinis ar neturintis rinkos vertės turto objektas).¹²⁴

Pagal JANĮ nustatytą įmonės turto administravimo ir realizavimo tvarką, sprendimus dėl šių klausimų sprendimo priima išimtinai kreditorių susirinkimas. Remiantis JANĮ 86 straipsnio 1 dalimi, juridinio asmens turtas gali būti parduodamas tik nuo teismo nutarties likviduoti juridinį asmenį dėl bankroto įsiteisėjimo dienos. Remiantis šio straipsnio 2 ir 4 dalimis, turto pardavimo tvarką ir kainą nustato kreditorių susirinkimas. Tai reiškia, kad iki kreditorių susirinkimo nemokumo administratorius turi administruoti įmonės turtą, jį saugoti, prižiūrėti. Tai gali lemti neproporcingas ir perteklines išlaidas turto administravimui, pavyzdžiui, jo priežiūrai ir saugojimui. Jeigu tokios išlaidos yra neprotingai didelės, viršija paties turto vertę ir lėšas, kurios būtų gautos jį realizavus, turto administravimas gali būti nenaudingas mikroįmonei ir jos kreditoriams.

Siūlytina nustatyti specialų teisinį reguliavimą, kuris leistų **nemokumo administratoriui tik iškėlus supaprastintą mikroįmonės nemokumo bylą nuspręsti dėl galimybės realizuoti (likviduoti) turtą**. Atsižvelgiant į kreditorių interesų apsaugą, tokia speciali turto administravimo ir realizavimo tvarka taikytina tik kilnojamajam turtui (CK 4.2 straipsnio 3 dalis).

Pagal šį siūlymą, nemokumo administratorius, surinkęs informaciją apie mikroįmonės kilnojamąjį turtą, turėtų įvertinti, ar yra tikslingas šio turto saugojimas (laikymas), iki kreditorių susirinkimas priims sprendimą dėl jo realizavimo. Nemokumo administratorius, nustatęs, kad tokio turto administravimas būtų netikslingas, pavyzdžiui, turtas neturi ekonominės vertės (yra bevertis) ir (ar) jo saugojimas, priežiūra reikalauja neproporcingų išlaidų, palyginti su jo rinkos verte, turėtų turėti teisę kreiptis į supaprastintą mikroįmonės nemokumo bylą nagrinėjantį teismą su prašymu leisti tokį turtą realizuoti (nurašyti, sunaikinti, parduoti), tačiau prirėikus galėtų paprašyti įmonės valdymo organo nuomonės. Teismas tokį prašymą turėtų išspręsti operatyviai (pavyzdžiui, per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos). Įsiteisėjusi teismo nutartis leisti turtą realizuoti supaprastinta tvarka būtų pagrindas nemokumo administratoriui jį realizuoti teismo nustatyta tvarka.

Siūlymas sudarytų sąlygas operatyviau ir ekonomiškiau spręsti klausimą dėl mikroįmonės kilnojamąjo turto, kuris neturi ekonominės vertės ir (ar) jo administravimo kaštai yra neproporcingi jo vertei, realizavimo (nurašymo, sunaikinimo, pardavimo). Taip sumažinamos administravimo išlaidos, reikalingos tokio turto administravimui ir sudaromos sąlygos operatyvesniam ir ekonomiškiam likvidavimo procesui.

124 UNCITRAL įstatyminės nemokumo gairės: 109.

5.4.3. Likvidavimo planas

Bankrutuojančios įmonės likvidavimas yra pagrindinė bankroto proceso procedūra. Jos metu sukaupiamas įmonės turimas turtas, kuris vėliau realizuojamas, o iš turto pardavimo gautos pajamos yra skirtos kreditorių reikalavimams ir administravimo išlaidoms tenkinti. Pagal tyrimo metu gautus duomenis, šiuo metu uždaryjū akcinių bendrovių likvidavimo procesas trunka 1,4 m., individualių įmonių likvidavimo procesas – apie 1 metus.¹²⁵ Įgyvendinus tyrimo pateiktus siūlymus mikroįmonės likvidavimo terminas turėtų sutrumpėti, taip būtų sudaromos sąlygos operatyviau užbaigti bankroto procedūras, greičiau atkurti socialinę taiką tarp skolininko ir jo kreditorių, taip pat sumažėtų bankroto procese patiriamos išlaidos ir didesne apimtimi būtų patenkinti kreditorių reikalavimai. Be to, siūlymai sudarytų sąlygas greičiau pradėti naują verslą, mažintų neigiamas nemokumo sukeltas pasekmes.¹²⁶ Todėl tokia procedūra turėtų būti suinteresuoti tiek pati mikroįmonė, tiek jos kreditoriai.

Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos nurodyta, kad valstybės narės turi užtikrinti, kad supaprastintame mikroįmonės likvidavimo procese, kai nustatomas įmonės turtas ir patvirtinti kreditorių reikalavimai, kompetentinga institucija (teismas) atlieka turto realizavimo veiksmus ar priima sprendimą baigti supaprastintą likvidavimo procesą be turto realizavimo. Toks sprendimas nutraukti procedūrą galėtų būti priimamas, jei: i) įmonė turto neturi; ii) įmonės turimas turtas yra tokios mažos vertės, kad nepateisintų jo realizavimui reikalingų finansinių išlaidų ir laiko kaštų; iii) įkeisto turto vertė yra mažesnė nei užtikrinti kreditorių reikalavimai ir kompetentinga institucija (teismas) sprendžia, kad tokie kreditoriai turi teisę pasiimti įkeistą turtą (49 straipsnio 1–2 dalys). Siūlomas prioritetas turto realizavimas elektroniniame aukcione (50–54 straipsniai). Atlikus turto realizavimo procedūras, supaprastintas likvidavimo procesas turėtų būti baigiamas (55 straipsnis).

Pagrindinis supaprastinto mikroįmonių bankroto proceso tobulinimo siūlymas apima įmonės likvidavimo plano parengimo, tvirtinimo ir vykdymo ypatumus. Taip būtų siekiama supaprastinti vieną esminių procedūrų bankroto procese – turto administravimą ir realizavimą.

Šiuo metu įprastame bankroto procese nemokumo administratorius taip pat turi parengti bankroto proceso planą (JANĮ 60 straipsnio 3 dalies 8 punktas). Iš esmės šiame bankroto proceso plane nurodyta informacija turėtų būti nurodoma ir parengiant likvidavimo planą, todėl atskirai bankroto proceso plano supaprastintame mikroįmonių nemokumo procese nereiktų rengti.

Bankroto procese įmonės valdymo organai nebetenka įgaliojimų (JANĮ 56 straipsnio 1 dalis), todėl planą turėtų parengti nemokumo administratorius. Į plano parengimą gali būti įtraukiami įmonės dalyviai (ar jos vadovai), pavyzdžiui, suteikiant jiems galimybę pateikti nuomonę dėl plane nurodyto turto, jo administravimo ir realizavimo tvarkos. Toks siūlymas būtų pagrįstas tuo, kad įmonės savininkai (vadovai) gali geriausiai žinoti apie įmonės turtą, jo ypatumus, realią rinkos vertę. Be to, įmonės savininkai turėtų teisę ir patys siūlyti galimus turto pirkėjus. Nemokumo administratoriui tokia nuomonė neturėtų būti privaloma, tačiau į ją jis galėtų atsižvelgti, siūlydamas veiksmingiausią turto administravimo ir realizavimo tvarką.

Nemokumo administratoriaus parengtame plane turėtų būti nurodyta bent tokia informacija:

- asmuo, atsakingas už turto administravimą ir realizavimą;
- skolininkui priklausančio turto sąrašas, detalizuojant, kurio turto realizavimas yra apsunkintas hipoteka (įkeitimu), specifiniai turto požymiai;
- turto realizavimo būdai;
- turto realizavimo terminas;

¹²⁵ Žr. šio tyrimo metu Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2022 m. lapkričio 23 d. pateiktus statistinius duomenis, pateikiamus šio tyrimo 1 priede.

¹²⁶ Naujos pradžios (antrojo šanso) suteikimas verslininkams yra vienas esminių Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyvos tikslų. Joje pabrėžiama, kad dėl neveiksmingų skolų panaikinimo ir draudimo verstis veikla sistemų verslininkams, norintiems per pagrįstą laikotarpį pradėti verslą iš naujo, tenka perkelti veiklą į kitos jurisdikcijos teritoriją, o dėl to ir jų kreditoriai, ir patys verslininkai patiria daug papildomų išlaidų (preambulės 5 punktas); nemokumo padariniai, visų pirma socialinė stigma, teisinės pasekmės, kaip antai verslininkams taikomas draudimas pradėti veiklą ir ja toliau verstis, ir ilgalaikis negebėjimas grąžinti skolas, labai atgraso verslininkus nuo įmonės steigimo ar pasinaudojimo antrąja galimybe, nors ir įrodyta, kad nemokūs tapę verslininkai antrą kartą turi daugiau sėkmės galimybių (preambulės 72 punktas).

- iš realizuoto turto gautų pajamų paskirstymo kreditoriams tvarka;
- įmonės pardavimo galimybės.

Likvidavimo planas turi būti rengiamas ir tvirtinamas operatyviai. Jis turėtų būti pradėtas rengti nuo supaprastinto mikroįmonės nemokumo (bankroto) bylos iškėlimo dienos. Tokio **plano parengimo terminas turėtų būti iki 3 mėnesių** nuo teismo nutarties iškelti supaprastintą mikroįmonės nemokumo bylą įsiteisėjimo dienos. Toks terminas galėtų būti pratęsiamas teismo leidimu ne ilgiau kaip 1 mėnesiui. Per šį laikotarpį turėtų būti sprendžiamas kreditorių reikalavimų tvirtinimo klausimas, nemokumo administratoriui turėtų būti pateikti su įmonės valdymu, vykdyta ūkine komercine veikla susiję duomenys.

Sprendžiant dėl mikroįmonės turto administravimo ir realizavimo, įmonės pardavimas šiame procese turėtų būti laikomas prioritetiniu turto realizavimo būdu (JANĮ 87 straipsnis). Įmonės pardavimo (įmonės, kaip veikiančio verslo, pardavimas) prioritetas pripažįstamas ir Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos (19–35 straipsniai) bei Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyvoje (2 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Nemokumo administratorius, rengdamas planą, visų pirma, turėtų įvertinti galimybes parduoti įmonę, o nustačius, kad to nepavyks padaryti, spręsti dėl atskiro jos turto realizavimo galimybių. Atitinkamai priklausomai nuo galimybių parduoti įmonę, nemokumo administratorius turėtų priimti sprendimus dėl įmonės darbuotojų atleidimo, sudarytų sutarčių nutraukimo (tęsimu), ūkinės komercinės veiklos tęsimu.

Plane turėtų būti nustatytas konkretus jo įvykdymo terminas. Maksimalus **plano įvykdymo terminas galėtų būti 6 mėnesiai**. Išimtiniais atvejais toks terminas galėtų būti pratęstas dėl svarbių priežasčių, pavyzdžiui, nepavykus laiku realizuoti viso skolininko turto ar esant kitoms aplinkybėms. Toks terminas galėtų būti pratęsiamas teismo leidimu ne ilgiau kaip 1 mėnesiui. Išimtiniais atvejais likvidavimo plano vykdymo terminas galėtų būti pratęstas ilgesniam pakankamam terminui¹²⁷, kai tai yra būtina, pavyzdžiui, nagrinėjama byla dėl mikroįmonės sandorių pripažinimo negaliojančiais, žalos atlyginimo ir pan.

Likvidavimo planą nemokumo administratorius turėtų pateikti kreditoriams. Kreditoriai dėl plano tvirtinimo turėtų balsuoti kreditorių susirinkime, kurį sušauktų nemokumo administratorius. Kreditoriai turėtų būti informuojami JANĮ nustatyta tvarka. Kreditoriams planas turėtų būti pateiktas pakankamu terminu iki kreditorių susirinkimo (20 dienų iki kreditorių susirinkimo dienos).

Kreditoriai dėl plano turėtų balsuoti grupėse (kreditoriai, kurių reikalavimai užtikrinti įkeitimu ir (ar) hipoteka, ir kiti kreditoriai (JANĮ 108 straipsnio 1 dalis)). Turėtų būti laikoma, kad planui pritarta, jeigu kiekvienoje grupėje už plano patvirtinimą balsavo daugiau kaip 1/2 visų kreditorių konkrečiose grupėse, kurių reikalavimai patvirtinti bankroto byloje. Planui turėtų pritarti abi kreditorių grupės. Tokiu atveju administratorius likvidavimo planą turėtų pateikti teismui tvirtinti. Jeigu bent viena kreditorių grupė nepritaria planui, nemokumo administratorius ne vėliau kaip per 10 darbo dienų atsižvelgia į kreditorių pateiktas pastabas ir teikia pakeistą planą kreditorių susirinkimui tvirtinti ir šaukia kreditorių susirinkimą, kuris turėtų įvykti per 20 darbo dienų nuo pirmojo kreditorių susirinkimo dienos.

Nemokumo administratorius per 3 darbo dienas kreditorių susirinkimo protokolą ir plano projektą turėtų pateikti teismui.

Teismas turėtų teisę organizuoti posėdį dėl plano tvirtinimo žodine arba rašytine tvarka. Gavęs reikiamus dokumentus, teismas per 15 darbo dienų priima nutartį dėl plano arba nutartimi nustato pakankamą, bet ne ilgesnį kaip 10 darbo dienų terminą planui patikslinti ištaisant teismo nutartyje nurodytus plano projekto techninius trūkumus (plano esmės nekeičiančius trūkumus dėl formos reikalavimų nesilaikymo, aiškias aritmetines ar rašybos klaidas) ir pateikti teismui.

¹²⁷ Siūlytina nenustatyti maksimalaus termino, kuriam galėtų būti pratęsiamas plano įvykdymo terminas, ir dėl konkretaus termino palikti teisę nuspręsti pačiam teismui. Kadangi termino pratęsimas gali būti nulemtas kitų bylų, kuriose sprendžiami nemokumo procesui reikšmingi klausimai, pavyzdžiui, vadovo civilinės atsakomybės klausimas, maksimalaus pratęsto plano įvykdymo termino nustatymas gali turėti neigiamų pasekmių nemokumo proceso efektyvumui, siekiant kuo maksimaliau patenkinti kreditorių reikalavimus. Pavyzdžiui, nustačius maksimalų plano įvykdymo terminą ir išregistravus mikroįmonę, nebaigta nagrinėti civilinė byla dėl žalos atlyginimo iš vadovo priteisimo turėtų būti nutraukiama nebelikus ieškovo (mikroįmonės).

Teismas, gavęs planą su kitais duomenimis, turėtų priimti vieną iš šių nutarčių:

- tvirtinti planą;
- tvirtinti planą su pakeitimais;
- atmesti planą ir spręsti dėl supaprastinto bankroto proceso nutraukimo ir (ar) įprastos nemokumo proceso pradėjimo.

Nustatęs, kad planas atitinka keliamus reikalavimus, įvertinęs kreditorių balsavimą, teismas turėtų priimti sprendimą dėl jo tvirtinimo. Nustatęs plano trūkumus, teismas turėtų teisę jį tvirtinti su pakeitimais. Jei planas neužtikrina veiksmingo supaprastinto mikroįmonės bankroto proceso arba pažeidžia mikroįmonės kreditorių, balsavusių prieš jo priėmimą, teises ir (ar) teisėtus interesus ir nėra galimybės patvirtinti jo su pakeitimais, teismas plano netvirtina ir sprendžia klausimą dėl perėjimo iš supaprastinto mikroįmonės bankroto proceso į įprastą bankroto procesą.

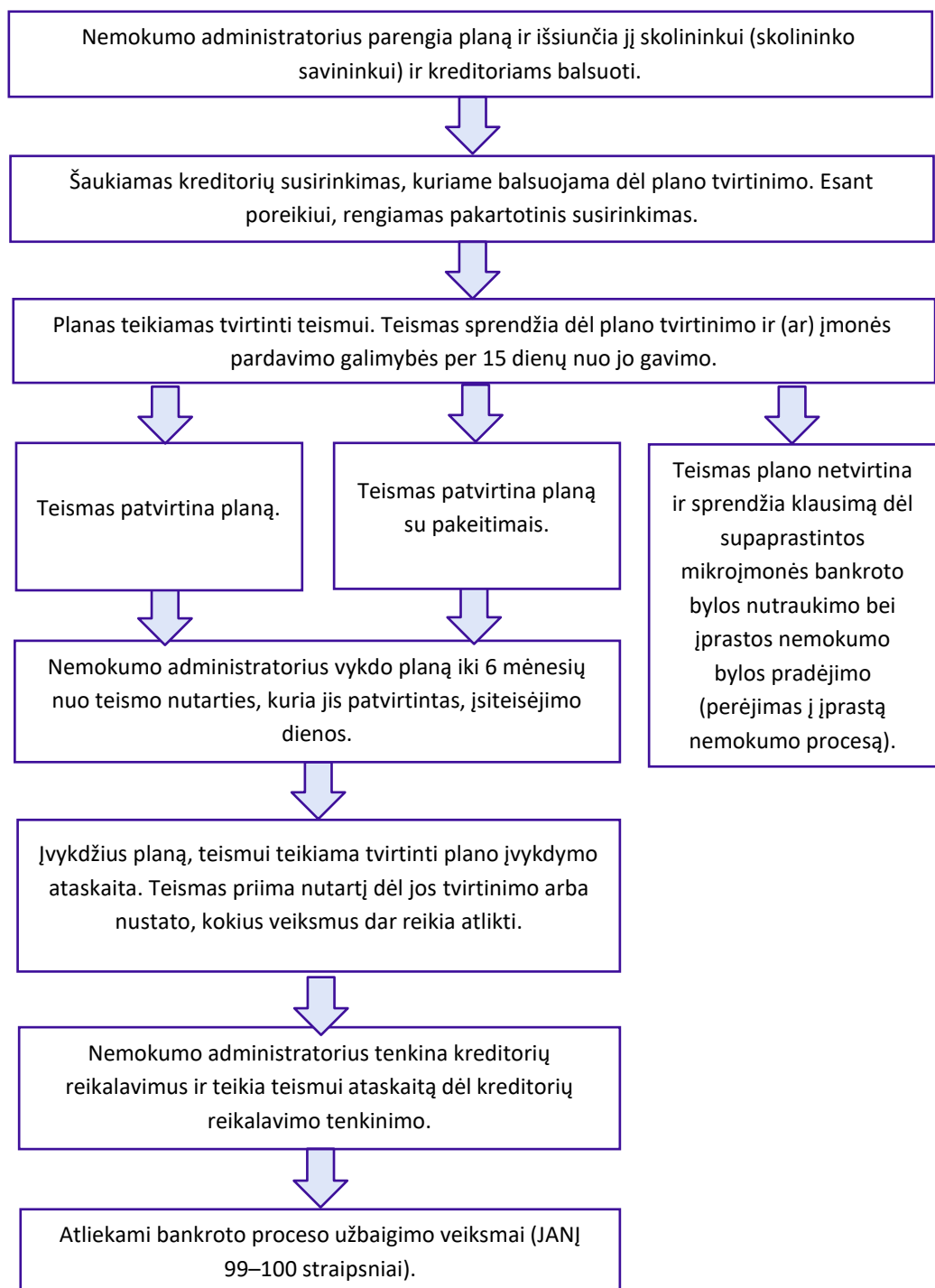
Pirmosios instancijos teismo nutartis dėl plano tvirtinimo ar netvirtinimo atskiruojų skundu gali būti skundžiama apeliacinės instancijos teismui. Apskundimas turėtų sustabdyti jos vykdymą. Nuo nutarties patvirtinti planą įsiteisėjimo dienos laikytina, kad yra pradėtos įmonės likvidavimo procedūros.

Išimtiniais atvejais planas galėtų būti keičiamas, pavyzdžiui, paaiškėjus, kad atsirado naujo skolininko turto, ne skolininkui priklausantis turtas buvo įtrauktas į planą, turtas buvo akivaizdžiai neteisingai įkainotas ir pan. Asmuo, teikiantis tokį prašymą, turėtų pagrįsti poreikį pakeisti patvirtintą planą. Tokį prašymą turėtų teisę pateikti nemokumo administratorius ar kreditoriai.

Siekiant užtikrinti veiksmingą mikroįmonės nemokumo problemų sprendimą ir viešojo intereso apsaugą, siūlytina nustatyti **teismo teisę bet kuriuo metu nutraukti supaprastintą mikroįmonės bankroto procesą** ir toliau spręsti įmonės nemokumo problemas įprasta nemokumo proceso tvarka. Tokiu atveju supaprastintame mikroįmonės bankroto procese atlikti administravimo veiksmai laikytini teisėtais. Tokį sprendimą teismas turėtų priimti nustatęs, kad įmonės turto administravimas ir realizavimas yra sudėtingas ir reikalauja įprastų nemokumo procedūrų taikymo, yra galimybė išskelti įmonės restruktūrizavimo bylą, supaprastintu mikroįmonės bankroto procesu yra piktnaudžiaujama ir pan.

Įvykdžius likvidavimo plane nurodytus veiksmus, nemokumo administratorius JANĮ nustatyta tvarka iš sukaupto turto turėtų tenkinti kreditorių reikalavimus. Patenkinęs kreditorių reikalavimus, nemokumo administratorius turėtų parengti plano įvykdymo ataskaitą ir pateikti teismui prašymą patvirtinti plano įvykdymą. Teismas, nustatęs, kad planas yra įvykdytas, priima nutartį, kuria leidžiama tenkinti kreditorių reikalavimus JANĮ nustatyta tvarka. Jeigu pareiškimas nėra pagrįstas, planas nėra tinkamai įvykdytas, teismas turėtų nurodyti, kokius veiksmus nemokumo administratorius turi dar atlikti. Patenkinus kreditorių reikalavimus, turi būti atliekami juridinio asmens pabaigos veiksmai (JANĮ 99–101 straipsniai).

Likvidavimo plano rengimo, tvirtinimo ir vykdymo tvarka

Siūlymas sudarytų sąlygas ekonomiškam ir operatyvesniam supaprastintam bankroto procesui, nes klausimai dėl įmonės turto administravimo ir realizavimo turėtų būti išsprendžiami sušaukus vieną kreditorių susirinkimą. Įgyvendinus pateiktas priemones galima būtų tikėtis, kad mikroįmonės likvidavimo plano parengimas ir patvirtinimas ir pats likvidavimo procesas truks apie 9 mėnesius (apie 3 mėn. likvidavimo planui parengti, apie 6 mėn. minėtam planui vykdyti). Taip pat bankroto procese turėtų būti išvengta kreditorių ginčų dėl kreditorių susirinkime priimtų sprendimų ginčijimo teisme, taip sudarant sąlygas šio proceso ekonomiškumui.

5.4.4. Įmonės dalyvių (savininkų) padėtis

Įmonės dalyvių teisinės padėties juridinių asmenų nemokumo procese JANĮ detaliai nereglamentuoja. Įstatymas nustato, kad nemokumo administratorius ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo įsiteisėjusios nutarties iškelti nemokumo bylą gavimo dienos šios nutarties kopiją išsiunčia juridinio asmens dalyviams (JANĮ 27 straipsnio 3 dalies 7 punktą). Juridinio asmens dalyviai turi teisę kreditorių susirinkimui pateikti pasiūlymą restruktūrizuoti juridinį asmenį arba sudaryti taikos sutartį (JANĮ 79 straipsnio 1 dalies 3 punktą). Atsižvelgiant į mikroįmonės ypatumus, siūlytina nustatyti, kad įmonės savininkams turėtų būti suteikta teisė būti išklaustytiems dėl įmonės turto administravimo ir realizavimo sąrašo sudarymo. Neretai tokių įmonių savininkai geriausiai žino turimo įmonės turto ypatumus, rinkos vertę. Siekiant operatyvesnio ir ekonomiškesnio nemokumo proceso, jiems turėtų būti suteikta galimybė pateikti savo poziciją šiais klausimais.

Siūlytina nustatyti, kad, iškėlus supaprastintą mikroįmonės bankroto bylą, įmonės savininkai būtų apie tai informuojami ir jiems suteikta teisė nemokumo administratoriui pateikti siūlymus (informaciją) dėl turto administravimo ir realizavimo. Tokia įmonės savininkų nuomonė (pasiūlymas) nemokumo administratoriui nebūtų privaloma, tačiau į ją jis galėtų atsižvelgti.

Siūlymas sudarytų sąlygas operatyvesniam supaprastintam mikroįmonių bankroto procesui, nes leistų įmonės savininkams pateikti nuomonę dėl įmonės turto realizavimo, jo galimos rinkos kainos. Tokiu būdu būtų paprasčiau nustatyti įmonės turimą turtą, jo rinkos kainą.

5.4.5. Kiti klausimai

Siūlomas supaprastinto mikroįmonių bankroto proceso modelis skiriasi nuo bankroto proceso supaprastinta tvarka. Supaprastintame bankroto procese kreditorių susirinkimai nėra šaukiami, o visus kreditorių susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus sprendžia teismas (JANĮ 68 straipsnio 3 dalis). Taip pat teismui iškėlus supaprastintą bankroto procesą iš karto pradedamas likvidavimo procesas (JANĮ 68 straipsnio 1 dalis). Siūlomame supaprastintame mikroįmonės bankroto procese kreditorių susirinkimas sprendžia likvidavimo plano tvirtinimo klausimą, t. y. kreditoriai įtraukiami į esminių šiame procese priimamų klausimų sprendimą. Be to, supaprastintame mikroįmonės nemokumo procese, visų pirma, sprendžiama dėl plano parengimo ir tvirtinimo, o likvidavimo procedūra atliekama tik patvirtinus planą. Tuo atveju, kai mikroįmonė neturi pakankamai turto bankroto proceso administravimo išlaidoms apmokėti, bankroto bylos mikroįmonei iškėlimo klausimas sprendžiamas pagal JANĮ 23 straipsnį.

Atsižvelgiant į siūlomą supaprastinto mikroįmonių bankroto proceso modelį nuo bendrųjų JANĮ bankroto procesą reglamentuojančių taisyklių taikymo turėtų būti nukrypstama tiek, kiek tai būtų konkrečiai nurodyta šiame įstatyme. Tai reiškia, kad kitos JANĮ nuostatos tokiaame procese išliktų taikytinos. Pavyzdžiui, bendrosios nuostatos dėl nemokumo proceso inicijavimo, įmonės valdymo organų atsakomybės, nemokumo administratoriaus, kreditorių teisių ir pareigų, tyčinio bankroto, nemokumo bylos nutraukimo turėtų būti taikomos ir supaprastintame mikroįmonių nemokumo procese. Šiuo tyrimu nėra teikiami siūlymai dėl kitokių nei įprastai nemokumo administratoriaus funkcijų įgyvendinimo. Jo dalyvavimas nemokumo procese visada yra privalomas. Taip pat tyrime nėra siūloma keisti JANĮ nustatytas kreditorių teises (sugaržyti jų įgyvendinimą).

Sprendžiant dėl teismo dalyvavimo supaprastintame nemokumo procese, siūlytina vadovautis teismų praktika ir laikytis JANĮ nuostatos, kad teismas šiame procese yra aktyvus, turi užtikrinti viešojo intereso apsaugą, t. y. taikomas teisėjo vadovavimo procesui principas (JANĮ 3 straipsnio 4 punktą). Būtent teismas pagal siūlytiną supaprastintą mikroįmonių nemokumo proceso modelį priima esminius sprendimus, t. y. sprendžia, ar toks procesas gali būti pradėtas, tvirtina kreditorių reikalavimus, atlieka nemokumo administratoriaus veiklos teisėtumo priežiūrą, nagrinėja pateiktus pareiškimus, prašymus, sprendžia dėl likvidavimo plano tvirtinimo, jo pakeitimo bei priima sprendimą dėl proceso pabaigos. Šiuos klausimus yra kompetentingas spręsti **tik**

teismas¹²⁸. Be to, kaip ir įprastame nemokumo procese, dėl mikroįmonių priimama daug sprendimų, susijusių su nuosavybės teisės įgyvendinimu (savaržymu, ribojimu), o tokių sprendimų (jų kontrolės) teisę turi tik teismas. Šios funkcijos negali būti perduodamos kitiems subjektams.

Nemokumo administratoriaus dalyvavimas pagal siūlomą supaprastintą mikroįmonių bankroto proceso modelį būtų būtinas, kaip ir įprasto bankroto proceso atveju.

Be bendrųjų nemokumo administratoriui numatytų funkcijų, teisių ir pareigų įmonių nemokumo procese, papildomos funkcijos būtų susijusios su siūlomo likvidavimo plano parengimu ir vykdymu. Iš esmės tokios papildomos nemokumo administratoriaus funkcijos turėtų būti panašios į jo funkcijas fizinių asmenų bankroto procese, kai bankroto administratorius turi pareigą atlikti veiksmus, susijusius su mokumo atkūrimo plano rengimu, įgyvendinimu. Esminis skirtumas nuo FABĮ nustatymo mokumo atkūrimo plano modelio siūlomame supaprastintame mikroįmonių nemokumo procese būtų tas, kad tokiu atveju pats nemokumo administratorius turėtų parengti planą ir teikti jį svarstyti kreditoriams, įvertinti jų balsavimą, perduoti jį tvirtinti teismui, o paskui ir įvykdyti.

ES teisės aktuose, tarptautiniuose neprivalomos teisinės galios aktuose pripažįstamas poreikis užtikrinti tinkamą nemokumo bylas nagrinėjančių teismų ir nemokumo administratorių kvalifikaciją, aprūpinimą, sąlygas, kurios leistų laikytis keliamų aukštų profesionalumo ir etikos standartų. Taip pat valstybėje, formuojančioje nemokumo teisės politiką, turi būti siekiama užtikrinti tinkamą nemokumo procese dalyvaujančių teisėjų ir nemokumo administratorių atlyginimą. Ieškant veiksmingo mikroįmonių nemokumo proceso modelio, dėmesys privalo būti skiriamas ne tik teisinio reguliavimo tobulinimui, bet ir asmenų, dalyvaujančių šiame procese ir atliekančių jo teisėtumo kontrolę, paruošimui, kvalifikacijos kėlimui ir palaikymui, nepriklausomumui.

Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyvos 25 straipsnyje nustatyta, kad nedarant poveikio teismų nepriklausomumui ir skirtingam teisminių institucijų sistemos organizavimui Sąjungoje, valstybės narės turi užtikrinti, kad: a) teisminių ir administracinių institucijų darbuotojai, užsiimantys restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūromis, būtų tinkamai parengti ir turėtų savo pareigoms vykdyti būtiną kompetenciją; b) restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūros būtų vykdomos veiksmingai, siekiant užtikrinti sparčias procedūras.

Šios direktyvos 27 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės nustato reikalingus priežiūros ir reguliavimo mechanizmus, jog būtų užtikrinta veiksminga specialistų darbo priežiūra, siekiant užtikrinti, kad jų paslaugos būtų teikiamos veiksmingai ir kompetentingai, o susijusių šalių atžvilgiu – nešališkai ir nepriklausomai. Tie mechanizmai taip pat turi apimti netinkamai savo pareigas atliekančių specialistų atsakomybei užtikrinti skirtas priemones.

Europos teisės instituto apžvalgoje dėl Verslo gelbėjimo nemokumo teisėje nurodoma, kad ES valstybės narės turėtų pripažinti, jog sėkmingas bet kurio restruktūrizavimo ar nemokumo sistemos veikimas iš esmės priklauso nuo jį administruojančių asmenų. Tokia sistema gali veikti tik jei visi dalyvaujantys asmenys pasitiki teismu ir nemokumo administratoriumi. Be to, valstybės narės turėtų užtikrinti nemokumo administratorių nepriklausomumą ir kompetenciją, nustatydamos skaidrų jo paskyrimo, atšaukimo / atstatydinimo procesą bei priežiūrą ir laiku mokamą atlyginimą kiekvienoje byloje.¹²⁹ Nemokumo teisės tyrimai rodo, kad vienas pagrindinių veiksmingo nemokumo proceso rodiklių yra nemokumo proceso trukmė, kurios operatyvumą užtikrina nemokumo administratorius.¹³⁰

128 Kasacinio teismo praktikoje aiškiai pripažįstama teismo atliekamos teisminės nemokumo proceso teisėtumo kontrolės reikšmė: Aktyvus teismo vaidmuo juridinių asmenų nemokumo procese yra valstybės valdžios šiame procese išraiška. Būtent teismas kaip nepriklausoma ir nešališka valstybinės valdžios dalis turi užtikrinti, kad nemokumo procese priimami sprendimai nepažeis viešojo intereso. Teismo atliekama nemokumo proceso teisėtumo kontrolė yra stabilios, nuspėjamos, ekonomiškai ir socialiai pagrįstos nemokumo teisės formavimosi pagrindas. Toks teismo vaidmuo nemokumo procese leidžia užtikrinti ir jame dalyvaujančių asmenų tinkamą teisių ir pareigų balansą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-26-313/2023).

129 European Law Institute, Rescue of Business in Insolvency Law (2017): 22–23. https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/Instrument_INSOLVENCY.pdf

130 Joanna Kruczalak-Jankowska, Monika Masnicka, Anna Machnikowska, The relation between duration of insolvency proceedings and their efficiency (with a particular emphasis on Polish experiences), International Insolvency Review 29(3), 2020.

Todėl siūlytina įvertinti tinkamos teismų (teisėjų ir teisėjų padėjėjų) bei nemokumo administratorių kvalifikacijos, tinkamo atlyginimo užtikrinimą supaprastintame mikroįmonių nemokumo procese. Tokie siūlymai gali būti įgyvendinti rengiant seminarus, mokymus, praktinius įstatymo taikymo vadovus, sisteminant, apibendrinant teismų praktiką ir pan.

5.5 Supaprastintas mikroįmonių restruktūrizavimo procesas

UNCITRAL gairėse ir kai kurių nagrinėtų užsienio valstybių nemokumo teisėje nustatytos tam tikros supaprastinto mikroįmonių restruktūrizavimo proceso taisyklės. Tačiau, vertinant taikomus supaprastinto restruktūrizavimo proceso modelius, galima teigti, kad jie iš esmės nesiskiria nuo įprasto įmonių restruktūrizavimo proceso. Pagrindinis supaprastinto mikroįmonių restruktūrizavimo proceso ypatumas yra operatyvumas, restruktūrizavimo plano parengimo, pateikimo tvirtinti teismui terminų sutrumpinimas, pasyvesnio kreditorių dalyvavimo modelio jame nustatymas (mažinant kreditorių įtraukimą į sprendimų priėmimą). Pagrindinės nuostatos, skatinančios veiksmingą restruktūrizavimo procesą, nustatytos Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyvoje, buvo perkeltos į JANĮ.

Vienas esminių JANĮ tikslų yra sudaryti sąlygas veiksmingesniam restruktūrizavimo procesui. Iki JANĮ priėmimo ir šiuo metu įmonių restruktūrizavimas yra retai taikoma priemonė.

5 lentelė. Statistiniai duomenys apie nemokumo procesus Lietuvoje 2016–2021 metais¹³¹

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pradėti bankroto procesai	2741	2979	2091	1609	790	808
Pradėti restruktūrizavimo procesai	31	29	27	33	29	9
Sėkmingai baigti restruktūrizavimo procesai	18	5	6	6	7	5

Nurodyti duomenys rodo, kad kol kas JANĮ ir Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyvos poveikis (didesnis pradėtų ir sėkmingai baigtų restruktūrizavimo procesų skaičius) lieka nežymus. Tačiau tik įsigaliojus JANĮ buvo pritaikytas moratoriumas dėl nemokumo bylų iškelimo¹³². Todėl sudėtinga įvertinti realią naujo teisinio reguliavimo reikšmę restruktūrizavimo proceso skatinimui ir jo veiksmingumui. Esmine problema laikytinas ne pats nesėkmingas restruktūrizavimo procesas, bet itin mažas pradėtų restruktūrizavimo bylų skaičius. Net ir priėmus JANĮ ir sudarius galimybes kuo operatyviau reaguoti į mokumo problemas (plačiai taikomos nemokumo, gyvybingumo sąvokos), restruktūrizavimo bylos yra iškeliamos retai. Tai leidžia teigti, kad į įmonės mokumo problemas reaguojama pavėluotai, kai įmonės gyvybingumas jau negali būti išsaugotas.

Siekiant spręsti mažo iškeltų restruktūrizavimo bylų skaičiaus problemą, visų pirma, reikalinga sudaryti sąlygas operatyviau reaguoti į įmonės nemokumo problemas. Viena pagrindinių priemonių, skatinančių įmonės valdymo organus operatyviau inicijuoti restruktūrizavimo procesą, yra veiksminga ikiteisminė nemokumo proceso stadija. Viena vertus, tokios derybos gali padėti skolininkui įvertinti kreditorių poziciją dėl įmonės veiklos perspektyvų vertinimo, padėti atkurti mokumą. Kita vertus, nesėkmingos derybos (susitarimo dėl pagalbos nesudarymas) gali rodyti ir neigiamą kreditorių požiūrį į tolesnį įmonės ūkinės komercinės veiklos vykdymą ir perspektyvas. Todėl dėmesys turėtų būti skirtas veiksmingos ikiteisminės nemokumo proceso stadijos užtikrinimui.

leškant veiksmingų supaprastinto mikroįmonių restruktūrizavimo proceso priemonių, siūlytina įvertinti galimus mokesčių teisės reguliavimo pakeitimus. Pavyzdžiui, įmonei, kuriai iškelta restruktūrizavimo byla, galėtų būti taikomos tam tikros mokesčių lengvatos. Užsienio valstybių praktika rodo, kad tam tikros mokesčių lengvatos

¹³¹ Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2022 m. kovo 4 d. nemokumo procesų 2021 metų apžvalga Nr. (6.13)D4-43806, https://avnt.lrv.lt/uploads/avnt/documents/files/2022-03-04_Nemokumo%20APZVALGA_2021%20m.pdf.

¹³² Lietuvos Respublikos naujojo koronaviruso (COVID-19) sukeltų pasekmių poveikio Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo taikymui įstatymas.

skatinančios mikroįmonių restruktūrizavimą yra pateisinamos ir reikalingos. 2021 m. Austrijoje priimtas reguliavimas dėl mokesčių prievolių vykdymo, konkrečiai – pajamų mokesčio sumažinimo restruktūrizuojamai įmonei.¹³³

Europos teisės instituto apžvalgoje dėl Verslo gelbėjimo nemokumo teisėje siūloma, kad valstybė neapmokestintų skolos nurašymo (angl. *debt relief*) pagal restruktūrizavimo planą (toks atleidimas nuo skolos neapmokestinamas pelno mokesčiu).¹³⁴ Kitos siūlomos priemonės, skirtos būtent supaprastintam mikroįmonių restruktūrizavimo procesui, yra atleidimas nuo procesinių išlaidų (teismui, nemokumo administratoriui), nemokumo proceso išlaidų padengimas valstybės lėšomis ir trečiųjų asmenų skatinimas padengti proceso išlaidas (pavyzdžiui, suteikiant absoliutų pirmumą jų reikalavimų tenkinimui ar atleidžiant juos nuo mokesčių prievolių vykdymo), nemokumo procedūrų supaprastinimas ir jų trumpinimas, restruktūrizavimo proceso prieinamumo verslininkams, neturintiems specialių žinių, palengvinimas, procesinių dokumentų formų naudojimo skatinimas.¹³⁵

Svarstant dėl veiksmingesnio supaprastinto mikroįmonių nemokumo proceso, **siūlyta įvertinti galimybę nurašyti (iš dalies) skolininko skolas, kylančias iš mokesčių prievolių**. Suprantama, kad tokio siūlymo nustatymas gali kelti riziką dėl galimo piktnaudžiavimo restruktūrizavimo procesu, taip siekiant tiesiog išvengti mokesčių prievolių vykdymo. Tačiau valstybei skatinant įmones naudotis restruktūrizavimo procesu, atsižvelgiant į gana menką tokių procesų skaičių, siūlytina įvertinti galimybę spręsti dėl restruktūrizuojamo subjekto atleidimo (bent iš dalies) nuo iki bylos iškėlimo susidariusių mokesčių prievolių vykdymo ir (ar) iš dalies atleidžiant nuo jų vykdymo restruktūrizavimo proceso metu. Toks skolų nurašymas turėtų būti pateisinamas siekiu išsaugoti veikiančių ūkio subjektą, darbo vietas, tęsiamą veiklą ir iš jos mokamus mokesčius.

Tokie siūlymai, susiję su mokesčių lengvatų teikimu, reikalauja įvertinti ir valstybės pagalbos suteikimą reglamentuojančias nuostatas. Teikiant valstybės pagalbą nemokumo procese, gali kilti klausimas dėl atitinkamų ES teisės aktų reikalavimų. Valstybės pagalbos teikimo vertinimas reikalauja atskiro teisinio reguliavimo analizės ir nepatenka į šio tyrimo tikslą. Tačiau pažymėtina, kad, sprendžiant dėl tokios valstybės pagalbos, aktualus būtų *de minimis* pagalbos suteikimas. Remiantis *de minimis* pagalbos teikimo bendrosiomis taisyklėmis, bendra vienai įmonei suteiktos *de minimis* pagalbos suma kiekvienoje valstybėje narėje neturi viršyti 200 000 Eur per bet kurį trejų finansinių metų laikotarpį.¹³⁶ Manytina, kad, atsižvelgiant į mikroįmonių dydžio ypatumus, įprastai tokiems juridiniams asmenims teikiama pagalba turėtų patekti į *de minimis* pagalbos sampratą. Pažymėtina, kad valstybės pagalbos teikimo procedūra gali apsunkinti supaprastintą mikroįmonės restruktūrizavimo procesą dėl jos teikimo ypatumų, t. y. gali pailgėti supaprastinto mikroįmonės restruktūrizavimo proceso trukmė. Valstybės pagalba teikiama JANĮ 109 straipsnyje nustatyta tvarka. Todėl konkreti tokios procedūros įtaka supaprastinto mikroįmonės restruktūrizavimo proceso trukmei priklauso nuo minėtame straipsnyje reglamentuotos valstybės pagalbos teikimo procedūros įgyvendinimo. Vis dėlto, nepaisant to, kad dėl valstybės pagalbos teikimo gali pailgėti restruktūrizavimo procedūros trukmė, sėkmingas restruktūrizavimo procesas yra didesnė siekiamybė nei greitas ir operatyvus procesas.

Restruktūrizavimo procese sprendžiant dėl nemokumo administratoriaus skyrimo, siūlytina remtis šiuo metu įstatyme nustatytomis taisyklėmis dėl nemokumo administratoriaus paskyrimo tokiaame procese (JANĮ 35 straipsnis).

Siūlymas sudarytų sąlygas veiksmingesniam supaprastintam mikroįmonių restruktūrizavimo procesui. Restruktūrizavimo proceso sėkmė priklauso nuo kreditorių suteikiamos pagalbos įmonei, todėl kreditoriai

133 Apie Austrijoje priimtus mokesčių pakeitimus sumažinant pajamų mokesť restruktūrizuojamai įmonei plačiau žr. <https://www2.deloitte.com/at/de/blog/deloitte-tax-blog/2022/relief-measures-out-of-court-restructuring.html>.

134 2017 m. Europos teisės instituto apžvalga dėl Verslo gelbėjimo nemokumo teisėje: 35–36, https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/Instrument_INSOLVENCY.pdf (angl. Member States should ensure that a debt relief under the restructuring plan is not considered taxable income)

135 2017 m. Europos teisės instituto apžvalga dėl Verslo gelbėjimo nemokumo teisėje: 35–36, https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/Instrument_INSOLVENCY.pdf (angl. Member States should ensure that a debt relief under the restructuring plan is not considered taxable income).

136 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo de minimis pagalbai 3 straipsnio 2 dalis.

turėtų būti skatinami, suteikiant jiems mokesčių lengvatas pagal jų realią pagalbą įmonės restruktūrizavimo plano vykdymui.

5.6 Kiti siūlytini pakeitimai

Atsižvelgiant į šio tyrimo tikslus, užsienio valstybių praktiką, UNCITRAL gaires, siūlytina įvertinti dvi papildomas teisėkūros iniciatyvas, galinčias turėti įtakos mikroįmonių ir kitų juridinių asmenų veiksmingo nemokumo proceso užtikrinimui. Pirma, pateikiamas siūlymas dėl galimos JANĮ visiems nemokumo procesams nustatytos ikiteisminės nemokumo proceso stadijos tobulinimo. Antra, pateikiami siūlymai dėl fizinių ir juridinių asmenų nemokumo procesus reglamentuojančių teisės aktų inkorporavimo į vieną teisės aktą.

5.6.1 Skolininko ir jo kreditorių derybų skatinimas

Šiuolaikinėje nemokumo teisėje skolininko derybos su kreditoriais ikiteisminėje nemokumo proceso stadijoje yra skiriamos į dvi kategorijas: susitarimai, leidžiantys atkurti skolininko mokumą (angl. *workout*) ir neformalios nemokumo procedūros (angl. *informal insolvency proceedings*). Pirmuoju atveju yra skatinamos skolininko, susidūrusio su mokumo problemomis, ir kreditorių derybos, kurių tikslas – skolininko prievolių vykdymo modifikavimas, leidžiantis išspręsti nemokumo (gyvybingumo) problemas. Įprastai tokie susitarimai yra privalomi tik juos sudariusiems asmenims. Paprastai tokiu atveju teismas nedalyvauja (nepadedamas formalus nemokumo procesas), tačiau gali būti skiriamas asmuo, kuris prižiūri derybų eigą. Antruoju atveju pradedamos nemokumo procedūros, kurių tikslas taip pat skolininko mokumo (gyvybingumo) problemų sprendimas, tačiau jose aktyviau dalyvauja teismas, paskiriamas asmuo, prižiūrintis derybų eigą. Derybų metu sudarytas susitarimas yra privalomas juose dalyvavusiems asmenims (nors ir nepritarusiems susitarimo sudarymui). Įprastai tokį susitarimą tvirtina teismas.¹³⁷

Susitarimų, leidžiančių atkurti skolininko mokumą, sudarymas reglamentuojamas užsienio valstybėse. Vienas žymiausių tokių derybų reguliavimo pavyzdžių yra Prancūzijoje taikoma *mandat ad hoc* procedūra, reglamentuojama Prancūzijos komerciniame kodekse¹³⁸. Ši procedūra taikoma visiems juridiniams asmenims, susidūrusiems su ekonominiais, finansiniais sunkumais ir kurių nemokumas (prievolių nevykdymas) trunka trumpiau nei 45 dienas. Šios procedūros esmė yra skolininko ir kreditorių derybos, kurios negali trukti ilgiau kaip 4 mėnesius (terminas gali būti pratęstas 1 mėnesiui). Susitarimą pasiekti padeda teismo paskirtas patarėjas. Pagrindinės jo funkcijos yra skolininko ir jo pagrindinių kreditorių (pr. *principaux créanciers*) susitarimo sudarymo palengvinimas, kuris leistų išspręsti įmonės finansinius sunkumus. Patarėjas taip pat turi teisę teikti siūlymus dėl įmonės išsaugojimo, ekonominės veiklos vykdymo ir darbuotojų apsaugos. Šios derybos baigiamos skolininkui ir kreditoriams sudarius susitarimą, kuris pateikiamas teismui tvirtinti. Teismas tvirtina susitarimą, jei skolininkas yra mokus, susitarimas sudaro sąlygas įprastai skolininko verslo veiklai, nepažeidžia susitarimo nesudariusių kreditorių interesų. Teismas nustato patarėjo darbo užmokestį. Teismo sprendimas, kuriuo tvirtinamas susitarimas, nėra viešai skelbiamas ir dėl jo negali būti paduotas apeliacinis skundas. Pagrindiniai šios procedūros požymiai yra lankstumas ir konfidencialumas. Prancūzijos teismų praktikoje pripažinta, kad ikiteisminėje nemokumo stadijoje atskleista informacija privalo būti saugoma ir nustatyta įmonės finansinė padėtis negali būti atskleista.¹³⁹

UNCITRAL gairėse nurodoma, kad valstybė turėtų skatinti neformalias derybas dėl skolininko ir kreditorių prievolių modifikavimo. Valstybė gali skatinti kreditorių, įskaitant valstybės institucijas, kitus suinteresuotus asmenis, dalyvavimą tokiuose derybose. Derybų skatinimo priemonės galėtų būti valstybės institucijų, jei būtina, įsitraukimas į neformalių derybų palengvinimą, siekiant sudaryti sąlygas realiai tokioms deryboms vykti, paslaugų

137 European Law Institute, *Rescue of Business in Insolvency Law* (2017): 175. https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/Instrument_INSOLVENCY.pdf

138 Prancūzijos komercinio kodekso L611-1–L611-8 straipsniai.

139 Cour de cassation, civile, Chambre commerciale, 15 décembre 2015, No 14-11.500 <https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechJuriJudi&idTexte=JURITEXT000031652185&fastReqId=74732812&fastPos=1>.

apmokėjimas (kompensavimas). Paskatos dalyvauti tokiose derybose gali būti rekomendacijos kredito institucijoms dėl sėkmingo mikroįmonių skolų modifikavimo tam tikru laikotarpiu, suteikiamos mokesčių lengvatos, pavyzdžiui, atleidimas nuo mokesčių prievolės arba atitinkamų mokesčių tarifų taikymas. Tokių derybų metu gali būti pradeda taikyti tam tikra apsauga skolininko turtui, pavyzdžiui, individualių priverstinio vykdymo veiksmų skolininko atžvilgiu sustabdymas.¹⁴⁰

Suprantama, kad tokios derybos ne visada baigsis sėkmingai, skolininko kreditoriai gali būti nesuinteresuoti bendradarbiauti su skolininku. Tačiau tokios derybos ir teigiamas jų rezultatas (skolininko prievolių modifikavimas, leidžiantis atkurti jo mokumą) naudingi dėl kelių priežasčių: i) sumažinamas teisme nagrinėjamų nemokumo bylų skaičius; ii) įprastai mikroįmonės turi gana paprastą finansinę struktūrą, nedidelį skaičių kreditorių, todėl susitarimas dėl prievolių vykdymo modifikavimo (pagalbos suteikimo) yra realus, nei didesnių įmonių nemokumo atveju; iii) formalus teisminis restruktūrizavimo procesas reikalauja skolininko išlaidų, gebėjimų, kurių mikroįmonės valdymo organai gali neturėti. Todėl ikiteisminis prievolių modifikavimas iš esmės galėtų būti vertinamas kaip formalus restruktūrizavimo proceso pakeitimas.¹⁴¹

Siekiant skatinti tokias skolininko ir kreditorių derybas ikiteisminėje stadijoje, siūlytina patvirtinti gerąją praktiką (derybas) reglamentuojančias taisykles, kuriose būtų nurodoma, kaip turėtų vykti skolininko ir kreditorių derybos. Jose turėtų būti nustatytas reikalavimas vesti derybas sąžiningai, skolininko pareiga atskleisti informaciją apie įsipareigojimus, verslo situaciją kreditoriams, jei įmanoma, įtraukti asmenis, galinčius pateikti patarimų dėl skolininko ir kreditorių susitarimų sudarymo (pavyzdžiui, nemokumo administratorius).¹⁴²

Siekiant veiksmingesnių derybų užtikrinimo, siūlytina nustatyti aktyvesnę valstybės institucijų vaidmenį ikiteisminėje nemokumo proceso stadijoje. UNCITRAL gairėse siūloma įtraukti valstybės institucijas į derybų priežiūrą, organizavimą. Tokios institucijos gali būti centrinis bankas, kitos valstybės institucijos. Taip pat siūloma suteikti platformą deryboms organizuoti.¹⁴³

Sprendžiant dėl gerosios praktikos pavyzdžių, reikia įvertinti, kokią dalį nemokumo (bankroto) procese patvirtintų kreditorių reikalavimų sudaro reikalavimai, užtikrinti hipoteka (įkeitimu). Remiantis šio tyrimo metu gautais 2015–2022 m. statistikos duomenimis¹⁴⁴, uždaryjū akcinių bendrovių bankroto procesuose tokie kreditorių reikalavimai sudarė 50 %, individualių įmonių, neturinčių juridinio asmens statuso, – 40 %, akcinių bendrovių – 32 %, o mažųjų bendrijų – 90 % visų patvirtintų reikalavimų. Taigi, didžiąją dalį šių įmonių bankroto procesuose patvirtintų kreditorių finansinių reikalavimų sudarė reikalavimai, užtikrinti hipoteka (įkeitimu). Dažniausiai tokie kreditoriai, kurių reikalavimai užtikrinti hipoteka (įkeitimu), yra kredito įstaigos. Todėl, sprendžiant dėl veiksmingesnės ikiteisminės nemokumo procedūros, daug dėmesio turėtų būti skiriama šiems kreditoriams ir jų įtraukimui į derybas su skolininku dėl prievolių vykdymo modifikavimo.

Svarstant dėl ikiteisminės nemokumo proceso stadijos tobulinimo, reikia įvertinti, kad gana nemaža dalis kreditorių, inicijuojančių nemokumo procesą, yra valstybės institucijos (mokesčių administratoriai). Remiantis šio tyrimo metu gautais 2015–2022 m. statistikos duomenimis¹⁴⁵, apie 44 % visų bankroto procesų inicijavo VMI ir SODRA. Šios valstybės institucijos taip pat turėtų būti įtraukiamos į derybas.

Ikiteisminis nemokumo procesas turėtų būti atskirai reglamentuojamas pagal toliau pateikiamus pasiūlymus. Siūlytinis ikiteisminės stadijos tobulinimo modelis turėtų būti taikomas ne tik mikroįmonėms, bet ir **visiems kitiems juridiniams asmenims**. Toks siūlymas grindžiamas tuo, kad šioje nemokumo stadijoje gali būti sudėtinga identifikuoti mikroįmonę, be to, tikslas išvengti nemokumo bylos iškėlimo išsprendžiant nemokumo problemas yra prioritetas visų juridinių asmenų nemokumo problemų sprendimų būdas.

140 UNCITRAL gairės: 186–187.

141 Aurelio Gurrea-Martínez, Implementing an insolvency framework for micro and small firms, *International insolvency review* 30(1) (2021).

142 Aurelio Gurrea-Martínez, Implementing an insolvency framework for micro and small firms, *International insolvency review* 30(1) (2021).

143 UNCITRAL gairės: 188–189.

144 Žr. šio tyrimo metu Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2022 m. lapkričio 23 d. pateiktus statistinius duomenis, pateikiamus šio tyrimo 1 priede.

145 Žr. šio tyrimo metu Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2022 m. lapkričio 23 d. pateiktus statistinius duomenis, pateikiamus šio tyrimo 1 priede.

Įmonės vadovas, siekdamas inicijuoti derybas su kreditoriais, turėtų turėti teisę kreiptis į įmonės buveinės vietos apygardos teismą, pateikdamas prašymą paskirti nemokumo administratorių, kuris padėtų skolininkui vesti derybas su kreditoriais. Tokiame prašyme turėtų būti pagrindžiama, kad įmonė susiduria su finansiniais sunkumais (JANĮ 2 straipsnio 5 dalis).

Teismas, gavęs prašymą, per pakankamą terminą (pavyzdžiui, per 5 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos) priima sprendimą paskirti nemokumo administratorių pagal JANĮ nustatytas atrankos taisykles arba tokio prašymo netenkinti, jei jis yra akivaizdžiai nepagrįstas. Akivaizdžiai nepagrįstu turėtų būti laikomas prašymas, pavyzdžiui, kai jį teikianti įmonė yra moki ir nesusiduria su finansiniais sunkumais (gresiančiu nemokumu) kaip jie apibrėžti JANĮ. Teismo nutartis netenkinti prašymo paskirti nemokumo administratorių ir leisti vykdyti derybas apeliacine tvarka neskundžiama.

Terminas skolininkui ir kreditoriams vykdyti derybas turėtų būti nustatytas įstatyme. Jos turėtų trukti ne ilgiau nei 1 mėnesį nuo nemokumo administratoriaus paskyrimo dienos.

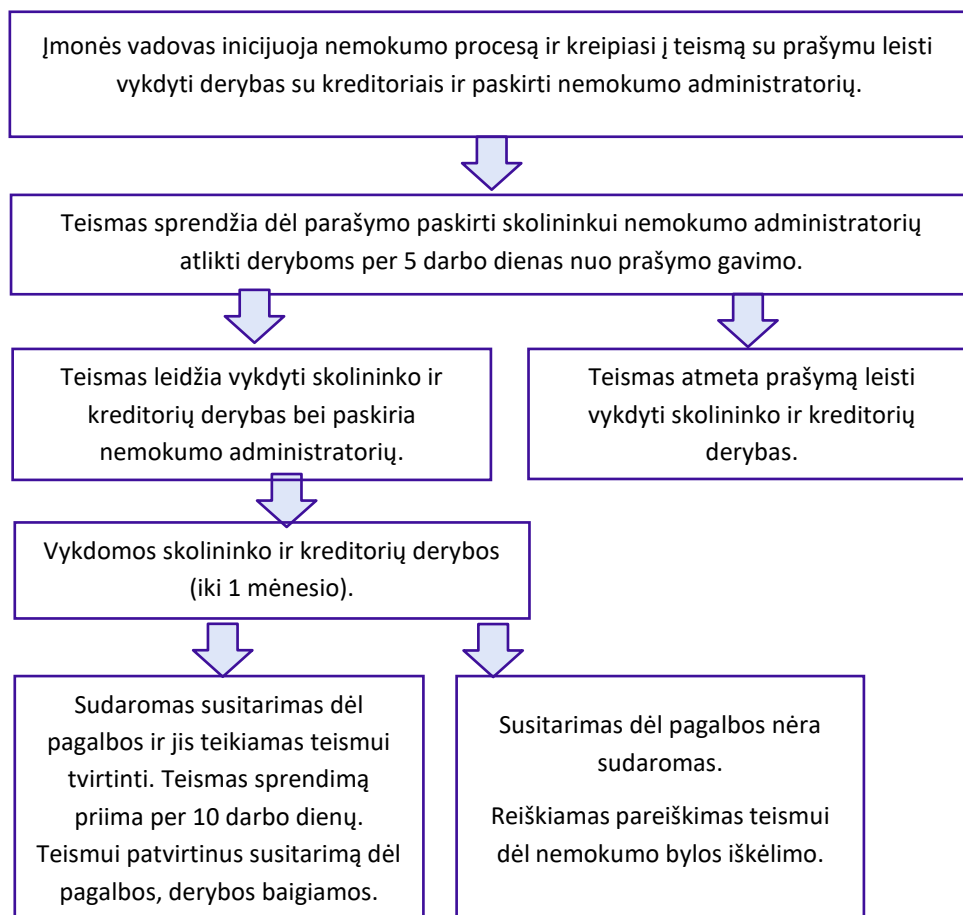
Paskirtas nemokumo administratorius prižiūrėtų skolininko ir kreditorių derybų eigą, turėtų teisę siūlyti galimus skolininko prievolių vykdymo modifikavimo būdus bei padėtų skolininkui ir kreditoriams tokius susitarimus sudaryti. Derybų eiga, pareikšta pozicija neturėtų būti fiksuojama, tokiose derybose turėtų būti užtikrinamas konfidencialumas.

Nemokumo administratoriaus atlyginimas (bazinė suma) būtų kompensuojama paties skolininko ir (ar) valstybės lėšomis (specialus garantinis fondas). Nemokumo administratorius skiriamas tik deryboms vesti. Jeigu vėliau įmonei iškeliamą nemokumo byla, teismas paskiria nemokumo administratorių pagal nustatytus kriterijus.

Jei skolininkas ir kreditoriai sudaro susitarimą dėl pagalbos, mikroįmonės vadovas teikia jį skolininko buveinės vietos apygardos teismui tvirtinti. Teismas per pakankamą terminą (pavyzdžiui, 10 darbo dienų) išsprendžia klausimą dėl susitarimo tvirtinimo. Teismas turėtų patvirtinti susitarimą dėl pagalbos, jei yra visos šios sąlygos: i) skolininkas yra mokus (susitarimas dėl pagalbos atkuria įmonės mokumą); ii) susitarimo sąlygos leidžia spręsti, kad skolininko verslo veikla bus tęsiama; iii) nepažeidžiami kitų skolininko kreditorių interesai.

Jeigu per nustatytą terminą susitarimas dėl pagalbos nesudaromas ar per nustatytą terminą nepateikiamas teismui tvirtinti, skolininkui ar kreditoriams atsiranda teisė kreiptis į teismą dėl nemokumo bylos iškėlimo (JANĮ 16 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Atitinkamai tokia teisė suteikiama, jei susitarimas dėl pagalbos nėra vykdomas tinkamai.

Siūlomas skolininko ir kreditorių derybų modelis

Pagrindinis pasiūlytas ikiteisminės stadijos skirtumas nuo įprastos ikiteisminės tvarkos, nustatytos JANĮ, yra tas, kad skolininko ir kreditorių derybose aktyviai dalyvauja nemokumo administratorius bei teismas. Nemokumo administratoriaus dalyvavimas turėtų padėti spręsti tokias derybų problemas, dėl kurių jos nėra efektyvios, ir sudaryti sąlygas spręsti skolininko nemokumo problemas operatyviai ir ekonomiškai. Teismas dalyvauja šiame procese sprenddamas dėl pareiškimo dėl nemokumo administratoriaus paskyrimo ir pateikto susitarimo dėl pagalbos patvirtinimo (ar sprenddamas dėl procedūros nutraukimo). Taigi tokių derybų teisėtumo kontrolę užtikrintų teismas.

Skolininko ir kreditorių derybos leistų pasiekti tokius tikslus: i) sudarytų sąlygas sudaryti veiksmingesnį susitarimą dėl pagalbos; ii) leistų atkurti skolininko mokumą ir išvengti nemokumo bylos iškėlimo.

Siekiant skatinti veiksmingas skolininko ir kreditorių derybas, siūlytina skolininkui ir kreditoriams, dėl pagalbos sudariusiems susitarimą, kurį patvirtintų teismas, taikyti tam tikras mokesčių lengvatas (atleidimą nuo mokesčių prievolių vykdymo). Mokesčių lengvatų taikymas galėtų priklausyti nuo pasiekto susitarimo turinio. Pavyzdžiui, kreditoriui atleidus skolininką nuo dalies reikalavimo tvirtinimo, kreditorius galėtų būti atleidžiamas nuo pelno mokesčio tokios pat sumos, kuria atleido skolininką nuo prievolės vykdymo. Kreditoriui su skolininku išdėsčius skolos mokėjimą per konkretų laikotarpį, kreditoriui galėtų būti taikomi mažesni mokesčių tarifai, kurie priklausytų tiek nuo išdėstomos sumos, tiek nuo išdėstomo laikotarpio. Skolininko atžvilgiu susitarimo dėl pagalbos vykdymo laikotarpiu taip pat galėtų būti taikomos mokesčių lengvatos (atleidimas nuo dalies mokesčių arba mažesnio mokesčių tarifo taikymas). Šios lengvatos galėtų būti taikomos tik teismui patvirtinus susitarimą dėl pagalbos. Tai užtikrintų realaus, skolininko mokumą atkuriančio susitarimo dėl pagalbos sudarymas.

5.6.2 Nemokumo procesą reglamentuojančių teisės aktų suderinimas

Svarstant dėl veiksmingesnio mikroįmonių ir verslininkų, veikiančių neinkorporuota verslo forma (nejsteigusių juridinio asmens), nemokumo procesų, tikslinga numatyti teisės akto, kuris reglamentuotų juridinių ir fizinių asmenų nemokumo procesą, priėmimą. Toks nemokumo procesų sutelkimas viename teisės akte pripažįstamas įvairių užsienio valstybių nemokumo teisėje (Čekija, JAV, Latvija, Slovėnija, Vokietija).

Fizinių asmenų nemokumo proceso reglamentavimas atskirame teisės akte kelia neaiškumų, neužtikrina veiksmingo nemokumo problemų sprendimo. Fizinių ir juridinių asmenų nemokumas yra kolektyvinis procesas, kuriame siekiama derinti skolininko ir jo kreditorių interesus. Kolektyviškumas yra vienas esminių nemokumo ir individualaus priverstinio vykdymo procesų skirtumų, todėl fizinių ir juridinių asmenų nemokumo procesai šiuo atžvilgiu sutampa.

Antra, nemaža dalis klausimų, reglamentuojamų JANĮ ir FABĮ teisės normų, yra tie patys, tačiau reglamentuojami skirtingai. Pavyzdžiui, klausimai, susiję su ikiteismine nemokumo proceso stadija, kreditorių reikalavimų pareiškimo ir tvirtinimo tvarka, individualiomis ir kolektyvinėmis kreditorių teisėmis, jų įgyvendinimu, kreditorių susirinkimo sprendimų panaikinimo tvarka ir pagrindais, nemokumo administratoriaus teisėmis ir pareigomis, skyrimu ir atstatydimu, skolininko turto realizavimu, sandorių ginčijimu, atskirų įstatymų nuostatose yra reglamentuojami skirtingai. Kyla klausimas dėl tokio skirtingo teisinio reglamentavimo poreikio ir pagrįstumo, nes tie patys nemokumo teisės klausimai, priklausomai nuo skolininko pobūdžio, reglamentuojami skirtingai.

Trečia, skirtingų teisės aktų taikymas kelia ir nemokumo procesų suderinamumo problemų subjektų atžvilgiu. Pavyzdžiui, bankrutuojant individualiai įmonei, tai iš esmės reiškia ir jos savininko bankroto procesą dėl tokio juridinio asmens neribotos civilinės atsakomybės ypatumų, savininko ir kreditorių įtraukimą į nemokumo procesą.

Ketvirta, fizinių ir juridinių asmenų nemokumo procesai pasižymi veiksmingumo tikslu, o pagrindiniai šiame procese taikomi principai (efektyvumas, kreditorių lygiateisiškumas, skaidrumas, teismo vadovavimas procesui ir profesionalumas) iš esmės sutampa.

Penkta, dėl skirtingo nemokumo procesų teisinio reguliavimo kyla klausimas dėl veiksmingos skolininko teisių gynybos. Pavyzdžiui, fizinių asmenų nemokumo procese skolininkui suteikiama teisė išsaugoti vienintelį gyvenamąjį būstą, būtina fizinio asmens ir (ar) jo išlaikomų asmenų poreikiams tenkinti (FABĮ 8 straipsnio 9 dalis). Tačiau bankrutuojant neribotos civilinės atsakomybės juridiniam asmeniui, pavyzdžiui, individualiai įmonei, kai yra galimybė kreditorių reikalavimus tenkinti iš skolininkui priklausančio turto (JANĮ 88 straipsnis), tokios galimybės išsaugoti vienintelį gyvenamąjį būstą nenumatyta. Tokia situacija yra nepagrįsta, atsižvelgiant į tai, kad vien dėl konkretaus nemokumo proceso pradėjimo išsiskiria vienu esminių skolininko subjektyvių teisių (teisės į nuosavybę bei privatų gyvenimą) apsauga.

Šešta, šiuolaikinės nemokumo teisės tendencijos leidžia teigti, kad nemokumo procesas neturėtų būti skirstomas priklausomai nuo teisės subjektų. UNCITRAL gairėse mikroįmonė apibrėžiama kaip bet kokią teisinę formą (angl. *any legal form*) turintis subjektas, įskaitant verslininkus ir ribotos ar neribotos atsakomybės juridinius asmenis, t. y. fizinius asmenis, užsiimančius prekyba, verslu, amatu ar profesija, savarankiškai dirbančius ar ribotos ar neribotos atsakomybės mikro-, mažąsias ir vidutines įmones, jei pagal nacionalinę teisę jie laikomi verslininkais.

Septinta, Europos Sąjungos nemokumo teisę reglamentuojantys teisės aktai (Nemokumo bylų reglamentas, Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyva) reglamentuoja tiek juridinių, tiek fizinių asmenų nemokumo procesus. Taip pat nustatyta, kad valstybės narės turi užtikrinti, jog supaprastinto likvidavimo procese verslininkai skolininkai ar įmonės savininkai, neribotos civilinės atsakomybės įmonės dalyviai, kurie asmeniniu turto atsako už skolininko skolas, yra visiškai atleidžiami nuo skolų pagal Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyvos III skyrių (56 straipsnis). Be to, vykstant mikroįmonės supaprastintam likvidavimo procesui, į jį gali būti įtraukiami ir kiti asmenys, kurie užtikrina įmonės prievolių vykdymą (57 straipsnis). Tai rodo, kad su mikroįmonių nemokumo procesu susiję ne tik jų savininkai, bet ir kiti asmenys, užtikrinę įmonės prievolių vykdymą. Taip siekiama spręsti praktikoje pasitaikančią problemą, kai neribotos civilinės atsakomybės bankroto procese, patenkinus įmonės ir jos savininko kreditorių reikalavimus, savininkas tampa nemokus. Teismų praktikoje pagrįstai nurodoma, kad, bankrutuojant neribotos civilinės atsakomybės juridiniam asmeniui, juridinio asmens savininko procesinė padėtis

de facto (faktiškai) yra tokia pati kaip ir paties bankrutuojančio neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens.¹⁴⁶

146 Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. balandžio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-586-407/2021.

VI. PATEIKTŲ SIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS

Šiame skyriuje pateikiami konkretūs siūlymai dėl supaprastinto mikroįmonių nemokumo proceso įvedimo Lietuvoje. Pavyzdžiui, siūloma nustatyti galimybę nemokumo procese netaikyti šiuo metu JANĮ 8 straipsnio 1 dalyje nustatyto ikiteisminio derybų etapo, kuris įprastai trunka bent 15–30 dienų. Kadangi šiuo metu galiojanti ikiteisminė derybų stadija yra formali, tai leistų operatyviau reaguoti į nemokumo problemas.

Taip pat tyrime pateikiama siūlymų supaprastintame mikroįmonių bankroto procese nustatyti trumpesnį likvidavimo procedūros terminą. Pagal JANĮ 84 straipsnio 3 dalį, juridinio asmens likvidavimo procedūra negali trukti ilgiau nei vienerius metus nuo teismo nutarties likviduoti juridinį asmenį įsiteisėjimo dienos. Siūloma nustatyti bendrąjį 6 mėnesių likvidavimo terminą (likvidavimo planui vykdyti) numatant galimybę jį pratęsti 1 mėnesiui. Nors, pagal tyrimo metu gautus duomenis,¹⁴⁷ šiuo metu uždarytų akcinių bendrovių likvidavimo procesas trunka 1,4 m., individualių įmonių likvidavimo procesas – apie 1 metus, manytina, kad siūlomi pakeitimai leis sutrumpinti likvidavimo proceso, kaip esminės bankroto procedūros, trukmę, nes teikiamais pasiūlymais supaprastinamas kreditorių dalyvavimas priimant reikšmingus sprendimus (pradinės realizuotino turto kainos nustatymas, realizavimo būdo parinkimas), šie sprendimai būtų priimami jau proceso pradžioje. Taip pat sprendimai dėl beveik visų turto nurašymo pagal siūlomus pakeitimus galėtų būti priimami dar iki kreditorių susirinkimo priėmimo. Kadangi pagal siūlomus mikroįmonės apibrėžimus tokia įmonė turėtų būti nedidelė ir jos turto sudėtis turėtų būti paprasta, paprastesnis ir operatyvesnis turėtų būti ir tokių nemokumo procesų administravimas.

6 lentelė. Pateikiamų siūlymų įgyvendinimas

SIŪLYMAS	JANĮ REGULIAVIMAS	SIŪLYTINAS PAKEITIMAS	TIKSLAS	ĮTAKA PROCESO EKONOMIŠKUMUI IR OPERATYVUMUI
Mikroįmonės apibrėžimas	Mikroįmonė nėra apibrėžta	Siūlytina papildyti JANĮ 2 straipsnį nustatant mikroįmonės apibrėžimą: <i>Mikroįmonė yra juridinis asmuo, kuris atitinka šiuos kriterijus:</i> <i>1. Įmonės darbuotojų skaičius nemokumo bylos iškėlimo metu yra mažesnis nei 10.</i> <i>2. Įmonės kreditorių skaičius pareiškimo teismui dėl supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškėlimo metu yra mažesnis nei 20.</i> <i>3. Įmonės turimas turtas neviršija 50 000 Eur. Jeigu už atitinkamus metus finansinės atskaitomybės rinkinys nepateiktas, nors</i>	Nustatyti konkrečius kriterijus, kurie leistų apibrėžti mikroįmonę. Nustatyti kriterijai užtikrintų teisinį aiškumą, tikrumą, juos pagrįsti neturėtų būti sudėtinga, o jų taikymas neturėtų kelti ginčų.	Leidžia nustatyti, kokiems juridiniams asmenims taikomas supaprastintas mikroįmonių nemokumo procesas.

147 Žr. šio tyrimo metu Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2022 m. lapkričio 23 d. pateiktus statistinius duomenis, pateikiamus šio tyrimo 1 priede.

		<i>įmonė tokią pareigą turi, supaprastintas nemokumo procesas nepradedamas.</i>		
Ikiteisminės nemokumo proceso stadijos (derybų) skatinimas	JANĮ 8–10 straipsniai	Siūlytina pildyti JANĮ 8 straipsnio 1 dalį nustatant, kad <i>Mikroįmonės vadovas turi teisę kreiptis į teismą dėl supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškelimo apie šį ketinimą informavęs kreditorius prieš 3 darbo dienas iki pareiškimo pateikimo teismui dienos.</i>	Suteikti teisę mikroįmonės vadovui pasirinkti, ar laikytis ikiteisminės nemokumo proceso inicijavimo stadijos, ar ne.	Įgyvendinus siūlymą atsisakyti ikiteisminės nemokumo proceso stadijos: - nemokumo proceso trukmė sumažinama 15–30 d.; - sumažinami ikiteisminės stadijos kaštai skolininkui; - operatyviau taikoma JANĮ nustatyta įmonės turto apsauga.
Pareiškimo dėl supaprastinto mikroįmonės nemokumo proceso pradėjimo patvirtinimas	Nustatyti tik reikalavimai pareiškimui dėl nemokumo bylos iškelimo ir jo priedams.	Papildyti JANĮ 17 straipsnį 4 dalimi, joje nurodant, kad: <i>Pareiškimo dėl supaprastinto mokumo bylos iškelimo forma patvirtinta <Institucijos> nustatyta tvarka.</i>	Užtikrinti nemokumo proceso operatyvumą, ekonomiškumą, supaprastinti kreipimosi dėl nemokumo bylos iškelimo tvarką.	Sumažinami ikiteisminėje nemokumo proceso inicijavimo stadijoje skolininko patiriami kaštai. Operatyviau sprendžiamas pareiškimo dėl supaprastinto mikroįmonės nemokumo bylos iškelimo teisme klausimas.
Supaprastintos nemokumo bylos iškelimo sąlygos	Nereglamentuojama	Papildyti JANĮ 21 straipsnį 3 dalimi, nustatančia, kad: <i>Mikroįmonės supaprastinta nemokumo byla kelinama, jeigu įmonė atitinka mikroįmonės požymius ir yra nustatytos bankroto ar restruktūrizavimo bylos iškelimo sąlygos.</i>	Nustatyti papildomą ir būtiną supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškelimo sąlygą.	Užtikrinamas teisinis aiškumas ir tikrumas sprendžiant klausimą dėl supaprastintos mikroįmonės nemokumo bylos iškelimo.
Supaprastintas turto administravimas ir realizavimas	Nereglamentuojama	Papildyti JANĮ, nustatant, kad <i>Nemokumo administratorius, nustatęs, kad įmonės turtas (išskyrus nekilnojamąjį ir kitą registruojamą turtą) neturi ekonominės vertės (yra bevertis) ir (ar) jo saugojimas, priežiūra reikalauja neproporcingų išlaidų, palyginti su jo rinkos verte, turi teisę kreiptis į supaprastintą mikroįmonės bankroto bylą nagrinėjantį teismą su</i>	Sudaryti sąlygas išspręsti beverčio ar ekonomiškai nenaudingo administruoti turto realizavimo klausimą nemokumo proceso pradinėje stadijoje, iki pirmojo kreditorių susirinkimo dienos.	Operatyviau sprendžiamas klausimas dėl beverčio ar ekonomiškai nenaudingo įmonės turto likvidavimo. Sudaromos sąlygos supaprastinto mikroįmonės nemokumo proceso ekonomiškumui ir operatyvumui.

		<p><i>prašymu leisti tokį turtą realizuoti (nurašyti, sunaikinti, parduoti). Teismas tokį prašymą turėtų išspręsti operatyviai (pavyzdžiui, per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos). Įsiteisėjusi teismo nutartis leisti turtą realizuoti supaprastinta tvarka būtų pagrindas nemokumo administratoriui jį realizuoti.</i></p>		<p>Sumažinamos administravimo išlaidos, skirtos beverčio (menkaverčio) turto apsaugai, laikymui.</p>
<p>Likvidavimo plano tvirtinimas</p>	<p>Nereglamentuojama</p>	<p>Papildyti JANĮ II dalies III skyrių.</p> <p>Siūlytina priimti naujus straipsnius, kuriuose būtų reglamentuojami pateikti siūlymai dėl likvidavimo plano patvirtinimo.</p> <p>Pagal pateiktus siūlymus mikroįmonės nemokumo procesas turėtų būti atliekamas įprasta tvarka (taikomos visos bendrosios bankroto proceso vykdymą reglamentuojančios teisės normos), išskyrus įstatyme nustatytas išimtis.</p>	<p>Likvidavimo plano parengimas, tvirtinimas ir vykdymas yra esminiai supaprastinto mikroįmonių nemokumo proceso ypatumai. Šių pasiūlymų įgyvendinimas turėtų užtikrinti operatyvesnį ir ekonomiškesnį įmonės turto realizavimą.</p>	<p>Likvidavimo procedūra trunka apibrėžtą terminą, nustatytą likvidavimo plane.</p> <p>Nustatyta maksimali pagrindinių supaprastinto mikroįmonių bankroto proceso likvidavimo procedūrų trukmė (likvidavimo plano termino vykdymas) būtų iki 6–7 mėnesių.</p> <p>Vidutiniškai 4–7 mėnesiais galėtų būti sutrumpinama mikroįmonių likvidavimo procedūra.</p>
<p>Pagalba mikroįmonei</p>	<p>Iš dalies reglamentuojama JANĮ 109 straipsnyje</p>	<p>Nustatyti JANĮ II dalies 4 skyriuje specialią valstybės galimą suteikti mokestinę pagalbą restruktūrizuojamai įmonei bei kreditoriams, kurie suteikia pagalbą įmonei restruktūrizavimo plane.</p>	<p>Veiksmingo mikroįmonės restruktūrizavimo proceso skatinimas, jos ūkinės komercinės veiklos išsaugojimas.</p>	<p>Sudaromos sąlygos užtikrinti veiksmingą restruktūrizavimo procesą, realios pagalbos įmonei suteikimą.</p>

VII. SIŪLOMO SUPAPRASTINTO MIKROJMONIŲ NEMOKUMO PROCESO MODELIO RIZIKA IR JOS VALDYMAS, GALIMI TEIGIAMAI ASPEKTAI

Siūlomas supaprastinto mikroįmonių nemokumo proceso modelio įvedimas kelia įvairių riziką.

Supaprastinto mikroįmonės nemokumo proceso taikymo sritis. Tyrime pateiktas galimas mikroįmonės apibrėžimas. Dėl galimo šio tyrimo metu gautų duomenų nepakankamumo ir tokio vertinimo sudėtingumo negalima tiksliai nustatyti, kokiai tiksliai nemokių įmonių daliai galėtų būti taikomas supaprastintas mikroįmonių nemokumo procesas. Galiausiai, tokio kriterijaus taikymui įtakos turi ir ekonominių santykių pasikeitimai, darantys įtaką įmonių dydžiui.

Nemokumo administravimo išlaidų balansas. Sprendžiant klausimą dėl supaprastinto mikroįmonių nemokumo proceso įvedimo į Lietuvos nemokumo teisę, svarbu užtikrinti teisingą, motyvuojantį nemokumo administratorių atlyginimą, nors tyrime tai nėra išsamiai vertinta.

Veiksmingo ikiteisminio mikroįmonių nemokumo proceso užtikrinimas. Riziką kelia šiame tyrime pateiktas siūlymas suteikti mikroįmonės vadovui teisę atsisakyti ikiteisminės stadijos ir iškart kreiptis į teismą dėl supaprastintos nemokumo bylos iškėlimo. Suteikus teisę skolininkui kreiptis į teismą nesinaudojant ikiteisimine tvarka, nemokumo bylos iškėlimas gali būti „siurprizinis“ skolininko kreditoriams, nesudaromos galimybės suteikti skolininkui pagalbą, kuria galėtų būti atkuriamas jo mokumas.

Tyrime papildomai siūloma svarstyti galimą ikiteisminį mikroįmonių nemokumo procesą (skolininko ir kreditorių derybas), kuriame turėtų dalyvauti nemokumo administratorius, teismas, skolininkas ir jo kreditoriai. Tokia ikiteisimine stadija (jos netinkamu inicijavimu ir vykdymu) gali būti piktnaudžiaujama, siekiant vilkinti nemokumo bylos iškėlimą teisme. Veiksmingų skolininko ir kreditorių derybų sąlyga yra ir pakankama juose dalyvaujančių nemokumu administratoriaus bei teismo kompetencija. Tokiame procese nemokumo administratorius turi organizuoti derybas, dėti pastangas, kad būtų išsaugotas skolininko mokumas (gyvybingumas), turi turėti pakankamai verslo, teisinių žinių ir derybinių įgūdžių. Priešingu atveju ikiteisminė mikroįmonių nemokumo proceso stadija gali būti neveiksminga ir nepadėti pasiekti siekiamų rezultatų – sumažinti teismuose keliamų nemokumo bylų skaičių. Taip pat problemų gali kelti kreditorių, suteikusių pagalbą skolininkui, interesų apsauga. Kyla klausimas, kaip turėtų būti vertinamas kreditoriaus reikalavimas, kurio jis atsisakė suteikdamas pagalbą skolininkui, kai skolininkui po susitarimo dėl pagalbos sudarymo iškeliami bankroto byla. Ar tokiu atveju, iškėlus bankroto bylą, kreditorius turėtų teisę reikalauti ir tos reikalavimo dalies, kurios atsisakė? Tokių klausimų sprendimas turėtų būti reglamentuojamas įstatyme.

Viešojo intereso apsauga. Nemokumo bylos pasižymi viešojo intereso apsauga, sudėtingais nuosavybės teisės klausimais, darbuotojų interesų apsauga, mažo kreditorių reikalavimų patenkinimo problema. Siūlomas supaprastinto mikroįmonių nemokumo proceso modelis sudarytų sąlygas operatyvesniam ir ekonomiškiau procesui. Tai atitinkamai lemia, kad, skirtingai nei įprastame procese, daugiau dėmesio skiriama skolininko turto administravimo ir realizavimo, o ne, pavyzdžiui, sandorių peržiūros, tyčinio bankroto, įmonės dokumentų

tikrinimo ir kitiems klausimams. Siūlomas modelis gali būti suprantamas kaip galimybė iki įmonės nemokumo bylos iškėlimo išvengti ūkinės komercinės veiklos vykdymo, jos sandorių patikros.

Tačiau jokių išimčių dėl bendrųjų nemokumo proceso nuostatų taikymo (pavyzdžiui, žalos atlyginimo, sandorių teisėtumo patikros, tyčinio bankroto) supaprastintame mikroįmonių bankroto procese nėra siūloma. Šie klausimai turi būti sprendžiami įprasta tvarka. Minėtus veiksmus įprastai turi atlikti nemokumo administratorius, todėl kyla rizika, ar dėl operatyvesnio nemokumo proceso bus skiriamas pakankamas dėmesys šiems klausimams, ar bus laiku gauti dokumentai apie įmonės valdymą iš buvusių įmonės valdymo organų. Šios rizikos galėtų būti išvengta suteikiant teisę nemokumo procese dalyvaujantiems asmenims bet kuriuo metu nutraukti supaprastintą mikroįmonės bankroto procesą ir pradėti įprastą nemokumo bylos nagrinėjimą teisme.

Kreditorių teisių įgyvendinimas. Nors pripažįstama, kad mikroįmonių nemokumo procese pastebimas mažas kreditorių aktyvumas (ypač kreditorių, kurių reikalavimai neužtikrinti hipoteka ar įkeitimu), siūlomas supaprastinto mikroįmonių nemokumo proceso modelis suvaržo kai kurių esminių kreditorių teisių įgyvendinimą. Šis modelis sumažina kolektyvinių kreditorių teisių įgyvendinimo poreikį, nes siūloma, kad klausimus dėl įmonės turto administravimo ir valdymo kreditoriai išspręstų vieną kartą, balsuodami dėl likvidavimo plano. Toks mažesnis kreditorių įtraukimas į nemokumo procesą gali mažinti kreditorių pasitikėjimą šiuo procesu, nemokumo administratoriaus veiksmais. Kita vertus, siūlomas modelis nėra siejamas su kreditorių teisių ir jų įgyvendinimo apribojimu. Kreditoriai tokiam supaprastintame procese turėtų galimybę naudotis suteiktomis teisėmis.

Mikroįmonės turto sutelkimas ir realizavimas. Supaprastintas mikroįmonių nemokumo procesas skirtas operatyvesniam ir ekonomiškesniam turto administravimui ir realizavimui. Tačiau vienas probleminių klausimų bankroto procese yra įmonės turto sutelkimas (turto suradimas, nustatymas, gavimas ginčijant įmonės sudarytus sandorius, kuriais perleistas turtas). Dėl operatyvesnio mikroįmonių nemokumo proceso kyla rizika, ar nemokumo administratoriui bus sudarytos galimybės užtikrinti viso įmonės turto sutelkimą, ar buvę įmonės valdymo organai (savininkai) nesieks nuslėpti turimą turtą, vilkinti jo perdavimą. Taip pat kyla rizika, ar turtas bus parduotas už tinkamą (rinkos) kainą, ar sudaromos sąlygos išrinkti geriausią pasiūlymą. Taip pat kyla rizika, ar operatyvesnis turto realizavimo siekis nesumažins galimybių parduoti įmonę kaip turтинį vienetą.

Beverčio (menkaverčio turto) realizavimas. Tyrime siūloma suteikti teisę nemokumo administratoriui kreiptis į teismą leisti bevertį (menkavertį) įmonės turtą realizuoti (nurašyti, sunaikinti ar parduoti) nelaukiant, kol sprendimą dėl turto realizavimo priims kreditorių susirinkimas. Toks siūlymas kelia riziką dėl kreditorių kompetencijos apribojimo, netinkamo įmonės turto panaudojimo. Galima situacija, kai nemokumo administratorius netinkamai įvertina įmonės turtą ir jis yra realizuojamas, bet ne naudojamas įmonės veikloje ar vėliau parduodamas už didesnę kainą. Tokiu atveju žala būtų padaroma įmonės kreditoriams. Nurodytas rizikas siūlytina valdyti į dalyvavimą tokiam procese ir sprendimų priėmimą įtraukiant teismą, kuris turėtų atlikti minimalią kontrolę. Vis dėlto teismo leidimas realizuoti tam tikrą turtą iki kreditorių susirinkimo neturėtų apriboti galimybės kelti klausimą dėl nemokumo administratoriaus atsakomybės.

Specialių žinių, kompetencijos klausimas. Siūlomas supaprastintas mikroįmonių nemokumo proceso modelis reikalauja specialių nemokumo teisės, nemokumo proceso, ekonomikos žinių ir sugebėjimų. Siekiant veiksmingo mikroįmonių nemokumo proceso, jame dalyvaujantys asmenys (teismas, nemokumo administratorius) turi turėti reikiamų žinių ir gebėjimų tinkamai taikyti specialias nemokumo proceso teisės normas, priimti ekonominio pobūdžio sprendimus. Tyrime nustatyta, kad veiksmingas nemokumo proceso vykdymas galimas tik nemokumo procese dalyvaujantiems asmenims (teisėjams, teisėjų padėjėjams, nemokumo administratoriui) turint pakankamai žinių, gebėjimų, supaprastinto nemokumo proceso ypatumų supratimo.

Piktnaudžiavimas supaprastintu mikroįmonės restruktūrizavimo procesu ir valstybės pagalbos teikimu. Siūloma valstybės pagalba restruktūrizuojamai įmonei ir jo kreditoriams, suteikusiems finansinę pagalbą supaprastinto mikroįmonės restruktūrizavimo procese kelia piktnaudžiavimo restruktūrizavimo procesu riziką. Dėl siūlomos valstybės pagalbos (iki restruktūrizavimo bylos iškėlimo susidariusių mokesčių prievolių nurašymo ir (ar) atleidimo nuo dalies mokesčių prievolių vykdymo restruktūrizavimo procese) restruktūrizavimo procesas gali būti suvokiamas kaip galimybė išvengti mokesčių prievolių vykdymo. Siekiant suvaldyti šią riziką, siūlytina vertinti, ar kiekvienu atveju tokia valstybės pagalba yra reikalinga pasiekti restruktūrizavimo proceso tikslams, t. y. įmonės gyvybingumui išsaugoti.

Suderinamumas su valstybės pagalbą reglamentuojančiomis konkurencijos teisės taisyklėmis. Tyrime siūloma spręsti klausimą dėl valstybės pagalbos, kuri ikiteisminio nemokumo proceso derybų stadijoje bei restruktūrizavimo procese galėtų būti teikiama tiek pačiai mikroįmonei, tiek kreditoriams, suteikusiems finansinę pagalbą mikroįmonei. Toks siūlymas reikalauja atilikti išsamų jo suderinamumo su valstybės pagalbos teikimą reguliuojančiomis taisyklėmis vertinimą. Nors preliminariai galima spręsti, kad įprastai tokia valstybės suteikiama pagalba turėtų atitikti *de minimis* pagalbos kriterijus, pateikti siūlymai turėtų būti įvertinti ir už mokesčių administravimą ir valstybės pagalbos suteikimą atsakingų valstybės institucijų.

Suderinamumas su ES nemokumo teisės teisiniu reguliavimu. 2022 m. gruodžio 7 d. paskelbtas Pasiūlymas dėl Nemokumo direktyvos, kuriame siūloma suderinti ir reikšmingus mikroįmonių bankroto proceso aspektus. Nors tyrime pateikti siūlymai iš dalies suderinami su Pasiūlyme dėl Nemokumo direktyvos keliamais tikslais, įgyvendinant pateiktus siūlymus, siūlytina įvertinti, koks galutinis sprendimas dėl supaprastinto mikroįmonių bankroto proceso reguliavimo bus priimtas ES lygiu. Priešingu atveju galima situacija, kai priėmus atitinkamus JANĮ iki kitų teisės aktų pakeitimus bus reikalinga nauja teisinio reguliavimo peržiūra patvirtinus Pasiūlymą dėl Nemokumo direktyvos.

Tyrime pateikti siūlymai gali turėti teigiamą įtaką valstybės formuojamai nemokumo teisės politikai ir smulkiąjam verslui.

Pateiktų siūlymų įgyvendinimas sudarytų sąlygas operatyvesniam ir ekonomiškesniam mikroįmonių nemokumo procesui. Įgyvendinimus pateiktus siūlymus būtų galima sutrumpinti ikiteisminę nemokumo proceso stadiją (iš esmės jos atsisakant) ir likvidavimo procedūrą (likvidavimo plane nustatant konkretų likvidavimo procedūros terminą). Taip pat pateikti siūlymai leistų bankroto procese operatyviau spręsti klausimus dėl beverčio ar ekonominės vertės neturinčio turto realizavimo teismo leidimu, tikėtina, leistų sumažinti ginčus dėl tokio turto administravimo ir patiriamas išlaidas.

Pateiktų siūlymų įgyvendinimas smulkiąjam verslui sudarytų sąlygas operatyviau užbaigti nemokumo procedūras ir pradėti naują ūkinę komercinę veiklą. Siūlomos operatyvios mikroįmonių bankroto proceso procedūros turėtų sudaryti sąlygas išvengti ginčų teisme, sumažinti bylinėjimosi išlaidas, leistų sumažinti socialinę įtampą, kylančią tarp mikroįmonės valdymo organų (savininkų) ir kreditorių. Toks ūkinės komercinės veiklos skatinimas siejamas su „naujos pradžios“ suteikimu nemokiems verslininkams, taip sumažinat nemokumo sukeliamas neigiamas pasekmes ir skatinant užsiimti nauja ūkine komercine veikla. Tokios nemokumo teisės politikos formavimas sudarytų galimybes ūkinės komercinės veiklos skatinimui ir plėtrai.

Priedai

1 priedas. Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos respublikos finansų ministerijos statistiniai duomenys (2022 m. lapkričio 23 d.)

Bankroto procesų iniciatoriai:

Iniciatoriai	Skaičius	%
VMI	3632	12,13
SODRA	9519	31,78
FM	19	0,06
darbuotojai	983	3,28
likvidatorius	1312	4,38
savininkas	2370	7,91
vadovas	5769	19,26
kiti	6291	21,01
dar nenumatyta	55	0,18
IŠ VISO	29950	100

Restruktūrizavimo procesų iniciatorius tik įmonės vadovas.

Bankroto bylų skaičius ir kreditorių reikalavimų suma pagal atskiras juridinių asmenų teises formas:

Juridinių asmenų teisinė forma (bankrotas)	Skaičius	%	Kred. reikalavimų suma (mln. €)
Advokatų profesinė bendrija	1	0,00	0,08
Biudžetinė įstaiga iš valstybės biudžeto	1	0,00	0,31
Kooperacijos uždarnosios akcinės bendrovės	1	0,00	0,03
Nuolatinė komercinio arbitražo institucija	1	0,00	0
Specifinės paskirties savivaldybių valstybinės įmonės	1	0,00	0,11
Specifinės paskirties valstybinės įmonės	1	0,00	0,12
Užsienio įmonių atstovybės	1	0,00	0,01
Užsienio juridinio asmens ir kitos organizacijos filialas	1	0,00	0,03
Kooperatinių bendrovių sąjungos	2	0,01	1,42
Ne pelno įmonės (registruojamos miestų ir rajonų valdybose)	3	0,01	29,09
Negyvenamųjų patalpų savininkų bendrijos	3	0,01	0,14
Daugiabučių namų savininkų bendrijos	4	0,01	0,05
Garažų statybos ir eksploatavimo bendrijos	5	0,02	0,09
Kooperacijos įmonės	6	0,02	1,44
Valstybinės akcinės įmonės	6	0,02	29,9
Visuomeninės organizacijos	6	0,02	0,32

Specialios paskirties uždarnosios akcinės bendrovės	7	0,02	1,62
Užsienio įmonių filialai	7	0,02	1,89
Gyvenamųjų namų statybos bendrijos	9	0,03	2,06
Labdaros fondai ir organizacijos	15	0,05	0,57
Komanditinės ūkinės bendrijos	21	0,07	36,12
Individualios įmonės, turinčios juridinio asmens statusą	24	0,08	7,33
Savivaldybių įmonės	25	0,08	9,48
Tikrosios ūkinės bendrijos	41	0,14	32,93
Valstybės įmonės	50	0,17	220,38
Asociacijos	119	0,40	17,24
Kooperatinės bendrovės	144	0,48	169,88
Žemės ūkio bendrovės	252	0,84	80,65
Viešosios įstaigos	357	1,19	31,53
Akcinės bendrovės	528	1,76	4 755,79
Mažoji bendrija	562	1,88	15,93
Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	4227	14,11	357,36
Uždarnosios akcinės bendrovės	23519	78,53	9 697,16
IŠ VISO	29950	100	15 501,06

Restruktūrizavimo bylų skaičius pagal atskiras juridinių asmenų teises formas:

Juridinių asmenų teisinė forma (restruktūrizavimas)	Skaičius	%
Mažoji bendrija	1	0,18
Tikrosios ūkinės bendrijos	1	0,18
Komanditinės ūkinės bendrijos	2	0,36
Valstybės įmonės	2	0,36
Kooperatinės bendrovės	4	0,72
Viešosios įstaigos	4	0,72
Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	16	2,88
Žemės ūkio bendrovės	18	3,24
Akcinės bendrovės	29	5,22
Uždarnosios akcinės bendrovės	479	86,15
IŠ VISO	556	100

Bankroto procesų skaičiai pagal įmonių dydžius:

JA (bankroto procese) dydis	Skaičius	%
didelis	2919	9,75
mažas	21257	70,97

vidutinis	5774	19,28
IŠ VISO	29950	100

Bankroto procesuose patvirtintų kreditorių reikalavimų suma pagal atskiras juridinių asmenų teises formas:

Juridinių asmenų teisinė forma (bankrotas)	Kred. reikalavimų suma (mln. €)
Advokatų profesinė bendrija	0,08
Biudžetinė įstaiga iš valstybės biudžeto	0,31
Kooperacijos uždarnosios akcinės bendrovės	0,03
Nuolatinė komercinio arbitražo institucija	0
Specifinės paskirties savivaldybių valstybinės įmonės	0,11
Specifinės paskirties valstybinės įmonės	0,12
Užsienio įmonių atstovybės	0,01
Užsienio juridinio asmens ir kitos organizacijos filialas	0,03
Kooperatinių bendrovių sąjungos	1,42
Ne pelno įmonės (registruojamos miestų ir rajonų valdybose)	29,09
Negyvenamųjų patalpų savininkų bendrijos	0,14
Daugiabučių namų savininkų bendrijos	0,05
Garažų statybos ir eksploatavimo bendrijos	0,09
Kooperacijos įmonės	1,44
Valstybinės akcinės įmonės	29,9
Visuomeninės organizacijos	0,32
Specialios paskirties uždarnosios akcinės bendrovės	1,62
Užsienio įmonių filialai	1,89
Gyvenamųjų namų statybos bendrijos	2,06
Labdaros fondai ir organizacijos	0,57
Komanditinės ūkinės bendrijos	36,12
Individualios įmonės, turinčios juridinio asmens statusą	7,33
Savivaldybių įmonės	9,48
Tikrosios ūkinės bendrijos	32,93
Valstybės įmonės	220,38
Asociacijos	17,24
Kooperatinės bendrovės	169,88
Žemės ūkio bendrovės	80,65
Viešosios įstaigos	31,53
Akcinės bendrovės	4 755,79
Mažoji bendrija	15,93
Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	357,36
Uždarnosios akcinės bendrovės	9 697,16

IŠ VISO	15 501,06
---------	-----------

Restruktūrizavimo procesuose patvirtintų kreditorių reikalavimų suma pagal atskiras juridinių asmenų teises formas:

Juridinių asmenų teisinė forma (restruktūrizavimas)	Patvirtinti kred. reikalavimai (mln. €)
Akcinės bendrovės	118,34
Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	28,59
Komanditinės ūkinės bendrijos	6,34
Kooperatinės bendrovės	1,95
Mažoji bendrija	0,02
Tikrosios ūkinės bendrijos	2,29
Uždarnosios akcinės bendrovės	1 321,00
Valstybės įmonės	3,98
Viešosios įstaigos	2,3
Žemės ūkio bendrovės	68,39
IŠ VISO	1 553,2

Kreditorių reikalavimų, užtikrintų hipoteka (įkeitimu), skaičius pagal atskiras juridinių asmenų teises formas:

Juridinių asmenų teisinė forma (bankrotas)	Skaičius	Patvirtinti kred. reikal. (mln. €)	Hipoteka	%
Akcinės bendrovės	204	2 185,54	694,08	31,76
Asociacijos	3	4,13	0,22	5,33
Gyvenamųjų namų statybos bendrijos	2	0,67	0,11	16,42
Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	374	233,45	80,28	34,39
Individualios įmonės, turinčios juridinio asmens statusą	4	0,66	0,26	39,39
Komanditinės ūkinės bendrijos	4	37,03	10,67	28,81
Kooperacijos įmonės	1	0,13	0,02	15,38
Kooperatinės bendrovės	30	33,44	12,26	36,66
Kooperatinių bendrovių sąjungos	2	1,42	0,42	29,58
Mažoji bendrija	10	4,09	3,68	89,98
Tikrosios ūkinės bendrijos	6	14,65	3,8	25,94
Uždarnosios akcinės bendrovės	2873	6 146,13	3 057,47	49,75
Valstybės įmonės	2	188,08	9,71	5,16
Valstybinės akcinės įmonės	2	1,96	0,27	13,78
Viešosios įstaigos	11	2,39	0,96	40,17
Žemės ūkio bendrovės	50	62,07	30,31	48,83
IŠ VISO	3578	8 915,82	3 904,50	43,79

Restruktūrizavimo procese patvirtintų ir patenkintų kreditorių reikalavimų suma pagal atskiras juridinių asmenų teisines formas:

Juridinių asmenų teisinė forma (restruktūrizavimas)	Patvirtinti kred. reikalavimai (mln. €)	Patenkinti kred. reikalavimai (mln. €)
Akcinės bendrovės	118,34	41,15
Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	28,59	1,53
Komandinės ūkinės bendrijos	6,34	0
Kooperatinės bendrovės	1,95	0
Mažoji bendrija	0,02	0
Tikrosios ūkinės bendrijos	2,29	0,07
Uždarnosios akcinės bendrovės	1 321,00	199,5
Valstybės įmonės	3,98	0,32
Viešosios įstaigos	2,3	0,84
Žemės ūkio bendrovės	68,39	18,19
IŠ VISO	1553,2	261,6

Bankroto procese patenkintų kreditorių reikalavimų suma pagal atskiras juridinių asmenų teisines formas:

Juridinių asmenų teisinė forma (bankrotas)	Patenkintų kred. reik. (mln. €)
Advokatų profesinė bendrija	0
Akcinės bendrovės	1 286,89
Asociacijos	0,6
Biudžetinė įstaiga iš valstybės biudžeto	0,18
Daugiabučių namų savininkų bendrijos	0,01
Garažų statybos ir eksploatavimo bendrijos	0,02
Gyvenamųjų namų statybos bendrijos	0,62
Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	35,63
Individualios įmonės, turinčios juridinio asmens statusą	0,27
Komandinės ūkinės bendrijos	3,47
Kooperacijos įmonės	0,36
Kooperacijos uždarnosios akcinės bendrovės	0
Kooperatinės bendrovės	54,63
Kooperatinių bendrovių sąjungos	0,77
Labdaros fondai ir organizacijos	0,03
Mažoji bendrija	1,01
Ne pelno įmonės (registruojamos miestų ir rajonų valdybose)	0,01
Negyvenamųjų patalpų savininkų bendrijos	0,02
Nuolatinė komercinio arbitražo institucija	0

Savivaldybių įmonės	2,94
Specialios paskirties uždarnosios akcinės bendrovės	1,34
Specifinės paskirties savivaldybių valstybinės įmonės	0
Specifinės paskirties valstybinės įmonės	0
Tikrosios ūkinės bendrijos	1,97
Uždarnosios akcinės bendrovės	1 341,56
Užsienio įmonių atstovybės	0
Užsienio įmonių filialai	0
Užsienio juridinio asmens ir kitos organizacijos filialas	0,01
Valstybės įmonės	98,4
Valstybinės akcinės įmonės	6,14
Viešosios įstaigos	3,45
Visuomeninės organizacijos	0,01
Žemės ūkio bendrovės	14,11
IŠ VISO	5 694,81

Bankroto procese administravimo išlaidoms (administratoriaus atlyginimui ir kitoms išlaidoms) išleistos sumos pagal atskiras juridinių asmenų teises formas:

Juridinių asmenų teisinė forma (bankrotas)	Išleista administravimui, viso (mln. €)	Administratoriaus gauta suma (mln. €)
Advokatų profesinė bendrija	0	0
Akcinės bendrovės	149,71	22,92
Asociacijos	0,3	0,18
Biudžetinė įstaiga iš valstybės biudžeto	0,02	0,01
Daugiabučių namų savininkų bendrijos	0,01	0,01
Garažų statybos ir eksploataavimo bendrijos	0,02	0,01
Gyvenamųjų namų statybos bendrijos	0,18	0,05
Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	11,59	6,35
Individualios įmonės, turinčios juridinio asmens statusą	0,08	0,04
Komanditinės ūkinės bendrijos	0,14	0,05
Kooperacijos įmonės	0,03	0,01
Kooperacijos uždarnosios akcinės bendrovės	0,01	0
Kooperatinės bendrovės	11,2	2,6
Kooperatinių bendrovių sąjungos	0,11	0,04
Labdaros fondai ir organizacijos	0,04	0,02
Mažoji bendrija	0,46	0,26
Ne pelno įmonės (registruojamos miestų ir rajonų valdybose)	0	0

Negyvenamųjų patalpų savininkų bendrijos	0,01	0,01
Nuolatinė komercinio arbitražo institucija	0	0
Savivaldybių įmonės	0,33	0,06
Specialios paskirties uždarnosios akcinės bendrovės	0,1	0,06
Specifinės paskirties savivaldybių valstybinės įmonės	0,06	0,04
Specifinės paskirties valstybinės įmonės	0,03	0,02
Tikrosios ūkinės bendrijos	0,25	0,15
Uždarnosios akcinės bendrovės	230,13	105,52
Užsienio įmonių atstovybės	0	0
Užsienio įmonių filialai	0,03	0,03
Užsienio juridinio asmens ir kitos organizacijos filialas	0	0
Valstybės įmonės	3,84	0,76
Valstybinės akcinės įmonės	0,28	0,28
Viešosios įstaigos	1,27	0,65
Visuomeninės organizacijos	0	0
Žemės ūkio bendrovės	3,38	1,53
IŠ VISO	823,78	281,82

Restruktūrizavimo procese administravimo išlaidoms (administratoriaus atlyginimui ir kitoms išlaidoms) išleistos sumos pagal atskiras juridinių asmenų teises formas:

Juridinių asmenų teisinė forma (restruktūrizavimas)	Skaičius	Išleista administravimui, viso (mln. €)	Administratoriaus gauta suma (mln. €)
Akcinės bendrovės	29	0,46	0,26
Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	16	0,22	0,18
Komanditinės ūkinės bendrijos	2	0,02	0,02
Kooperatinės bendrovės	4	0,02	0,02
Mažoji bendrija	1	0	0
Tikrosios ūkinės bendrijos	1	0,05	0,05
Uždarnosios akcinės bendrovės	479	20,77	18,27
Valstybės įmonės	2	0,2	0,02
Viešosios įstaigos	4	0,01	0,01
Žemės ūkio bendrovės	18	0,77	0,29
IŠ VISO	556	44,3	37,94

Vidutinė bankroto procesų trukmė pagal atskiras juridinių asmenų teises formas:

Juridinių asmenų teisinė forma (bankrotas)	Vidutinė juridinių asmenų bankroto procesų trukmė
Advokatų profesinė bendrija	1,60

Akcinės bendrovės	3,45
Asociacijos	1,47
Biudžetinė įstaiga iš valstybės biudžeto	4,30
Daugiabučių namų savininkų bendrijos	2,93
Garažų statybos ir eksploatavimo bendrijos	1,22
Gyvenamųjų namų statybos bendrijos	2,89
Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	1,54
Individualios įmonės, turinčios juridinio asmens statusą	1,79
Komandinės ūkinės bendrijos	1,39
Kooperacijos įmonės	2,40
Kooperacijos uždarnosios akcinės bendrovės	3,10
Kooperatinės bendrovės	2,61
Kooperatinių bendrovių sąjungos	7,00
Labdaros fondai ir organizacijos	1,35
Mažoji bendrija	0,98
Ne pelno įmonės (registruojamos miestų ir rajonų valdybose)	3,07
Negyvenamųjų patalpų savininkų bendrijos	0,97
Nuolatinė komercinio arbitražo institucija	0,40
Savivaldybių įmonės	2,17
Specialios paskirties uždarnosios akcinės bendrovės	1,56
Specifinės paskirties savivaldybių valstybinės įmonės	3,60
Specifinės paskirties valstybinės įmonės	2,80
Tikrosios ūkinės bendrijos	1,97
Uždarnosios akcinės bendrovės	1,97
Užsienio įmonių atstovybės	0,50
Užsienio įmonių filialai	3,47
Užsienio juridinio asmens ir kitos organizacijos filialas	0,00
Valstybės įmonės	3,00
Valstybinės akcinės įmonės	4,45
Viešosios įstaigos	1,58
Visuomeninės organizacijos	0,73
Žemės ūkio bendrovės	1,99
IŠ VISO	3,82

Restruktūrizavimo procesų, kuriuose patvirtintas restruktūrizavimo planas, skaičius ir trukmė:

Juridinių asmenų teisinė forma (restruktūrizavimas)	Skaičius	Trukmė
Akcinės bendrovės	16	3,78

Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	6	5,09
Kooperatinės bendrovės	1	1,93
Tikrosios ūkinės bendrijos	1	4,09
Uždarnosios akcinės bendrovės	252	3,59
Valstybės įmonės	2	5,03
Viešosios įstaigos	3	2,95
Žemės ūkio bendrovės	15	5,40
IŠ VISO	296	3,98

Bankroto bylų, kurios buvo nutrauktos sudarius taikos sutartį, skaičius pagal atskiras juridinių asmenų teises formas:

Sudaryta Taikos sutartis (nutrauktas bankrotas)	Skaičius
Tikrosios ūkinės bendrijos	1
Valstybės įmonės	1
Asociacijos	2
Mažoji bendrija	2
Viešosios įstaigos	2
Žemės ūkio bendrovės	3
Akcinės bendrovės	5
Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	19
Uždarnosios akcinės bendrovės	117
IŠ VISO	152

Bankroto procesų, vykdomų supaprastinta tvarka, skaičius pagal atskiras juridinių asmenų teises formas:

Juridinių asmenų teisinė forma (bankrotas)	Skaičius
Garažų statybos ir eksploatavimo bendrijos	1
Užsienio įmonių atstovybės	1
Užsienio įmonių filialai	1
Daugiabučių namų savininkų bendrijos	2
Gyvenamųjų namų statybos bendrijos	2
Savivaldybių įmonės	2
Specialios paskirties uždarnosios akcinės bendrovės	2
Visuomeninės organizacijos	2
Valstybės įmonės	4
Komandinės ūkinės bendrijos	5
Individualios įmonės, turinčios juridinio asmens statusą	8
Labdaros fondai ir organizacijos	10
Kooperatinės bendrovės	15

Tikrosios ūkinės bendrijos	18
Akcinės bendrovės	21
Žemės ūkio bendrovės	34
Asociacijos	54
Viešosios įstaigos	135
Mažoji bendrija	185
Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	1771
Uždarnosios akcinės bendrovės	5948
IŠ VISO	8221

Koks yra vidutinis įmonių, kurioms iškeliama bankroto byla, darbuotojų skaičius bylos iškėlimo metu pagal atskiras JA formas?

Darbuotojų skaičius bylos iškėlimo metu dažniausiai (90 proc.) yra 0.

Bankroto proceso likvidavimo stadijos vidutinė trukmė pagal atskiras juridinių asmenų teises formas:

Teisinė forma	Skaičius	Vidutinė likvidavimo proceso trukmė (metais)
Advokatų profesinė bendrija	1	0,13
Akcinės bendrovės	511	2,34
Asociacijos	109	0,8
Biudžetinė įstaiga iš valstybės biudžeto	1	3,07
Daugiabučių namų savininkų bendrijos	4	2,36
Garažų statybos ir eksploatavimo bendrijos	4	0,83
Gyvenamųjų namų statybos bendrijos	9	1,95
Individualios įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso	4132	0,94
Individualios įmonės, turinčios juridinio asmens statusą	24	1,08
Komandinės ūkinės bendrijos	20	0,98
Kooperacijos įmonės	6	1,9
Kooperacijos uždarnosios akcinės bendrovės	1	2,32
Kooperatinės bendrovės	128	2
Kooperatinių bendrovių sąjungos	2	6,84
Labdaros fondai ir organizacijos	13	1,1
Mažoji bendrija	440	0,72
Ne pelno įmonės (registruojamos miestų ir rajonų valdybose)	3	1,91
Negyvenamųjų patalpų savininkų bendrijos	3	0,47
Nuolatinė komercinio arbitražo institucija	1	0,09
Savivaldybių įmonės	24	1,52
Specialios paskirties uždarnosios akcinės bendrovės	6	0,46
Specifinės paskirties savivaldybių valstybinės įmonės	1	3,19

Specifinės paskirties valstybinės įmonės	1	2,15
Tikrosios ūkinės bendrijos	38	1,44
Uždarnosios akcinės bendrovės	21615	1,41
Užsienio įmonių atstovybės	1	0,17
Užsienio įmonių filialai	7	1,56
Valstybės įmonės	42	2,11
Valstybinės akcinės įmonės	5	3,05
Viešosios įstaigos	318	1,07
Visuomeninės organizacijos	6	0,18
Žemės ūkio bendrovės	244	1,42

Demande d'ouverture d'un redressement judiciaire (R. 631-1 c.com.)
ou d'une liquidation judiciaire (L. 640-1, R. 631-1 et R. 640-1 du code de commerce)
(accord sur l'ouverture d'un rétablissement professionnel (conditions rappelées en page 7))

Identification de la personne déposant la demande

Nom de naissance : Nom d'usage :
Prénoms :
Né(e) le à Nationalité :
Situation matrimoniale (en cas de mariage, préciser le régime) :
Domicile :
Nom de naissance et prénoms du père :
Nom de naissance et prénoms de la mère :
Qualité¹ : Dirigeant d'une société Entrepreneur individuel (personne physique)
Assisté(e) ou représenté(e)² par :

Identification de l'entreprise en difficulté N° SIREN :

Forme juridique (si société) :
Dénomination (si société ou EURL) :
Enseigne :
Immatriculation au : RCS et/ou Répertoire des métiers ou Non inscrit
Régime particulier : EURL Auto-entrepreneur Néant

Adresse du siège social (si société) :

Adresse de l'établissement principal :

Activité : Code APE/NAF :
Date de début d'activité : Date de cessation d'activité (le cas échéant) :
Capital social (si société) : Libération totale Libération partielle

Coordonnées	Informations importantes
Téléphone : Portable : Fax :	Date de cessation des paiements³ : Nombre de salariés employés à ce jour⁴ : Nombre de salariés (dans les 6 derniers mois)⁴ :

¹ Pour une EURL, cocher « dirigeant d'une société » et non « entrepreneur individuel (personne physique) ».

² La demande d'ouverture, lorsqu'elle n'émane pas du débiteur lui-même, ne peut être reçue qu'en vertu d'un **pouvoir spécial** qui n'est pas inclus dans la mission de représentation et d'assistance des avocats (Com., 19/07/1988, n°86-15389).

³ Date à partir de laquelle il a été impossible de faire face au passif exigible à l'aide de l'actif disponible (confer l'article L. 631-1 du code de commerce). Autrement dit : la date à laquelle l'entreprise ne pouvait plus faire face à ses dettes.

⁴ Nombre de salariés à calculer conformément aux articles L. 130-1 et R. 130-1 du code de la sécurité sociale.

Email :	Chiffre d'affaires du dernier exercice : Date de clôture du dernier exercice :
---------	--

	Date de clôture	Chiffre d'affaires HT	Résultat net
Année N-1			
Année N-2			
Année N-3			

Lieux d'exploitation en dehors de l'établissement principal			
N°	SIRET	Adresse	Greffe dans lequel l'établissement est immatriculé

Avez-vous fait l'objet personnellement d'une procédure de sauvegarde, redressement ou liquidation ou avez-vous été dirigeant d'une société ayant connu l'une de ces procédures ? oui non

Si oui, date d'ouverture, indication de la juridiction et s'il y a lieu, dénomination de la société :

Exposez succinctement l'origine des difficultés de l'entreprise

☐ En cas de demande de redressement, exposez les moyens envisagés pour redresser la situation de l'entreprise en difficulté durant la période d'observation ☐ En cas de liquidation judiciaire, expliquez pourquoi le redressement est manifestement impossible

ETAT DU PASSIF (dettes) de l'entreprise ou du patrimoine affecté (EIRL)⁵		
Créanciers (Nom, prénom et adresse /dénomination et siège)	Échu et exigible ⁶	A échoir ⁶
Salariés :		
Établissements financiers (prêts, découverts, mobilisation de créances...) :		
Dettes fiscales et/ou sociales :		
Autres dettes (fournisseurs, crédits-bails, bailleur, divers...) :		
TOTAL DU PASSIF (échu et à échoir) :		
TOTAL GENERAL :		

⁵ L'état du passif (dettes) doit être établi à la date de la demande ou dans les sept jours qui précèdent.

⁶ Dettes exigibles = dettes arrivées à échéance et pouvant être immédiatement réclamées par le créancier.
 Dettes à échoir = dettes non encore arrivées à échéance.

ETAT DES ACTIFS de l'entreprise ou du patrimoine affecté (EIRL)⁷	
Description	Montant
<i>Immobiliers (murs du fonds, maison, terrain... appartenant à la personne exerçant l'activité) :</i>	
<i>Éléments corporels (matériels, mobiliers d'exploitation, véhicules, stocks...) :</i>	
<i>Éléments ou immobilisations incorporels (fonds de commerce, droit au bail, brevets, marques...) :</i>	
<i>Dû par les clients (estimation globale du compte client, net de mobilisation) (Détail à donner dans annexe 2) :</i>	
<i>Titres et participations dans d'autres personnes morales :</i>	
<i>Crédits de TVA, crédit d'impôts sur les sociétés (carry-back), dégrèvements divers... :</i>	
TOTAL GENERAL :	

En cas d'accord sur l'ouverture d'un rétablissement professionnel, préciser en page 7 les modalités d'évaluation des biens.

⁷ L'état des actifs doit être établi à la date de la demande ou dans les sept jours qui précèdent.

Situation de trésorerie datant de moins d'un mois

Banques	Disponible	Découvert	
	(seulement si solde positif)	Autorisé	Utilisé
Caisse :		Solde :	

SALARIÉS

Nom et prénom	Adresse
<i>Présents dans l'entreprise, ou en congé (maternité, parental, maladie) - ou compléter l'annexe 1</i>	
<i>Dont contrats rompus ou démissions :</i>	
<i>Instances en cours au conseil des prud'hommes :</i>	
<i>En cas d'instances aux prud'hommes en cours, nom de l'avocat de l'employeur :</i>	
Existe-t-il un comité social et économique : ☐ oui ☐ non	
<i>Si déjà désignés : prénom, nom et adresse des représentants de la délégation du personnel du comité social et économique habilités à être entendus par le tribunal et à exercer les voies de recours conformément à l'article L. 661-10 du code de commerce (dans ce cas, annexer une copie du PV d'élection) :</i>	
L'entreprise est-elle en mesure de faire face au paiement des prochains salaires ? ☐ oui ☐ non	

Cas particuliers

Personnes responsables solidairement des dettes sociales (associés de SNC, associés commandités)	
Nom et prénom / dénomination	Domicile / Siège

L'entreprise exerce-t-elle une profession libérale soumise à un statut législatif ou réglementaire ou dont le titre est protégé ? oui non (Si oui, désignation de l'ordre professionnel ou de l'autorité)

L'entreprise exploite-t-elle une ou des installations classées au sens du titre Ier du livre V du code de l'environnement ? oui non (Si oui, fournir la copie de l'autorisation ou la déclaration)

L'entreprise exploite-t-elle un établissement de crédit, un établissement de monnaie électronique, un établissement de paiement ou est une entreprise d'investissement (R. 613-14 s. du code monétaire et financier) ? oui non

Affiliations

N° URSSAF :

N° affiliation Pôle emploi :

Convention collective applicable :

N°TVA intracommunautaire :

Personnes s'étant portées caution de l'entrepreneur individuel ou de la société (dirigeants, associés, conjoint...)

Nom des cautions	Bénéficiaire (banque)	Montant de la caution

Documents joints à la demande (article R. 631-1 et le cas échéant R. 641-1 du code de commerce)	Oui	Non
Facultatif : extrait récent d'immatriculation au RCS (Kbis) ou au Répertoire des Métiers	☐	☐
État actif et passif des sûretés et engagements hors bilan de moins de 7 jours (état complet disponible au greffe, service privilèges et nantissements ou sur www.infogreffe.fr)	☐	☐
Comptes annuels du dernier exercice	☐	☐
Situation de trésorerie de moins d'un mois (relevé bancaire de tous les comptes de l'entreprise et les comptes personnels des entrepreneurs individuels)	☐	☐
Copie de la pièce d'identité du chef d'entreprise ou du représentant légal (en cours de validité)	☐	☐
Dans le cas où l'un ou l'autre de ces documents ne peut être fourni ou ne peut l'être qu'incomplètement, indiquer les motifs qui empêchent cette production :		

Je soussigné(e) (*identification du déclarant en page 1*) **demande concernant l'entreprise mentionnée en page 1, l'ouverture d'une procédure de :**

Redressement judiciaire

Liquidation judiciaire

Et selon le cas :

J'atteste sur l'honneur que concernant l'entreprise ou le patrimoine en difficulté, il n'a jamais été désigné un mandataire ad hoc ou ouvert une procédure de conciliation, dans les 18 mois précédant la présente demande

ou

Je déclare que dans les 18 mois précédant la présente demande :

Un mandataire ad hoc a été désigné :

- Date de la désignation :
- Juridiction ayant procédé à la désignation :
- Identité du mandataire ad hoc :

Une procédure de conciliation a été ouverte :

- Date de l'ouverture :
- Juridiction ayant procédé à l'ouverture de la conciliation :
- Identité du conciliateur :

Si demande de redressement, avez-vous le cas échéant à proposer la désignation d'un administrateur judiciaire ?

oui non

Si oui : *identité et adresse de l'administrateur judiciaire proposé :*

A renseigner uniquement si accord sur l'ouverture d'un rétablissement professionnel :

Je suis d'accord sur l'ouverture d'une procédure de rétablissement professionnel et j'atteste satisfaire aux conditions prévues aux articles L. 645-1, L. 645-2 & R. 645-1 du code de commerce, à savoir :

J'exerce une activité commerciale ou artisanale, à titre individuel ou je l'ai cessée depuis moins d'un an ;

Je suis en état de cessation des paiements et dans l'impossibilité manifeste de bénéficier d'un redressement ;

Je n'ai pas fait l'objet, depuis moins de cinq ans, au titre de l'un quelconque de mes patrimoines, d'une procédure de liquidation judiciaire clôturée pour insuffisance d'actif ou d'une décision de clôture d'une procédure de rétablissement professionnel ;

Je déclare que la valeur de réalisation des actifs visés en page 4 est inférieure à 15 000 € (*les biens que la loi déclare insaisissables de droit (ex : résidence principale) n'ont pas à être pris en considération pour déterminer la valeur de l'actif*)

Précisez les modalités d'évaluation de ces actifs :

Je n'ai employé aucun salarié au cours des six derniers mois et je ne suis impliqué dans aucune instance prud'homale en cours ;

Je n'ai pas la qualité d'entrepreneur individuel à responsabilité limitée (EIRL) concernant mon activité professionnelle en difficulté ;

Fait à

le

(Signature précédée de la mention « certifié sincère et véritable »)

Annexe 2 – Renseignements divers

Noms et coordonnées des partenaires de l'entreprise

Avocat(s) :

Notaire :

Expert-comptable :

Commissaire aux comptes :

Banques :

Nom de la banque	Adresse de l'agence	Nom de l'interlocuteur	Numéro de compte

Assurances :

Compagnie	Nom et adresse de l'agence	Nom de l'interlocuteur	N° et objet du contrat

Cotisations sociales du chef d'entreprise

Au regard de son statut social, le dirigeant est : majoritaire
 minoritaire

Nom de la caisse	Adresse	Montant des cotisations	Périodicité

Créances sur clients

Nom prénom/Dénomination	Adresse	Montant des créances	Echéance

Pour les sociétés, répartition du capital

Nom et prénom / Dénomination des associés ou actionnaires	Nb de titres ou %

Formulare für das Verbraucherinsolvenzverfahren und das Restschuldbefreiungsverfahren

- in der seit dem 31. Dezember 2020 geltenden Fassung -

Inhaltsübersicht

Hinweisblatt zu den Formularen

(durch Anklicken des Punktes gelangen Sie zu dem jeweiligen Abschnitt des Dokuments)

- Antrag auf Eröffnung des Insolvenzverfahrens
- Anlage 1 – Personalbogen: Angaben zur Person
- Anlage 2 – Bescheinigung über das Scheitern des außergerichtlichen Einigungsversuchs
- Anlage 2 A – Gründe für das Scheitern des außergerichtlichen Schuldenbereinigungsplans
- Anlage 3 – Abtretungserklärung nach § 287 Abs. 2 InsO
- Anlage 4 – Vermögensübersicht
- Anlage 5 – Vermögensverzeichnis
 - Ergänzungsblatt 5 A
Guthaben auf Konten, Wertpapiere, Schuldbuchforderungen, Darlehensforderungen
 - Ergänzungsblatt 5 B
Hausrat, Mobiliar, Wertgegenstände und Fahrzeuge
 - Ergänzungsblatt 5 C
Forderungen (z. B. aus Versicherungsverträgen), Rechte aus Erbfällen
 - Ergänzungsblatt 5 D
Grundstücke, Eigentumswohnungen und Erbbaurechte, Rechte an Grundstücken
 - Ergänzungsblatt 5 E
Beteiligungen (Aktien, Genussrechte, sonstige Beteiligungen)
 - Ergänzungsblatt 5 F
Immaterielle Vermögensgegenstände und sonstiges Vermögen
 - Ergänzungsblatt 5 G
Laufendes Einkommen
 - Ergänzungsblatt 5 H
Sicherungsrechte Dritter und Zwangsvollstreckungsmaßnahmen
 - Ergänzungsblatt 5 J
Regelmäßig wiederkehrende Verpflichtungen
 - Ergänzungsblatt 5 K
Schenkungen und entgeltliche Veräußerungen (§§ 132, 133, 134 InsO)
- Anlage 6 – Gläubiger- und Forderungsverzeichnis
- Anlage 7 – Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren
Allgemeiner Teil
- Anlage 7 A – Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren
Besonderer Teil – Musterplan mit Einmalzahlung bzw. festen Raten
- Anlage 7 A – Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren
Besonderer Teil – Musterplan mit flexiblen Raten
- Anlage 7 B – Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren
Besonderer Teil – Ergänzende Regelungen
- Anlage 7 C – Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren
Erläuterungen zur vorgeschlagenen Schuldenbereinigung
- Hinweisblatt zu den Formularen für das Verbraucherinsolvenzverfahren

und das Restschuldbefreiungsverfahren

1 Antrag auf Eröffnung des Insolvenzverfahrens (§ 305 InsO) des / der	Vorname und Name
	Straße und Hausnummer
	Postleitzahl und Ort
	Telefon tagsüber
	Verfahrensbevollmächtigte(r)

2 An das Amtsgericht – Insolvenzgericht – in _____
--

3 I. Eröffnungsantrag	Ich stelle den Antrag, über mein Vermögen das Insolvenzverfahren zu eröffnen . Nach meinen Vermögens- und Einkommensverhältnissen bin ich nicht in der Lage, meine bestehenden Zahlungspflichten, die bereits fällig sind oder in absehbarer Zeit fällig werden, zu erfüllen.
--	--

4 II. 1. Restschul- befreiungsantrag	☐ Ich stelle den Antrag auf Restschuldbefreiung (§ 287 InsO). (Nummer II. 2. ist auszufüllen.)	☐ Ich stelle keinen Antrag auf Restschuldbefreiung. (Nummer II. 2. ist nicht auszufüllen.)
II. 2. Erklärung zum Restschul- befreiungsantrag	<p>Ich erkläre,</p> <p>a) dass ich einen Antrag auf Restschuldbefreiung</p> <p>☐ bisher nicht gestellt habe. (Nummern II. 2. b), c) sind nicht auszufüllen.)</p> <p>☐ bereits gestellt habe am _____</p> <p style="text-align: center;">(Datum, Az., Gericht - Nummer II. 2. b) ist auszufüllen.)</p> <p>b) dass mir Restschuldbefreiung</p> <p>☐ erteilt wurde am _____</p> <p style="text-align: center;">(Datum, Az., Gericht - Nummer II. 2. c) ist nicht auszufüllen.)</p> <p>☐ versagt wurde am _____</p> <p style="text-align: center;">(Datum, Az., Gericht - Nummer II. 2. c) ist auszufüllen.)</p> <p>c) dass die Versagung der Restschuldbefreiung erfolgte auf Grund</p> <p>☐ rechtskräftiger Verurteilung in dem Zeitraum zwischen Schlusstermin und Aufhebung des Insolvenzverfahrens oder in dem Zeitraum zwischen Beendigung des Insolvenzverfahrens und dem Ende der Abtretungsfrist wegen einer Insolvenzstrafat zu einer Geldstrafe von mehr als 90 Tagessätzen oder einer Freiheitsstrafe von mehr als drei Monaten (§ 297 InsO).</p> <p>☐ vorsätzlicher oder grob fahrlässiger Verletzung der Auskunfts- und Mitwirkungspflichten nach der Insolvenzordnung (§ 290 Abs. 1 Nr. 5 InsO).</p>	

	☐ vorsätzlich oder grob fahrlässig unrichtiger oder unvollständiger Angaben in der nach § 287 Abs. 1 Satz 3 InsO abzugebenden Erklärung und im Vermögens-, Gläubiger- und Forderungsverzeichnis und der Vermögensübersicht (§ 290 Abs. 1 Nr. 6 InsO). ☐ Verletzung der Erwerbsobliegenheit ab Beginn der Abtretungsfrist bis zur Beendigung des Insolvenzverfahrens (§ 290 Abs. 1 Nr. 7 InsO). ☐ einer Obliegenheitsverletzung im Zeitraum zwischen Beendigung des Insolvenzverfahrens und dem Ende der Abtretungsfrist (§ 296 InsO). ☐ eines erst nach dem Schlusstermin oder nach Einstellung nach Anzeige der Masseunzulänglichkeit bekannt gewordenen Versagungsgrundes nach § 290 Abs. 1 Nr. 5, 6, 7 InsO (§ 297a InsO).
--	--

5	III. Anlagen	Personalbogen (Anlage 1) ☒ Bescheinigung über das Scheitern des außergerichtlichen Einigungsversuchs mit außergerichtlichem Plan (Anlage 2) ☒ Gründe für das Scheitern des außergerichtlichen Plans (Anlage 2 A) ☒ Abtretungserklärung nach § 287 Abs. 2 InsO (Anlage 3) ☐ Vermögensübersicht (Anlage 4) ☒ Vermögensverzeichnis mit den darin genannten Ergänzungsblättern (Anlage 5) ☒ Gläubiger- und Forderungsverzeichnis (Anlage 6) ☒ Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren: Allgemeiner Teil (Anlage 7) ☒ Besonderer Teil – Musterplan mit Einmalzahlung/festen Raten (Anlage 7 A) ☐ oder Besonderer Teil – Musterplan mit flexiblen Raten (Anlage 7 A) ☐ oder Besonderer Teil – Plan mit sonstigem Inhalt (Anlage 7 A) ☐ Besonderer Teil – Ergänzende Regelungen (Anlage 7 B) ☒ Erläuterungen zur vorgeschlagenen Schuldenbereinigung (Anlage 7 C) ☐ Sonstige: _____ ☐
----------	---------------------	--

6	IV. Auskunfts- und Mitwirkungspflicht	Als Schuldner bin ich gesetzlich verpflichtet, dem Insolvenzgericht über alle das Verfahren betreffenden Verhältnisse vollständig und wahrheitsgemäß Auskunft zu erteilen, insbesondere über alle Umstände, deren Mitteilung zur Entscheidung über meine Anträge erforderlich ist (§§ 20, 97 InsO). Können solche Auskünfte durch Dritte, insbesondere durch Banken und Sparkassen, sonstige Kreditinstitute, Versicherungsgesellschaften, Sozial- und Finanzbehörden, Sozialversicherungsträger, Rechtsanwälte, Notare, Steuerberater und Wirtschaftsprüfer erteilt werden, so obliegt es mir, auf Verlangen des Gerichts alle Personen und Stellen, die Auskunft über meine Vermögensverhältnisse geben können, von ihrer Pflicht zur Verschwiegenheit zu befreien.
----------	--	--

7	V. Versicherung	☐ Ich versichere die Richtigkeit und Vollständigkeit meiner Angaben zu Nummer II. 2. Mir ist bekannt, dass vorsätzliche Falschangaben strafbar sein können und dass mir die Restschuldbefreiung versagt werden kann, wenn ich vorsätzlich oder grob fahrlässig unrichtige oder unvollständige Angaben gemacht habe (§ 290 Absatz 1 Nummer 6 InsO).
----------	------------------------	---

8	(Ort, Datum)	(Unterschrift)
----------	--------------	----------------

Anlage 1
zum Eröffnungsantrag des / der _____

Personalbogen: Angaben zur Person

9	Name		Akademischer Grad
	Vorname(n) (Rufnamen unterstreichen)		Geschlecht ☐ männlich ☐ weiblich ☐ divers
	Geburtsname		früherer Name
	Geburtsdatum	Geburtsort	
	Wohnanschrift Straße		Hausnummer
	Postleitzahl	Ort	
	Telefon (privat)		Mobil
	Telefax		E-Mail

10	Familienstand	☐ ledig	☐ verheiratet seit _____	☐ eingetragene Lebenspartnerschaft begründet seit _____	☐ geschieden seit _____	☐ getrennt lebend seit _____	☐ verwitwet seit _____
				☐ beendet seit _____			

11	Unterhaltsbe- rechtigte Personen	☐ nein	☐ ja, Anzahl: _____ davon minderjährig: _____
		(Einzelheiten siehe Ergänzungsblatt 5 J)	

12	Beteiligung am Erwerbsleben	Erlerner Beruf _____	
		Zurzeit oder zuletzt tätig als _____	
		☐ ehemals ☐ selbstständig Nein Ja, als _____	☐ Verbindlichkeiten aus Arbeitsverhältnissen Nein Ja _____
		☐ zurzeit unselbstständig beschäftigt als ☐ Arbeiter(in) ☐ Angestellte(r) ☐ Beamter/Beamtin ☐ Aushilfe Sonstiges, und zwar: _____	☐ zurzeit keine Beteiligung am Erwerbsleben, weil ☐ Rentner(in)/Pensionär(in) seit _____ ☐ arbeitslos seit _____ ☐ Schüler(in) / Student(in) bis _____ ☐ Hausmann/Hausfrau Sonstiges, und zwar: _____

13	Verfahrensbe- vollmächtigte(r)	Name		Akademischer Grad	
		Vorname		Beruf	
		ggf. Bezeichnung der geeigneten Stelle _____			
		Straße		Hausnummer	
		Postleitzahl	Ort		
		Telefon		Telefax	
		E-Mail _____			
		Geschäftszeichen		Sachbearbeiter(in)	

Anlage 2
zum Eröffnungsantrag des / der _____

Bescheinigung über das Scheitern des außergerichtlichen Einigungsversuchs
(§ 305 Abs. 1 Nr. 1 InsO)

– Die Anlage 2 ist von der geeigneten Person oder Stelle auszufüllen –

14	I. Bezeichnung der geeigneten Person oder Stelle	Name		
		Straße		Hausnummer
		Postleitzahl	Ort	
		Ansprechpartner		

15	II. Behördliche Anerkennung der geeigneten Person oder Stelle	☐ Ja Anerkennende Behörde: _____ Datum des Bescheids: _____ Aktenzeichen: _____	
		☐ Nein, die Eignung ergibt sich jedoch aus folgenden Umständen:	
		☐ Rechtsanwalt ☐ Notar ☐ Steuerberater	
		☐ Sonstiges: _____	

16	III. Außergerichtli- cher Einigungs- versuch	1. Der außergerichtliche Plan vom _____ ist beigelegt.	
		2. Allen im Gläubigerverzeichnis benannten Gläubigern ist dieser Plan übersandt worden.	
		☐ Ja ☐ Nein. Begründung _____	
		3. Der Einigungsversuch ist endgültig gescheitert am _____.	
4. Die wesentlichen Gründe für das Scheitern des Plans ergeben sich aus der Darstellung in der Anlage 2 A.			

17	IV. Bescheinigung	Ich bescheinige/Wir bescheinigen auf der Grundlage persönlicher Beratung und eingehender Prüfung der Einkommens- und Vermögensverhältnisse, dass die Schuldnerin bzw. der Schuldner	
		☐ mit meiner/unserer Unterstützung erfolglos versucht hat, eine außergerichtliche Einigung mit den Gläubigern über die Schuldbereinigung auf der Grundlage eines Plans zu erzielen.	

(Ort, Datum)

(Unterschrift/Stempel der bescheinigenden Person oder Stelle)

Anlage 2 A

zum Eröffnungsantrag des / der _____

**Gründe für das Scheitern des außergerichtlichen Schuldenbereinigungsplans
(§ 305 Abs. 1 Nr. 1 InsO)****18****I.
Wesentliche
Gründe für das
Scheitern des
Einigungsver-
suchs** Nicht alle Gläubiger haben dem ihnen übersandten außergerichtlichen Plan zugestimmt.

1. Anteil der zustimmenden Gläubiger nach Köpfen:

_____ Gläubiger von _____ Gläubigern

2. Anteil der zustimmenden Gläubiger nach Summen:

_____ EUR von _____ EUR

3. Anteil der Gläubiger ohne Rückäußerung:

_____ Gläubiger von _____ Gläubigern

Als maßgebliche Gründe für die Ablehnung des Plans wurden genannt:

 Nachdem die Verhandlungen über die außergerichtliche Schuldenbereinigung aufgenommen wurden, ist die Zwangsvollstreckung betrieben worden von:

Aktenzeichen des Gerichts oder Gerichtsvollziehers: _____

Amtsgericht: _____

19**II.
Beurteilung des
außergericht-
lichen Eini-
gungsversuchs
und Aussichten
für das gericht-
liche Schulden-
bereinigungs-
verfahren**

Der gerichtliche Plan unterscheidet sich von dem außergerichtlichen Plan

 nicht. in folgenden Punkten:

Nach dem Verlauf des außergerichtlichen Einigungsversuchs halte ich die Durchführung des gerichtlichen Schuldenbereinigungsplanverfahrens für

 aussichtsreich. nicht aussichtsreich.

Begründung:

**Anlage 3
zum Eröffnungsantrag des / der _____**

Abtretungserklärung nach § 287 Abs. 2 InsO

– Die Anlage ist nur einzureichen, wenn auf dem Hauptblatt Restschuldbefreiung beantragt worden ist –

<p>I. Erläuterungen zur Abtretungs- erklärung</p>	<p>Die nachfolgende Abtretung umfasst alle Bezüge aus einem Dienstverhältnis oder an deren Stelle tretende laufende Bezüge, also:</p> <ul style="list-style-type: none">– jede Art von Arbeitseinkommen, Dienst- und Versorgungsbezüge der Beamten, Arbeits- und Dienstlöhne, Arbeitsentgelt für Strafgefangene,– Ruhegelder und ähnliche fortlaufende Einkünfte, die nach dem Ausscheiden aus dem Dienst- oder Arbeitsverhältnis gewährt werden, sonstige Vergütungen für Dienstleistungen aller Art, die die Erwerbstätigkeit des Zahlungsempfängers vollständig oder zu einem wesentlichen Teil in Anspruch nehmen,– Bezüge, die ein Arbeitnehmer zum Ausgleich für Wettbewerbsbeschränkungen für die Zeit nach Beendigung seines Dienstverhältnisses beanspruchen kann,– Hinterbliebenenbezüge, die wegen des früheren Dienst- oder Arbeitsverhältnisses gezahlt werden, Renten, die auf Grund von Versicherungsverträgen gewährt werden, wenn diese Verträge zur Versorgung des Versicherungsnehmers oder seiner unterhaltsberechtigten Angehörigen geschlossen worden sind,– Renten und sonstige laufende Geldleistungen der Sozialversicherungsträger oder der Bundesagentur für Arbeit im Fall des Ruhestands, der teilweisen oder vollständigen Erwerbsunfähigkeit oder der Arbeitslosigkeit,– alle sonstigen, den genannten Bezügen rechtlich oder wirtschaftlich gleichstehenden Bezüge. <p>Wenn Sie in dem Zeitraum zwischen Beendigung des Insolvenzverfahrens und dem Ende der Abtretungsfrist eine selbständige Tätigkeit ausüben, sind Sie verpflichtet, die Insolvenzgläubiger durch Zahlungen an den gerichtlich bestellten Treuhänder so zu stellen, wie wenn Sie ein angemessenes Dienstverhältnis eingegangen wären (§ 295a Abs. 1 InsO).</p>
--	---

<p>20</p> <p>II. Abtretungs- erklärung</p>	<p>Für den Fall der gerichtlichen Bestimmung eines Treuhänders (§ 288 Satz 2 InsO) trete ich hiermit meine pfändbaren Forderungen auf Bezüge aus einem Dienstverhältnis oder an deren Stelle tretende laufende Bezüge für die Dauer der Abtretungsfrist nach § 287 Abs. 2 InsO an den Treuhänder ab.</p>
--	---

(Ort, Datum)

(Unterschrift)

Anlage 4 zum Eröffnungsantrag des / der _____

Vermögensübersicht

(Übersicht des vorhandenen Vermögens und des Einkommens, § 305 Abs. 1 Nr. 3 InsO)

21 I. Hiermit erkläre ich, dass ich über folgendes Vermögen und Einkommen verfüge.

Erklärung zur Vermögenslage

Weitergehende Angaben habe ich in den Ergänzungsblättern zum Vermögensverzeichnis (Anlagen 5 A ff.) gemacht.

22

1.	Vermögen	Ja	gemäß Ergänzungsblatt	Wert in EUR (Gesamtbetrag)	Sicherungsrechte Dritter (Ergänzungsblatt 5 H)	Nein
1.1	Bargeld (auch in ausländischer Währung)	☐	-		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
1.2	Guthaben auf Girokonten, Sparkonten, Spar- und Bausparverträgen, Wertpapiere, Schuldbuchforderungen, Darlehensforderungen	☐	5 A		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
1.3	Bescheidene Lebensführung übersteigende Hausratsgegenstände, Möbel, Fernseh- und Videogeräte, Computer, sonstige elektronische Geräte, wertvolle Kleidungsstücke, sonstige wertvolle Gebrauchsgegenstände (z. B. Kameras, Waffen, optische Geräte u.Ä.), wertvolle Bücher (Anzahl, Gesamtwert)	☐	5 B		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
1.4	Bauten auf fremden Grundstücken (z. B. Gartenhaus, Verkaufsstände etc.)	☐	5 B		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
1.5	Privat genutzte Fahrzeuge (PKW, LKW, Wohnwagen, Motorräder, Mopeds usw.)	☐	5 B		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
1.6	Forderungen gegen Dritte (Außenstände, rückständiges Arbeitseinkommen, Forderungen aus Versicherungsverträgen, Rechte aus Erbfällen)	☐	5 C		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
1.7	Grundstücke, Eigentumswohnungen und Erbbaurechte, Rechte an Grundstücken	☐	5 D		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
1.8	Aktien, Genussrechte oder sonstige Beteiligungen an Kapitalgesellschaften, Personengesellschaften oder Genossenschaften	☐	5 E		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
1.9	Rechte oder Ansprüche aus Urheberrechten, immaterielle Vermögensgegenstände (z. B. Patente)	☐	5 F		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
1.10	Sonstiges Vermögen	☐	5 F		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐

23

2.	Monatliche Einkünfte	Ja	gemäß Ergänzungsblatt	Betrag monatlich netto in EUR	Sicherungsrechte Dritter (Ergänzungsblatt 5 H)	Nein
2.1	Durchschnittliches Arbeitseinkommen (netto) einschließlich Zulagen und Zusatzleistungen	☐	5 G		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
2.2	Arbeitslosenunterstützung (Arbeitslosengeld, Grundsicherung für Arbeitsuchende etc.)	☐	5 G		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
2.3	Krankengeld	☐	5 G		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
2.4	Rentenversicherungen, Betriebsrenten, Versorgungsbezüge (aus öffentlicher Kasse)	☐	5 G		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
2.5	Private Renten-, Spar- und sonstige Versicherungsverträge	☐	5 G		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
2.6	Sonstige Sozialleistungen (wie z. B. Sozialhilfe, Kindergeld, Elterngeld, Betreuungsgeld, Wohngeld etc.)	☐	5 G		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
2.7	Sonstige monatliche Einkünfte (wie z. B. Einkünfte aus Unterhaltszahlungen)	☐	5 G		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐

24	3. Jährliche Einkünfte	Ja	gemäß Ergänzungs- blatt	Betrag jährlich netto in EUR	Sicherungsrechte Dritter (Ergänzungsblatt 5 H)	Nein
3.1	Einkünfte aus nichtselbständiger Tätigkeit (z. B. Weihnachtsgeld, Tantiemen, sonstige Gratifikationen usw.)	☐	5 G		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
3.2	Einkünfte aus Vermietung und Verpachtung	☐	5 G		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
3.3	Einkünfte aus Kapitalvermögen	☐	5 G		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐
3.4	Sonstige jährliche Einkünfte	☐	5 G		☐ nein ☐ ja, in Höhe von _____ EUR	☐

25	4. Sonstiger Lebensunterhalt	☐ Ich habe keine bzw. keine ausreichenden regelmäßigen Einkünfte nach Ziffer 2 und 3. Den notwendigen Lebensunterhalt bestreite ich durch:

26	5. Regelmäßig wiederkehrende Zahlungsverpflichtungen	Ja	gemäß Ergänzungs- blatt	Betrag monatlich in EUR	Nein
5.1	Unterhaltsverpflichtungen	☐	5 J	☐ Naturalunterhalt für _____ Personen ☐ Barunterhalt für _____ Personen in Gesamthöhe von _____ EUR	☐
5.2	Wohnkosten (Miete etc.)	☐	5 J	_____ EUR	☐
5.3	Sonstige wesentliche Verpflichtungen	☐	5 J	_____ EUR	☐

27	II. Erklärung zur Vermögens- losigkeit	☐ Hiermit erkläre ich, dass ich mit Ausnahme des unter Nummer I. 4 bezeichneten Lebensunterhalts weder über die vorstehend aufgeführten Vermögenswerte noch über sonstige Vermögenswerte verfüge (Vermögenslosigkeit).
-----------	---	---

28	III. Erklärung zu Schenkungen und Veräuße- rungen	Ich habe in den letzten vier Jahren vor dem Antrag auf Eröffnung des Insolvenzverfahrens Geld, Forderungen oder Gegenstände verschenkt (gebräuchliche Gelegenheitsgeschenke geringen Werts sind nicht anzugeben).	☐ nein ☐ ja, im Gesamtwert von _____ EUR gemäß Ergänzungsblatt 5 K
		Ich habe in den letzten zwei Jahren Vermögensgegenstände an nahestehende Personen veräußert.	☐ nein ☐ ja, im Gesamtwert von _____ EUR gemäß Ergänzungsblatt 5 K

29	IV. Versicherung (§ 305 Abs. 1 Nr. 3 InsO)	Die Richtigkeit und Vollständigkeit der in dieser Vermögensübersicht enthaltenen Angaben versichere ich. Mir ist bekannt, dass vorsätzliche Falschangaben strafbar sein können und dass mir die Restschuldbefreiung versagt werden kann, wenn ich vorsätzlich oder grob fahrlässig unrichtige oder unvollständige Angaben gemacht habe (§ 290 Abs. 1 Nr. 6 InsO)
-----------	---	---

(Ort, Datum)

(Unterschrift)

**Anlage 5
zum Eröffnungsantrag des / der _____**

Vermögensverzeichnis

(Verzeichnis des vorhandenen Vermögens und des Einkommens, § 305 Abs. 1 Nr. 3 InsO)

30

**I.
Erklärung zum
Vermögensver-
zeichnis**

Hinsichtlich meines Vermögens und meiner Einkünfte nehme ich auf die Angaben in der Vermögensübersicht Bezug.

Ich ergänze diese Angaben entsprechend den beiliegenden und in der Vermögensübersicht bereits bezeichneten Ergänzungsblättern:

5 A (Guthaben auf Konten, Wertpapiere, Schuldbuchforderungen, Darlehensforderungen)

5 B (Hausrat, Mobiliar, Wertgegenstände und Fahrzeuge)

5 C (Forderungen, Rechte aus Erbfällen)

5 D (Grundstücke, Eigentumswohnungen und Erbbaurechte, Rechte an Grundstücken)

5 E (Beteiligungen, Aktien, Genussrechte)

5 F (Immaterielle Vermögensgegenstände, sonstiges Vermögen)

5 G (Laufendes Einkommen)

5 H (Sicherungsrechte Dritter und Zwangsvollstreckungsmaßnahmen)

5 J (Regelmäßig wiederkehrende Verpflichtungen)

5 K (Schenkungen und entgeltliche Veräußerungen)

Ich versichere, dass ich in den nicht beigelegten Ergänzungsblättern keine Angaben zu machen habe.

**II.
Versicherung
(§ 305 Abs. 1 Nr.
3 InsO)**

Die **Richtigkeit und Vollständigkeit der in diesem Vermögensverzeichnis und den beigelegten Ergänzungsblättern enthaltenen Angaben** versichere ich. Mir ist bekannt, dass vorsätzliche Falschangaben strafbar sein können und dass mir die Restschuldbefreiung versagt werden kann, wenn ich vorsätzlich oder grob fahrlässig unrichtige oder unvollständige Angaben gemacht habe (§ 290 Abs. 1 Nr. 6 InsO).

(Ort, Datum)

(Unterschrift)

Ergänzungsblatt 5 A
zum Vermögensverzeichnis des / der _____

Guthaben auf Konten, Wertpapiere, Schuldbuchforderungen, Darlehensforderungen

31	1.	Guthaben auf Konten (Bezeichnung der Konten (IBAN), genaue Bezeichnung der Konto führenden Stelle)	Stichtag	Guthaben in EUR
	1.1 1.1.1	Girokonten (z. B. Gehaltskonto)		
	1.2 1.2.1	Termin- oder Festgeldkonten		
	1.3 1.3.1	Fremdwährungsgeldkonten		
	1.4 1.4.1	Sparkonten, Sparverträge		
	1.5 1.5.1	Raten- und Bausparverträge		
	1.6 1.6.1	Sonstige Spareinlagen		

32	2.	Wertpapiere, Schuldbuchforderungen, sonstige Darlehensforderungen (genaue Bezeichnung: Name des Papiers, Typ, Serie, WKN, ggf. Name der Depotbank mit Depot-Nr., Fälligkeitsdatum, Name und Anschrift des Schuldners)	Stichtag	Kurs- oder Verkehrswert in EUR
	2.1 2.1.1	Investmentfondsanteile		
	2.2 2.2.1	Pfandbriefe, Sparbriefe und ähnliche festverzinsliche Wertpapiere, Obligationen		
	2.3 2.3.1	Schuldbuchforderungen		
	2.4 2.4.1	Wechselforderungen		
	2.5 2.5.1	Scheckforderungen		
	2.6 2.6.1	Forderungen aus Hypotheken oder Grundschulden		
	2.7 2.7.1	Gesellschafterdarlehen		
	2.8 2.8.1	Sonstige Forderungen aus Darlehen oder ähnlichen Geldanlagen		

Ergänzungsblatt 5 B
zum Vermögensverzeichnis des / der _____

Hausrat, Mobiliar, Wertgegenstände und Fahrzeuge

33	1.	Hausrat, sonstiges Mobiliar oder Wertgegenstände Wert in EUR	Wert in EUR
	1.1 1.1.1	Bescheidene Lebensführung übersteigende Hausratsgegenstände, Möbel, Fernseh- und Videogeräte, Computer, sonstige elektronische Geräte, wertvolle Kleidungsstücke, sonstige wertvolle Gebrauchsgegenstände (z. B. Kameras, Waffen, Sportgeräte, optische Geräte u.Ä.)	
	1.2 1.2.1	Sonstige Wertgegenstände (wie z. B. wertvolle Bücher, Kunstobjekte, Musikinstrumente, Uhren, Schmuck, Sammlungen, Gegenstände aus Edelmetall, Edelsteine, Perlen, Goldmünzen etc.)	
	1.3 1.3.1	Bauten auf fremden Grundstücken (z. B. Gartenhaus, Verkaufsstände etc.)	

34	2.	Kraftfahrzeuge (Bitte Typ/Fabrikat, Kennzeichen, Baujahr, km-Leistung und Aufbewahrungsort des Fahrzeugbriefes angeben)	Wert in EUR
	2.1 2.1.1	PKW	
	2.2 2.2.1	LKW	
	2.3 2.3.1	Wohnwagen, Anhänger u.Ä.	
	2.4 2.4.1	Motorräder, Mopeds u.Ä.	
	2.5 2.5.1	Land- und forstwirtschaftliche Maschinen, Geräte u.Ä.	

35	3.	Erklärung zu unpfändbaren Gegenständen
		☐ Die Gegenstände unter laufender Nummer _____ werden zur Fortsetzung der Erwerbstätigkeit benötigt. Begründung:

Ergänzungsblatt 5 C
zum Vermögensverzeichnis des / der _____

Forderungen (z. B. aus Versicherungsverträgen), Rechte aus Erbfällen

1. Forderungen		Wert in EUR
36	1.1 Forderungen aus Versicherungsverträgen (Name und Anschrift der Versicherungsgesellschaft oder Kasse und Vertragsnummer, Versicherungsleistung bzw. Beitragserstattung, ggfs. Rückkaufwert, Name des Begünstigten)	
	Kapital-Lebensversicherungsverträge, Sterbekassen	
	private Rentenversicherungen	
	private Krankenversicherung	
	sonstige Versicherungen (z.B. Ansprüche gegen Hausrat-, Haftpflichtversicherung, sonstige verwertbare Versicherung)	
37	1.2 Rückständiges Arbeitseinkommen	
	1.2.1 Name / Firma, vollständige Anschrift des Arbeitgebers, Art des rückständigen Einkommens (z. B. Urlaubsgeld, Weihnachtsgeld, rückständiger Lohn von – bis)	
38	1.3 Steuererstattungsansprüche	
	Finanzamt Steuernummer	Die Steuererklärung wurde zuletzt abgegeben für das Kalenderjahr
39	1.4 Sonstige Zahlungsansprüche, z. B. aus Schadensfällen oder aus noch nicht erfüllten Verträgen	
	1.4.1 Name / Firma, vollständige Anschrift des Schuldners Art des Zahlungsanspruchs (genaue Bezeichnung des Rechtsgrunds; ggf. Angaben zur Einbringlichkeit der Forderung)	
40	2. Rechte und Ansprüche aus Erbfällen	Wert in EUR
	Bezeichnung der Beteiligung bzw. des Anspruchs, z. B. Erbengemeinschaft, Pflichtteilsanspruch, Beteiligung an einer fortgesetzten Gütergemeinschaft etc.)	

Ergänzungsblatt 5 D
zum Vermögensverzeichnis des / der _____

Grundstücke, Eigentumswohnungen und Erbbaurechte, Rechte an Grundstücken

41

1. Genauere Bezeichnung des Grundvermögens (evtl. gesonderte Aufstellung oder Grundbuchauszüge beifügen)				
lfd. Nr.	Lage des Objektes (Straße, Ort), Nutzungsart	Grundbuchbezeichnung (Amtsgericht, Grundbuchbezirk, Band, Blatt)	Eigentumsanteil	Verkehrswert in EUR (ca.)
1.1 1.1.1	Eigentum an Grundstücken oder Eigentumswohnungen			
1.2 1.2.1	Erbbaurechte			
1.3 1.3.1	Grunddienstbarkeiten, Nießbrauchsrechte			
1.4 1.4.1	Sonstige im Grundbuch eingetragene Rechte			

42

2. Belastungen dieses Grundvermögens (evtl. gesonderte Aufstellung oder Grundbuchauszüge beifügen)				
lfd. Nr. zu 1.	Art der Belastung	Grundbucheintragung in a) Abteilung b) lfd. Nr.	Name des Gläubigers	Wert der derzeitigen Belastung in EUR

43

3. Ist die Zwangsversteigerung oder -verwaltung dieses Grundstückes angeordnet?				
lfd. Nr. zu 1.	Zwangsversteigerung	Zwangsverwaltung	Zuständiges Amtsgericht (mit Geschäftszeichen)	
	☐	☐		
	☐	☐		
	☐	☐		
	☐	☐		

Ergänzungsblatt 5 E
zum Vermögensverzeichnis des / der _____

Beteiligungen (Aktien, Genussrechte, sonstige Beteiligungen)

44	1. Aktien, Genussrechte und sonstige Beteiligungen an Kapitalgesellschaften (AG, GmbH, KGaA) – evtl. gesonderte Aufstellung oder Depotauszug beifügen –				
	lfd. Nr.	a) Beteiligungsform b) Name und Anschrift der Gesellschaft c) WKN, Depot-Nr. und -bank bzw. Registergericht mit HRB-Nr.	Nennbetrag je Gesellschaft in EUR	Kurs- bzw. Verkehrswert in EUR	Fällige Gewinnansprüche in EUR
	1.1				

45	2. Beteiligung an Personengesellschaften (oHG, KG, Partnerschaftsgesellschaft, Gesellschaft des bürgerlichen Rechts, EWIV u.Ä.) – evtl. gesonderte Aufstellung beifügen –				
	lfd. Nr.	a) Name und Anschrift der Gesellschaft b) Eingetragen im Register des Amtsgerichts unter HRA-Nr. c) Beteiligungsform	Nennbetrag je Gesellschaft in EUR	Verkehrswert in EUR	Fällige Gewinnansprüche in EUR
	2.1				

46	3. Beteiligungsform als stiller Gesellschafter – evtl. gesonderte Aufstellung beifügen –				
	lfd. Nr.	a) Name und Anschrift des Unternehmens b) Eingetragen im Register des Amtsgerichts c) unter HRA/HRB-Nr.	Nennbetrag je Gesellschaft in EUR	Verkehrswert in EUR	Fällige Gewinnansprüche in EUR
	3.1				

47	4. Beteiligungen an Genossenschaften (auch Anteile von Genossenschaftsbanken, Spar- und Darlehnskassen) – evtl. gesonderte Aufstellung beifügen –			
	lfd. Nr.	a) Name und Anschrift der Genossenschaft b) Eingetragen im Register des Amtsgerichts c) unter Nr.	Geschäftsguthaben in EUR	Fällige Gewinnansprüche in EUR
	4.1			

Ergänzungsblatt 5 F
zum Vermögensverzeichnis des / der _____

Immaterielle Vermögensgegenstände und sonstiges Vermögen

48

1. Immaterielle Vermögensgegenstände (z. B. Urheber-, Patent-, Verlags- oder ähnliche Rechte)		
lfd. Nr.	Genaue Bezeichnung und – soweit registriert – Angabe der Registerbehörde (z. B. Deutsches Patentamt), des Geschäftszeichens der Registerbehörde; Angaben über Nutzungsverträge u.Ä.	Wert in EUR
1.1		

49

2. Sonstiges Vermögen		
lfd. Nr.		Wert in EUR
2.1		

Ergänzungsblatt 5 G
zum Vermögensverzeichnis des / der _____

Laufendes Einkommen

50

I. Einkünfte aus nichtselbständiger Arbeit und sonstigen Dienstverhältnissen

Berufliche Tätigkeit (Aufgabenbereich)	Berufliche Tätigkeit				
Genauer Name (Firma) und Anschrift des Arbeitgebers oder der sonstigen auszahlenden Stelle	Name / Firma				
	Straße			Hausnummer	
	PLZ	Ort			
	Personal-Nr. o.Ä.				
	☐ Lohn- oder Gehaltsbescheinigungen der letzten 2 Monate sind beigelegt				
			Zahlungsweise	Abzweigungsbetrag bei Pfändung oder Abtretung in EUR	Auszahlungsbetrag in EUR
1. Arbeitseinkommen	☐ Nein	☐ Ja	monatlich		
2. Zulagen (durchschnittlich)	☐ Nein	☐ Ja	monatlich		
3. Zusätzliche Leistungen des Arbeitgebers (z. B. vermögenswirksame Leistungen)	☐ Nein	☐ Ja	monatlich		
4. Weihnachtsgeld	☐ Nein	☐ Ja	jährlich		
5. Urlaubsgeld	☐ Nein	☐ Ja	jährlich		
6. Einkünfte aus sonstigen Dienstverhältnissen, Aufwandsentschädigungen und gewinnabhängige Tantiemen	☐ Nein	☐ Ja	monatlich		
			jährlich		
7. Abfindungen bei Beendigung eines Dienst- oder Arbeitsverhältnisses	☐ Nein	☐ Ja	gesamt		

51

II. Einkünfte im Rahmen des Ruhestands

			Abzweigungsbetrag bei Pfändung oder Abtretung in EUR	monatlicher Auszahlungsbetrag in EUR
1. Leistungen der gesetzlichen Rentenversicherung	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Geschäftszeichen: ☐ Rentenbescheid ist beigelegt		
2. Versorgungsbezüge	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Geschäftszeichen: ☐ Versorgungsbescheid ist beigelegt.		
3. Betriebsrenten	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Geschäftszeichen: ☐ Rentenbescheid ist beigelegt		

4. Sonstige fortlaufende Einkünfte infolge des Ausscheidens aus einem Dienst- oder Arbeitsverhältnis	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Geschäftszeichen: ☐ Nachweis ist beigefügt		
5. Renten aus privaten Versicherungs- oder Sparverträgen	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Vertrags-Nr.: ☐ Nachweis ist beigefügt.		

52 III. Unterhaltszahlungen

☐ nein	☐ Ja Name, vollständige Anschrift der unterhaltspflichtigen Person(en)	Abzweigungsbetrag bei Pfändung oder Abtretung in EUR	monatlicher Auszahlungsbetrag in EUR

53 IV. Leistungen aus öffentlichen Kassen

			Abzweigungsbetrag bei Pfändung oder Abtretung in EUR	monatlicher Auszahlungsbetrag in EUR
1. Arbeitslosengeld (ALG I)	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Geschäftszeichen: ☐ Bewilligungsbescheid ist beigefügt.		
2. Grundsicherung für Arbeitsuchende (z. B. ALG II)	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Geschäftszeichen: ☐ Bewilligungsbescheid ist beigefügt.		
3. Krankengeld	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Geschäftszeichen: ☐ Bewilligungsbescheid ist beigefügt.		
4. Sozialhilfe	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Geschäftszeichen: ☐ Bewilligungsbescheid ist beigefügt.		
5. Wohngeld	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Geschäftszeichen: ☐ Bewilligungsbescheid ist beigefügt.		
6. Kindergeld	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Geschäftszeichen: ☐ Bewilligungsbescheid ist beigefügt.		

7. Berufs- oder Erwerbsunfähigkeitsrenten	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Geschäftszeichen: ☐ Bewilligungsbescheid ist beigefügt		
8. Hinterbliebenen-, Unfall-, Kriegsopferrenten	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Geschäftszeichen: ☐ Bewilligungsbescheid ist beigefügt.		
9. Sonstige Leistungen aus öffentlichen Kassen	☐ Nein	☐ Ja, auszahlende Stelle und Geschäftszeichen: ☐ Bewilligungsbescheid ist beigefügt.		

54

V. Einkünfte aus Vermietung und Verpachtung

☐ Nein	☐ Ja: Bezeichnung des Miet- oder Pachtobjekts; Name und Anschrift der Mieter oder Pächter	monatlich	jährlich	Abzweigungsbetrag bei Pfändung oder Abtretung in EUR	Einkünfte in EUR
		☐	☐		
		☐	☐		
		☐	☐		

55

VI. Zinseinkünfte und sonstige laufende Einkünfte

☐ Nein	☐ Ja: genaue Bezeichnung der Einkunftsart; Name und Anschrift der zahlungspflichtigen Person oder Stelle	monatlich	jährlich	Abzweigungsbetrag bei Pfändung oder Abtretung in EUR	Einkünfte in EUR
		☐	☐		
		☐	☐		
		☐	☐		
		☐	☐		
		☐	☐		

Ergänzungsblatt 5 H
zum Vermögensverzeichnis des / der _____

Sicherungsrechte Dritter und Zwangsvollstreckungsmaßnahmen

56

1. Eigentumsvorbehalte, Sicherungsübereignungen				
fd. Nr.	Gegenstand	Datum des Vertrags	Name und Anschrift des Verkäufers bzw. Sicherungsnehmers	Restschuld (ca.) in EUR
1.1				

57

2. Lohnabtretungen, Sicherungsabtretungen						
fd. Nr.	Abgetretene Forderung (z. B.: Lohn/Gehalt bei Fa. ... , Ansprüche aus Lebensversicherung...)	Abtretung ist offen gelegt	pfändbarer Teil wird abgeführt	Datum der Abtretung	Name und Anschrift des Lohn- bzw. Sicherungsabtretungs- gläubigers	gegenwärtige Höhe der gesicherten Schuld (ca.) in EUR
2.1		☐	☐			
		☐	☐			
		☐	☐			

58

3. Freiwillige Verpfändungen				
fd. Nr.	Verpfändeter Gegenstand bzw. verpfändete Forderung	Datum der Verpfändung	Name und Anschrift des Pfandgläubigers	gegenwärtige Höhe der gesicherten Schuld (ca.) in EUR
3.1				

59

4. Zwangsvollstreckungen und Pfändungen				
fd. Nr.	Gegenstand und Datum der Zwangsvollstreckung / Pfändung (mit Angabe von Gerichtsvollzieher und DR-Nr. des Pfändungsprotokolls bzw. von Gericht und Aktenzeichen des Pfändungs- und Überweisungsbeschlusses)	Datum der Pfändungs- maßnahme	Name und Anschrift des Gläubigers	Restschuld (ca.) in EUR
4.1				

Ergänzungsblatt 5 J
zum Vermögensverzeichnis des / der _____

Regelmäßig wiederkehrende Verpflichtungen

60	I. Unterhaltsleistungen an Angehörige	Name, Vorname und Geburtsdatum, Anschrift (nur, wenn sie von Ihrer Anschrift abweicht)	Familienvverhältnis (Kind, Ehegatte, Eltern, Lebenspartner, usw.)	Unterhaltsleistung	Eigene Einnahmen der Empfänger
		1.		☐ Naturalunterhalt ☐ Barunterhalt monatlich EUR	☐ Nein ☐ Ja monatlich netto EUR ☐ Nicht bekannt
		2.		☐ Naturalunterhalt ☐ Barunterhalt monatlich EUR	☐ Nein ☐ Ja monatlich netto EUR ☐ Nicht bekannt
		3.		☐ Naturalunterhalt ☐ Barunterhalt monatlich EUR	☐ Nein ☐ Ja monatlich netto EUR ☐ Nicht bekannt
		4.		☐ Naturalunterhalt ☐ Barunterhalt monatlich EUR	☐ Nein ☐ Ja monatlich netto EUR ☐ Nicht bekannt
		5.		☐ Naturalunterhalt ☐ Barunterhalt monatlich EUR	☐ Nein ☐ Ja monatlich netto EUR ☐ Nicht bekannt

61	II. Wohnkosten	Wohnungsgröße in qm	Kaltmiete monatlich in EUR	Nebenkosten monatlich in EUR	Gesamtmiete monatlich in EUR	Ich zahle darauf monatlich EUR	Mitbewohner zahlen monatlich EUR

62	III. Weitere wesentliche Zahlungsverpflichtungen, besondere Belastungen	Art der Verpflichtung bzw. außergewöhnlichen Belastung (z. B. Lebensversicherungsbeiträge, Verpflichtungen aus Kredit-, Abzahlungskauf oder Leasingverträgen, Pflege- und Krankheitsaufwendungen)	Monatliche Höhe der Verpflichtung bzw. Belastung in EUR	Mitverpflichtete zahlen darauf monatlich in EUR

Ergänzungsblatt 5 K
zum Vermögensverzeichnis des / der _____

Schenkungen und entgeltliche Veräußerungen
(§§ 132, 133, 134 InsO)

63

1. Unentgeltliche Veräußerung von Vermögensgegenständen (Schenkungen)				
☐ Ich habe in den letzten 4 Jahren vor dem Antrag auf Eröffnung des Insolvenzverfahrens folgende Geldbeträge, Forderungen oder Gegenstände verschenkt (gebräuchliche Geschenke von geringem Wert sind nicht anzugeben):				
lfd. Nr.	Name und Anschrift des Empfängers	Datum	Gegenstand	Wert in EUR
1.1				

64

2. Entgeltliche Veräußerung von Vermögensgegenständen an nahestehende Personen				
☐ Ich habe in den letzten 2 Jahren vor dem Antrag auf Eröffnung des Insolvenzverfahrens folgender nahestehenden Person folgende Vermögensgegenstände (auch Forderungen) entgeltlich veräußert:				
lfd. Nr.	Name der nahestehenden Person (§ 138 InsO)	Datum	Gegenstand	Wert in EUR
2.1	☐ Ehegatte oder Lebenspartner (vor, während oder nach der Ehe oder Lebenspartnerschaft)			
2.2	☐ Lebensgefährte oder andere Personen, die mit mir in häuslicher Gemeinschaft leben oder im letzten Jahr vor der Veräußerung gelebt haben			
2.3	☐ Kinder oder Enkelkinder			
2.4	☐ meine oder meines Ehegatten Eltern, Großeltern, Geschwister und Halbgeschwister			
2.5	☐ Ehegatten der zuvor genannten Personen			

lfd. Nr.	Name der nahestehenden Person (§ 138 InsO)	Datum	Gegenstand	Wert in EUR
2.6	☐ Juristische Personen (z.B. AG, GmbH, KGaA) oder Gesellschaften ohne Rechtspersönlichkeit (z.B. oHG, KG) bei denen ich oder eine der in Nrn. 2.1 bis 2.5 genannten Personen als Mitglied des Vertretungs- oder Aufsichtsorgans, als persönlich haftender Gesellschafter oder zu mehr als einem Viertel an deren Kapital beteiligt sind.			
2.7	☐ Sonstige nahestehenden Personen Erläuterung			

Anlage 6
zum Eröffnungsantrag des / der _____

Gläubiger- und Forderungsverzeichnis
(Verzeichnis der Gläubiger und Verzeichnis der gegen den Schuldner gerichteten Forderungen, § 305 Abs. 1 Nr. 3 InsO)

Ifd. Nr. des Gläubigers im SB-Plan AT	Name/Kurzbezeichnung des Gläubigers <i>(vollständige Angaben im Allgemeinen Teil des Schuldenbereinigungsplans)</i>	Nähestehende Person (§)	Hauptforderung in EUR	Zinsen		Kosten in EUR	Forderungsgrund; ggf. Angaben zum Bestand und zur Berechtigung der Forderung	Forderung tituliert	Summe aller Forderungen des Gläubigers in EUR
			(je Hauptforderung eine Zeile)	Höhe in EUR	berechnet bis zum				
<i>Hinsichtlich der Angaben zu Hauptforderung, Zinsen, Kosten, Forderungsgrund und Titulierung kann durch einen Hinweis in der Spalte „Forderungsgrund“ auf beigefügte Forderungsaufstellungen der Gläubiger Bezug genommen werden (§ 305 Abs. 2 Satz 1 InsO).</i>									
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	

Ifd. Nr. des Gläubigers im SB-Plan AT	Name/Kurzbezeichnung des Gläubigers (vollständige Angaben im Allgemeinen Teil des Schuldenbereinigungsplans)	Nahestehende Person (§)	Hauptforderung in EUR (je Hauptforderung eine Zeile)	Zinsen		Kosten in EUR	Forderungsgrund; ggf. Angaben zum Bestand und zur Berechtigung der Forderung	Forderung tituliert	Summe aller Forderungen des Gläubigers in EUR
				Höhe in EUR	berechnet bis zum				
<i>Hinsichtlich der Angaben zu Hauptforderung, Zinsen, Kosten, Forderungsgrund und Titulierung kann durch einen Hinweis in der Spalte „Forderungsgrund“ auf beigefügte Forderungsaufstellungen der Gläubiger Bezug genommen werden (§ 305 Abs. 2 Satz 1 InsO).</i>									
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	
		☐						☐	

Versicherung (§ 305 Abs. 1 Nr. 3 InsO)	Die Richtigkeit und Vollständigkeit der in diesem Gläubiger- und Forderungsverzeichnis enthaltenen Angaben versichere ich. Mir ist bekannt, dass vorsätzliche Falschangaben strafbar sein können und dass mir die Restschuldbefreiung versagt werden kann, wenn ich vorsätzlich oder grob fahrlässig unrichtige oder unvollständige Angaben gemacht habe (§ 290 Abs. 1 Nr. 6 InsO).
---	--

(Ort, Datum)

(Unterschrift)

66 Anlage 7 zum Eröffnungsantrag des / der	Vorname und Name
	Straße und Hausnummer
	Postleitzahl und Ort
	Verfahrensbevollmächtigte(r)

**Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren
(§ 305 Abs. 1 Nr. 4 InsO)**

Allgemeiner Teil

Neben diesem Allgemeinen Teil besteht der Schuldenbereinigungsplan aus dem Besonderen Teil (Anlagen 7 A und 7 B). Dort sind für jeden Gläubiger die angebotenen besonderen Regelungen zur angemessenen Bereinigung der Schulden dargestellt. Ergänzende Erläuterungen zur vorgeschlagenen Schuldenbereinigung können in der Anlage 7 C erfolgen.

67 Datum des Schuldenbereinigungsplans: _____

68 Unter Berücksichtigung der Gläubigerinteressen sowie meiner Vermögens-, Einkommens- und Familienverhältnisse biete ich den nachstehenden Gläubigern zur Bereinigung meiner Schulden folgenden Schuldenbereinigungsplan an:	☐ Plan mit Einmalzahlung oder festen Raten gemäß dem in Anlage 7 A beiliegenden Plan und den in Anlage 7 B aufgeführten ergänzenden Regelungen ☐ Plan mit flexiblen Raten gemäß dem in Anlage 7 A beiliegenden Plan und den in Anlage 7 B aufgeführten ergänzenden Regelungen ☐ Sonstiger Plan (als Anlage 7 A beigelegt) mit den in Anlage 7 B aufgeführten ergänzenden Regelungen ☐ Erläuterungen zur vorgeschlagenen Schuldenbereinigung (Anlage 7 C)
---	---

69 **Beteiligte Gläubiger**

lfd. Nr.	Gläubiger (möglichst in alphabetischer Reihenfolge)	Verfahrensbevollmächtigte(r) für das Insolvenzverfahren	Summe aller Forderungen des Gläubigers in EUR	Anteil an der Gesamtverschuldung in %
1.	Name, Vorname bzw. Firma	Name, Vorname, Firma		
	Straße, Hausnummer	Straße, Hausnummer		
	Postleitzahl, Ort	Postleitzahl, Ort		
	Geschäftszeichen	Geschäftszeichen		
	gesetzlich vertreten durch			
2.	Name, Vorname bzw. Firma	Name, Vorname, Firma		
	Straße, Hausnummer	Straße, Hausnummer		
	Postleitzahl, Ort	Postleitzahl, Ort		
	Geschäftszeichen	Geschäftszeichen		
	gesetzlich vertreten durch			
3.	Name, Vorname bzw. Firma	Name, Vorname, Firma		
	Straße, Hausnummer	Straße, Hausnummer		
	Postleitzahl, Ort	Postleitzahl, Ort		
	Geschäftszeichen	Geschäftszeichen		
	gesetzlich vertreten durch			

Ifd. Nr.	Gläubiger	Verfahrensbevollmächtigte(r) für das Insolvenzverfahren	Summe aller Forderungen des Gläubigers in EUR	Anteil an der Gesamtverschuldung in %
	Name, Vorname bzw. Firma	Name, Vorname, Firma		
	Straße, Hausnummer	Straße, Hausnummer		
	Postleitzahl, Ort	Postleitzahl, Ort		
	Geschäftszeichen	Geschäftszeichen		
	gesetzlich vertreten durch			
	Name, Vorname bzw. Firma	Name, Vorname, Firma		
	Straße, Hausnummer	Straße, Hausnummer		
	Postleitzahl, Ort	Postleitzahl, Ort		
	Geschäftszeichen	Geschäftszeichen		
	gesetzlich vertreten durch			
	Name, Vorname bzw. Firma	Name, Vorname, Firma		
	Straße, Hausnummer	Straße, Hausnummer		
	Postleitzahl, Ort	Postleitzahl, Ort		
	Geschäftszeichen	Geschäftszeichen		
	gesetzlich vertreten durch			
	Name, Vorname bzw. Firma	Name, Vorname, Firma		
	Straße, Hausnummer	Straße, Hausnummer		
	Postleitzahl, Ort	Postleitzahl, Ort		
	Geschäftszeichen	Geschäftszeichen		
	gesetzlich vertreten durch			
	Name, Vorname bzw. Firma	Name, Vorname, Firma		
	Straße, Hausnummer	Straße, Hausnummer		
	Postleitzahl, Ort	Postleitzahl, Ort		
	Geschäftszeichen	Geschäftszeichen		
	gesetzlich vertreten durch			
	Name, Vorname bzw. Firma	Name, Vorname, Firma		
	Straße, Hausnummer	Straße, Hausnummer		
	Postleitzahl, Ort	Postleitzahl, Ort		
	Geschäftszeichen	Geschäftszeichen		
	gesetzlich vertreten durch			

Anlage 7 A
zum Eröffnungsantrag des / der _____
Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren
Besonderer Teil
– Musterplan mit Einmalzahlung bzw. festen Raten –
**Datum des
Schuldenbereinigungsplans:**

In Verbindung mit den ergänzenden Regelungen gemäß Anlage 7 B biete ich den im Plan genannten Gläubigern zur angemessenen und endgültigen Bereinigung meiner Schulden die folgende Regelung an:	Gesamtverschuldung in EUR	Gesamtregulierungsbetrag in EUR	Gesamtregulierungsquote in %	Monatliche Gesamtrate in EUR	
	Zahlungsweise und Fälligkeit	Anzahl der Raten	Zahlungsweise ☐ einmalig ☐ monatlich zum _____ ☐ _____		
		☐ Sonderzahlungen (z.B. pfändbarer Teil des Weihnachtsgeldes)			
		Anzahl der Sonderzahlungen:		Zahlungsweise	
Beginn der Zahlungen					

Id. Nr. des Gläubigers im SB-Plan AT	Name/Kurzbezeichnung des Gläubigers (vollständige Angaben im Allgemeinen Teil des Schuldenbereinigungsplans)	Hauptforderung in EUR	Zinsen		Kosten in EUR	Forderung gesichert	Zahlungsweise und Fälligkeit (nur soweit nicht einheitlich wie oben angegeben) Anzahl der Raten p.m./p.a. zum ...	Höhe der festen Rate oder Einmal- zahlung in EUR	jeweilige Höhe der Sonder- zahlung(en)	Summe aller Zahlun- gen auf die Forderung in EUR	Regulie- ierungs- quote auf die Forderung in %
			Höhe in EUR	berechnet bis zum							
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					

Ifd. Nr. des Gläubigers im SB-Plan AT	Name/Kurzbezeichnung des Gläubigers (vollständige Angaben im Allgemeinen Teil des Schuldenbereinigungsplans)	Hauptforderung in EUR	Zinsen		Kosten in EUR	Forderung gesichert	Zahlungsweise und Fälligkeit (nur soweit nicht einheitlich wie oben angegeben) Anzahl der Raten p.m./p.a. zum ...	Höhe der festen Rate oder Einmal- zahlung in EUR	jeweilige Höhe der Sonder- zahlung(en)	Summe aller Zahlun- gen auf die Forderung in EUR	Regulie- ierungs- quote auf die Forderung in %
			Höhe in EUR	berechnet bis zum							
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					
						☐					

Anlage 7 A
zum Eröffnungsantrag des / der _____
Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren
Besonderer Teil
– Musterplan mit flexiblen Raten –
Datum des
Schuldenbereinigungsplans:

In Verbindung mit den ergänzenden Regelungen gemäß Anlage 7 B biete ich den im Plan genannten Gläubigern zur angemessenen und endgültigen Bereinigung meiner Schulden die folgende Regelung an:	Gesamtverschuldung in EUR		derzeit pfändbarer Teil des Einkommens in EUR
	Zahlungsweise und Fälligkeit	Gesamtlaufzeit in Monaten	Zahlungsweise ☐ monatlich zum _____ ☐ _____
		Beginn der Laufzeit	
		Der Zahlbetrag ergibt sich aus ☐ dem jeweils pfändbaren Teil meines Einkommens gemäß §§ 850c ff. ZPO. ☐ den ergänzenden Regelungen in Anlage 7 B.	

Ifd. Nr. des Gläubigers im SB-Plan AT	Name/Kurzbezeichnung des Gläubigers (vollständige Angaben im Allgemeinen Teil des Schuldenbereinigungsplans)	Hauptforderung in EUR	Zinsen		Kosten in EUR	Forderung gesichert	Zahlungsweise und Fälligkeit (nur soweit nicht einheitlich wie oben angegeben)			Anteil der Forderung am Zahlbetrag in %
			Höhe in EUR	berechnet bis zum			Anzahl der Raten	p.m./p.a. zum ...	erstmal am ...	
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				

Itd. Nr. des Gläubigers im SB-Plan AT	Name/Kurzbezeichnung des Gläubigers (vollständige Angaben im Allgemeinen Teil des Schuldenbereinigungsplans)	Hauptforderung in EUR	Zinsen		Kosten in EUR	Forderung gesichert	Zahlungsweise und Fälligkeit (nur soweit nicht einheitlich wie oben angegeben)			Anteil der Forderung am Zahlbetrag in %
			Höhe in EUR	berechnet bis zum			Anzahl der Raten	p.m./p.a. zum ...	erstmal am ...	
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				
						☐				

Anlage 7 B
zum Eröffnungsantrag des / der _____

Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren

Besonderer Teil

– Ergänzende Regelungen –

Datum des Schuldenbereinigungsplans: _____

72

Ergänzende Regelungen
(insbesondere Sicherheiten der Gläubiger, § 305 Abs. 1 Nr. 4 Halbsatz 3)

Es sollen folgende ergänzende Regelungen gelten (für die Sicherheiten der Gläubiger, z. B. Sicherungsabtretungen, Bürgschaften, vereinbarte oder durch Zwangsvollstreckung erlangte Pfandrechte, müssen Regelungen erfolgen):

Anlage 7 C
zum Eröffnungsantrag des / der _____

Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren

Erläuterungen zur vorgeschlagenen Schuldenbereinigung

Datum des Schuldenbereinigungsplans: _____

73

Erläuterungen zur vorgeschlagenen Schuldenbereinigung

Hinweisblatt zu den Formularen für das Verbraucherinsolvenzverfahren und das Restschuldbefreiungsverfahren

Lesen Sie bitte die nachfolgenden Hinweise vor dem Ausfüllen der Antragsformulare **sorgfältig** durch. Füllen Sie die Formulare unter Beachtung der Hinweise **vollständig und gewissenhaft** aus. Wenn Sie beim Ausfüllen Schwierigkeiten haben, kann Ihnen in vielen Fällen die geeignete Person oder Stelle, die das Scheitern des außergerichtlichen Einigungsversuchs bescheinigt hat, behilflich sein. Allgemeine Fragen können Sie aber auch an das zuständige Insolvenzgericht richten.

Wenn Sie die amtlichen Formulare nicht **vollständig** ausgefüllt abgeben, besteht die Gefahr, dass **Ihr Antrag** auf Eröffnung des Insolvenzverfahrens unter Umständen als **zurückgenommen** gilt.

Allgemeine Hinweise

Die Formulare für das Verbraucherinsolvenz- und Restschuldbefreiungsverfahren können Sie mit dem Computer, mit der Schreibmaschine oder handschriftlich – bitte in **lesbarer Druckschrift** – ausfüllen. Da es sich um amtliche Formulare handelt, **sind inhaltliche oder gestalterische Änderungen oder Ergänzungen nicht zulässig. Soll- te der Raum im Formular nicht ausreichen, können Sie die Angaben auf einem besonderen Blatt machen.** In dem betreffenden Feld des Formulars ist dann auf das beigefügte Blatt hinzuweisen.

Die vollständig ausgefüllten Formulare sind zunächst ohne Abschriften (Kopien) bei dem zuständigen Insolvenzgericht einzureichen. Wenn das Insolvenzgericht die Durchführung des gerichtlichen Schuldenbereinigungsplanverfahrens ⇒ **66** anordnet, werden Sie gesondert aufgefordert, Abschriften des gerichtlichen Schuldenbereinigungsplans (Anlage 7, Anlage 7 A und Anlage 7 B) und der Vermögensübersicht (Anlage 4) in der für die Zustellung an die Gläubiger erforderlichen Anzahl nachzureichen. **Stellen Sie deshalb unbedingt sicher, dass Sie eine vollständige, inhaltsgleiche Kopie der an das Gericht übersandten Antragsunterlagen bei Ihren Verfahrensunterlagen behalten.**

Hauptblatt (Eröffnungsantrag)

- 1** In der Kopfzeile des Hauptblattes tragen Sie bitte nur Ihren **Vor- und Nachnamen mit Postanschrift und der Telefonnummer, unter der Sie tagsüber in der Regel erreichbar sind**, sowie ggf. den Namen Ihres Verfahrensbevollmächtigten ein; **die vollständigen Angaben** zu Ihrer Person und zu Ihrem Verfahrensbevollmächtigten **werden in der Anlage 1 (Personalbogen) erfasst**. Bitte setzen Sie Ihren Vor- und **Nachnamen** auch in die **Kopfzeile aller Anlagen zum Eröffnungsantrag** ein.
- 2** Das für Ihren Insolvenzantrag **zuständige Amtsgericht** wird Ihnen in aller Regel von der geeigneten Person oder Stelle, die das Scheitern des außergerichtlichen Einigungsversuchs bescheinigt hat, genannt. Sie können das zuständige Insolvenzgericht aber auch bei jedem Amtsgericht erfragen.
- 3** Mit dem **Eröffnungsantrag** erklären Sie, dass Sie nach Ihrer Einschätzung zahlungsunfähig sind oder dass Zahlungsunfähigkeit unmittelbar bevorsteht. Auf Grund des Eröffnungsantrags kann das Gericht alle Maßnahmen ergreifen, die erforderlich sind, um Ihr noch vorhandenes Vermögen zu sichern. Kommt es auf Grund Ihres Eröffnungsantrags zur Eröffnung des Insolvenzverfahrens, so wird ein **Insolvenzverwalter** eingesetzt, der Ihr pfändbares Vermögen und Einkommen an die Gläubiger verteilt. Nach Abschluss dieser Verteilung wird das Insolvenzverfahren aufgehoben und es schließt sich, wenn Sie einen Antrag auf Restschuldbefreiung gestellt haben, die so genannte Wohlverhaltensperiode ⇒ **20** an.
- 4** Der **Antrag auf Restschuldbefreiung** kann nur in Verbindung mit einem eigenen Eröffnungsantrag gestellt werden. Er ist aber **nicht Voraussetzung** für die **Durchführung des Insolvenzverfahrens**, sodass Sie an dieser Stelle eindeutig erklären müssen, ob Sie einen Restschuldbefreiungsantrag stellen oder nicht. Wenn das Insolvenzverfahren nicht bereits durch einen erfolgreichen gerichtlichen Schuldenbereinigungsplan ⇒ **66** beendet wird, können Sie die Befreiung von Ihren Verbindlichkeiten nur durch einen Antrag auf Restschuldbefreiung oder durch ein Insolvenzplanverfahren erlangen. Andernfalls können die Gläubiger ihre Forderungen, wenn sie nicht im Insolvenzverfahren erfüllt worden sind, nach Aufhebung des Insolvenzverfahrens weiterhin geltend machen. **Von der Restschuldbefreiung ausgenommen sind die in § 302 InsO genannten Forderungen, insbesondere** also Forderungen aus vorsätzlich begangener unerlaubter Handlung, aus rückständigem gesetzlichen Unterhalt, den Sie vorsätzlich pflichtwidrig nicht gewährt haben, aus einem Schuldverhältnis, wenn Sie damit wegen einer Steuerstraftat (Steuerhinterziehung, § 370 Abgabenordnung [AO]; gewerbsmäßiger, gewaltsamer und bandenmäßiger Schmuggel, § 373 AO; Steuerhelierei, § 374 AO) rechtskräftig verurteilt worden sind, sowie Geldstrafen.

Wenn Sie den Antrag auf Restschuldbefreiung stellen, müssen Sie zu Nummer II. 2. a) weiter erklären, ob Sie bereits früher einen solchen gestellt haben. Ist dies nicht der Fall, müssen Sie die Nummern II. 2. b) und c) nicht mehr ausfüllen.

Haben Sie hingegen bereits früher einen Antrag auf Restschuldbefreiung gestellt, geben Sie dies unter Nennung des Datums, des Aktenzeichens und des betroffenen Gerichts an. In diesem Fall erklären Sie zu Nummer II. 2. b) zudem, ob und wann Ihnen die Restschuldbefreiung erteilt oder versagt wurde.

Wurde die Restschuldbefreiung versagt, muss auch noch der konkrete Versagungsgrund unter Nummer II. 2. c) angegeben werden. Den betreffenden Versagungsgrund können Sie dem Beschluss des Gerichts entnehmen. Eine Insolvenzstraftat liegt vor bei einer Verurteilung wegen Bankrotts, §§ 283, 283a Strafgesetzbuch (StGB), wegen Verletzung der Buchführungspflicht, § 283b StGB, und wegen Gläubigerbegünstigung, § 283c StGB. Die Versagung der Restschuldbefreiung nach §§ 287 Abs. 1 Satz 3, 290 Abs. 1 Nr. 6 InsO liegt vor, wenn Sie bereits in einem früheren Verfahren die zu Nummer II. 2. geforderten Angaben vorsätzlich oder grob fahrlässig unrichtig oder unvollständig erklärt haben.

- 5 Diejenigen **Anlagen**, die Sie Ihrem Insolvenzantrag zwingend beifügen müssen, sind bereits angekreuzt. Wenn Sie einen Restschuldbefreiungsantrag stellen, ist zusätzlich die **Abtretungserklärung (Anlage 3)** beizufügen. Als **Anlage 7 A** müssen Sie als **Besonderen Teil des Schuldenbereinigungsplans** entweder einen der beiden Musterpläne ⇒ **70** , **71** , oder einen sonstigen Plan beifügen. Wenn Sie neben den in **Anlage 7 B** enthaltenen Ergänzenden Regelungen weitere Erläuterungen zu dem Schuldenbereinigungsplan machen wollen, können Sie die **Anlage 7 C** einreichen.

Welche **Ergänzungsblätter zum Vermögensverzeichnis** Sie beifügen, geben Sie nur im Vermögensverzeichnis (Anlage 5) ⇒ **30** an.

- 6 Auf Grund Ihrer gesetzlichen **Auskunfts- und Mitwirkungspflicht** sind Sie nicht nur verpflichtet, selbst vollständig Auskunft über Ihre Vermögensverhältnisse zu erteilen; Ihnen obliegt es auch, auf Verlangen des Gerichts Dritte von ihrer Pflicht zur Verschwiegenheit zu entbinden. Ein Verstoß gegen diese Obliegenheit kann zur **Versagung der Restschuldbefreiung** führen.
- 7 Machen Sie die **Angaben zu Nummer II. 2. sorgfältig und umfassend**, da Sie deren **Richtigkeit und Vollständigkeit zu versichern** haben. Geben Sie diese Erklärung und Versicherung nicht ab, ist Ihr Antrag auf Restschuldbefreiung unzulässig. Machen Sie insoweit vorsätzlich oder grob fahrlässig unrichtige oder unvollständige Angaben, kann Ihnen die Restschuldbefreiung versagt werden. Bei vorsätzlich falschen Angaben können Sie sich wegen Betruges nach § 263 StGB strafbar machen.
- 8 Ihre **eigenhändige Unterschrift** ist Voraussetzung für einen wirksamen Eröffnungsantrag. Bitte **unterschreiben Sie auch die Anlagen** zum Eröffnungsantrag, wenn dies in den Formularen vorgesehen ist, nämlich die Abtretungserklärung, die Vermögensübersicht, das Vermögensverzeichnis sowie das Gläubiger- und Forderungsverzeichnis.

Anlage 1 **(Personalbogen: Angaben zur Person)**

- 9 Bitte geben Sie hier Ihre **Personalien** vollständig an, dabei ist die Angabe der Namen, des Geburtsdatums und der Wohnanschrift unbedingt erforderlich, während die weiteren Angaben (z.B. Telefon, Telefax) freiwillig sind. Teilen Sie dem Gericht unverzüglich mit, wenn sich Ihr Name, Ihre Anschrift oder sonstige von Ihnen gemachte Angaben im Laufe des Verfahrens ändern.
- 10 Bei den Angaben zu Ihrem **Familienstand** geben Sie bitte ggf. das **genaue Datum** Ihrer Eheschließung, Scheidung usw. an.
- 11 Wenn Sie anderen Personen **Unterhalt** (hierunter fällt auch der sogenannte „Naturalunterhalt“ in Form von Unterkunft und Verpflegung) gewähren, geben Sie hier bitte **die Anzahl der unterhaltsberechtigten Personen** an und teilen Sie mit, ob darunter auch minderjährige Kinder sind; alle weiteren Angaben werden im Ergänzungsblatt 5 J zum Vermögensverzeichnis ⇒ **60** erfasst.

- 12** Ihren **erlernten Beruf** sollten Sie so genau wie möglich angeben, ebenso Ihre **derzeitige oder letzte berufliche Tätigkeit**, wenn diese von Ihrem erlernten Beruf abweicht. Wenn Sie früher selbständig tätig waren, müssen Sie Ihre ehemalige selbständige Tätigkeit genau bezeichnen. Sollten Sie **im Zeitpunkt der Antragstellung noch selbständig** tätig sein, müssen Sie die Eröffnung des **Regelinsolvenzverfahrens** beantragen. Die Formulare für das Verbraucherinsolvenzverfahren sind **in diesem Fall** nicht auszufüllen.
- 13** Wenn Sie einen **Verfahrensbevollmächtigten** oder eine Verfahrensbevollmächtigte für das Insolvenzverfahren haben, teilen Sie bitte zunächst mit, ob sich die Vollmacht über das gesamte Verfahren erstreckt oder auf einen Teil des Verfahrens beschränkt ist. Angehörige einer als geeignet anerkannten Stelle können unabhängig von den Voraussetzungen des Rechtsdienstleistungsgesetzes für das Insolvenzverfahren bevollmächtigt werden. Sie können eine **schriftliche Vollmacht, aus der sich der Umfang der Bevollmächtigung ergibt**, beifügen. Die Vollmacht kann auch nachgereicht werden.

Anlage 2 **(Bescheinigung über das Scheitern des außergerichtlichen Einigungsversuchs)**

- Die **Anlage 2 ist nicht von Ihnen, sondern von einer geeigneten Person oder Stelle** auf der Grundlage persönlicher Beratung und eingehender Prüfung Ihrer Einkommens- und Vermögensverhältnisse **auszufüllen**. In der Regel wird das die Person oder Stelle sein, die den außergerichtlichen Einigungsversuch begleitet hat. Der außergerichtliche Einigungsversuch darf **im Zeitpunkt des Insolvenzantrags nicht länger als sechs Monate zurückliegen**. Für Insolvenzanträge, die zwischen dem 31. Dezember 2020 und dem 30. Juni 2021 gestellt werden, darf der außergerichtliche Einigungsversuch nicht länger als zwölf Monate zurückliegen.
- 14** Neben dem **Namen und der Anschrift der geeigneten Person oder Stelle** sollte insbesondere bei Schuldnerberatungsstellen der Name der Person angegeben werden, die als **Ansprechpartner** für das außergerichtliche Verfahren zuständig war.
- 15** In denjenigen Bundesländern, die eine **behördliche Anerkennung** der geeigneten Stellen eingeführt haben, sind die Einzelheiten der Anerkennung mitzuteilen; im Übrigen ist die Eignung **kurz** darzulegen.
- 16** Hier ist zunächst das **Datum des außergerichtlichen Schuldenbereinigungsplans** einzusetzen; der außergerichtliche Plan **muss** der Bescheinigung **in Kopie beigefügt werden**. Wenn der außergerichtliche Plan – ausnahmsweise – nicht allen Gläubigern übersandt wurde, ist dies zu begründen. Das **Ergebnis des außergerichtlichen Schuldenbereinigungsversuchs** ist mit dem **Zeitpunkt des endgültigen Scheiterns** mitzuteilen.
- 17** Die abschließende Bescheinigung ist **von der geeigneten Person oder einem Angehörigen der geeigneten Stelle** (also nicht von Ihnen) **zu unterschreiben**. Wenn ein Stempel vorhanden ist, sollte dieser zusätzlich zu der Unterschrift verwendet werden.

Anlage 2 A **(Gründe für das Scheitern des außergerichtlichen Schuldenbereinigungsplans)**

- 18** Die wesentlichen Gründe für das Scheitern des Einigungsversuchs müssen von Ihnen kurz dargelegt werden, wobei die Anlage 2 A im Zusammenwirken mit der geeigneten Person oder Stelle, die das Scheitern des außergerichtlichen Schuldenbereinigungsversuchs bescheinigt, ausgefüllt werden kann.

Wenn der Einigungsversuch gescheitert ist, weil nicht alle Gläubiger zugestimmt haben, ist zunächst der Anteil der ausdrücklich zustimmenden Gläubiger mitzuteilen. Hilfreich für die Beurteilung der Erfolgsaussichten des gerichtlichen Schuldenbereinigungsverfahrens ist auch die Angabe der Anzahl derjenigen Gläubiger, die sich zu dem außergerichtlichen Plan nicht geäußert haben. Die wesentlichen Gründe, die von den Gläubigern zur Begründung ihrer Ablehnung genannt wurden, sollten kurz zusammengefasst werden.

Wenn der Einigungsversuch auf Grund der Einleitung von Vollstreckungsmaßnahmen als gescheitert gilt (§ 305a InsO), sind der Name des vollstreckenden Gläubigers, das Aktenzeichen des Gerichts und/oder des Gerichtsvollziehers sowie das zuständige Amtsgericht zu bezeichnen.

- 19** Um die Aussichten für die Durchführung des gerichtlichen Schuldenbereinigungsplanverfahrens beurteilen zu können, ist es für das Gericht zunächst hilfreich, zusammengefasst zu erfahren, ob und in welchen Punkten sich der gerichtliche von dem außergerichtlichen Schuldenbereinigungsplan unterscheidet. Wesentliche Unterschiede sollten kurz angeführt werden.

Darüber hinaus kann Ihre Einschätzung, ob die Durchführung des gerichtlichen Schuldenbereinigungsverfahrens aussichtsreich erscheint, für die Entscheidung des Gerichts von Bedeutung sein.

Anlage 3 (Abtretungserklärung nach § 287 Abs. 2 InsO)

- 20 Die **Abtretungserklärung** müssen Sie dem Eröffnungsantrag **immer dann beifügen**, wenn Sie einen **Restschuldbefreiungsantrag** stellen. **Die Abtretungserklärung müssen Sie eigenhändig unterschreiben**. Auf der Grundlage der Abtretungserklärung wird Ihr pfändbares Einkommen nach der Aufhebung des Insolvenzverfahrens bis zum Ende der Abtretungsfrist an den Treuhänder abgeführt und von diesem an Ihre Gläubiger verteilt.

Die Abtretung erfolgt für die Dauer der in § 287 Abs. 2 InsO festgelegten Abtretungsfrist. Die Abtretungsfrist beträgt demnach grundsätzlich **drei Jahre**. Haben Sie bereits Restschuldbefreiung in drei Jahren nach den ab dem 1. Oktober 2020 geltenden Vorschriften erlangt, so beträgt die Abtretungsfrist **fünf Jahre**.

Die Abtretungsfrist kann **früher** enden und die Abtretung damit für die Zukunft gegenstandslos werden, wenn Ihnen auf Ihren Antrag hin bereits vorher eine Restschuldbefreiung erteilt wurde, weil im Verfahren kein Insolvenzgläubiger eine Forderung angemeldet hat oder alle Insolvenzforderungen befriedigt und auch alle sonstigen Massenverbindlichkeiten neben den Verfahrenskosten gezahlt sind.

Bitte lesen Sie die in der Anlage 3 enthaltenen **Erläuterungen zur Abtretungserklärung** gründlich durch. Liegen Abtretungen oder freiwillige Verpfändungen – nicht Forderungspfändungen auf Grund eines Pfändungs- und Überweisungsbeschlusses – vor, so geben Sie dies bitte im Einzelnen im Ergänzungsblatt 5 H zum Vermögensverzeichnis ⇒ **57** , **58** Dort können Sie gegebenenfalls auch Kopien der Abtretungsvereinbarungen beifügen.

Anlage 4 (Vermögensübersicht)

- 21 Die Vermögensübersicht enthält mit Ihrer **Erklärung zur Vermögenslage** die gedrängte Zusammenfassung Ihres gesamten Vermögens und Einkommens. Sie dient den Gläubigern, denen das Vermögensverzeichnis ⇒ **30** nicht zugestellt wird, und dem Gericht dazu, sich einen **raschen und im Wesentlichen vollständigen Überblick über Ihre Vermögenssituation** zu verschaffen. In der Regel müssen Sie die Angaben in der Vermögensübersicht durch **weitergehende Angaben** in den Ergänzungsblättern 5 A bis 5 K zum Vermögensverzeichnis ⇒ **31** - **64** ergänzen. Bitte achten Sie darauf, dass die Angaben in dieser Anlage mit denjenigen in den Ergänzungsblättern **übereinstimmen** müssen. Wenn Sie staatliche Leistungen bereits beantragt haben, Ihnen diese aber noch nicht bewilligt wurden, geben Sie auch dies hier und in dem Ergänzungsblatt 5 G an.

- 22 Ihre Angaben zum **Vermögen** erfassen außer Ihrem **Bargeld** alle Vermögensgegenstände, die in den Ergänzungsblättern 5 A bis 5 F zum Vermögensverzeichnis ⇒ **31** - **49** geführt sind. Um die Angaben vollständig und richtig zu machen, sollten Sie daher **diese Anlagen vor dem Ausfüllen sorgfältig durchgehen**. Der **Wert der Vermögensgegenstände** ist in der Vermögensübersicht jeweils mit dem **Gesamtbetrag** einer Vermögensgruppe anzugeben. Wenn Vermögensgegenstände **mit Sicherungsrechten Dritter belastet** sind (z. B. Pfändungen, Sicherungsabtretungen an Ihre Bank, Eigentumsvorbehalte, Grundschulden), ist in der Spalte „Sicherungsrechte Dritter“ der derzeitige, ungefähre **Wert der Belastung**, der sich in der Regel aus der Höhe Ihrer restlichen Verbindlichkeit ergibt, anzugeben. Genaue Angaben zu den Sicherungsrechten machen Sie bitte in dem Ergänzungsblatt 5 H zum Vermögensverzeichnis ⇒ **56** .

- 23 Um die Angaben zu Ihren **monatlichen Einkünften** vollständig machen zu können, gehen Sie bitte zunächst das Ergänzungsblatt 5 G zum Vermögensverzeichnis ⇒ **50** - **58** sorgfältig durch. Geben Sie dann jeweils den **Netto-gesamtbetrag** der Einkünfte an. Wenn die Einkünfte **mit Sicherungsrechten Dritter belastet** sind (insbesondere Gehaltspfändungen und -abtretungen) ist in der Spalte „Sicherungsrechte“ die ungefähre Höhe der gesicherten Schuld einzusetzen. Bestehen Sicherungsrechte zu Gunsten mehrerer Gläubiger, so sind diese zusammenzurechnen. Genaue Angaben zu den Sicherungsrechten machen Sie bitte in dem Ergänzungsblatt 5 H zum Vermögensverzeichnis ⇒ **56** - **59**

- 24 Ihre **jährlichen Einkünfte** umfassen **alle sonstigen, regelmäßigen Einkünfte**, die im Einzelnen im Ergänzungsblatt 5 G zum Vermögensverzeichnis ⇒ **50** , **54** , **55** aufgeführt werden und hier mit ihrem **Jahresnetto-gesamtbetrag** anzugeben sind.

- 25 Wenn Ihre Einkünfte nicht ausreichen, um Ihren Lebensunterhalt zu bestreiten, geben Sie bitte hier an, durch welche Zuwendungen Sie Ihren **notwendigen Lebensunterhalt** bestreiten. Wenn Sie Unterstützungsleistungen von dritter Seite (z. B. durch Angehörige oder Freunde) erhalten, sind diese genau zu bezeichnen (Unterkunft, Verpflegung etc.); Bargeldzuwendungen sind mit ihrer monatlichen Durchschnittshöhe anzugeben.

- 26** Ihre **regelmäßig wiederkehrenden Zahlungsverpflichtungen**, insbesondere die von Ihnen **tatsächlich erbrachten** Unterhaltsleistungen und Mietzahlungen, werden im Ergänzungsblatt 5 J zum Vermögensverzeichnis ⇒ **60** **62** erfasst und hier zusammengefasst.
- 27** Die **Erklärung zur Vermögenslosigkeit** können Sie nur abgeben, wenn Sie im Vermögensverzeichnis und in den Ergänzungsblättern **keine Angaben** zu machen haben, weil Sie **weder über Vermögen noch über regelmäßige Einkünfte** (hierunter fällt auch der Bezug von Sozialhilfe) verfügen und Ihren notwendigen Lebensunterhalt ausschließlich durch die unter **25** aufgeführten Leistungen bestreiten.
- 28** Wenn Sie in dem Ergänzungsblatt 5 K zum Vermögensverzeichnis ⇒ **63** - **64** Angaben zu **Schenkungen und Veräußerungen** zu machen haben, sind diese hier mit ihrem **Gesamtwert** anzugeben.
- 29** Gemäß § 305 Abs. 1 Nr. 3 Halbsatz 2 InsO müssen Sie Ihren Angaben in der Vermögensübersicht, im Vermögensverzeichnis und im Gläubiger- und Forderungsverzeichnis die Erklärung beifügen, dass die darin enthaltenen Angaben richtig und vollständig sind. Die Richtigkeit und Vollständigkeit Ihrer Angaben versichern Sie mit Ihrer **Unterschrift**. Bitte **prüfen Sie daher jeweils besonders sorgfältig, ob Sie die Fragen zutreffend und umfassend beantwortet haben**. Wenn Sie bewusst oder aus Nachlässigkeit falsche oder unvollständige Angaben gemacht haben, kann Ihnen auf Antrag eines Gläubigers die **Restschuldbefreiung versagt** werden. Wer bewusst falsche oder unvollständige Angaben macht, um einen Vermögensvorteil (z. B. die Restschuldbefreiung) zu erlangen, macht sich **wegen Betruges strafbar**.

Anlage 5 (Vermögensverzeichnis)

- 30** Das **Verzeichnis Ihres Vermögens und Einkommens** besteht aus den Angaben, die Sie in der Vermögensübersicht gemacht haben, und aus den weitergehenden Angaben in den Ergänzungsblättern zum Vermögensverzeichnis ⇒ **31** - **64**, wenn Sie hierauf in der Vermögensübersicht Bezug genommen haben. **Ergänzungsblätter, in denen Sie keine Angaben zu machen haben**, weil Sie die entsprechenden Fragen in der Vermögensübersicht mit „Nein“ beantwortet haben, **brauchen Sie nicht beizufügen**.

Ergänzungsblatt 5 A (Guthaben auf Konten, Wertpapiere, Schuldbuchforderungen, Darlehensforderungen)

- 31** Bitte geben Sie zunächst den **genauen Namen des Kreditinstituts** (Bank, Sparkasse usw.) an, bei dem Sie das jeweilige Konto unterhalten, sodann die **genaue Kontonummer** und zu Nr. 1.2 bis 1.6 zusätzlich die **Art des Kontos**. Bei Termin-, Tagegeld- oder Festgeldkonten sowie bei Sparkonten und Ratensparverträgen ist zusätzlich der genaue Zeitpunkt der Fälligkeit der Einlagen anzugeben. In die Spalte „Stichtag“ tragen Sie bitte den Zeitpunkt ein, zu dem Sie den Kontostand ermittelt haben. Dabei sollte die Angabe zeitnah zum Insolvenzantrag erfolgen, also zum Zeitpunkt der Antragstellung möglichst nicht älter als drei Wochen sein. Bei **Konten, die im Soll geführt werden**, ist dies in der Spalte „Guthaben“ durch ein **vorangestelltes, deutlich sichtbares Minuszeichen** kenntlich zu machen. **Geschäftsanteile an Genossenschaftsbanken** sind in dem Ergänzungsblatt 5 E ⇒ **47** anzugeben. **Zinseinkünfte** tragen Sie bitte in dem Ergänzungsblatt 5 F ⇒ **55** ein.
- 32** Bitte geben Sie hier an, falls Sie **Wertpapiere** besitzen, falls Ihnen **offene Scheck- oder Wechselforderungen** zustehen oder falls Sie sonstige – auch private – **Darlehensforderungen gegen Dritte** geltend machen können. Wenn bei Wertpapieren vorhanden, sollte die **WKN** (Wertpapier-Kennnummer, auch WPKN) angegeben werden. **Aktien** sind als Beteiligungen an Kapitalgesellschaften in dem Ergänzungsblatt 5 E ⇒ **44** aufzuführen. Wenn Sie ein **Depot** unterhalten, geben Sie bitte die **Depot-Nr.** und den Namen der Bank oder Einrichtung an, die das Depot führt.

Ergänzungsblatt 5 B (Hausrat, Mobiliar, Wertgegenstände und Fahrzeuge)

- 33** Anzugeben sind alle **Wertgegenstände, die sich dauerhaft in Ihrem Besitz befinden**; auf die Eigentumsverhältnisse ist ggf. im Ergänzungsblatt 5 H zum Vermögensverzeichnis ⇒ **56** einzugehen. Bitte geben Sie, wenn Sie **wertvollen Hausrat** besitzen, insbesondere also bei höherwertigen Stereoanlagen, Computern, Fernsehgeräten und anderen Geräten der Unterhaltungselektronik, **das ungefähre Alter der Geräte sowie deren Neupreis** an; der von Ihnen geschätzte **Zeitwert** ist in der Spalte „Wert“ einzusetzen. Gleiches gilt für wertvolle Kleidungsstücke (insbesondere echte Pelze), Sportgeräte (z. B. Rennräder oder Sportboote) und alle übrigen Wertgegenstände in Ihrem Besitz.

- 34 Anzugeben sind alle **Kraftfahrzeuge, die sich dauerhaft in Ihrem Besitz befinden**. Ggf. ist auf den **gesonderten Aufbewahrungsort des Kraftfahrzeugbriefs** hinzuweisen; auf die Eigentumsverhältnisse ist ggf. im Ergänzungsblatt 5 H zum Vermögensverzeichnis ⇒ **56** einzugehen.
- 35 Wenn Sie die aufgeführten Gegenstände zur **Fortsetzung Ihrer Erwerbstätigkeit** benötigen, können Sie dies hier angeben und kurz begründen.

Ergänzungsblatt 5 C (Forderungen, Rechte aus Erbfällen)

- 36 Wenn Sie **private Lebensversicherungen, Berufsunfähigkeits- oder Rentenversicherungen** abgeschlossen haben, besteht, auch wenn die Versicherungsleistungen noch nicht fällig sind, für den Fall der Auflösung des Versicherungsvertrags in der Regel ein **Anspruch auf Auszahlung des Rückkaufwertes**. Bitte ermitteln Sie daher bei solchen Versicherungen möglichst den derzeitigen Rückkaufwert. Die **Versicherungsbeiträge** hinsichtlich dieser Versicherungen müssen Sie als regelmäßige Zahlungsverpflichtung im Ergänzungsblatt 5 J ⇒ **62** angeben. Im Übrigen können Forderungen aus Versicherungsverträgen etwa bestehen wegen **Beitragsrückerstattungen** oder wegen **Erstattungsansprüchen aus der Haftpflicht-, Hausrat- oder privaten Krankenversicherung**.
- 37 Wenn Sie noch **Ansprüche gegen Ihren derzeitigen oder einen früheren Arbeitgeber** haben, die nicht als laufende Einkünfte im Ergänzungsblatt 5 G zum Vermögensverzeichnis ⇒ **50** anzugeben sind, geben Sie hier bitte die vollständige Anschrift des Arbeitgebers sowie die Art und die Höhe der geschuldeten Leistungen an.
- 38 Geben Sie bitte nicht nur bereits durch Bescheid **festgestellte Steuererstattungsansprüche** an, sondern teilen Sie auch mit, wenn Sie auf Grund einer abgegebenen Steuererklärung **mit einer Steuererstattung rechnen**.
- 39 Hier sind **alle sonstigen Zahlungsansprüche** anzugeben, die nicht - wie etwa Ihre Rückzahlungsansprüche aus einem privaten Darlehen (Ergänzungsblatt 5 A zum Vermögensverzeichnis) ⇒ **32** – bereits in einer anderen Rubrik erfasst werden. Hierunter fällt z. B. auch der Anspruch auf Rückzahlung einer von Ihnen geleisteten **Mietkaution**. Ggf. können Sie hier auch Angaben zur Einbringlichkeit des Zahlungsanspruchs machen, wenn etwa der Zahlungsanspruch von dem Gegner bestritten wird oder wenn sich der Schuldner der Forderung im Vermögensverfall befindet.
- 40 Wenn Ihnen nach einem **Erbfall** möglicherweise Rechte **als Erbe bzw. Miterbe** oder **Pflichtteilsansprüche** zustehen, teilen Sie bitte die Art und den ungefähren Wert Ihres Anspruchs auch dann mit, wenn die Rechtsnachfolge noch ungeklärt ist.

Ergänzungsblatt 5 D (Grundstücke, Eigentumswohnungen, Rechte an Grundstücken)

- 41 Geben Sie bitte zunächst die **Lage des Grundbesitzes** sowie die **Nutzungsart** (selbst bewohnt, vermietet, verpachtet, gewerblich genutzt, leer stehend usw.) an. Teilen Sie dann die **genaue Grundbuchbezeichnung** mit oder fügen Sie einen **vollständigen, inhaltlich aktuellen Grundbuchauszug** bei. In der Spalte „Eigentumsanteil“ tragen Sie bitte „1/1“ ein, wenn Ihnen der Grundbesitz allein gehört; bei mehreren Eigentümern ist der entsprechende Bruchteil anzugeben (1/2, 1/4, 1/9 usw.). Bei **Eigentumswohnungen ist nur der Eigentumsanteil an dem Sondereigentum** anzugeben. Den **Verkehrswert** können Sie – etwa unter Zugrundelegung des von Ihnen gezahlten Kaufpreises – **schätzen**.
- 42 Die **Belastungen des Grundvermögens** (Grundsichden, Hypotheken usw.) ergeben sich entweder aus dem von Ihnen **beigefügten Grundbuchauszug** oder sie sind aus einem inhaltlich aktuellen Grundbuchauszug in die Rubrik zu übernehmen. Auch wenn Sie einen Grundbuchauszug beigefügt haben, müssen Sie den **derzeitigen Wert jeder Belastung**, das ist die Höhe, in der die zugrunde liegende Darlehensforderung einschließlich Zinsen und Kosten noch besteht, in der dafür vorgesehenen Spalte eintragen.
- 43 Wenn die **Zwangsversteigerung** des Grundvermögens betrieben wird oder wenn **Zwangsverwaltung** angeordnet wurde, sind hier das zuständige **Amtsgericht** und das **Geschäftszeichen** anzugeben.

Ergänzungsblatt 5 E (Beteiligungen)

- 44 Wenn Sie Aktien oder sonstige Beteiligungen an Kapitalgesellschaften besitzen, geben Sie bitte neben der Beteiligungsform (Aktie usw.) Namen und Anschrift der Gesellschaft und – wenn vorhanden – die **WKN** (Wertpapier-Kennnummer, auch WPKN) sowie ggf. **die Depot-Nr.** und den **Namen der Depotbank** an. **Registergericht und HRB-Nr.** sind etwa **bei GmbH-Beteiligungen** anzugeben.

- 45** Wenn Sie **Gesellschafter** einer offenen Handelsgesellschaft (oHG), einer Partnerschaftsgesellschaft, einer Europäischen Wirtschaftlichen Interessenvereinigung (EWIV) oder einer Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GbR) bzw. Komplementär oder Kommanditist einer Kommanditgesellschaft (KG) sind, sind hier die erforderlichen Angaben – auch zum Wert des Gesellschaftsanteils – zu machen.
- 46** Wenn Sie an einer Kapital- oder einer Personengesellschaft als sogenannter **stiller Gesellschafter** beteiligt sind, müssen Sie dies hier angeben.
- 47** Eine **Beteiligung an einer Genossenschaft** liegt auch vor, wenn Sie bei einer **Genossenschaftsbank** (Volksbank, Raiffeisenbank, Sparda-Bank usw.) ein Konto besitzen und zu diesem Zweck einen **Geschäftsanteil** erworben haben.

Ergänzungsblatt 5 F (Immaterielle Vermögensgegenstände und sonstiges Vermögen)

- 48** Wenn Sie Inhaber von **Urheber- oder Leistungsschutzrechten** oder Inhaber von **Patenten, Mustern** oder sonstigen **gewerblichen Schutzrechten** sind, geben Sie die Einzelheiten hier bitte so genau wie möglich an.
- 49** Bitte geben Sie hier Ihr **sonstiges Vermögen** an, wenn dies nicht bereits in einer anderen Rubrik erfragt worden ist.

Ergänzungsblatt 5 G (Laufendes Einkommen)

- 50** Bitte bezeichnen Sie, wenn Sie derzeit **Einkünfte aus nichtselbständiger Arbeit** haben, zunächst Ihre **genaue Tätigkeit**. Wenn sich Ihr Tätigkeitsbereich in den vergangenen zwei Jahren wesentlich geändert hat, weisen Sie darauf bitte hin. Geben Sie sodann **Namen und Anschrift Ihres Arbeitgebers** an und teilen Sie – wenn vorhanden – auch die **Personal-Nr.** mit, unter der Sie bei Ihrem Arbeitgeber geführt werden. Um Ihre Angaben zu belegen, können Sie die **Verdienstbescheinigungen der letzten zwei Monate beifügen**.

1. Tragen Sie hier bitte Ihr **regelmäßiges Monatseinkommen** mit dem **Auszahlungsbetrag** (also abzüglich Steuern, Sozialabgaben und ggf. einbehaltener Pfändungs- bzw. Abtretungsbeträge) ein. Werden Beträge auf Grund von Pfändungen oder Lohnabtretungen einbehalten, so tragen Sie den **Abzweigungsbetrag** bitte ebenfalls ein. Nähere Angaben zu Pfändungen und Abtretungen machen Sie in diesem Fall bitte im Ergänzungsblatt 5 H ⇨ **57** - **59**.
2. Wenn Sie **regelmäßige Zulagen** (Überstunden-, Nachtzuschläge usw.) erhalten, geben Sie bitte den **durchschnittlichen Monatsbetrag** ebenfalls mit dem Auszahlungsbetrag und ggf. mit dem Abzweigungsbetrag ein.
3. Wenn Ihr Arbeitgeber Ihnen **zusätzliche Leistungen** gewährt (z. B. vermögenswirksame Leistungen, Fahrtkostenzuschüsse, Verpflegungs- oder Unterkunftszuschüsse), tragen Sie diese bitte hier ein.
4. und 5. Wenn Sie im laufenden oder im vergangenen Jahr **Weihnachtsgeld** oder **Urlaubsgeld** erhalten haben, tragen Sie die zuletzt erhaltenen Zahlungen bitte hier ein.
6. Wenn Sie im Rahmen Ihrer Beschäftigung oder eines sonstigen Dienstverhältnisses **Tantiemen, Provisionen** oder zusätzliche **Aufwandsentschädigungen** erhalten, sind diese hier anzugeben, und zwar bei monatlicher Zahlungsweise in der Rubrik „monatlich“, im Übrigen in der Rubrik „jährlich“.
7. Wenn Sie infolge der Beendigung Ihres Arbeitsverhältnisses einmalig oder vorübergehend **Abfindungszahlungen** oder **Zahlungen aus einem Sozialplan** erhalten, geben Sie diese Zahlungen hier bitte **mit ihrem Gesamtbetrag** an.

- 51** Wenn Sie **Altersrente, Ruhestandsbezüge** oder sonstige **rentenähnliche Leistungen** erhalten, tragen Sie diese bitte hier mit ihrem **Auszahlungsbetrag** (also abzüglich Steuern, Sozialabgaben und ggf. einbehaltener Pfändungs- bzw. Abtretungsbeträge) ein. Werden Beträge auf Grund von Pfändungen oder Lohnabtretungen einbehalten, so tragen Sie den **Abzweigungsbetrag** bitte ebenfalls ein. Nähere Angaben zu Pfändungen und Abtretungen machen Sie in diesem Fall bitte im Ergänzungsblatt 5 H ⇨ **57** - **59**. Berufs- und Erwerbsunfähigkeitsrenten sowie Hinterbliebenen- und Unfallrenten tragen Sie bitte weiter unten in der Rubrik Leistungen aus öffentlichen Kassen ⇨ **53** ein.

- 52** Wenn Sie **laufende Unterhaltszahlungen** (Barunterhalt) erhalten, sind Name und Anschrift der unterhaltspflichtigen Person(en) sowie die Höhe des regelmäßig gezahlten Unterhalts anzugeben. Werden Beträge auf Grund von Pfändungen oder Lohnabtretungen einbehalten, so tragen Sie den **Abzweigungsbetrag** bitte ebenfalls ein.

- 53** Hier sind Ihre regelmäßigen Leistungen aus öffentlichen Kassen anzugeben, also insbesondere Arbeitslosengeld sowie alle Sozialleistungen und alle Renten mit Ausnahme der Altersrente, die als Leistung der Rentenversicherung ⇒ **51** zu erfassen ist. Werden Beträge auf Grund von Pfändungen oder Lohnabtretungen einbehalten, so tragen Sie den **Abzweigungsbetrag** bitte ebenfalls ein.
- 54** Wenn Sie einen Gegenstand, ein Grundstück oder eine Wohnung **verpachten oder vermieten** (auch Untermiete), geben Sie hier bitte zunächst das Miet- oder Pachtobjekt sowie Namen und Anschrift der Mieter oder Pächter an. Ihre **Einkünfte** geben Sie bitte mit dem monatlichen oder jährlichen **Gesamtbetrag** (Bruttomiete einschließlich aller Vorauszahlungen auf Nebenkosten etc.) an.
- 55** Wenn Sie **Zinseinkünfte** haben, geben Sie den ungefähren Jahresbetrag dieser Einkünfte hier an. Daneben ist hier Raum für **weitere laufende Einkünfte**, die nicht in einer anderen Rubrik erfasst sind.

Ergänzungsblatt 5 H (Sicherungsrechte Dritter und Zwangsvollstreckungsmaßnahmen)

- 56** Wenn Sie Gegenstände (z. B. Ihren PKW) **unter Eigentumsvorbehalt erworben** oder **zur Sicherung übereignet** haben, geben Sie dies bitte hier an. Teilen Sie auch mit, wie hoch die gesicherte **Restschuld** derzeit noch ist. Nähere Angaben zum Wert des Sicherungsgegenstands machen Sie bitte im Ergänzungsblatt 5 B ⇒ **33** - **34**
- 57** Gleiches gilt, wenn Sie (etwa zur Sicherung eines Bankkredits) **Ihren Lohn** oder sonstige Forderungen **abgetreten** haben. Geben Sie hier bitte zusätzlich an, ob die Abtretung bei Ihrem Arbeitgeber offengelegt ist, und ob der pfändbare Teil der Einkünfte abgeführt wird. Die **Höhe des Abzweigungsbetrags** ergibt sich aus Ihren Angaben im Ergänzungsblatt 5 G ⇒ **50** - **55** .
- 58** Wenn Sie Gegenstände oder Forderungen **freiwillig verpfändet** haben (z. B. in einem **Pfandleihhaus**), geben Sie dies bitte hier an. Teilen Sie auch mit, wie hoch die gesicherte **Restschuld** ist. Nähere Angaben zum Wert des Sicherungsgegenstands machen Sie bitte im Ergänzungsblatt 5 B ⇒ **33** - **34**
- 59** Wenn Gegenstände im Wege der Zwangsvollstreckung vom Gerichtsvollzieher gepfändet wurden oder wenn Ihr Lohn oder sonstige Forderungen durch einen **Pfändungs- und Überweisungsbeschluss** des Vollstreckungsgerichts gepfändet wurde, ist dies im Einzelnen hier anzugeben. Die **DR-Nr.** (das ist das Aktenzeichen des Gerichtsvollziehers) ergibt sich aus dem Pfändungsprotokoll, **Name und Aktenzeichen des Vollstreckungsgerichts** befindet sich auf der Ihnen zugestellten Ausfertigung des Pfändungs- und Überweisungsbeschlusses.

Ergänzungsblatt 5 J (Regelmäßig wiederkehrende Verpflichtungen)

- 60** Wenn Sie dritten Personen **tatsächlich regelmäßigen Unterhalt leisten**, geben Sie hier bitte die Personalien der Unterhaltsempfänger, das Familienverhältnis sowie Art und Höhe der regelmäßigen Unterhaltsleistung an. Wenn die Empfänger eigene Einnahmen haben, ist die Höhe dieser Einnahmen – wenn bekannt – mitzuteilen.
- 61** Ihre **Wohnkosten** ergeben sich in der Regel aus Ihrem **Mietvertrag**. Anzugeben sind die darin ausgewiesene Kaltmiete und die Mietnebenkosten. Wenn die Nebenkosten nicht gesondert ausgewiesen werden, ist in der Rubrik „Kaltmiete“ die Gesamtmiete und in der Rubrik „Nebenkosten“ ein Strich einzutragen. Wenn neben Ihnen weitere Personen Teile der Miete zahlen, ist neben Ihrer Mietzahlung der Anteil Ihrer Mitbewohner anzugeben. Eine von Ihnen geleistete **Mietkaution** ist als sonstiger Zahlungsanspruch ⇒ **39** weiter oben zu erfassen.
- 62** **Weitere regelmäßige Zahlungsverpflichtungen** sind nur aufzuführen, wenn es sich nicht um unwesentliche Ausgaben im Rahmen der normalen Lebensführung handelt. Anzugeben sind etwa Verpflichtungen aus **Kredit-, Abzahlungskauf- oder Leasingverträgen** sowie **Lebensversicherungsbeiträge** ⇒ **36** und **außergewöhnliche Belastungen** (z. B. Mehraufwendungen bei Vorliegen einer Behinderung, regelmäßige Pflege- und Krankheitsaufwendungen usw.).

Ergänzungsblatt 5 K (Schenkungen und entgeltliche Veräußerungen)

- 63** Wenn Sie in den vergangenen vier Jahren **Geld- oder Sachgeschenke** von nicht geringem Wert gemacht haben, die nach Ihren Lebensverhältnissen nicht als übliche Gelegenheitsgeschenke (Geburtstags-, Weihnachtsgeschenke usw.) anzusehen sind, müssen Sie hier den Empfänger sowie Gegenstand und Wert der Geschenke angeben.

- 64** Wenn Sie innerhalb der vergangenen zwei Jahre Gegenstände oder Forderungen an eine der im Antragsformular im Einzelnen aufgeführten **nahestehenden Personen veräußert** haben, müssen Sie ebenfalls den Empfänger, den veräußerten Gegenstand und den Wert dieses Gegenstandes bzw. der von Ihnen erhaltenen Gegenleistung mitteilen. Wenn Ihnen nahestehende Personen im Sinne des § 138 InsO betroffen sind, welche nicht bereits unter die Nummern 2.1 bis 2.6 fallen, geben Sie dies einschließlich einer Erläuterung des Verhältnisses zu Ihnen unter Nummer 2.7 an.

Anlage 6 (Gläubiger- und Forderungsverzeichnis)

- 65** In dem Gläubiger- und Forderungsverzeichnis müssen Sie **alle Ihre Gläubiger mit allen gegen Sie gerichteten Forderungen** aufführen. Dabei genügt hier die **Kurzbezeichnung des Gläubigers**; die vollständigen Angaben zu den Gläubigern müssen Sie im Allgemeinen Teil des Gerichtlichen Schuldenbereinigungsplans ⇒ **69** erfassen. Achten Sie bitte darauf, dass die **lfd. Nr.** des Gläubigers im Schuldenbereinigungsplan und im Gläubigerverzeichnis jeweils übereinstimmt.

Zu jedem Gläubiger müssen Sie die Forderungen erfassen, die gegen Sie geltend gemacht werden, auch wenn Sie eine Forderung für unbegründet halten. Wenn ein Gläubiger **mehrere rechtlich selbständige Forderungen** gegen Sie geltend macht, ist **jede Hauptforderung in eine neue Zeile** nach folgendem Beispiel einzutragen:

lfd. Nr.	Name des Gläubigers	Hauptforderung	Zinsen		Kosten	Forderungsgrund	Summe aller Forderungen
			Höhe	bis zum			
1	Mustermann	12.600,00	504,00	18.1.14	366,00	Vertrag vom ...	
		6000,00				Schadenersatz wegen ...	19.470,00
2	Musterfrau GmbH	3000,00	66,00	18.1.14	15,00	Warenlieferung vom ...	3.081,00

Die einzelnen Forderungen sind nach dem Betrag der **Hauptforderung**, den hierauf beanspruchten **Zinsen** und den vom Gläubiger geltend gemachten **Kosten** aufzuschlüsseln. Bei der **Berechnung der Zinsen** sollte möglichst für alle Gläubiger ein **einheitlicher Stichtag** zugrunde gelegt sein. Der Tag, bis zu dem die Zinsen berechnet sind, ist anzugeben. Wenn Sie die Forderung ganz oder teilweise für unbegründet halten, können Sie dies in der Spalte „Forderungsgrund“ anmerken. In der letzten Spalte ist die **Summe aller Forderungen eines Gläubigers** einschließlich aller Zinsen und Kosten anzugeben.

Die **zweite Seite** des Gläubiger- und Forderungsverzeichnisses müssen Sie bei einem handschriftlichen Ausfüllen wegen der darauf befindlichen **Versicherung nach § 305 Abs. 1 Nr. 3 InsO** auch einreichen, wenn alle Angaben zu Gläubigern und Forderungen auf der ersten Seite Platz finden. Sollten mehr als 26 Forderungen einzutragen sein, kann die erste Seite des Verzeichnisses kopiert und eingelegt werden. Wenn das Formular mit dem Computer ausgefüllt wird, dürfen hier nach Aufhebung des Dokumentschutzes Zeilen eingefügt oder gelöscht werden.

Anlage 7 (Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren – Allgemeiner Teil)

Der **gerichtliche Schuldenbereinigungsplan** enthält Ihre Vorschläge zu einer einvernehmlichen Einigung mit Ihren Gläubigern. Wenn das Gericht eine solche Einigung für möglich hält, ordnet es die Durchführung des gerichtlichen Schuldenbereinigungsplanverfahrens an. Es verzichtet auf die Durchführung, wenn eine Einigung unwahrscheinlich ist. Vor der Entscheidung des Gerichts erhalten Sie Gelegenheit zur Stellungnahme.

Eine **Annahme des Schuldenbereinigungsplans** im gerichtlichen Verfahren ist auch nach dem Scheitern eines inhaltsgleichen außergerichtlichen Einigungsversuchs möglich, **weil im gerichtlichen Verfahren das Schweigen der Gläubiger als Zustimmung zu dem Plan gilt**. Das Gericht kann zudem die Einwendungen einzelner Gläubiger auf Antrag eines Gläubigers durch eine Zustimmung ersetzen, wenn die Mehrheit der Gläubiger dem Plan zugestimmt hat und die zustimmenden Gläubiger mehr als die Hälfte der Summe der gesamten Forderungen auf sich vereinigen.

- 66** Sie müssen in der Kopfzeile des Schuldenbereinigungsplans Ihren **Namen** und Ihre **vollständige Anschrift** einsetzen, weil der angenommene Schuldenbereinigungsplan wie ein gerichtlicher Vergleich einen Vollstreckungstitel darstellt, in dem die Beteiligten vollständig erfasst sein müssen.

- 67** Als **Datum des Schuldenbereinigungsplans** setzen Sie bitte zunächst das Datum des Insolvenzantrags ein. Wenn Sie im Verlauf des gerichtlichen Verfahrens einen **geänderten Schuldenbereinigungsplan** einreichen, ist hier jeweils das Datum der aktuellen Fassung einzusetzen.

68 In der **inhaltlichen Gestaltung** des Schuldenbereinigungsplans sind Sie weitgehend frei. Das Gesetz bestimmt lediglich, dass der Plan **Regelungen über die Sicherheiten der Gläubiger** enthalten muss. Deshalb sind neben dem Allgemeinen Teil stets auch die ergänzenden Regelungen (Anlage 7 B) ⇒ **72** einzureichen. Ob Sie für Ihr Angebot an die Gläubiger daneben den Musterplan mit Einmalzahlung oder festen Raten ⇒ **70**, den Musterplan mit flexiblen Raten ⇒ **71** oder einen von diesen Vorgaben abweichenden sonstigen Plan verwenden, ist Ihnen freigestellt. Für **Gestaltung und Inhalt eines sonstigen Plans bestehen keine zwingenden Vorgaben**. Sie sollten aber stets darauf achten, dass sich aus dem Plan genau ergibt, wem Sie welche Leistungen zu welchem Zeitpunkt anbieten. Der Plan sollte präzise, verständlich und nachvollziehbar sein, damit Ihre Gläubiger und das Gericht zweifelsfrei erkennen können, **welche Rechte und Pflichten durch den Plan begründet werden**. Bitte beachten Sie auch, dass Ihren Gläubigern außer dem Plan nur die Vermögensübersicht zugestellt wird, sodass sich alle **wesentlichen Informationen zu Ihren Verbindlichkeiten** auch aus dem Plan ergeben sollten.

69 Jeder Ihnen **bekannte Gläubiger** ist mit seiner **vollständigen, zustellungsfähigen Anschrift** und, soweit – etwa bei Gesellschaften (GmbH, KG usw.) oder bei Minderjährigen – geboten, unter **Angabe des gesetzlichen Vertreters** anzugeben. Die **Angabe von Postfachanschriften ist nicht zulässig**. Wenn Ihnen ein Verfahrensbevollmächtigter des Gläubigers bekannt ist, können Sie diesen gleichfalls hier angeben. Die Gläubiger sind fortlaufend zu nummerieren. Aus Gründen der Übersichtlichkeit empfiehlt es sich, die Gläubiger **in alphabetischer Reihenfolge** zu sortieren. Zu jedem Gläubiger ist die **Gesamthöhe seiner Forderungen** sowie deren **prozentualer Anteil an der Gesamtverschuldung** mitzuteilen.

Bitte achten Sie darauf, dass Sie die Nummerierung auch im Gläubiger- und Forderungsverzeichnis ⇒ **65** und im Besonderen Teil des Schuldenbereinigungsplans ⇒ **70**, **71** **einheitlich verwenden**.

Anlage 7 A **(Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren** **Besonderer Teil – Musterplan mit Einmalzahlung oder festen Raten)**

70 Den **Musterplan mit Einmalzahlung bzw. festen Raten** können Sie verwenden, wenn Sie Ihren Gläubigern eine einmalige oder mehrere regelmäßige (meist monatliche) Zahlungen anbieten. Bitte geben Sie in der dem eigentlichen Zahlungsplan vorangestellten Rubrik zunächst Ihre **Gesamtverschuldung** (die Summe aller Forderungen Ihrer Gläubiger aus dem Gläubiger- und Forderungsverzeichnis), den **Gesamtregulierungsbetrag** (die Summe aller im Plan angebotenen Zahlungen) sowie die sich hieraus ergebende Gesamtregulierungsquote an. Bei Ratenzahlungen geben Sie bitte auch an, wie hoch die **monatliche Gesamtrate** (die Summe Ihrer monatlichen Zahlungen) ist.

Für die Durchführung des Plans besonders wichtig ist die Angabe der **Anzahl der Raten**, der **Zahlungsweise** und des **Zahlungsbeginns**. Auch **Sonderzahlungen**, die Sie zusätzlich zu den regulären Ratenzahlungen leisten wollen, sind hier genau zu bezeichnen. Wenn diese Angaben **für alle Gläubiger** in gleicher Weise gelten, machen Sie die Angaben bitte **nur in der** hierfür vorgesehenen **allgemein gültigen Rubrik „Zahlungsweise und Fälligkeit“**. Nur wenn für einzelne Gläubiger unterschiedliche Regelungen gelten sollen, müssen Sie die Spalte „Zahlungsweise und Fälligkeit“ für diese Gläubiger ausfüllen.

Bitte beachten Sie bei der **Bestimmung des Zahlungsbeginns**, dass Sie die Zahlungen erst aufnehmen können, wenn das Gericht die **Annahme des Schuldenbereinigungsplans festgestellt** hat. Es empfiehlt sich daher, für den Beginn der Zahlungen keinen festen Zeitpunkt, sondern **eine auf die Annahme des Schuldenbereinigungsplans bezogene Regelung** vorzusehen (z. B.: „monatlich zum 3. Werktag, erstmals in dem auf die Feststellung der Annahme des Schuldenbereinigungsplans folgenden Monat“).

Geben Sie in dem nachfolgenden Zahlungsplan nach der **lfd. Nr.** aus dem Allgemeinen Teil des Schuldenbereinigungsplans ⇒ **69** und der **Kurzbezeichnung** des Gläubigers die **Forderungen des Gläubigers**, wie im Gläubiger- und Forderungsverzeichnis ⇒ **65** erläutert, **jeweils nach Hauptforderung, Zinsen und Kosten aufgeschlüsselt** an. Die Aufschlüsselung dient hier zur Information der übrigen Gläubiger, denen das Gläubiger- und Forderungsverzeichnis nicht zugestellt wird. Geben Sie bitte auch an, ob die Forderung des Gläubigers **gesichert ist** (z. B. durch eine Lohnabtretung, eine Sicherungsübereignung, ein Pfandrecht oder eine Bürgschaft oder Mithaftung Dritter). Wenn dies der Fall ist, **müssen Sie** in den Ergänzenden Regelungen (Anlage 7 B) ⇒ **72** **angeben, inwieweit diese Sicherungsrechte von dem Plan berührt werden**.

Aus Gründen der Einheitlichkeit und Übersichtlichkeit sind auch im Schuldenbereinigungsplan **mehrere rechtlich selbständige Hauptforderungen eines Gläubigers** getrennt aufzuführen. Entsprechend ist die **Höhe der Einmalzahlung oder Rate für jede Forderung gesondert** anzugeben. Auch kann die **Regulierungsquote** (der prozentuale Anteil aller von Ihnen angebotenen Zahlungen an der Gesamtforderung des Gläubigers) bei mehreren Hauptforderungen eines Gläubigers unterschiedlich sein (etwa wegen nur teilweise bestehender Sicherungsrechte oder bei einer Forderung, deren Berechtigung Sie nicht oder nur teilweise anerkennen).

Anlage 7 A

(Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren Besonderer Teil – Musterplan mit flexiblen Raten)

71 Der **Musterplan mit flexiblen Raten** ist für die Fälle gedacht, in denen Sie Ihren Gläubigern keine festen Raten anbieten können oder wollen. Die Grundlage für die Berechnung der flexiblen Raten bildet dabei der **pfändbare Teil Ihres Einkommens**. Sie können Ihren Gläubigern **zusätzlich** zu dem pfändbaren Einkommensteil auch einen **Teil Ihres unpfändbaren Einkommens** anbieten oder bestimmen, dass Ihnen nach einer gewissen Laufzeit des Plans ein Teil des pfändbaren Einkommens verbleiben soll. Wenn der von Ihnen angebotene Zahlbetrag nicht dem jeweils pfändbaren Teil Ihres Einkommens entsprechen soll, müssen Sie dies in einer Ergänzenden Regelung (Anlage 7 B) ⇒ **72** eindeutig bestimmen.

Bitte geben Sie beim flexiblen Plan zunächst Ihre **Gesamtverschuldung** (die Summe aller Forderungen Ihrer Gläubiger aus dem Gläubiger- und Forderungsverzeichnis) sowie den **derzeit pfändbaren Teil Ihres Einkommens** an.

Für die Durchführung des Plans besonders wichtig ist die Angabe der **Gesamtlaufzeit des Plans**, der **Zahlungsweise** und des Beginns der Laufzeit. Wenn diese Angaben **für alle Gläubiger** in gleicher Weise gelten, machen Sie die Angaben bitte **nur in der** hierfür vorgesehenen **allgemein gültigen Rubrik „Zahlungsweise und Fälligkeit“**. Nur wenn für einzelne Gläubiger unterschiedliche Regelungen gelten sollen, müssen Sie Spalte „Zahlungsweise und Fälligkeit“ für diese Gläubiger ausfüllen.

Bitte beachten Sie bei der **Bestimmung des Beginns der Laufzeit**, dass Sie Zahlungen erst aufnehmen können, wenn das Gericht die **Annahme des Schuldenbereinigungsplans festgestellt** hat. Es empfiehlt sich daher, für den Beginn der Laufzeit keinen festen Zeitpunkt, sondern **eine auf die Annahme des Schuldenbereinigungsplans bezogene Regelung** vorzusehen (z. B.: „monatlich zum 3. Werktag, erstmals in dem auf die Feststellung der Annahme des Schuldenbereinigungsplans folgenden Monat“).

Geben Sie in dem nachfolgenden Zahlungsplan nach der lfd. Nr. aus dem Allgemeinen Teil des Schuldenbereinigungsplans ⇒ **69** und der **Kurzbezeichnung** des Gläubigers bitte zunächst an, ob die Forderung des Gläubigers **gesichert ist** (z. B. durch eine Lohnabtretung, eine Sicherungsübereignung, ein Pfandrecht oder eine Bürgschaft oder Mithaftung Dritter). Wenn dies der Fall ist, **müssen Sie** in den Ergänzenden Regelungen (Anlage 7 B) ⇒ **72** regeln, **inwieweit diese Sicherungsrechte von dem Plan berührt werden**.

Sodann sind die **Forderungen des Gläubigers**, wie im Gläubiger- und Forderungsverzeichnis ⇒ **65** erläutert, **je-weils nach Hauptforderung, Zinsen und Kosten aufgeschlüsselt** anzugeben. Die Aufschlüsselung dient hier zur Information der übrigen Gläubiger, denen das Gläubiger- und Forderungsverzeichnis nicht zugestellt wird.

Aus Gründen der Einheitlichkeit und Übersichtlichkeit sind auch im Schuldenbereinigungsplan **mehrere Forderungen eines Gläubigers** getrennt aufzuführen. Auch kann der **Anteil des Gläubigers am Zahlbetrag** bei mehreren Hauptforderungen eines Gläubigers unterschiedlich sein (etwa wegen nur teilweise bestehender Sicherungsrechte oder bei einer Forderung, deren Berechtigung Sie nicht oder nur teilweise anerkennen).

Anlage 7 B

(Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren Besonderer Teil – Ergänzende Regelungen)

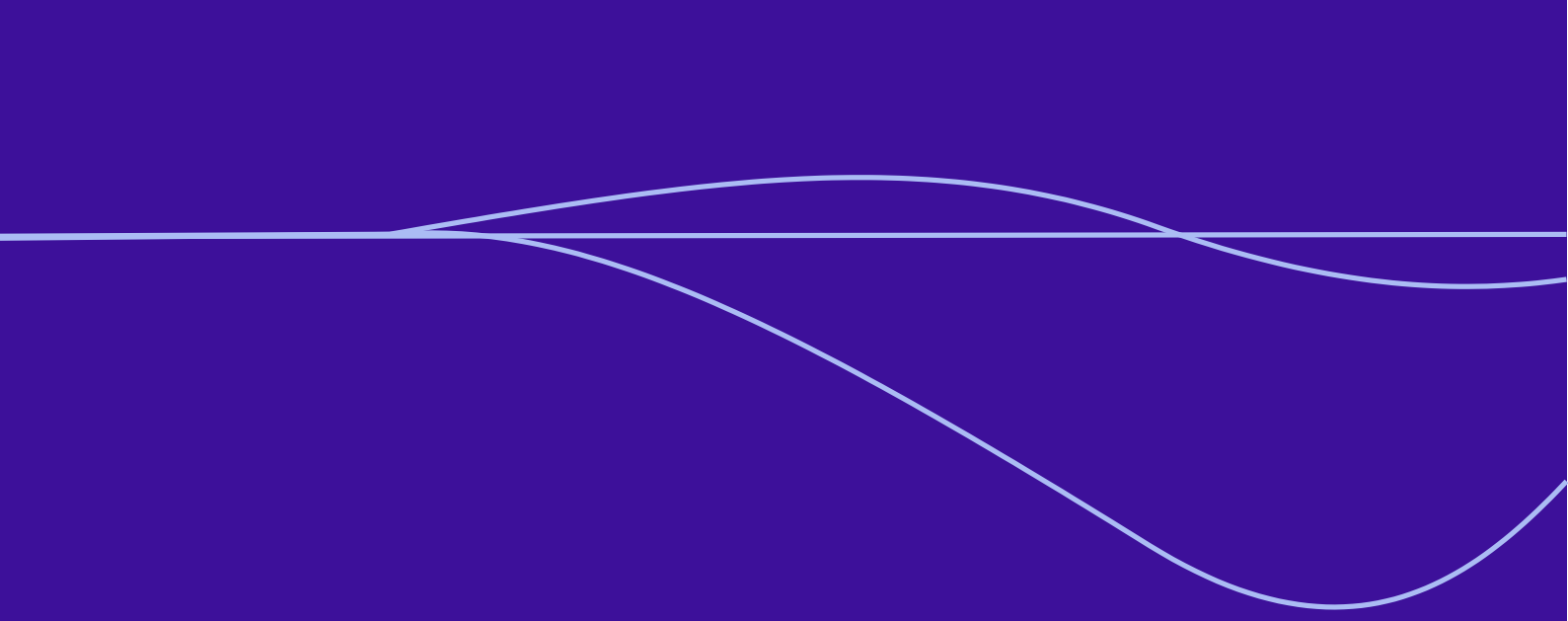
72 Wenn Forderungen der Gläubiger **gesichert sind** (z. B. durch eine Lohnabtretung, eine Sicherungsübereignung, ein Pfandrecht, eine Bürgschaft oder Mithaftung Dritter), müssen Sie hier regeln, **inwieweit diese Sicherungsrechte von dem Plan berührt werden**. Sie können hier z. B. bestimmen, dass während der Laufzeit alle **Pfändungsmaßnahmen und Abtretungen ruhen** und **nach vollständiger Erfüllung des Plans wegfallen**. Auch können Sie regeln, ob und in welchem Umfang die **Mithaftung anderer Personen** (z. B. Bürgen) entfallen soll.

Wenn gegen Sie die Zwangsvollstreckung betrieben wird und das Gericht im Anschluss an Ihren Insolvenzantrag die **Zwangsvollstreckung vorläufig einstellt**, sollten Sie hier auch regeln, ob die vorläufig nicht an die Gläubiger ausgezahlten Pfändungsbeträge beim Zustandekommen des Schuldenbereinigungsplans an die Pfändungsgläubiger ausgekehrt oder im Rahmen des Zahlungsplans anteilig an die Gläubiger verteilt werden sollen.

Ob und in welchem Umfang Sie darüber hinaus **ergänzende Regelungen** in Ihren Schuldenbereinigungsplan aufnehmen, ist Ihnen überlassen. Über die vielfältigen Gestaltungsmöglichkeiten kann Sie die Person oder Stelle beraten, die den außergerichtlichen Schuldenbereinigungsversuch begleitet hat. In Betracht kommen insbesondere **Verschlechterungs- oder Besserungsklauseln**, die einerseits Sie bei einer Verschlechterung Ihrer wirtschaftlichen Situation davor schützen, Ihre Zahlungsverpflichtungen aus dem Plan nicht mehr erfüllen zu können, andererseits den Gläubigern das Recht geben, bei einer deutlichen Besserung Ihrer Vermögensverhältnisse eine Anpassung der Zahlungen zu verlangen. Sinnvoll im Hinblick auf die mögliche **Zustimmungsersetzung durch das Insolvenzgericht** kann darüber hinaus die Aufnahme einer **Verfallklausel** sein, wonach die Gesamtforderung Ihrer Gläubiger für den Fall, dass Sie Ihre Zahlungsverpflichtungen aus dem Plan nicht erfüllen, unter bestimmten Voraussetzungen wieder in voller Höhe auflebt.

Anlage 7 C **(Schuldenbereinigungsplan für das gerichtliche Verfahren** **Erläuterungen zur vorgeschlagenen Schuldenbeeinigung)**

- 73** Die **Erläuterungen zur vorgeschlagenen Schuldenbereinigung** sind **kein notwendiger Bestandteil des Schuldenbereinigungsplans**. Sie dienen dazu, einzelne Regelungen des Schuldenbereinigungsplans für die Gläubiger verständlich zu machen. So kann es sich beispielsweise empfehlen, die quotenmäßige Besserstellung eines Gläubigers zu erklären, um Einwendungen der schlechtergestellten Gläubiger entgegenzuwirken.

Kuriame pamatus pagrįstiems ir
įžvalgiems viešosios politikos sprendimams